KIC
Karen Information Center

ကရင်သတင်းစဉ်

လူ့အခွင့်အရေး၊ တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး၊ ဒီမိုကရေစီအရေး

Advertisement
AVAILABLE
phone:
09973883218
09452849329
09764943688

အောက်တိုဘာလ၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် The Karen News အတွဲ (၇)၊ အမှတ် (၂)

စစ်ရဲ့ သက်ရောက်မှုအောက် အနာဂတ် ပျောက်သွားတဲ့ မိန်းကလေးငယ်

နန်းဝေဖြိုးဇာ

'ခြေထောက်အတုတပ်ပြီးရင် စက်ချုပ်သင်ချင်တယ်' ဆိုပြီး အဖြူရောင်ပတ်တီး စည်းထားတဲ့ ခြေထောက်ကိုကြည့်ပြီး နောက်ထပ်စကားလုံး ဆက်ပြောဖို့ ခွန်အားမရှိတော့တဲ့အလား အမျိုးသမီးငယ်လေးဟာ ခေါင်းငုံ့နေရင်း နှုတ်ဆိတ်သွားပါတော့တယ်။

သူမကတော့ အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်သာရှိသေးတဲ့ နော်နွဲ့အေးဖြစ်ပြီး သူမတို့ မိသားစုဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၀၁၁ ခုနှစ်က DKBA ကနေ BGF အသွင်ပြောင်းတပ်ဖွဲ့နဲ့ KNU နဲ့ ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ တိုက်ပွဲကြောင့် ဇာတိရွာကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရပြီး မြိုင်ကြီးငူမှာ စစ်ရှောင်လာနေရတဲ့ ပထမအသုတ် တိုက်ပွဲရှောင်မိသားစုတွေဖြစ်ပါတယ်။

မြိုင်ကြီးငူဆရာတော်ရဲ့သာသနာပြု ဘုရားတည်တဲ့လုပ်ငန်းမှာ ကျောက်သယ်တဲ့ လုပ်အားပေး လုပ်နေရင်း တောင်ပေါ်ကလိမ့် ကျလာတဲ့ ကျောက်တုံးကြောင့် ခြေထောက်ကိုထိခိုက်မိရာမှ ခြေထောက်တစ်ဖက် ဆုံးရှုံးလိုက်ရတဲ့အမျိုးသမီးငယ်လေး တစ်ဦးပါ။

၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လဆန်းပိုင်းနေတစ်နေ့မှာ နွေရဲ့အပူဒဏ်ကို အံတုရင်း သူငယ်ချင်းအပေါင်းအဖော်တွေနဲ့အတူ ကျောက်ထုတ်တဲ့ တောင်ခြေမှာ ကုသိုလ်လည်းရ ဝမ်းလည်းဝဖြစ်တဲ့ ဘုရားတည်ဖို့ အလုပ်ခွင်ထဲ ရှိတဲ့အချိန် ဝုန်းခနဲ ဆိုတဲ့အသံကြီးတစ်ခုဟာ နော်နွဲ့အေးရဲ့ ဘဝအစိတ်အပိုင်းလေးတစ်ခုကို ချိုးဖဲ့ခဲ့ပါတော့တယ်။

တဒင်္ဂလေးအတွင်းအဖြစ်အပျက်ကလေးဆိုပေမယ့် အသက်သေဆုံးသည်အထိ ဒုက္ခပေးနိုင်တဲ့ ထုထည် ကြီးမားတဲ့ကျောက်တုံးကြီးက နော်နွဲ့အေးရဲ့ ဘယ်ခြေထောက်အပေါ် ကျရောက်ခဲ့တဲ့အတွက် အသက်ဘေးက လွတ်မြောက်ခဲ့ပေမယ့် သူမရဲ့ဘယ်ခြေထောက်တစ်ဖက်ကတော့ ကျောက်တုံးကြီး ဖိမိတဲ့ဒဏ်ကြောင့် ဒူးအောက်အထိ ကြေမွသွားပြီး ခြေတစ်ဖက်ကိုတော့ ဆုံးရှုံးလိုက်ရပါတော့တယ်။

တကယ်တော့ နော်နွဲ့အေးဟာ အသားဖြူဖြူ ချစ်စရာကောင်းတဲ့ မိန်းမပျိုငယ်လေးတစ်ဦးပါ။ သူမမိသားစု ခိုလှုံနေတဲ့ မြိုင်ကြီးငူရပ်ကွက်အတွင်းက စာသင်ကျောင်းတစ်ခုမှာ ကျောင်းတက်ပြီးစာတော်တဲ့

စာမျက်နှာ (၈) သို့ ▸

ကရင်အာဇာနည်နေ့ အသုံးအနှုန်း မသုံးရန် တရားခွင်တွင် ထွက်ဆိုသည့်အပေါ် ဝမ်းနည်းမိကြောင်း နော်အုန်းလှပြော

စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

ကရင်အမျိုးသား အာဇာနည်နေ့ ကျင်းပသည့်အတွက် တရားစွဲခံရသည့်အမှုတွင် တရားလိုပြ သက်သေများက ကရင်အာဇာနည်နေ့ အသုံးအနှုန်းမသုံးရန် စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်နေ့ တရားခွင်တွင် ထွက်ဆိုမှု ပြုလုပ်သည့်အတွက် စိတ်မကောင်း၊ ဝမ်းနည်းမိသည်ဟု တရားစွဲခံရသူ နော်အုန်းလှက တရားခွင်အပြီး မီဒီယာများနှင့် တွေ့ဆုံစဉ် ပြောသည်။

ကရင်အမျိုးသား အာဇာနည်နေ့ ကျင်းပသည့်အတွက် စည်းကမ်းချိုးဖောက်သည်ဟုဆိုကာ အစိုးရက တရားစွဲဆိုလိုက်သည့် နော်အုန်းလှနှင့် စောအဲလ်ဘတ်ချို၊ စသိန်းဇော်မင်းတို့ အမှုကို စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ တရားရုံး၌ တရားလိုနှင့်

စာမျက်နှာ (၄) သို့ ▸

ကေအဲန်ယူ တောင်ငူခရိုင် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

လူဆိုတာကလည်း ကိုယ့်ဖက်ကို ကိုယ်ဘက်လိုက်တတ်တဲ့ သဘောရှိတဲ့အတွက်ကြောင့် ပြည်သူလူထုလည်းလက်ခံတဲ့ ကြားနေ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကနေ ဝင်လာပြီး မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ပေးပြီးတော့ နည်းပညာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ငွေကြေးနဲ့ တခြားလိုအပ်ချက် ပံ့ပိုးပေးမှုသော်လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် မှန်မှန်ကန်ကန် မလုပ်တဲ့လူကို လမ်းတည့်အောင် အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုတွေသော် လည်းကောင်း ရှိမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ငြိမ်းချမ်းရေးကတော့ အောင်မြင်လိမ့်မယ်လို့ ကျနော့် အနေနဲ့ ခံယူပါတယ်။

စာမျက်နှာ (၈) သို့ ▸▸▸

မတူကွဲပြားမှုမှ ငြိမ်းချမ်းသည့် တန်းတူရည်တူရှိမှုကို တည်ဆောက်ကြပါစို့

နိုင်ငံတစ်ခုတွင် နိုင်ငံ့အရေး၊ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများအရေးကို ဦးလည်မသုန် မဆောင်ရွက်နိုင်သရွေ့ အေးချမ်းသာယာပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော လူမှုအဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက်နိုင်မည်မဟုတ်။ တစ်မြေတည်းနေ၊ တစ်ရေတည်း သောက်ကာ တအူတုံဆင်း နေထိုင်လာခဲ့ကြသည့် မတူကွဲပြားသော လူမျိုးစုတိုင်းရင်းသားများစွာရှိသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ၁၃၅ မျိုးရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ၎င်းအရေအတွက်မှာ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုနှင့် ၎င်းတို့၏ မျိုးနွယ်စုများကိုပါ ပေါင်းစပ်ရေတွက်ထားသည်ဟု ယူဆရသည်။

ယင်းသို့ လူမျိုးစုတိုင်းရင်းသားများစွာ မှီတင်းနေထိုင်လျှက်ရှိကြသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြသည်မှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှ စတင်ရေတွက်လျှင် ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုသို့ပင် ချဉ်းကပ်ဝင်ရောက်လာနေပြီဖြစ်သည်။ စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အတွက် ဆောင်ပုဒ်မှာ 'ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အတူတကွ၊ အားလုံးအတွက် လုံခြုံရေး (Together for Peace, Security for All)'ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ထိုနေ့တွင် ပြုလုပ်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားတွင် အမျိုးသမီးများဖိုရမ် ကျင်းပခဲ့ရာ၌ အမျိုးသမီး ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံချက်ကို ရည်မှန်းကာ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ၎င်းအပြင် ပြည်တွင်းစစ် ရပ်စဲရေး၊ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု အပါအဝင် အကြမ်းဖက်မှုအားလုံး ရပ်တန့်ရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသမီးများ ပိုမို ပါဝင်လာရေးတို့ကို တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့ကြသည်။

အလားတူ စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့က ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ညီနောင်တိုင်းရင်းသားပါတီများ ဖက်ဒရေးရှင်း(NBF)၏ ၃၄ ကြိမ်မြောက် ပုံမှန် အစည်းအဝေး၏ ထုတ်ပြန်ချက်ထဲတွင် ဖော်ပြထားချက်များသည်လည်း တိုင်းရင်းသားပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး၏ တကယ့် အခြေအနေမှန်၊ သရုပ်သကန်ကို ထင်ဟပ်စေသည်ဟု သုံးသပ်မိသည်။ အဓိကအားဖြင့် စစ်ဘေးရှောင်များ၏ မူလဘူတနေရင်းအရပ်တွင် အခြားအရပ်မှ ရွှေ့ပြောင်းရောက်ရှိလာမှုအပေါ် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အကျိုးဆက်များအပြင် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်များရှိ မြေယာနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၏ မူလပိုင်ရှင်များအတွက် ၎င်းအရင်းအမြစ်များကို အသုံးချခွင့်၊ ထိန်းချုပ်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်များမှာလည်း နိုင်ငံတွင်းနေ ပြည်သူများ ရရှိသင့်သည့် လူ့အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

မိသားစုတစ်စု၊ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခု၊ နယ်မြေဒေသတစ်ခု၊ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာပြည့်ဝပြီး လူသားအချင်းချင်း အပြန်အလှန်လေးစား၊ နားလည်၊ ယုံကြည်၊ ယိုင်းပင်းမှုများ ထွန်းကားမည်ဆိုပါက စည်းကမ်းပြည့်ဝပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံကို ဖော်ဆောင်ရန် ခဲယဉ်းမည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော် တိုင်းရင်းသားများအရေး မလေးစားနိုင်သရွေ့၊ တိုင်းရင်းသားများ၏ သမိုင်းမှန်ကို နားလည်ရန် ကြိုးစားပြီး အသိအမှတ် မပြုနိုင်သရွေ့၊ အုပ်ချုပ်သူများနှင့် ပြည်သူအကြား ဖြစ်တည်လာသည့် မလိုလားအပ်သော ခွဲခြားဖိနှိပ်မှုများမှာ အများပြည်သူ စိတ်လုံခြုံမှုကို စိုးရိမ်မှုဖြစ်စေသည်။

ဆယ်စုနှစ်များစွာ သတ်မှတ်လာခဲ့သည့် နိုင်ငံ့နယ်နိမိတ်အရ ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားများ၏ ပြည်နယ်ဒေသများမှာ နိုင်ငံ့စည်းရိုးနေရာများသာဖြစ်၍ ယင်းတည်နေရာ အနေအထားမှာ နိုင်ငံ၏နယ်စပ်မျဉ်းလမ်းကြောင်းအတွက် လုံခြုံရေး ချထားသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုပြည်နယ်များတွင် နေထိုင်လျှက်ရှိကြသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု၊ စာပေ၊ စကား၊ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု၊ လူမှုဘဝများအပြင် ၎င်းလူမျိုးအသီးသီးတွင် နိုင်ငံနှင့်ချီသော သမိုင်းကြောင်း၊ လူမျိုးနှင့်ချီသော သမိုင်းကြောင်းများကိုယ်စီကိုယ်၄ ရှိကြသည်ကိုလည်း မသိကျိုးကျွံပြုကာ ချန်လှပ်ထား၍ မရပေ။

ထို့အတွက်ကြောင့် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာ အပြည့်ရှိသော လူသားများ၏ အခွင့်အရေး၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ အမျိုးသားဂုဏ်သိက္ခာရှိသင့်သော တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့်အတူ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုံခြုံမှု ရှိစွာဖြင့် တန်းတူရည်တူ ချစ်ခင်ရင်းနှီးစွာ နေထိုင်ရင်း မိမိပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ နိုင်ငံကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် သာယာသော လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခုအဖြစ် တည်ဆောက်ကြစေချင်ပါသည်။

နော်အုန်းလှနှင့် ကရင်လူငယ် (၂) ဦးအား တရားစွဲဆိုမှုများကို ရုပ်သိမ်းပေးရန် KUPC တောင်းဆို

စက်တင်ဘာ ၂၆ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စောရှား

ကရင်အာဇာနည်နေ့ ကျင်းပခြင်းနှင့်ဆက်စပ်ပြီး အရေးယူခံနေရသော နော်အုန်းလှနှင့် ကရင်လူငယ် ၂ ဦးအား တရားစွဲဆိုမှုများကို ရုပ်သိမ်းပေးရန် ကရင်အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီ (KUPC) က စက်တင်ဘာ ၂၆ ရက်နေ့တွင် တောင်းဆိုလိုက်သည်။

ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့ အသီးသီး၊ အလွှာအသီးသီးမှ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသည့် KUPC ၏ လုပ်ငန်းစဉ် မဟာဗျူဟာ ပြန်လည်သုံးသပ်သည့် စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်မှ ၂၆ ရက်နေ့အထိ ဖားအံမြို့၊ တော်ဝင်ရတနာ ဟိုတယ်၌ ပြုလုပ်ခဲ့သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲအပြီး ယခုလိုသဘောထားထုတ်ပြန်ကာ တောင်းဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

KUPC ၏ ယခုသဘောထား ထုတ်ပြန်ချက်အတွက် ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ကရင်အမျိုးသားပါတီ(KNP) ဒုဥက္ကဋ္ဌ (၁) မန်းထိန်ဝင်းစိန်က 'ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပက ကရင်အဖွဲ့တွေရော၊ အခြားတိုင်းရင်းသားအချို့ကပါ ဒီလို ထုတ်ပြန်ချက်မျိုးထုတ်ပြီးပြီ။ ရင်ထဲမှာ နက်ရှိုင်းတဲ့ အနာတရတစ်ခုကို ဝိုင်းဝန်းစာနာပြီးတော့ ကရင်သာမက အခြားတိုင်းရင်းသားကပါ တွန်းအားပေးကြပြီးပြီ။ အခု အင်အားအကြီးဆုံး KUPC က ထုတ်လိုက်တော့ (တရားစွဲဆိုမှု ရုပ်သိမ်းရေးအတွက်) တွန်းအားအများကြီး ကောင်းသွားမှာ ဖြစ်တယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကရင်အာဇာနည်နေ့ ကျင်းပမှုနှင့်ပတ်သက်၍ နော်အုန်းလှနှင့် ကရင်လူငယ် ၂ ဦး တရားစွဲခံရမှုအပေါ် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပရှိ ကရင်အဖွဲ့အစည်းများက သဘောထားထုတ်ပြန်ချက်များ အသီးသီးထုတ်ပြန်ခဲ့သလို ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး– KNU ကလည်း အဆိုပါ တရားစွဲဆိုခံရမှုများအား ခြွင်းချက်မရှိ ရုပ်သိမ်းပေးရန် တောင်းဆိုသည့် သဘောထား ထုတ်ပြန်ချက်များလည်း ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ထို့အတူ ယနေ့ကျင်းပပြီးစီးသည့် KUPC ၏ ဆွေးနွေးမှုအပြီး ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ကရင်အာဇာနည်နေ့ကျင်းပမှု နှင့် ပတ်သက်၍ NCA အခန်း(၁)အခြေခံမူ၊ အပိုဒ်(၁) အပိုဒ်ခွဲ(စ)နှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောက်ရှောက်သည့် ဥပဒေ၊ အခန်း(၃)၊ အပိုဒ်(၄)၊ အပိုဒ်ခွဲ(ဂ) တို့ကို ထောက်ပြပြောဆိုထားသည့် အချက်များလည်း ပါဝင်သည်။

၎င်းအပြင် အာဇာနည်နေ့ လွတ်လပ်စွာ ကျင်းပခွင့်မရခြင်းမှာ လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများကို ထိခိုက်စေပြီး အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေး၊ ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အပြင် ဖက်ဒရယ် တည်ဆောက်ရေးကိုပါ ထိခိုက်စေနိုင်သည့်အတွက် လူမျိုးတစ်မျိုး၏ မတူကွဲပြားသော အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများကို လက်ခံ အသိအမှတ်ပြုရန် KUPC က ထပ်မံတိုက်တွန်းထားသည်။

သုံးရက်တာ ကျင်းပသည့် Review and Strategy Development Workshop တွင် ကရင်တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့၊ ကရင်နိုင်ငံရေးပါတီ၊ ကရင်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ ကရင်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်၊ ဒေသဆိုင်ရာ ကရင်ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်ခဲ့ကြပြီး KUPC မှ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် လုပ်ငန်းစဉ် အခြေအနေများ၏ အားနည်းချက်၊ အားသာချက်များ၊ အခွင့်အလမ်း နှင့်စိန်ခေါ်မှုများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ကရင်အမျိုးသားညီလာခံ ကျင်းပရေး၊ ကရင်တစ်မျိုးသားလုံး၏ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စများ၊ ကရင်ဘဝသာယာလှပရေး စသည့်ကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးသွားခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ ဆွေးနွေးမှုများထဲမှ ကရင်လူထုအများစု မျှော်လင့်နေသည့် ကရင်အမျိုးသားညီလာခံ ကျင်းပရေး နှင့်ပတ်သက်၍ ကျင်းပ ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သော်လည်း ထိုသို့ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သည်များ၊ ပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်ပြီးချိန်မှသာ ပြုလုပ်သွားရန် ဆုံးဖြတ်ထားချက်များ ရှိသည်ဟုလည်း KUPC လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းရေးမှူး နော်ရီဘက်ခါထင်က ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကရင်အရေးအရာနှင့် ကရင် အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ကရင်အမျိုးသား စည်းလုံးညီ ညွတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီ (KUPC) ကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကရင်သတင်းစဉ်

အမှုဆောင်နာယက
မန်းလင်းမြတ်ကျော်

အယ်ဒီတာချုပ်
နန်းဖော့ဂေ

အမှုဆောင်အယ်ဒီတာ
စောထွန်းလင်း

သတင်းအယ်ဒီတာ
စောသိန်းမြင့်

သတင်းတာဝန်ခံ
စဖန်းရှောင်း

သတင်းထောက်များ
နန်းဝေဖြိုးဇာ၊ စအိုင်ဆူး၊
စောမြတ်ဦးသာ
စောရှား

ကရင်ပိုင်း
စောလောဒူး

စာစီဒီဇိုင်းအယ်ဒီတာ
ကျော်အဲနယ်

ထုတ်ဝေသူ
စောထွန်းလင်း (၀၂၀၄၈)
အမှတ် (၈) ရပ်ကွက်၊ ထောင်ဝိ (၁၂) လမ်း၊
ဖားအံမြို့ ကရင်ပြည်နယ်

ပုံနှိပ်သူ
နစ်သစ်ဦးပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၆၀၁)
27(A), Corner of U Hmoo St
and U Tun Nyo St, Dagon
(East) Industrial Zone, Yangon

တန်ဘိုး
၅၀၀ ကျပ်

ဆက်သွယ်ရန်
အမှတ် (၈) ရပ်ကွက်၊ ထောင်ဝိ (၁၂) လမ်း၊
ဖားအံမြို့ ကရင်ပြည်နယ်။

kicnews@yahoo.com,
kicnews97@gmail.com
www.kicnews.org,
www.karennews.org
09973883218, 09452849329,
09764943688

တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ နော်အုန်းလှ ဖမ်းဆီးခံရမှုအပေါ် ထိုင်းကရင်အဖွဲ့ ရှုတ်ချ၊ အမြန်ဆုံးလွှတ်ပေးရန် တောင်းဆို

စက်တင်ဘာ ၁၇ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စအိုင်ဆူး

ကရင်အာဇာနည်နေ့ ကျင်းပ ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ နော်အုန်းလှ တရားစွဲဆို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရမှုအပေါ် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ထိုင်းကရင်အဖွဲ့ – Karen Thai Group (KTG) က ရှုတ်ချကြောင်း စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ကြေညာချက်ထုတ်ပြန် ပြောဆိုလိုက်သည်။

ထိုသို့ ကရင်အာဇာနည်နေ့ အပေါ် အကြောင်းပြု၍ တရားစွဲဆို ဖမ်းဆီးခဲ့ခြင်းသည် ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးအပေါ် ထိခိုက်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ယခုလို ကြေညာချက်ထုတ်ပြန် ပြောဆိုလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု KTG ၏ ဥက္ကဋ္ဌ Mr. Nuttapong Pongnoipraingam က ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

၎င်းက 'အမြန်ဆုံး လွှတ်ပေးစေချင်တယ်။ ဘာဖြစ်လဲဆိုတော့ ဒီလိုကရင်တစ်ယောက် ဖမ်းဆီးခံရတာက ကျနော်တို့ တကမ္ဘာလုံးမှာရှိတဲ့ ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးကို ထိခိုက်သလို ခံစားရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလို မဖြစ်စေချင်ဘူး။ မြန်မာအစိုးရအနေနဲ့ ကရင်တွေအပေါ် ဖိနှိပ် ထိခိုက်စေတာမျိုး မလုပ်စေချင်တော့ဘူး။ နားလည်မှုရှိရှိနဲ့ ချစ်ချစ်ခင်ခင်ရှိဖို့ ကျနော်တို့ လိုလားတယ်'ဟု ပြောသည်။

အလားတူ KTG က ဦးဆောင်ပြီး ယနေ့တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ချင်းမိုင်မြို့ရှိ မြန်မာ ကောင်စစ်ဝန်ရုံးရှေ့တွင် နော်အုန်းလှ ဖမ်းဆီးခံရမှုအပေါ် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခဲ့ကြသလို တာဝန်ရှိသူများနှင့်လည်း သွားရောက်တွေ့ဆုံ၍ နော်အုန်းလှအား အမြန်ဆုံး လွှတ်ပေးရန် ပြောဆိုခဲ့ကြောင်းလည်း KTG ဥက္ကဋ္ဌက ဆက်ပြောသည်။

ထိုသို့ တိုင်းပြည်အတွင်း အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏နေရာ ကဏ္ဍများအပေါ် ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ရန် ကြိုးပမ်းသည့် မြန်မာအစိုးရ၏ လူနည်းစု တိုင်းရင်းသား တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် လူ့အခွင့်အရေး အကာအကွယ်ပေးနေသူများအပေါ် ဆန့်ကျင်သည့် တရားရေး တိုက်ခိုက်မှုများ ဆက်လက်တည်ရှိနေမှုများသည် အခြားသော လူ့အခွင့်ရေး အကာအကွယ်ပေးသူများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိနိုင်ကြောင်းလည်း KTG က ထောက်ပြ ပြောဆိုခဲ့သည်။

တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး အသိအမှတ်ပြု လေးစားရန် ကရင်လူငယ် ဆွေးနွေးပွဲ သဘောထားထုတ်ပြန်

စက်တင်ဘာ ၁၄ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်။ စဖန်းရှောင်း

အစိုးရအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများကို တန်းတူညီမျှ အသိအမှတ်ပြု၊ အခွင့်အရေးပေး၊ လေးစားခြင်းနှင့် ညီတူညီမျှ အကာအကွယ်ပေးရန် ညောင်တုန်းမြို့နယ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ကရင်လူငယ်ရေးရာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲမှ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့ ရက်စွဲဖြင့် သဘောထားထုတ်ပြန်ပြီး တောင်းဆိုလိုက်သည်။

ညောင်တုန်းမြို့နယ် ကရင်စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ၊ ကရင်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်း KYDA နှင့် လူငယ်အဝိုင်းအဝန်း YC တို့ စီစဉ်မှုဖြင့် ညောင်းတုန်းမြို့နယ်၊ ဖောင်ရိုးချောင်းကျေးရွာ၌ ကရင်လူငယ်ရေးရာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကို စက်တင်ဘာ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့ပြီး တက်ရောက်လာသည့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ကရင်တိုင်းရင်းသားများက ယခုကဲ့သို့ သဘောထားထုတ်ပြန် ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

သဘောထားထုတ်ပြန်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြောဆိုခွင့်ရှိသူ မန်းဝင်းမောင်က 'ကရင် အာဇာနည်နေ့ ကျင်းပတဲ့ ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်လို့ အမျိုးမျိုးနှောက်ယှက်တာ တရားစွဲတာတွေက ကျနော်တို့တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့အခြေခံ အခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်တာဖြစ်သလို လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်း အနှောက်အယှက် ဖြစ်စေပါတယ်' ဟု ပြောသည်။

ထို့အပြင် မိမိတို့ ကရင်တိုင်းရင်းသားများ၏ နာမည်များရှေ့တွင် အခြေခံကျကျ မန်း၊ ဂေါ့ စသည်ဖြင့် တပ်ဆိုခွင့် မရှိခြင်းသည် အခွင့်အရေး များစွာ ဆုံးရှုံးသည့်အတွက် တန်းတူအခွင့်အရေးပေးရန် အလေး

ထားရန်ထား တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပန်းတနော်မြို့နယ် ကရင်စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ အတွင်းရေးမှူးလည်းဖြစ်သူ မန်းဝင်းမောင်က ဆက်ပြောသည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ကရင်လူငယ်ရေးရာ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်နေမှုများအတွက် မဟာဗျူဟာ လုပ်ငန်းစဉ်များ ထွက်ပေါ်လာရေး ရည်ရွယ်ကျင်းပသည့် ၎င်းတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွင် ကရင်ပါတီများဖြစ်သည့် KNP, KPP များမှ တာဝန်ရှိသူများ၊ တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ မြို့နယ် ၂၀ ခန့်မှ စာပေယဉ်ကျေးမှုကော်မတီဝင် ကရင်လူငယ်များ၊ တက္ကသိုလ်အသီးသီးမှ ကရင် လူငယ်မောင်မယ်များ စုစုပေါင်း ၁၀၃ ဦး တက် ရောက်ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ထိုသို့ဆွေးနွေးကြရာတွင် မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များ ထွက်ပေါ်လာရေးအတွက် အစပြုဆွေးနွေးမှုများအပြင် လတ်တလော ကရင်လူထုအတွင်း သက်ရောက်မှုဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ကရင့်အာဇာနည်နေ့ ဦးဆောင်ကျင်းပသူ နော်အုံးလှ အပါအဝင် ကရင်လူငယ် ၂ ဦး တရားစွဲဆိုခံရခြင်းအပေါ်ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီး ယခုလိုသဘောထား ထုတ်ပြန်ပြောဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ကရင်လူမျိုးများ၏ နာမည်ရှေ့ အမှတ်လက္ခဏာများဖြစ်သည့် စော၊ နော်၊ စ၊ မန်း၊ နန့်၊ ဂေါ့၊ နန်း ထည့်သွင်းခြင်းကို အစိုးရနှင့် သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ လျစ်လျူရှုပြီး ဦး၊ ဒေါ်၊ မ၊ မောင် စကားလုံးများဖြင့် စနစ်တကျ ထပ်ဆင့်ထည့်သွင်းနေမှုများမှာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဝိသေသ လက္ခဏာများအား အစီစဉ်ရှိစွာ ဖျက်ဆီးခြင်းဟုမှတ်ယူသဖြင့် ကန့်ကွက်ရှုတ်ချကြောင်းလည်း သဘောထားထုတ်ပြန်ချက်တွင် ပါရှိသည်။

စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့က ကျင်းပပြီးစီးခဲ့သည့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ကရင်လူငယ်ရေးရာဆွေးနွေးပွဲကို လာမည့် နိုဝင်ဘာလတွင် ဧရာဝတီတိုင်းအတွင်း ထပ်မံပြုလုပ်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ဦးဆောင်စီစဉ်သူများထံမှ သိရသည်။

ကရင်အာဇာနည်နေ့ကို ဥပဒေနှင့်အညီ မျှတစွာ ဆောင်ရွက်ရန် အစဉ်အလာရှိအဖွဲ့များပါသည့် (၁၈) ဖွဲ့ပြော

စက်တင်ဘာ ၁၅၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စောထွန်းလင်း

ကရင်အမျိုးသား အာဇာနည်နေ့သည် ကရင်လူမျိုးများ၏ နေ့ထူးနေ့မြတ်များထဲမှ နေ့တစ်နေ့ ဖြစ်သည့်အတွက် ဥပဒေနှင့်အညီ အခွင့်အရေး အပြည့်အဝရရှိအောင် နိုင်ငံတော်က တရားမျှတစွာ ဆောင်ရွက်ရန် အစဉ်အလာကြီးမားသည့် ပြည်တွင်းကရင်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် အဖွဲ့ ၁၈ ဖွဲ့က စက်တင်ဘာ ၁၄ ရက်နေ့တွင် သဘောထားထုတ်ပြန် ပြောဆိုလိုက်သည်။

ကရင်အမျိုးသား အာဇာနည်နေ့နှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်တွင်း ကရင်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အစည်းအဝေးကို ရန်ကုန်မြို့၊ အောက်ကြည့်မြင်တိုင်လမ်း အမှတ် ၅၂၄၊ ၉ လွှာ၌ စက်တင်ဘာ ၁၄ ရက်၊ နံနက် ၁၀ နာရီမှ နေ့လည် ၂ နာရီထိ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး စာတမ်းများ ဖတ်ကြားကာ သဘောထား ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

'ဒီကနေ့ဟာ ကရင်အမျိုးသားထုထဲမှာရှိတဲ့ အထင်ကရပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ အဖွဲ့အစည်းက လူပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ဒီအဖြေကို တစ်နှစ်စာ မဟုတ်ဘဲနဲ့၊ တစ်သက်စာကို ကရင်အမျိုးသားတွေနဲ့တကွ အဖြေထွက်လာဖို့ စပြီးတော့ စဉ်းစားတဲ့ သဘောလို့ ကျနော်မြင်ပါတယ်'ဟု သပြေ ပညာရေးဖောင်ဒေးရှင်းမှ အမှုဆောင် ဒါရိုက်တာ စောမျိုးမင်းသူက အခမ်းအနားတွင် ပြောသည်။

ထို့အပြင် ကရင့်အာဇာနည်နေ့နှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ဥပဒေ ရှုထောင့်က စဉ်းစားရန်လိုသလို မိမိတို့ ကရင်အမျိုးသားများ၏ သမိုင်းကြောင်းအရ ဥပဒေပိုင်းအရ မည်သို့ရှိစေကာမူ ကျင်းပပိုင်ခွင့်ရှိသည့် လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ရပိုင်ခွင့်ကနေလည်း စဉ်းစားရမည်ဟု ၎င်းက ဆက်ပြောသည်။

အခမ်းအနားတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ သမိုင်းဌာန၊ ကထိကဖြစ်သူ ဒေါက်တာနန်းလှိုင်က 'စောဘဦးကြီး၏ နိုင်ငံရေး ဆောင်ရွက်ချက်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအမြင် (၁၉၄၂–၁၉၄၈)' စာတမ်းကို ဖတ်ကြားတင်သွင်းခဲ့ပြီး ကရင်နှစ်သစ်ကူး ကျင်းပရေးဗဟိုကော်မတီ (အာလိန်ငါးဆင့်)၊ အတွင်းရေးမှူး၊ မန်းကျော်ညွန့်က ကရင်အမျိုးသား အာဇာနည်နေ့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အတွက် ဥပဒေပါ အခွင့်အရေး အပြည့်အဝရရှိရေး ဆိုင်ရာများကို စာတမ်းဖတ်ကြားကာ တက်ရောက်လာသူများက အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

'ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင် စောဘဦးကြီးကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် လွတ်လပ်ရေး ခေါင်းဆောင်များအား ဆန့်ကျင်တော်လှန်သူဟု အသိအမြင်လွဲမှား ပြောဆိုမှုများ ကြားနေရပြီး သမိုင်းအမှန်သိမြင်ဖို့ ရည်ရွယ်ကာ စာတမ်း ရေးသားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်' ဟု ဒေါက်တာနန်းလှိုင်က ပြောသည်။

စာမျက်နှာ (၆) သို့ ▶

ကရင်အာဇာနည်နေ့ကျင်းပ၍ တရားစွဲဆိုခံရသူများကို ခြွင်းချက်မရှိ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် KNU တောင်းဆို

စက်တင်ဘာ ၁၆ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စအိုင်ဆူး

ရန်ကုန်မြို့တွင် ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ကရင်အမျိုးသား အာဇာနည်နေ့ကို ဦးဆောင်ကျင်းပခဲ့၍ တရားစွဲဆို ခံထားရသည့် ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး (KWU) ဥက္ကဋ္ဌ နော်အုန်းလှ အပါအဝင် ကရင်လူငယ်နှစ်ဦးဖြစ်သော စောအဲလ်ဘတ်ချို့နှင့် စသိန်းဇော်မင်းတို့အား တရားစွဲဆိုခြင်းမှ ခြွင်းချက်မရှိ ရုပ်သိမ်းပေးရန် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး– KNU က စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်၍ တောင်းဆိုလိုက်သည်။

ပြီးခဲ့သည့် ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သည့် ၆၉ နှစ်မြောက် ကရင်အာဇာနည်နေ့ အခမ်းအနားကို ရန်ကုန်မြို့၊ မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံတွင် အာဇာနည်နေ့ဟု ခေါင်းစဉ်သုံး ကျင်းပခဲ့ခြင်းကြောင့် ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ မြို့နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့မှူး ဦးဆောင်၍ အလုံမြို့နယ် မြို့မရဲစခန်း၌ ငြိမ်းချမ်းစွာ စုရုံးခွင့်နှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခွင့် ဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ (၂၀)အရ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဦးဆောင်သူ နော်အုန်းလှကို တရားစွဲဆိုဖမ်းဆီးခဲ့ရခြင်းကြောင့် KNU က ယခုလို တောင်းဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အစိုးရအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချုပ်ဆိုထားသည့် တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်–NCA ပါ သဘောတူညီချက်များကို တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုရှိရန် KNU က ကြေညာချက်တွင် ထောက်ပြပြောဆိုထားပြီး တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ မတူညီသော အမျိုးသားလက္ခဏာများကို အသိအမှတ်ပြုပြီး စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကို အမှန်တကယ် တည်ဆောက်လိုသည့် ဆန္ဒမှန်ကို ထုတ်ဖော်ပြသရန် လိုအပ်ကြောင်း တိုက်တွန်းထားသည်။

KNU ၏ ကြေညာချက်ပါ ထောက်ပြချက်အရ NCA ပါ အခန်း(၁) အပိုဒ် ၁။ (စ)အရ နိုင်ငံတော်အတွင်း နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၏ မတူကွဲပြားသော နောက်ခံသမိုင်း၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု၊ စာပေ၊ ဘာသာစကားနှင့် အမျိုးသား လက္ခဏာများကို အသိအမှတ်ပြု၍ ပြည်ထောင်စုလက္ခဏာ တစ်ရပ်ကို နိုင်ငံသားအားလုံး စုပေါင်း ဖော်ဆောင်ရန်ဟူသည့် သဘောတူညီချက်ကို အစိုးရမှ တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုရှိရန်ဟူ၍ ပါရှိသည်။

ထို့အပြင် ကရင် အမျိုးသားအာဇာနည်နေ့သည် ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးက လက်ခံ အသိအမှတ်ပြုထားသော ကရင်အမျိုးသား အာဇာနည်နေ့ဖြစ်ပြီး ၎င်းနေ့ရက်ကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ မတူကွဲပြားသော နောက်ခံ သမိုင်း၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု၊ စာပေ၊ ဘာသာစကားနှင့် အမျိုးသားလက္ခဏာများကို အသိအမှတ်ပြု၍ ပြည်ထောင်စုလက္ခဏာ တစ်ရပ်ကို နိုင်ငံသားအားလုံး စုပေါင်း ဖော်ဆောင်ရန်ဟူသည့် NCA ပါ သဘောတူညီချက်အတိုင်း နှစ်စဉ်ကျင်းပ ပြုလုပ်သွားရမည်ဖြစ်သည်ဟုလည်း KNU က ဆိုသည်။

ယခုနှစ်တွင် ကျရောက်သော ကရင်အမျိုးသား အာဇာနည်နေ့ကို ရန်ကုန်မြို့တွင် ကျင်းပရန် ဦးဆောင် ပါဝင်သူများက ကျင်းပခွင့်ရရေး ဒေသအာဏာပိုင်များကို တင်ပြခဲ့သော်လည်း ကျင်းပခွင့်မပြုခဲ့ခြင်းကြောင့် နော်အုန်းလှက ဦးဆောင်၍ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကရင်လူငယ်များဖြင့် ဗဟာဗန္ဓုလပန်းခြံတွင် စုပေါင်း ကျင်းပခဲ့ပြီးနောက် ဒေသအာဏာပိုင်များ၏ တရားစွဲဆို ဖမ်းဆီးမှုကို ခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။

အလားတူ နော်အုန်းလှနှင့် ကရင်လူငယ်နှစ်ဦး တရားစွဲဆိုဖမ်းဆီခံထားရမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး KNU Concern Group၊ ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေး အထောက်အကူပြု ကွန်ရက်–KPSN တို့ကလည်း တရားစွဲဆို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုများကို ရုပ်သိမ်းရန် သဘောထား ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သလို နိုင်ငံတကာရောက် ကရင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်တွင်းရှိ ကရင် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအကြား ၎င်းကိစ္စရပ်အပေါ် အပြင်းအထန် ဝေဖန်ရှုတ်ချမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

နော်အုန်းလှအား တရားစွဲဆိုထားခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပြီးခဲ့သည့် စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကျောက်တံတားမြို့နယ် တရားရုံး၌ အမှုလာတင်ကာ ရုံးထုတ်ခဲ့ပြီးနောက် တရားသူကြီးက စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ရုံးချိန်းပေးလိုက်ပြီး ခရိုင်တရားသူကြီးက အာမခံ လျှောက်ခွင့်ပြုသော်လည်း နော်အုန်းလှဘက်မှ အာမခံ မလျှောက်သဖြင့် အင်းစိန်ထောင်သို့ ပို့ဆောင်ထားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

နော်အုန်းလှကို ဖမ်းဆီးမှု ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးအပေါ် ထိပါးစော်ကားခြင်းဖြစ်သည်ဟု KNU Concerned Group ပြော

စက်တင်ဘာ ၁၀ ရက်၊ ၂၀၁၉ ရက်
စောလောဒူး

ကရင်အာဇာနည်နေ့ အခမ်းအနားကို ဦးဆောင်ကျင်းပပြုလုပ်သည့် ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး(KWU) ဥက္ကဋ္ဌ နော်အုန်းလှအား ကျောက်တံတား မြို့နယ် ရဲစခန်းတာဝန်ရှိသူများက လာရောက် ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားမှုသည် ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးအပေါ် ထိပါးစော်ကားစိန်ခေါ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု KNU Concerned Group က စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် သဘောထားထုတ်ပြန်၍ ပြောဆိုလိုက်သည်။

KNU Concerned Group အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် KNU ဒု–ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ပဒိုနော်စီဖိုးရာစိန်က 'နော်အုန်းလှကို ဒီလို ဖမ်းသွားတာလုံးဝမဖြစ်သင့်ပါဘူး။ သူမဟာ ကရင်တစ်မျိုးသားလုံး လေးစားရတဲ့ အာဇာနည်တွေကို အောက်မေ့ဖွယ်ရာ အထိမ်းအမှတ်နဲ့ ဦးဆောင်ကျင်းပသွားတာပါ။ ဒီလို ဖမ်းဆီးခေါ်သွားတာက ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးကို ထိပါးစော်ကား သွားတာပဲ'ဟု ပြောသည်။

ထို့အပြင် နော်အုန်းလှအား မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့မှ ထိုကဲ့သို့ ဖမ်းဆီး ခေါ်ဆောင်သွားမှုအပေါ် လုံးဝကန့်ကွက် ရှုတ်ချကြောင်းနှင့် ယခုလို ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည် လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးယောက်အတွက်သာမက ကရင်ပြည်သူ အားလုံးနှင့် ဆိုင်သောကိစ္စရပ် ဖြစ်သည့်အတွက် ကရင်အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးပူးပေါင်းပြီး နော်အုန်းလှကို ဝန်းရံသွားကြရန် လိုအပ်သည်ဟု ပဒိုနော်စီဖိုးရာစိန်က ဆက်ပြောသည်။

၆၉ နှစ်မြောက် ကရင့်အာဇာနည်နေ့ အခမ်းအနားကို ရန်ကုန်မြို့တွင် ကျင်းပရန် သက်ဆိုင်ရာက ခွင့်မပြုသည့်အတွက် ငြိမ်းစုစီတင်ကာ မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံရှေ့၌ ဩဂုတ် ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သည့်အပေါ် နော်အုန်းလှ အပါအဝင် ကရင်လူငယ်နှစ်ဦးဖြစ်သည့် စသိန်းဇော်မင်းနှင့် စောအဲလ်ဘတ်ချို့တို့ကို ငြိမ်းစုစီဥပဒေအရ ကျောက်တံတားမြို့နယ် ရဲစခန်းက တရားစွဲဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

ထို့နောက် ကျောက်တံတားရဲစခန်းက ဖမ်းဝရမ်း ထုတ်လိုက်ပြီးနောက် ရဲစခန်းကို လာရောက်ရန် အကြောင်းကြားခဲ့သော်လည်း မလာရောက်သည့်အတွက်ဟု ဆိုကာ နော်အုန်းလှကို စက်တင်ဘာ ၉ ရက်နေ့၊ ည ၇ နာရီကျော်ခန့်က အလုံမြို့နယ်ရဲစခန်းတွင် အမျိုးသမီးအမှုကိစ္စ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေစဉ်တွင် ကျောက်တံတားမြို့နယ်ရဲစခန်း တာဝန်ရှိသူများက လာရောက် ဖမ်းဆီးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ယခုလို ဖမ်းဆီး အရေးယူမှုသည် ကရင်လူမျိုးများမှ အမှန်တရားမြတ်နိုးမှု၊ တရားမျှတမှု၊ သတ္တိရှိမှုနှင့်စည်းလုံး ညီညွတ်မှုကို ပြသရန်လိုအပ်နေကြောင်း၊ ပြည်တွင်း ပြည်ပရှိ ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးမှ ဤမတရား ဖမ်းဆီးမှုနှင့် ကရင်တစ်မျိုးသားလုံး အပေါ် ထိပါးစော်ကားနေမှုကို အဖက်ဖက်မှ ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ကြပါရန်ကိုလည်း KNU Concerned Group ကတိုက်တွန်းထားသည်။

'နော်အုန်းလှကို ပြန်မလွှတ်ဘူးဆိုရင် ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တဲ့ နောက်ဆက်တွဲ ပြဿနာတွေက ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာ ထိခိုက်လာနိုင်သလို၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ ကရင်လူမျိုးအားလုံးအနေနဲ့လည်း ကရင်အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုမှာ လှုံ့ဆော်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်လာနိုင်တယ်'ဟု ပဒိုနော်စီဖိုးရာစိန်က မှတ်ချက်ပြုသည်။

KNU Concerned Group သည် ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဖွန်လပိုင်းတွင် ယခင် ကေအဲန်ယူ ဒု–ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ပဒို နော်စီဖိုးရာစိန်မှ ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်း၍ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ၎င်းတို့၏ စိုးရိမ်ချက်များကို စောင့်ကြည့် ဖော်ပြသဘောထားထုတ်ပြန်မှုများ ပြုလုပ်သည့် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်သည်။

၆၉ နှစ်မြောက် ကရင့်အာဇာနည်နေ့ အ ခမ်းအနားကို ရန်ကုန်မြို့တွင် ဦးဆောင်ကျင်းပခဲ့သူ နော်အုန်းလှနှင့် ကရင်လူငယ် ၂ ဦးအား မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့မှ တရားစွဲဆိုထားမှုအပေါ် ဝိုင်းရံကာကွယ် ကူညီပေးကြရန် KNU Concerned Group အပါအဝင် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပရှိ ကရင် အဖွဲ့အစည်းအချို့က သဘောထားထုတ်ပြန်ခဲ့ကြသည်။

နော်အုန်းလှအား တရားစွဲဆိုထားခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ စက်တင်ဘာ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကျောက်တံတားမြို့နယ် တရားရုံး၌ အမှုလာတင်ကာ ရုံးထုတ်ခဲ့ပြီးနောက် တရားသူကြီးက လာမည့် စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ရုံးချိန်းပေးလိုက်သည်။ ခရိုင်တရားသူကြီးက အာမခံ လျှောက်ခွင့်ပြုသော်လည်း နော်အုန်းလှဘက်က အာမခံမလျှောက်သဖြင့် လက်ရှိတွင် အင်းစိန်ထောင်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့ပြီဟု သိရသည်။

▶ ရှေ့ဖုံး "ကရင်အာဇာနည်နေ့…နော်အုန်းလှ"မှ

တရားလိုပြ သက်သေများကို စတင် စစ်ဆေးခဲ့သည်။

'ဒီနေ့ ထွက်ဆိုချက်တွေမှာ ကရင်အာဇာနည်နေ့ကို မသုံးခိုင်းတာ ထပ်ခါတလဲလဲ ကြားရတယ်။ ကရင်လူမျိုးတွေရဲ့ အာဇာနည်နေ့လုပ်တာကို မသုံးပါနဲ့လို့ ထွက်တာ ကျမ အင်မတန် ဝမ်းနည်းတယ်။ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးပြောနေတဲ့ အစိုးရက၊ ဌာနဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူတွေ ဒီလိုပြောတဲ့အတွက် အင်မတန်မှ ဝမ်းနည်းပါတယ်'ဟု နော်အုန်းလှက ပြောသည်။

ယခုလို အစိုးရက ပြောဆိုခြင်းသည် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံး ညီညွတ်ရေးကို ပြိုကွဲစေသည့် စကားများဟု မိမိမြင်ကြောင်း၊ မိမိတို့ နိုင်ငံသည် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံ စုပေါင်းနေထိုင်သည့် နိုင်ငံ ဖြစ်သလို တိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းထားပါလျက်နှင့် ယခုလို ပြုမူသည့်အပေါ် စိတ်မကောင်းဖြစ်မိပြီး ပိုဖိနှိပ်ခံရသည့်အတွက် ဝမ်းနည်းသည်ဟု နော်အုန်းလှက ဆက်ပြောသည်။

အလားတူ တရားစွဲခံရသည့် ကရင်လူငယ် စသိန်းဇော်မင်းက 'အစိုးရက တိုင်းရင်းသားတွေကို ဒီလိုပဲ ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်ဦးမယ်ဆိုရင်၊ အနာဂတ်သွားချင်တဲ့ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံကတော့ ဝေးနေဦးမှာပဲလို့ ပြောချင်တယ်'ဟု တရားခွင်အပြီး မီဒီယာများနှင့် တွေ့ဆုံစဉ် ပြောသည်။

ငြိမ်း၊ စု၊ စီ ဥပဒေအရ မိမိတို့ ဆန္ဒကို မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ မထိခိုက်ပါက လုပ်ဆောင်၍ရသော်လည်း ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များက ဒီအသုံးအနှုန်း မသုံးရန် တားမြစ်ခြင်းသည် ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ရာ ရောက်သည်ဟု မြင်မိကြောင်း အမှုတွဲပါ စောအဲလ်ဘတ်ချိုက ပြောသည်။

ယနေ့ နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ပြုလုပ်သည့် တရားခွင်တွင် တရားလို ကျောက်တံတားမြို့နယ် ရဲတပ်ဖွဲ့မှူး၊ ကျောက်တံတား ရဲစခန်းမှူး၊ ရပ်ကွက် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ရဲတပ်ဖွဲ့ နယ်ထိန်းနှင့် ညှိနှိုင်းဖြေလျှော့ရေး အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးတို့ကို ကြားနာ စစ်ဆေးခဲ့သည်။

ထို့အပြင် စက်တင်ဘာ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ထပ်မံ ကြားနာစစ်ဆေးရန် ရုံးတော်က ချိန်းဆိုထားပြီး တရားစွဲခံရသူများကို စစ်ဆေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် မိမိတို့အနေဖြင့် ဥပဒေနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့်အတွက် မည်သည့် ထွက်ဆိုချက်မှ ပေးရန်မရှိဟု နော်အုန်းလှက ပြောသည်။ ထို့အပြင် အမှုကြားနာ စစ်ဆေးပြီးနောက် ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို ကျေနပ်မှုမရှိပါက အထက်တရားရုံးများ ဆက်တက်သွားမည်ဟု ၎င်းက ဆက်ပြောသည်။

ယနေ့ ပြုလုပ်သည့် တရားခွင်သို့ ကရင်ဘုန်းတော်ကြီးများ၊ ကရင်ပြည်သူများ သွားရောက်နားထောင်ခဲ့သလို တရားရုံးအနီးတွင်လည်း ကရင်အမျိုးသားပါတီဝင်များ၊ ကရင်လူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) အဖွဲ့ဝင်များ၊ ဒို့မြေကွန်ရက်အဖွဲ့ဝင်များ၊ ကရင်စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီဝင်များ စသဖြင့် လူ ၃၀၀ ဦးကျော် လာရောက် အားပေး နှုတ်ဆက် ဝန်းရံခဲ့ကြကာ ကရင်အမျိုးသား သီချင်းသီဆိုခြင်း၊ 'တိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေး တန်းတူရရှိရေး–ဒို့အရေး'စသည်တို့ကို ကြွေးကြော်ခဲ့ကြသည်။

၂၀၁၃ စက်တင်ဘာလမှ စတင်ထုတ်ဝေသည်

ကရင်လူငယ် မူဝါဒ ထွက်ပေါ်လာရန် မဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲရေးကော်မတီ (၃) ရပ်ဖွဲ့စည်း

စက်တင်ဘာ ၁၁ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

ကရင်လူငယ် အစည်းအရုံး -KYO က ဦးဆောင်ကာ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်ရှိ ကရင်လူငယ်များ ပါဝင်ပြီး ထိုင်း–မြန်မာ နယ်စပ်တစ်နေရာတွင် စက်တင်ဘာ ၆ ရက်မှ ၉ ရက်နေ့အထိ ပြုလုပ်သည့် ကရင်လူငယ် မဟာဗျူဟာ အစည်းအဝေးတွင် ကရင်လူငယ် မူဝါဒတစ်ရပ် ထွက်ပေါ်လာနိုင်ရေးအတွက် မဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲနိုင်ရေး ကော်မတီ ၃ ရပ် ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်ဟု သိရသည်။

KYO ဥက္ကဌ စောလယ်နယ်က 'ကရင်လူငယ် ပေါ်လစီ ထွက်ပေါ်လာဖို့အတွက် အစည်းအဝေး ၂ ကြိမ် ထပ်လုပ်သွားမယ်လို့ ချမှတ်ထားတယ်။ အဲဒီ အစည်းအဝေးတွေရဲ့ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ကြားမှာ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ အတွက် ကော်မတီ ၃ ရပ် ဖွဲ့စည်းတယ်။ ပထမတစ်ခုက ဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီ၊ ပြီးတော့ မဟာဗျူဟာ အကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မတီ၊ အဲဒီကော်မတီ နှစ်ခုကို အကြံပေးဖို့အတွက် အကြံပေးကော်မတီ ဆိုပြီး ဒီအစည်းအဝေးမှာ ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ၎င်း ကော်မတီ ၃ ရပ်၏ ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များကိုလည်း လာမည့် အစည်းအဝေးများတွင် ရွေးချယ်တာဝန်ပေးအပ်သွားမည် ဖြစ်သလို ကရင်လူငယ်မူဝါဒအတွက် ကရင်လူငယ်မဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲနိုင်ရေးကို ယင်းကော်မတီ ၃ ရပ်အပြင် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ အပါအဝင် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်ရှိ ကရင် လူငယ်များ၏ အကြံဉာဏ်၊ သဘောထားများပါဝင်နိုင်ရန် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားမည်ဟု စောလယ်နယ်က ဆက်ပြောသည်။

ကရင်လူငယ်များ အနေဖြင့် လက်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဦးဆောင်နေသော ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၏ မူဝါဒ၊ လမ်းစဉ်များကို အထောက်အကူပြုရန်နှင့် နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် စုဖွဲ့မှု အားကောင်းကောင်းဖြင့် မဟာဗျူဟာကျကျ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် နယ်စပ်ဒေသ၊ နိုင်ငံအတွင်း၊ ကမ္ဘာ့အသီးသီးတွင် ပြန့်နှံ့နေထိုင်လျက်ရှိသော ကရင်လူငယ် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တွေ့ဆုံပြီး ဘုံမဟာဗျူဟာချမှတ်သွားရန် ရည်ရွယ်၍ ယခု အစည်းအဝေးကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

အဆိုပါ ကရင်လူငယ်မဟာဗျူဟာ အစည်းအဝေးသို့ ကရင်လူငယ်အစည်းအရုံး (KYO)၊ ကရင်အမျိုးသမီး အစည်းအရုံး (KWO)၊ ကရင်ကျောင်းသား ကွန်ယက် (KSNG)၊ ကရင်လူငယ် ကွန်ယက် (KYN)၊ ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ တနင်္သာရီတိုင်း၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်ရှိ ကရင်လူငယ် အဖွဲ့အစည်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ကေအဲန်ယူ ဗဟိုကော်မတီဝင်များနှင့် တတ်သိပညာရှင်များ အပါအဝင် စုစုပေါင်း ၈၀ ဦးကျော် တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

၄ ရက်တာ အစည်းအဝေးတွင် လက်ရှိ အခြေအနေများကို ဝေမျှခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ကရင်လူငယ် လှုပ်ရှားမှုများ တင်ပြဆွေးနွေးခြင်း၊ မဟာဗျူဟာ စဉ်းစား တွေးခေါ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးခြင်း၊ မြန်မာ နိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး အခြေအနေများကို လေ့လာခြင်း၊ ကရင်လူငယ် မူဝါဒရေးဆွဲခြင်းကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်မည့် အစီအစဉ်များအား ဆွေးနွေးခြင်း၊ ကရင်လူငယ်မူဝါဒ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များ လုပ်ဆောင်ရန် သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် မဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲရန် ကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်ကြသည်။

ကရင်လူငယ် အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးဖြစ်သူ နော်ဆဲဆဲက 'ကျမတို့ ကရင်လူငယ်တွေဟာ နိုင်ငံရေးကိစ္စပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အမျိုးသားရေးကိစ္စပဲ ဖြစ်ဖြစ် သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍကနေပြီးတော့ လှုပ်ရှားကြပါတယ်။ မျှော်မှန်းချက်၊ ရည်မှန်းချက်တွေကို စုစည်းပြီးတော့ လုပ်ဆောင်တာ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ မရှိဘူး။ အခု ကျမတို့ စတင်လုပ်ဆောင်ကြတယ်။ မဟာဗျူဟာ အစီအစဉ်တွေ ချမှတ်နိုင်ဖို့အတွက် အခု ကျမတို့ အမြင်တွေကို စတင်ဆွေးနွေးကြတယ်။ တဆင့်ချင်း တက်လာမှာပေါ့နော်။ ဒါက ရှေ့ဆက် ကရင်လူငယ်တွေ ပုခုံးပြောင်း တာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်တဲ့ အခါမှာ လမ်းကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်လာမှာဖြစ်ပါတယ်'ဟု ပြောသည်။

ယခုပြုလုပ်ပြီးစီးသည့် ကရင်လူငယ် မဟာဗျူဟာ အစည်းအဝေးသည် ယခင်နှစ် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၉ မှ ၂၃ ရက်နေ့အထိ ကေအဲန်ယူ ဖားအံခရိုင်၊ လေးဝါးတွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ကရင်လူငယ် နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ (Karen Youth Seminar) ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သော လူငယ်မူဝါဒတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာရေး အတွက် ပထမဆုံးအကြိမ် ပြုလုပ်သည့် အစည်းအဝေးဖြစ်သည်။

မွေးစာရင်း ကိစ္စ KNU နှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ ဆက်ဆွေးနွေး လက်တွဲလုပ်ဆောင်မည်

စက်တင်ဘာ ၁၈၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စောရှား

ပြည်နယ်အစိုးရ လက်လှမ်းမမှီသည့် ဒုက္ခသည် စခန်းများ၊ ရွှေ့ပြောင်း မြန်မာကလေးငယ်များနှင့် ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ ထိန်းချုပ်နယ်မြေများတွင် ကလေးမွေးဖွားရာတွင် မွေးစာရင်း ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ဆက်ဆွေးနွေးကာ လက်တွဲလုပ်ဆောင်သွားရန် ရှိသည်ဟု နှစ်ဖက်တာဝန်ရှိသူများက ပြောသည်။

အဆိုပါ မွေးစာရင်းပြုစုမှတ်တမ်းတင်ခြင်း နှစ်ဖက် တာဝန်ရှိသူများ အစည်းအဝေးကို

စက်တင်ဘာ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဖားအံမြို့၊ တော်ဝင်ရတနာ ဟိုတယ်၌ ကျင်းပခဲ့ပြီး ပြည်နယ်အစိုးရ လူမှုရေးဝန်ကြီး၊ KNU-ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဌာန၊ ကရင်ကျန်းမာရေးနှင့် ကယ်ဆယ်ရေးဌာန (KDHW)၊ မယ်တော်ဆေးခန်း (MTC)၊ နယ်လှည့်ကျောပိုးအိတ် ကျန်းမာရေးလုပ်သား အဖွဲ့ (BPHWT)စသည့် နယ်စပ် ကျန်းမာရေး အဖွဲ့များနှင့် NGO အဖွဲ့များ တက်ရောက်ခဲ့သည်။

KDHW ဌာနမှူး ပဒိုစောအယ်ကလူရွှေဦးက 'အစိုးရ အနေနဲ့ သူတို့ ကောက်ထားတာလည်းရှိတယ်။ ကျနော်တို့ကောက်ထားတာတွေလည်း ရှိတယ်။ ကျနော်တို့ ကောက်ထားတာတွေကို အစိုးရဘက်က တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုဖို့အပြင် ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ အမည်ရှေ့ သင်္ကေတ 'စော၊

စာမျက်နှာ (၇) သို့ ▸

လူမျိုးအမည်နာမ ခေါ်ဆိုခြင်း အင်္ဂါ လက္ခဏာအပေါ် KNU ဝင်းရေးမြို့နယ် ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်

စက်တင်ဘာ ၄ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စောရှား

တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၏ အမည်၊ နာမဝိသေသန ခေါ်ဆိုခြင်း လူမျိုးတစ်မျိုး၏ လက္ခဏာများ မပပျောက်ရေး အတွက် KNU- ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်က ၎င်းတို့မြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့နှင့် ရွာသူရွာသားများ သိစေရန် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့က ကြေညာချက်တစ်ခု ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

KNU အမှတ်(၁၆)တပ်ရင်း၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်အမှတ် ၂။၂၀၁၉တွင် ကရင်လူမျိုးဆိုပါက 'စော၊ မန်း၊ စ၊ နန်း၊ နော်'၊ မွန်လူမျိုးဆိုပါက 'နိုင်၊ မင်း၊ မိ'၊ ဗမာ ဆိုပါက 'ဦး၊ မောင်၊ ဒေါ်၊ မ' စသဖြင့် အမည်များကို ရှင်းလင်းစွာ သိရှိ၍ ခေါ်ဆိုရေးသားကြရန် ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ရည်ညွှန်းထားသည်။

ဖြစ်ကြောင်း ကရင်ပြည်နယ် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲမှ တာဝန်ရှိသူများက ရှင်းပြပြောဆိုမှုများ ရှိခဲ့သည်။

ထိုသို့ကောက်ခံမှုများ ရှိနေသည့်အတွက် ဝင်းရေးမြို့နယ်ရုံးမှ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သဖြင့် အစိုးရဘက်မှ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ကရင်ဆိုပါက 'မန်း၊ စော၊ စ၊ နန်း၊ နော်' ဖြင့်သာ ပြန်လည်ပြင်ဆင် ကောက်ခံသွားမည် ဖြစ်ကြောင်း ဩဂုတ်လ ၈ ရက် နေ့စွဲဖြင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

ကြာအင်းဆိပ်ကြီး မြို့နယ်၊ ကရင်စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ တာဝန်ခံ စောယောင့်သာအဲဆန်က 'ဝင်းရေးမြို့နယ်အနေနဲ့ ဒီလိုမျိုး ထုတ်ပြန်တာဟာ သင့်တော်တယ်။ လူထုကို အသိပေးသင့်တယ်။ ဒါပေမယ့် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ကို သံသယ

ထိုသို့ ထုတ်ပြန်ရခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ KNU ဝင်းရေးမြို့နယ် ဥက္ကဌ ပဒိုစောမောင်ရွှေက 'အသက် ၁၈ နှစ်အောက်ဆို အမည်ရှေ့မှာ မောင်၊ မ၊ ၁၈ နှစ်အထက်ဆို ဦး၊ ဒေါ် ထည့်ပြီး သူတို့ ကောက်ခံတာဟာ လူမျိုးကြီး ဝါးမြိုသလို ကျနော်တို့ ခံစားရတယ်လေ။ ကရင်လို့ ခံယူထားတဲ့ ကရင်တိုင်းလည်း ဒါကိုသိရှိပြီး အမည်နာမတွေ နောက် မလွဲမှားစေဖို့ပေါ့'ဟု စက်တင်ဘာ ၄ ရက်နေ့တွင် ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်မည့် ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ၌ မဲထည့်နိုင်ရန် ဝင်းရေးမြို့နယ်အတွင်း မဲဆန္ဒရှင် အမည်စာရင်းများ လိုက်လံကောက်ခံရာတွင် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ အမည်နာမရှေ့တွင် 'ဦး၊ ဒေါ်' စသည့် အမည်နာမများ ထည့်သွင်းကောက်ခံမှုများ ရှိခဲ့သည့်အတွက် ဝေဖန်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

အခြေခံမဲဆန္ဒရှင် စာရင်းကောက်ယူမှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အမည်ရှေ့တွင် 'ဦး၊ဒေါ်' ထည့်ရခြင်းမှာ ကျား/မ ခွဲခြားနိုင်ရန် အတွက် နည်းပညာပိုင်းအရ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမရသည့် Software ကြောင့် ထိုသို့ထည့်သွင်းရခြင်း ဖြစ်တာ တစ်ခုက တိုင်းရင်းသား အမည်ရှေ့မှာ နည်းပညာပိုင်းအရ ကျား၊မ ဘာကြောင့် ခွဲခြားရခက်ရတာလဲဆိုတာ တိုင်းရင်းသား အားလုံးလက်ခံနိုင်တဲ့ သာခ က၊ အထောက်အထားတွေ ပြပေးဖို့လိုမယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

KNU- ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၊ ဝင်းရေးမြို့နယ်အနေဖြင့်လည်း အမျိုးသားရေး အသိဉာဏ် အားနည်းမှုကြောင့် သူတစ်ပါး၏လှည့်စားခြင်းခံရသည့် အဖြစ်မျိုးမှ လွတ်မြောက်စေရန် အသိပေး၊ သတိပေး ထုတ်ပြန်ရခြင်း ဖြစ်သလို လူမျိုးအမည်နာမ သုံးစွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် ယခု ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်အား ဝင်းရေးမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတိုင်းသို့ ပို့ဆောင်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်းလည်း ပဒိုစောမောင်ရွှေက ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ်တွင် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ကနဦးကြိုတင်ပြင်ဆင်သည့် အနေဖြင့် ယခုနှစ် မတ်လဆန်းမှ စတင်ကာ သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ မှတဆင့် အခြေခံ မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းများကို အိမ်တိုင်ရာရောက် ကောက်ခံရယူခဲ့ကြသည်။

ဘဝသစ်ပြန်စဖို့ ကြိုးပမ်းနေတဲ့ မဲ့သဝေါစစ်ရှောင်များ

ကက

စစ်ရှောင်ပြည်သူများအနေဖြင့် ယခုလိုအခက်အခဲအမျိုးမျိုး ကြုံတွေ့ရသည့် အခြေအနေအောက်မှ လွတ်မြောက်ချင်နေကြမှာက မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲဖြစ်သည်။ သို့သော် မိမိတို့နေရပ်ရင်း ဒေသများတွင် စစ်ရေးတင်းမာမှုရှိနေသရွေ့၊ တည်ငြိမ်မှုများ မရှိသေးသရွေ့ ယခုလို ခက်ခဲသည့် အခြေအနေအောက်မှာပင် ဆက်လက် ရုန်းကန်အသက်ရှင်နေကြရမည်ဖြစ်သည်။

ကရင်ပြည်နယ်၊ လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ်၊ မဲ့သဝေါဒေသတွင် အစိုးရ၊ BGF တပ်နှင့် ခွဲထွက် DKBA တို့ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားသည့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခကြောင့် ဒေသခံများ ရပ်ရွာ၊ အိုးအိမ်၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းအားလုံးကို စွန့်ခွာပြီး မြိုင်ကြီးငူ စစ်ဘေးရှောင်စခန်း၌ ၄ နှစ်ခန့် စစ်ဘေးရှောင်ခဲ့ရသည်။ ယခု စစ်ရှောင်ပြည်သူအချို့သည် ဘဝအသစ်တဖန် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအတွက် ၎င်းတို့ ရပ်ရွာသို့ ပြန်လည် အခြေချနေထိုင်ကြပြီဖြစ်သည်။

မဲ့သဝေါဒေသ မယ်ပရိုးခီးနှင့် မယ်ပရိုထာ့ ရွာသူ၊ ရွာသားများ အနေဖြင့် ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီနှင့် ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း ပြန်လည် အခြေချ နေထိုင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဘဝအသစ်တဖန် ပြန်လည် ထူထောင်ရာတွင် စစ်ရှောင်ရွာသားများ အနေဖြင့် အကူအညီများ လိုအပ်နေသည်ဟု အသီးသီး ထုတ်ဖော်ပြောသည်။

မယ်ပရို ရွာသား စစ်ရှောင် စောလီးကီးက 'အခု ကျနော်တို့တွေ အဖက်ဖက်က အခက်အခဲကြုံတွေ့နေပါတယ်။ တောင်ကြိုတောင်ကြားမှာ နေရတာ အရမ်းခက်ခဲတယ်။ အကုန်လုံးက ထမ်းရပြုရတယ်။ အလိုအပ်ဆုံးကတော့ ဆန်ပေါ့။ ဆန်ဝယ်ပေးမယ်ဆိုရင်တော့ ဝမ်းသာတာပေါ့။ လာပြီးထောက်ပံ့တာလည်း အကူအညီအများကြီး ဖြစ်စေပါတယ်။ ဒီမှာနေတာ ထမ်းပိုးရတာ အရမ်းဝေးပါတယ်။ စက်လှေနဲ့လည်း လမ်းကြောင်း မရှိ။ ကားလည်း ကားလမ်းမရှိဘူး'ဟု ပြောသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်းက ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အဆိုပါ တိုက်ပွဲများကြောင့် မဲ့သဝေါ ဒေသအတွင်းရှိ ဒေသခံ ၅၀၀၀ ကျော် စစ်ဘေးရှောင်ခဲ့ရသည်။ ထိုအထဲတွင် မယ်ပရိုခီးနှင့် မယ်ပရိုထာ့ ကျေးရွာ ၂ ရွာမှ အိမ်ထောင်စု ၂၀ ကျော်၊ လူဦးရေ ၁၀၀ ကျော်သည် လက်ရှိ အခြေအနေအရ မိမိတို့ ရပ်ရွာဆီသို့ ယခုနှစ်ဆန်းပိုင်းတွင် ပြန်အခြေချနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

မယ်ပရိုကျေးရွာအုပ်စု အတွင်းရေးမှူး စောဖါးဒါး 'ကျနော်တို့ ပြန်လာနေတော့ ဘာမှမရှိတော့ဘူး။ သက်ဆိုင်ရာ ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ တွေ့ဆုံပြီးတော့ ဖြစ်နိုင်ရင်ပေါ့၊ ကျနော်တို့ကို ကူညီပါပေါ့။ တစ်နှစ်စာအတွက်ပဲပေါ့နော်။ ဒီအစတစ်နှစ်က ကျနော်တို့မှာ ဘာဆိုဘာမှ မကျန်တော့ဘူးလေ။ အကုန်လုံး ပြတ်လပ်နေတယ်။ ခေါင်းဆောင်တွေ ကြည့်ရှု စောင့်ရှောက်ရင် ကျနော်တို့အတွက်အလည်း အထောက်အပံ့ဖြစ်တယ်ပေါ့နော်။ လုပ်ကိုင်ရတာ အားရှိမှာပေါ့'ဟု ပြောသည်။

လတ်တလောတွင် ရွာသားတချို့သည် ၎င်းတို့ရပ်ရွာဆီ ပြန်လည် အခြေချနေသော်လည်း တချို့သော ရွာသူရွာသားများကမူ ၎င်းတို့ရွာထဲတွင် မြေမြှုပ်မိုင်းအန္တရာယ်အချိန်မရွေး ကျရောက်နိုင်သလို

အခု ကျနော်တို့တွေ အဖက်ဖက်က အခက်အခဲ ကြုံတွေ့နေပါတယ်။ တောင်ကြိုတောင်ကြားမှာ နေရတာ အရမ်းခက်ခဲတယ်။ အကုန်လုံးက ထမ်းရပြုရတယ်။ အလိုအပ်ဆုံးကတော့ ဆန်ပေါ့။

နေထိုင်စားသောက်ရေးအတွက် အစားအစာများ မရှိဖြစ်နေရာ ပြန်လည်အခြေချနေထိုင်လိုသော်လည်း မလာရဲသေးသည့်အတွက်ကြောင့် မြိုင်ကြီးငူ စစ်ရှောင်စခန်းတွင် ဆက်လက်ခိုလှုံနေရဆဲဖြစ်သည်။

မြိုင်ကြီးငူ စစ်ရှောင်စခန်းမှ တာဝန်ရှိသူတစ်ဦးဖြစ်သည့် စောရွှေထွန်းက 'နေရပ်ပြန်ပြီး ပြန်နေထိုင်ဖို့ အခက်အခဲကတော့ မိုင်းဗုံးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း အများအပြားရှိတဲ့အတွက် မပြန်ရဲသေးဘူး။ အခု လောလောဆယ် ပြန်ရင်တော့ လုပ်ကိုင်စားသောက်ဖို့အတွက်က အခက်အခဲတွေကတော့ အများကြီးရှိတယ်။ အစကနေပြန်လုပ်ရမှာဆိုတော့ အခုလောလောဆယ်အခြေအနေက ပြန်လို့မရသေးဘူး။ တောတောင်တွေကြားမှာဆိုတော့ သိတဲ့အတိုင်းပါပဲ။ ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းလည်းမရှိ၊ ပညာရေးဆို ကျောင်းဆရာမတွေလည်း မြို့နဲ့အလှမ်းဝေးတဲ့အတွက် အခက်အခဲကြီးမားပါတယ်'ဟု ပြောသည်။

လက်ရှိ မြိုင်ကြီးငူ စစ်ရှောင်စခန်းတွင် စစ်ရှောင်ပြည်သူ ၅၀၀၀ ကျော် ခိုလှုံနေကြဆဲဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အား ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက အလှူရှင်အချို့က စားနပ်ရိက္ခာများ လာရောက် ကူညီ ထောက်ပံ့ပေးမှု ရှိသော်လည်း လူနေအိမ်များမှာ အမိုးအကာ လုံလောက်မှုရှိသည့်အတွက် ခက်ခက်ခဲခဲ နေထိုင်နေရသည်ဟု စခန်းတာဝန်ရှိသူများက ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

လတ်တလော မိမိရပ်ရွာတွင် ပြန်လည်အခြေချကြသည့် ရွာသူ၊ ရွာသားများကို ပုဂ္ဂလိကအလှူရှင်များ လာရောက်ကူညီမှုများရှိသလို နယ်မြေခံ ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KNLA) တာဝန်ရှိသူများကလည်း တစ်ဖက်တလမ်းမှ ကူညီမှုများရှိသည်ဟု သိရသည်။

ထိုဒေသတွင် အခြေချလှုပ်ရှားနေသည့် KNLA ဗဟို ပြောက်ကျားစစ်မှူး ဒုဗိုလ်မှူးကြီးစောခင်လေးက 'အခုလို ပြန်လာတဲ့အခါမှာ စားနပ်ရိက္ခာအကူအညီ အများကြီး လိုအပ်နေပါတယ်။ ကျနော်တို့နဲ့ ပြန်လာနေပြီးတော့ ကျနော်တို့နဲ့ အတူတူစားကြတာပေါ့။ ဘယ်လိုပြောရမလဲ သေရင် အတူတူသေမယ်၊ ရှင်ရင် အတူတူရှင်မယ်။ ကရင့်တပ်မတော် အသက်ရှင်ရင် ပြည်သူတွေလည်း အသက်ရှင်မယ်။ ပြည်သူတွေ အသက်ရှင်နိုင်ရင် ကရင့်တပ်မတော်လည်း အသက်ရှင်နိုင်တယ်။ ကျနော်တို့ မိခင်အစည်းအရုံးဘက်လည်း တတ်နိုင်သလောက် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးတယ်'ဟု ပြောသည်။

ထို့အပြင် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပရှိ ကရင်ပြည်သူများအနေဖြင့်လည်း လတ်တလော ဘဝသစ် တဖန် ပြန်လည်တည်ဆောက်ကြသည့် စစ်ရှောင်ပြည်သူများ၏ ကြုံတွေ့နေရသည့်အခက်အခဲ၊ အကြပ်အတည်း အခြေအနေကို တွေ့မြင်ရပြီး ဝိုင်းဝန်း စဉ်းစားပေးစေလိုသည်ဟုလည်း ဒုဗိုလ်မှူးကြီး စောခင်လေးက ဆက်ပြောသည်။

လက်ရှိတွင် အဆိုပါ မိမိနေရပ်ကို ပြန်လာကြသည့် စစ်ရှောင်ပြည်သူများကို ထိုင်းနိုင်ငံမှ အလှူရှင်များ၊ ပုဂ္ဂလိက အလှူရှင်များနှင့် နယ်မြေခံ တာဝန်ရှိသူများက တတ်နိုင်သမျှ ကူညီပံ့ပိုးခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းတို့ဘဝ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရေးအတွက် အစိုးရနှင့် နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များကလည်း ပါဝင်စေလိုသည်ဟု ကရင် အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး (KWO)က ပြောသည်။

KWO တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး (၂)နော်စေးဟဲက 'ကျမတို့မြင်တာက အစိုးရက သူတို့ကို ကူညီထောက်ပံ့မှုတွေ လုပ်ဆောင်သင့်တယ်။ မြန်မာပြည်မှာ နိုင်ငံတကာ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုတွေ အများကြီးကို ဝင်လာတယ်။ သူတို့(IDPs)တွေကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးသင့်ပါတယ်။ ကရင်ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ IDPs တွေကို ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ဒုက္ခသည် (နယ်စပ်ရှိ)တွေ ပြန်နေဖို့တောင် အခက်အခဲရှိတယ်။ အခုသူတို့တွေ ပြန်လာတာ စားနပ်ရိက္ခာတွေ ဘာမှမရှိသေးဘူးဆိုတော့ ဖြစ်နိုင်ရင် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖွဲ့ကာ ပူးပေါင်းပြီးတော့ ထောက်ပံ့ကူညီမယ့် နည်းလမ်းတွေကို ရှာကြံသင့်ပါတယ်'ဟု ပြောသည်။

စစ်ရှောင်ပြည်သူများအနေဖြင့် ယခုလိုအခက်အခဲအမျိုးမျိုး ကြုံတွေ့ရသည့် အခြေအနေအောက်မှ လွတ်မြောက်ချင်နေကြမှာက မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲဖြစ်သည်။ သို့သော် မိမိတို့နေရပ်ရင်း ဒေသများတွင် စစ်ရေးတင်းမာမှုရှိနေသရွေ့၊ တည်ငြိမ်မှုများ မရှိသေးသရွေ့ ယခုလို ခက်ခဲသည့် အခြေအနေအောက်မှာပင် ဆက်လက် ရုန်းကန်အသက်ရှင် နေကြရမည်ဖြစ်သည်။ နေရပ်ပြန်ကာ ဘဝသစ် ထူထောင်မည့် စစ်ရှောင်များ အတည်တကျဖြစ်ရေး အားလုံးဝိုင်းလုပ်ဆောင်ပေးရန် လိုမည် ဖြစ်သည်။

ကက

▶စာမျက်နှာ (၃) မှ အဆက်

အခမ်းအနားအပြီးတွင် သဘောထား ထုတ်ပြန်ချက် တစ်စောင်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ကရင်အမျိုးသား အာဇာနည်နေ့သည် ကရင်လူမျိုးများ၏ နေ့ထူးနေ့မြတ်တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း၊ အာဇာနည် ပုဂ္ဂိုလ် စောဘဦးကြီးသည် ထိုအချိန်က ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပြည်ထောင်စုအရေးကို စေ့စပ် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရင်း တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင် တဦး ကျဆုံးခဲ့သည်ကို သမိုင်းသင်ခန်းစာ ယူကာ လွမ်းဆွတ် သတိရစေခြင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ရပ်မျိုး ထပ်မံ မကြုံစေရန် သတိပေး နှိုးဆော်လိုခြင်း စသည့် အချက်များ ပါရှိသည်။

ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ–ပုဒ်မ (၄) ပုဒ်မခွဲ (ဂ)၊ (ည) အရ မိမိတို့၏ ရိုးရာ၊ ယဉ်ကျေးမှု သမိုင်းအမွေအနှစ်များကို ဖော်ထုတ်ခွင့်နှင့် နေ့ထူးနေ့မြတ်များအား လွတ်လပ်စွာ ကျင်းပဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသည်ဟု ပါရှိသည့်အတိုင်း နိုင်ငံတော်က မျှတစွာ ဆောင်ရွက်ပေးရန် သဘောထား ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

အဆိုပါ သဘောထား ထုတ်ပြန်ချက်ကို ပြည်တွင်းရှိ အစဉ်လာရှိ အဖွဲ့များဖြစ်သည့် ကရင်နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန် အဖွဲ့ချုပ် (KBC)၊ ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူး ပွဲတော်ကျင်းပရေး ဗဟိုကော်မတီ(အာလိန်ငါးဆင့်၊ အင်းစိန်) စသည်တို့အပါအဝင် ကရင်ဗုဒ္ဓဘာသာ အကျိုးဆောင်အဖွဲ့၊ ကရင်ဖြူမျိုးနွယ်စု၊ ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ၊ ကရင်အမျိုးသားပါတီ၊ ကရင်အမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ၊ ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး ကရင်စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ၊ ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး အတွင်းရှိ ကရင်စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ၊ ကရင် ရှေ့နေများ၊ လူငယ်များ၊ ကရင်အမျိုးသမီး အဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် စုစုပေါင်း အဖွဲ့ ၁၈ ဖွဲ့ က စုပေါင်း ထုတ်ပြန်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ယင်း သဘောထား ထုတ်ပြန်ချက်နှင့် စာတမ်းများကို နိုင်ငံတော် သမ္မတ၊ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်၊ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်၊ အမျိုးသားလွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် တာဝန်ရှိသူများထံ ပေးပို့သွားမည် ဖြစ်ကြောင်း အစည်းအဝေးတွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ခေါင်းဆောင်များပေါ်ထွန်းလာရာ ကရင်ကျောင်းသားများရိပ်သာ

စောရှား

ဒီကျောင်းတော်ကြီးမှာ လာရောက် စုရုံး ပညာသင်ကြားနေကြတဲ့ ကရင်ကျောင်းသား လူငယ်လေးတွေဟာ နောင်တချိန်မှာ ကိုယ့်တိုင်း ကိုယ့်ပြည်၊ ကိုယ့်လူမျိုးအကျိုး စွမ်းဆောင်နိုင်မယ့် အနာဂတ်ခေါင်းဆောင်တွေအဖြစ် ပြန်လည်မြင်တွေ့ရမလား ဆိုတာကတော့ …

အနာဂတ်မှာ ခေါင်းဆောင်တွေဖြစ်လာမယ့် လူငယ်တွေကို မွေးထုတ်ပေးနေတဲ့ ကရင်ပြည်နယ်၊ ဖားအံမြို့မှာရှိတဲ့ ကရင်ကျောင်းသားများရိပ်သာ– Karen Students' Centre (KSC) ကို ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်ကတည်းက ပြည်နယ်၊ ကရင် စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီက စတင်တည်ထောင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

KSC ရဲ့ ကျောင်းသားဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်ပြီး လက်ရှိမှာ ပညာရေး Director တာဝန်ယူထားသူဖြစ်တဲ့ စထွန်းဘိုဘိုက 'အဓိက ရည်ရွယ်ချက်၊ ဦးတည်ချက်ကတော့ မြို့နဲ့ ဝေးလံခေါင်ဖျားပြီး လက်လှမ်းမမှီနိုင်တဲ့ ကလေးတွေ၊ ပညာသင်ကြားဖို့ ငွေကြေးအခက်အခဲ ရှိသူတွေအတွက် အဆင်ပြေစေဖို့ ဒီအဆောင်၊ ဒီကျောင်းကို ဖွင့်လှစ်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်' လို့ ကေအိုင်စီကို ပြောပါတယ်။

ကရင်ဘော်ဒါဆောင်လို့ လူသိများတဲ့ ကရင်ကျောင်းသားများ ရိပ်သာ(KSC) ကိုယ်ပိုင်အထက်တန်းကျောင်းတော်ကြီးရဲ့ ထူးခြားချက်ကတော့ ကျောင်းပိတ်အားလပ်ရက်တွေမှာ ကျောင်းသားကျောင်းသူများတွေအတွက် မိခင်ဘာသာစကားနဲ့ ရိုးရာဓလေ့တွေ ထိန်းသိမ်းနိုင်ဖို့ရည်ရွယ်ပြီး ကရင်စာပေ၊ ကရင်ရိုးရာစောင်းတီးခတ်ခြင်း စတဲ့ ပညာရပ်တွေကို သင်ကြားပေးပါတယ်။

အဲဒါအပြင် ကရင်ချည်ဖြူဖွဲ့(လာခုဂ်ခါ်ငီ·စူး) တွေမှာလည်း သီချင်းဆိုတာ၊ ကရင်ပြည်နယ်နေ့အတွက် ကျွဲဒိုးအက သင်တာ၊ ဒုံးအက ယှဉ်ပြိုင်တာ၊ ကရင်နှစ်သစ်ကူးအကြိုအတွက် ကရင်မိဘပြည်သူတွေကို နှစ်သစ်ကြိုဆိုဂုဏ်ပြု စုပေါင်းသီချင်းသီဆိုတာ (Carol Singing)တွေ ပြုလုပ်ကြပါတယ်။

ကျောင်းတွင်းလှုပ်ရှားမှုတွေအနေနဲ့ ချည်ဖြူဖွဲ့မင်္ဂလာပွဲ၊ နှစ်သစ်ကူး ကောက်သစ်စားပွဲ၊ ကျောင်းတွင်း ဘောလုံးပွဲ၊ ဖိတ်ခေါ် ကျောင်းပေါင်းစုံ ဘောလုံးပွဲ၊ ဆောင်းပါး၊ ပန်းချီပြိုင်ပွဲ စတာတွေကိုလည်း ပြုလုပ်ပေးပါတယ်။

KSC မှာ ဒသမတန်းတက်ရောက်နေတဲ့ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်၊ ဝေါင်မားခီ့ရွာဇာတိ စောအဲထူးက 'ဒီမှာ ပညာလာသင်တဲ့အခါ နယ်ပေါင်းစုံက သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ဆုံဆည်းရတာ အရမ်းပျော်ပါတယ်။ ဆယ်တန်း အောင်ပြီးနောက်ပိုင်းမှာ ဂိုက်ဒ် (guide)ဆရာအနေနဲ့ ကျောင်းအတွက် ပြန်ကူညီမယ်' လို့ ပြောပါတယ်။

လက်ရှိ KSC ကိုယ်ပိုင်အထက်တန်းကျောင်းကြီး မဖြစ်ပေါ်ခင်က အဲဒီအနီးအနားတဝိုက်က ခြံတစ်ခြံမှာ မူလ KSC အဆောင်ကို သစ်ဝါးတွေနဲ့ စတင်ဆောက်လုပ်ပြီး နေခဲ့ကြတာလို့ သိရပါတယ်။

၂၀၀၂ ခုနှစ် အရောက်မှာတော့ ဂျပန်နိုင်ငံက စေတနာရှင်တွေရဲ့ ပံ့ပိုးမှု အပါအဝင် ကရင်ပြည်သူတွေရဲ့ အလှူငွေတွေနဲ့ ၃ ထပ်ဆောင်ကို လက်ရှိသီရိကွင်းနေရာမှာ ပြောင်းလဲ ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့သလို ၂၀၁၃–၂၀၁၄ ခုနှစ်မှာတော့ ကရင် မိဘပြည်သူတွေရဲ့ အလှူငွေနဲ့ ၄ ထပ်ဆောင်တစ်ဆောင် ထပ်မံဆောက်လုပ် ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

၂၀၁၄–၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်မှာ ကိုယ်ပိုင်အထက်တန်းကျောင်း အဖြစ် စတင်သင်ကြားနိုင်ခဲ့ပြီး KSC မှာတော့ နဝမတန်းနှင့် ဒသမတန်းသာ လက်ခံထားရှိတာ ဖြစ်ပါတယ်။

KSC ကိုယ်ပိုင်အထက်တန်းကျောင်းရဲ့ ၂၀၁၉–၂၀၂၀ ပညာ သင်နှစ်မှာတော့ သင်ကြားရေး ဆရာ၊ ဆရာမ စုစုပေါင်း ၂၈ ဦးရှိပြီး ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူ ၃၄၇ ဦးရှိကြောင်း တာဝန်ရှိသူတွေဆီက သိရပါတယ်။

KSC ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး စောသန်းထွန်းက 'ဒီကျောင်းက ကလေးတွေဟာ တိုင်းရင်းသားမှ တကယ့် တိုင်းရင်းသားတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဗမာလိုသင်တဲ့အခါ အခက်အခဲတွေတော့ ရှိနေပါတယ်။ အားသာချက်ကတော့ ကလေးတွေဟာ ပြောစကားနားထောင်တယ်။ အောင်ချက်ဆိုလည်း နှစ်စဉ် တိုးတက်လာတာကိုတွေ့တယ်' လို့ ပြောပါတယ်။

ကရင်ကျောင်းသားများရိပ်သာ ကျောင်းသားဟောင်းများ ဖြစ်တဲ့ စောအောင်ကျော်မင်းက ကရင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊ စောကြည်လင်းက ကရင်ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့မှာ လျှပ်စစ်ဝန်ကြီး၊ စထွန်းအောင်က တရားသူကြီး၊ နန်းစေးအွာက လွှတ်တော်အမတ် တာဝန်တွေ ယူခဲ့တယ်လို့ ကျောင်းအုပ်ကြီး စောသန်းထွန်းက ဖြည့်စွက်ပြောသွားပါတယ်။

လက်ခံထားရှိတဲ့ ကျောင်းသားလူငယ်လေးတွေဟာဆိုရင် ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်း ဒေသကြီးက လာရောက်တဲ့သူ အများဆုံးဖြစ်ကြပြီး ရံဖန်ရံခါနှစ်တွေမှာ ပဲခူး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးကလည်း ပါဝင်တက်ရောက်တာတွေ ရှိပါတယ်။

သင်ရိုးကိုတော့ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ သင်ရိုးကို သင်ကြားကြပြီး ကျောင်းလည်ပတ်ဖို့ ဝင်ငွေအနေနဲ့ ကျောင်းသားမိဘနဲ့ အခြားအလှူရှင်တွေဆီက ရရှိတဲ့ ငွေတွေ၊ ရံပုံငွေ ရှာဖွေရေး အစီအစဉ်တွေကနေ လည်ပတ်နေတာလည်းဖြစ်တယ်လို့ သိရပါတယ်။

KSC မှာတော့ အခြားအစီအစဉ်တွေအနေနဲ့ LED Program လို့ခေါ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်စာသင်တန်း အစီအစဉ်နဲ့ ယခုနှစ်မှာပဲ KSC ကျောင်းသားဟောင်းတွေ စုပြီး စတင်ဖွဲ့စည်းလိုက်တဲ့ KSC Music Band အဖွဲ့လည်း ရှိနေတာပါ။

မျှော်လင့်ချက်တွေကိုယ်စီနဲ့ ဒီကျောင်းတော်ကြီးမှာ လာရောက် စုရုံး ပညာသင်ကြားနေကြတဲ့ ကရင်ကျောင်းသား လူငယ်လေးတွေဟာ နောင်တချိန်မှာ ကိုယ့်တိုင်း ကိုယ့်ပြည်၊ ကိုယ့်လူမျိုးအကျိုး စွမ်းဆောင်နိုင်မယ့် အနာဂတ်ခေါင်းဆောင်တွေအဖြစ် ပြန်လည်မြင်တွေ့ရမလား ဆိုတာကတော့ စောင့်ကြည့်ရဦးမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

စောရှား

▶ စာမျက်နှာ (၅)မှ အဆက်

နော်၊ နန့်၊ နန်း'တွေ ထည့်သွင်းမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီးလည်း ဆက်ညှိနှိုင်းရမှာ အများကြီး ရှိတယ်။ ဒါတွေကို တရားဝင်အသိအမှတ် မပြုမချင်းတော့ ဆက်ပြီးကြိုးပမ်းသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်'ဟု ပြောသည်။

တစ်ရက်တာ ပြုလုပ်သည့် ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကလေးမွေးစာရင်း ကောက်ယူထားသည့် အခြေအနေ၊ လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မှုကိစ္စ၊ မွေးစာရင်းများကို တရားဝင် အသိမှတ်ပြုမှုကိစ္စနှင့် ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ် ချမှတ်ခြင်းများကို ဆွေးနွေးသွားခဲ့သည်။ နယ်စပ်ဒေသ၊ ရွှေ့ပြောင်း အလုပ်သမားများ၏ ကလေးငယ်များ၊ ဒုက္ခသည်စခန်းရှိ ကလေးငယ်များ မွေးစာရင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး အောင်မြင်သည်ဟု သုံးသပ်ကြောင်း KDHW အကြီးတန်း အတိုင်ပင်ခံ ဒေါက်တာမာတာက ပြောသည်။

ပြည်နယ် လူမှုရေးဝန်ကြီး စောဘိုဘိုဝေမောင်က 'အဖက်ဖက်က ကန့်သတ်ချက်ရှိနေတဲ့ အထဲကမှ ပြည်သူ အကျိုးပြု အလုပ်အတွက်ဆို ကျနော်တို့ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်သွားရမှာပါ။ ကလေးမွေးစာရင်း ကောက်ယူဖို့ အတွက် Working group (အလုပ်အဖွဲ့) ဖွဲ့ပြီး လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်သွားမှာပါ' ဟု ပြောသည်။

ထိုင်း–မြန်မာ နယ်စပ်ဒေသ ကျန်းမာရေး အဖွဲ့အစည်းများ လက်လှမ်းမမီသည့် ဒေသအချို့တွင် မှတ်တမ်းမရှိဘဲ မွေးဖွားသည့် ကလေးငယ်များ သောင်းချီကာ ရှိနေနိုင်ပြီး ၎င်းကလေးငယ်များသည် အနာဂတ်မရေရာမှုနှင့်အတူ နိုင်ငံမဲ့ကလေးငယ်များ အဖြစ်ရှိနေကြောင်း ကျန်းမာရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကလေးသူငယ်အရေး လုပ်ဆောင်နေသည့် အဖွဲ့များက ပြောဆိုသည်။

မွေးစာရင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး လာမည့် အောက်တိုဘာလတွင် အစိုးရ၊ KNU နှင့် နယ်စပ်ကျန်းမာရေး အဖွဲ့အစည်းများ အချိုးကျ ပါဝင်သည့် Working Group တစ်ခု ဖွဲ့စည်းသွားမည်ဖြစ်သလို လက်တွဲပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သွားမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း ဆက်ညှိနှိုင်း အကောင်အထည်ဖော်သွားရန်ရှိသည်ဟု နှစ်ဖက် တာဝန်ရှိသူများထံမှ သိရသည်။

ကေအဲန်ယူ တောင်ငူခရိုင် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

ကရင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ သံတောင်မြို့သစ်တွင် စက်တင်ဘာ ၂၁ ရက်နေ့က ကျင်းပသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်လာသည့် KNU–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ တောင်ငူခရိုင် ဥက္ကဋ္ဌ ပဒိုစောအယ်ဝါးအား ကေအိုင်စီ–ကရင်သတင်းဌာန သတင်းထောက် စောရှားမှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားသည်များကို ဖော်ပြလိုက်သည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်မှုအပေါ်ဘယ်လိုမြင်မိပါသလဲ။ တောင်ငူခရိုင်အပေါ်မှာရော ဘယ်လို အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေရှိနေလဲ။

ကျနော်တို့ တောင်ငူခရိုင်မှာ တချို့အချက်ကတော့ စိတ်ကျေနပ်စရာ ရပါတယ်။ အထူးသဖြင့် မိသားစု၊ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတွေဆီ သွားတာတို့၊ လည်တာတို့ကတော့ လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရှိပါတယ်။ ဒီလို ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်တဲ့ကာလမှာ စိုးရိမ်စရာတစ်ခုရှိတာက ဖွံ့ဖြိုးရေး ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီးတော့ ဝင်ရောက်လာတဲ့ တချို့ကဏ္ဍတွေပါ။ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းခေါင်းစဉ်တပ်ပြီးတော့ လာတဲ့အခါ ပြည်သူလူထုလည်း မသိတဲ့အရာတွေ အများကြီးရှိတယ်။ ဆိုးကျိုးကောင်းကျိုးလည်း ရှင်းပြခဲ့တာ မရှိဘူး။

ထို့အတူ တာဝန် ရှိတဲ့ခေါင်းဆောင် အထူးသဖြင့် ကျနော်တို့ KNU ကလည်း အချို့အပိုင်းတွေမှာ တော်တော်များများ ဘာမှမသိခဲ့ရတဲ့ အရာတွေလည်း ရှိတယ်။ နိုင်ငံရေး၊ လုံခြုံရေးအပိုင်းတွေကို ခေါင်းဆောင်တွေအပေါ်မှာ လုပ်ဆောင်တဲ့အခါကျတော့ ကျနော်တို့က အောက်ခြေကနေပြီးတော့ အလျှင်းသင့်လိုက်ပါရပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကတော့ ပြည်သူလူထုအတွက် စိတ်ကျေနပ်စရာအဆင့်အထိ မရောက်သေးဘူး။ သွားလိုက်၊ ရပ်လိုက်၊ အဆင်ပြေလိုက်၊ မပြေလိုက် အနေအထားမှာတော့ လက်ခံတယ်။ ဒါကို ပိုကောင်း လာအောင်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအစစ်အမှန်ရလာအောင်တော့ ကြိုးစားရမှာပေါ့လေ။

စောစောက ပြောတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးခေါင်းစဉ်နဲ့ ဝင်ရောက်လာတဲ့ တချို့ကဏ္ဍတွေရဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုက ဘာလဲ။

ဖွံ့ဖြိုးရေးခေါင်းစဉ်တပ်ပြီးတော့ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်လာတဲ့ ဆိုးကျိုးတွေ အများကြီးရှိတာပဲ။ ဥပမာ အားဖြင့် လမ်းဖောက်တယ်ဆိုပါစို့။ လမ်းတစ်ခု ဖောက်ပြီဟေ့ ဆိုတာနဲ့ မြေကြီး၊ စိုက်ခင်း၊ တောတောင်တွေ၊ သဘာဝအလှတွေ၊ သစ်ပင်တွေ ဖယ်ထုတ်၊ ရှင်းထုတ်ရတာပဲ။ လမ်းဖြစ်လာရင်လည်း ကုန်သွယ် စီးပွားလောဘသမားတွေက သစ်ခုတ်မယ်။ သစ်ထုတ်မယ်။ ရှိသမျှဟာတွေကို သယ်ဆောင်သွားမယ်ဆိုတဲ့ နောက်ဆက်တွဲ မကောင်းတဲ့ဟာတွေပဲဖြစ်မယ်။

ဒါကြောင့် လမ်းဖောက်ရတဲ့ရည်ရွယ်ချက်က ဘယ်လောက်အထိ လူထုတွေအတွက် အမှန်တကယ် အကျိုးရှိမလဲ။ ဘယ်လောက် မှန်မှန်ကန်ကန် မူတွေချ၊ စည်းကမ်းတွေချထားပြီးပြီလဲဆိုတာတွေက ရှိမှ၊ ဒါကလဲ ငြိမ်းချမ်းရေးအစစ်အမှန်ရှိမှ လုပ်လို့ရမယ်လို့ ကျနော်တို့ ခံယူတယ်။ တခြားဒေသရဲ့ သာဓကလည်း ကျနော်တို့ မြင်နေတာပဲ။ လမ်းတွေ ဖောက်တာ နောက်တော့ စစ်သုံးတဲ့လမ်းတွေဖြစ်သွားတယ်။ သယံဇာတ ကုန်ဆုံးသွားတယ်။ မလိုလားအပ်တဲ့လူတွေ ဝင်ချလာတယ်။ လူထုတွေကြားထဲမှာ၊ လူတစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး၊ တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ ပဋိပက္ခတွေပဲ ဖန်တီးသွားတယ်။ ဒါကတော့ အများကြီးသတိထားရမယ်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးခေါင်းစဉ်နဲ့ လမ်းဖောက်တဲ့ဖြစ်စဉ်တွေ တောင်ငူခရိုင်ထဲကို ဘယ်နှစ်ကြိမ်လောက်ရောက် လာခဲ့ပြီးပြီလဲ။ အဲ့အတွက် ဆိုးကျိုး၊ ကောင်းကျိုးတွေက ဘာလဲ။

အကြီးကြီး မဟာဗျူဟာလမ်းမကြီးတွေတော့ ကျနော်တို့ဆီမှာ မရှိသေးဘူး။ ဒါပေမယ့် တစ်ခုရှိတာက ဟိုးလွန်ခဲ့တဲ့ ၁၉၉၀ ခုနှစ် အလွန်တုန်းက လက်နက်နဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးလဲသွားတဲ့ အဖွဲ့ ၁ ဖွဲ့ ၂ ဖွဲ့ ပြန်ဝင်လာတယ်။ လမ်းတွေဖောက်သွားတယ်။ အဲဒီလမ်းတွေကို အသုံးပြုလို့တော့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် သစ်ပင်တွေကုန်တာပဲ။ ဒေသခံတွေက ခြံပိုင်ရှင်ဘဝကနေ ခြံစောင့်ဖြစ်သွားတယ်။ သစ်ပင်တွေ ပြုန်းတီးတော့ ရာသီဥတုတွေက တအားပူလာတယ်။ ဒီဆိုးကျိုးတွေက အခုဖြစ်နေတာပေါ့။ တခြားနယ်မြေ၊ တခြား ပြည်နယ်တွေမှာလည်း ဒီလိုမျိုး ဖြစ်ခဲ့တာပဲလေ။ အဲလိုတော့ မဖြစ်စေချင်ဘူးပေါ့။

ငြိမ်းချမ်းရေးအစစ်အမှန်ရလာအောင် ဘယ်လိုကြိုးစားသင့်လဲ။ ပဒိုရဲ့အမြင်၊ သဘောထား၊ ဆန္ဒကရော ဘယ်လိုရှိလဲ။

ကျနော်တို့ နိုင်ငံရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်မှုက တော်တော်နောက်ကျနေတယ်။ သာဓကအားဖြင့် တချို့နိုင်ငံတွေဆို ကျနော်တို့နိုင်ငံထက် လွတ်လပ်ရေးနောက်မှ ရတယ်။ ပဋိပက္ခတွေလည်း ကျနော်တို့နောက်မှ ဖြစ်ခဲ့ပြီးတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အမှန်တကယ် တည်ဆောက်လို့ သူတို့နိုင်ငံတိုးတက်နေပြီ၊ ရှေ့က သွားနေပြီဆိုတာတွေက ကျနော်တို့ ဥပမာအနေနဲ့သင်ယူထိုက်တာတော့ ယူသင့်တယ်။ သူတို့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်တွေလည်း ကိုယ်နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ဟာယူသင့်တယ်။

နောက်ပြီး ကျနော်တို့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းနဲ့ အစိုးရ၊ တပ်မတော် အဲလို နှစ်ဖက်တည်းနဲ့ ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းလို့မရဘူး။ လူဆိုတာကလည်း ကိုယ့်ဖက်ကို ကိုယ်ဘက်လိုက်တတ်တဲ့ သဘောရှိတဲ့အတွက်ကြောင့် ပြည်သူလူထုလည်းလက်ခံတဲ့ ကြားနေ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုကနေ ဝင်လာပြီး မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ပေးပြီးတော့ နည်းပညာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ငွေကြေးနဲ့ တခြားလိုအပ်ချက် ပံ့ပိုးပေးမှုသော်လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် မှန်မှန်ကန်ကန် မလုပ်တဲ့လူကို လမ်းတည့်အောင် အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုတွေသော်လည်းကောင်း ရှိမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ငြိမ်းချမ်းရေးကတော့ အောင်မြင်လိမ့်မယ်လို့ ကျနော့် အနေနဲ့ ခံယူပါတယ်။

ဘာလို့လဲဆိုရင် သူများဆီက သင်ခန်းစာတော့ ယူကို ယူရမယ်။ သူများရဲ့ အမှန်တကယ် ပါဝင်ပေးမှုလည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဘောလုံးပွဲလိုပေါ့။ ဒိုင်လူကြီးမပါတဲ့ပွဲဆိုရင် သိပ်အလုပ်မဖြစ်ဘူး။ ဒိုင်လူကြီးနဲ့ စည်းနဲ့ ကမ်းနဲ့ ကစားတဲ့ပွဲဆိုရင် ကြည့်လို့လည်းကောင်းတယ်။ ပွဲလည်းပြီးမြောက်တယ်။ အားလုံးလည်း စိတ်ကျေနပ်မှုရှိတဲ့အတွက် အဖက်ဖက်က ကောင်းပါတယ်လို့ အဲဒါနဲ့ နှိုင်းပြချင်ပါတယ်။

တောင်ငူခရိုင်က ဒေသခံတွေအတွက် ဘာတွေ အဓိကလိုအပ်နေလဲ။

အဓိကက ငြိမ်းချမ်းရေးပဲ။ အမှန်တကယ်ငြိမ်းချမ်းတယ်ဆိုလို့ ရှိရင် ကိုယ့်ဟာကို ရပ်တည်ဖို့အတွက် လုပ်လို့ရတာတွေ အများကြီးပဲ။ မငြိမ်းချမ်းလို့သာ ငြိမ်းချမ်းရေးအမှန်တကယ်မရှိလို့သာ လူထုတွေက ကိုယ့်ရဲ့ အစွမ်းအစကို ဖော်ထုတ်ဖို့ ခက်ခဲနေပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် လွတ်လပ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းဖို့က အဓိကဖြစ်တယ်။

KNU ၏ တောင်ငူခရိုင်သည် ကရင်ပြည်နယ်မြောက်ဖျားပိုင်းတွင် တည်ရှိပြီး ပဲခူးအရှေ့မြောက်ပိုင်း၊ မန္တလေး တိုင်းဒေသကြီး တောင်ပိုင်း၊ ကယား(ကရင်နီ) အနောက်ပိုင်းရှိ အချို့သောနယ်မြေများအထိ ထိစပ် တည်ရှိနေသည်။

▶ ရှေ့ဖုံး "အနာဂတ်ပျောက်သွားတဲ့ မိန်းမပျိုလေး" မှ

ကျောင်းသူတစ်ယောက်ဖြစ်ပေမယ့် မိသားစုစားဝတ်နေရေး မပြေလည်တာကြောင့် မိဘတွေက ကျောင်းဆက်မထားနိုင်တော့ပဲ ၁ လကို ဆန် ၁ အိတ် ရဖို့အရေး လုပ်အားပေးအလုပ် ဝင်လုပ်နေရတဲ့ သူလေးပါ။

အလုပ်ဝင်လုပ်ပြီး ၁ လပြည့်တဲ့အချိန်မှာဘဲ ခြေထောက်တစ်ဖက်ဆုံးရှုံးသွားရတဲ့အထိ ကံကြမ္မာအလှည့်အပြောင်းကို အရွယ်နှင့်မလိုက်အောင် သူမကြုံတွေ့ခဲ့ရတာဖြစ်ပါတယ်။ သွေးတိုးရောဂါရှိပြီး အလုပ်ကြမ်း မလုပ်နိုင်တဲ့အဖေနဲ့ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်အတွက်ရယ်က နော်န္တဲ့အေးတစ်ယောက် ကျောင်းထွက်ပြီး မိသားစုတာဝန် ထမ်းခဲ့ရပါတယ်။

သူမဟာ မွေးချင်းမောင်နှမ ၄ ယောက်ရှိတဲ့အထဲမှာ ဒုတိယမြောက်သမီးဖြစ်ပါတယ်။ အကြီးဆုံးအစ်မဖြစ်သူကလည်း အိမ်ထောင်ကျွဲ ကလေးနဲ့မို့ ဒီတာဝန်တွေထမ်းဖို့ သူမရဲ့အနာဂတ်ပညာရေးနဲ့ မိသားစုစားဝတ်နေရေးအတွက် ရွေးချယ်စရာမရှိလှတဲ့အလုပ်တွေထဲကမှ ဒီလုပ်အားပေးအလုပ်နဲ့ အလဲအထပ် လုပ်ခဲ့ရတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ခြေထောက်တစ်ဖက်
ဆုံးရှုံးလိုက်ရတဲ့ နောက်ပိုင်း
အလုပ်လည်း ဆက်မလုပ်နိုင်
တော့သလို သူမချစ်ခင်တဲ့
သူငယ်ချင်း အပေါင်းအဖော်
တွေနဲ့လည်း ခပ်ခွာခွာ
မခေါ်မပြောဘဲ
နေတတ်လာပါတော့တယ်...

ယခုလို မတော်တဆဖြစ်သွားတဲ့အတွက် အလုပ်ဆက်လုပ်လို့ မရတော့ဘဲ မိသားစုဝင်စုစုပေါင်း ၇ ယောက်ရှိတဲ့ သူတို့မိသားစုထဲမှာ အခုဆိုရင် အိမ်ထောင်ကွဲသွားတဲ့ သူ့အစ်မတစ်ဦးထဲကသာ နော်န္တဲ့အေး လုပ်ခဲ့တဲ့ လုပ်အားပေး အလုပ်နေရာမှာဘဲ ဆက်လုပ်ပြီး မိသားစုတာဝန်ကို ပုခုံးပြောင်းထမ်းနေရပါတယ်။

ဒါ့အပြင် နော်န္တဲ့အေးအမေဖြစ်သူမှာလည်း ကိုယ်ဝန် ၉ လ ရှိနေပြီဖြစ်တဲ့အတွက် မကြာခင်ကာလအတွင်းမှာ သူတို့ မိသားစုဝင် နောက်ထပ်တစ်ယောက် ထပ်တိုးလာတော့မှာလည်းဖြစ်ပါတယ်။

'ကိုယ်ဝန်မရှိတုန်းက အထည်တွေယက်ပြီး ရောင်းတော့ သူ ကျောင်းတက်လို့ရတယ်။ သူက ကျောင်းအရမ်းတက်ချင်သေးတယ်။ သူ့ကို ကျောင်းဆက်ထားဖို့ ပိုက်ဆံမရှိဘူး။ ကျမလည်း အသက်ကြီးမှ နောက်တစ်ဗိုက်ထပ်ရတော့ အထည်လည်း မယက်နိုင်တော့ဘူး။ သူ့ကို ကျောင်းထုတ်ပြီး ဘုန်းဘုန်းအလုပ်မှာ အလုပ်ပေးလုပ်မလို့ သူအဲမှာ လုပ်ရင် စားဝတ်နေရေးအတွက် နည်းနည်းအဆင်ပြေမယ်။ ကျမ ကလေးမွေးပြီးသွားရင် သူ့ညီ၊ ညီမလေးကို ကြည့်လို့ရတာပေါ့။ အဲလိုစဉ်းစားထားတာ အခုက အဆင်မပြေဘဲ ပိုဆိုးသွားတယ်'လို့ နော်န္တဲ့အေးရဲ့မိခင်က ပြောပါတယ်။

သူတို့ စစ်ရှောင်ရတဲ့ သက်တမ်းဟာ ၁၀ နှစ်နီးပါး ရှိနေပြီဖြစ်ပေမယ့် ကိုယ့်ရပ် ကိုယ့်ရွာပြန်နိုင်ဖို့ အလားအလာ မရှိတော့တဲ့အတွက် ကြုံရာနေရာမှာ အဆင်ပြေအောင် လုပ်ကိုင်စားသောက် နေရဖို့ကိုပဲ ကြိုးစားရုန်းကန် နေရတဲ့ အခြေအနေပါ။

စိုက်ပျိုးစရာ မြေမရှိ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် အရင်းအနှီးမရှိ၊ စီးပွားရေးလည်း မလုပ်တတ်တဲ့ သူတို့အတွက် ဝင်ငွေရဖို့တောင် ခက်ခဲနေတဲ့အခြေအနေတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရဆဲပါ။ သူတို့ မိသားစုဝင်တွေလိုပဲ အခြားသော ဘဝတူမိသားစုတွေဟာ စစ်ရှောင်သက်တမ်း ကြာနေပြီဖြစ်တဲ့အတွက် မြိုင်ကြီးငူရဲ့ ရပ်ကွက်တစ်ခုထဲမှာပဲ မြိုင်ကြီးငူဆရာတော်က နေရာတစ်နေရာ ပေးနေထားပြီး ဝါးအိမ်ငယ်လေးဆောက်ကာ မည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ ထောက်ပံ့မှုမရှိဘဲ စားဝတ်နေရေးအတွက် ကိုယ့်ဝမ်းကိုယ်ရှာစားပြီး နေလာခဲ့ရပါတယ်။

မြိုင်ကြီးငူမှာ ခွဲထွက် DKBA နဲ့ ကရင်ပြည်နယ် နယ်ခြားစောင့်တပ် BGF ကြား နှစ်ဖက် ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှာ စစ်ရှောင်စခန်း ၂ ခုဖွင့်ပြီး စစ်ဘေးရှောင် ၅ ထောင်ကျော်ရှိနေတယ်လို့ပဲ အများစုက သိကြပါတယ်။

တကယ့်မြေပြင်မှာတော့ အဲဒါထက်မကဘဲ ပြီးခဲ့တဲ့ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးမတိုင်ခင် ၂၀၁၀–၂၀၁၁ ခုနှစ်တုန်းက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ တိုက်ပွဲကြောင့် မြိုင်ကြီးငူမှာ စစ်ရှောင်လာခဲ့တဲ့ စစ်ပြေးရှောင်တွေ အတော်များများဟာ ယနေ့အထိ မြိုင်ကြီးငူမှာ သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေဆဲပဲ ဆိုတာကတော့ အများက သတိမမူမိခဲ့ကြပါဘူး။

အဲဒီစစ်ပြေးရှောင်တွေကတော့ စစ်ရှောင်စခန်းမှာ ခိုလှုံနေထိုင်တာ မဟုတ်ဘဲ ရပ်ကွက်ထဲမှာ နိုင်သလောက် အိမ်လေးတွေဆောက်ပြီး နေထိုင်ကြတော့ အဆင်ပြေတဲ့လူရှိသလို အဆင်မပြေတဲ့လူတွေလည်း များစွာ ရှိနေပါသေးတယ်။

အများစုက ဝင်ငွေမရှိကြတဲ့အတွက် ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား ရဖို့ သေချာတဲ့ သူတို့မှီခိုအားကိုးရာ မြိုင်ကြီးငူဆရာတော်ရဲ့ ဘုရားတည်၊ ကျောင်းဆောက်၊ လမ်းခင်း စတဲ့ သာသနာပြုလုပ်ငန်းမှာပဲ ဒီစစ်ဘေးရှောင်အများစုက ကုသိုလ်လည်းရ ဝမ်းလည်းဝ ဆိုသလို ဝင်ရောက်ကူညီလုပ်အားပေးခဲ့ကြပါတယ်။

နော်န္တဲ့အေးလိုပဲ သူမရဲ့ဖခင်ဟာလည်း ကျန်းမာစဉ်က မြိုင်ကြီးငူဆရာတော် ရဲ့ သာသာနာပြုလုပ်ငန်းမှာပဲ ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ မြိုင်ကြီးငူဆရာတော် ပျံလွန်သွားပြီဖြစ်ပေမယ့်လည်း ဆရာတော်ရဲ့ မပြီးဆုံးသေးတဲ့ သာသနာပြု လုပ်ငန်းတွေကို ကျန်ရှိတဲ့တပည့်တွေက ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နေဆဲဖြစ်တာကြောင့် အဲဒီက စစ်ဘေးရှောင်တွေဟာ သာသနာပြုလုပ်ငန်းခွင်မှာ အခုထိဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေတာတွေလည်း ရှိနေပါသေးတယ်။

နော်န္တဲ့အေးတစ်ယောက် ခြေထောက်တစ်ဖက် ဆုံးရှုံးလိုက်ရတဲ့ နောက်ပိုင်း အလုပ်လည်း ဆက်မလုပ်နိုင်တော့သလို သူမချစ်ခင်တဲ့ သူငယ်ချင်းအပေါင်းအဖော်တွေနဲ့လည်း ခပ်ခွာခွာ မခေါ်မပြောပဲ နေတတ်လာပါတော့တယ်။

အခုဆိုရင် နော်န္တဲ့အေးတစ်ယောက် အိမ်တွင်းပုန်းနေထိုင်နေတာ ၄ လကျော် ရှိသွားပါပြီ။ သူမရဲ့ လက်ရှိ အခြေအနေ မသန်စွမ်းဘဝကို လက်မခံနိုင်သေးတဲ့ နော်န္တဲ့အေးဟာ အပေါင်းဖော် သူငယ်ချင်းများနဲ့လည်း ရင်ဆိုင်တွေ့ဆုံဖို့ သတ္တိမရှိတော့သလို ကျောင်းတက်ကျောင်းဆင်းချိန်တိုင်း အိမ်လေးရှေ့ ဖြတ်လျှောက်သွားတဲ့ ရွယ်တူလေးတွေ

တဖက်စာမျက်နှာသို့ ▶

ဟသ်ာတ ကရင်သွေးသစ်လူငယ်အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း

ဟသ်ာတခရိုင်အတွင်း ကရင်လူငယ်များကို စုစည်းနိုင်ရန်နှင့် ကရင်အမျိုးသားရေးကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး Karen Renascent Youth Organization (KRYO) ခေါ် ကရင်သွေးသစ်လူငယ်အဖွဲ့ကို ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။ ၎င်းဖွဲ့အစည်းကို ဖွဲ့စည်းရသည့် ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သွားမည့် အခြေအနေများကို အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သူ စောထင်လင်းအောင်အား ကေအိုင်စီက တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

KRYO လို့ခေါ်တဲ့ ကရင်သွေးသစ်လူငယ်အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းဖြစ်ရတဲ့အကြောင်းအရင်းနဲ့ ရည်ရွယ် ချက်လေးကို သိပါရစေ။

ကျနော်တို့ အဖွဲ့အစည်းနာမည်က ကရင်သွေးသစ်လူငယ်အဖွဲ့ပေါ့။ ဒီအဖွဲ့စတင်ဖွဲ့စည်းဖို့အတွက် ဒီနှစ် ဩဂုတ်လ ၆ ရက်၊ ၇ ရက်နေ့မှာ ဆွေးနွေးပြီးတော့ စက်တင်ဘာ ၄ ရက်နေ့မှာ ဖွဲ့စည်းဖြစ်လိုက်တယ်။ ဟသ်ာတ ခရိုင်ထဲမှာ ရှိတဲ့ အင်္ဂပူ၊ ဟသ်ာတ၊ ဇလွန်၊ လေးမျက်နှာ၊ ခနုဖြူ၊ မြန်အောင်၊ ကြံခင်းနဲ့ ကျုံပျော်က လူငယ်တွေပါပါတယ်။ အဓိက ဖွဲ့စည်းရတဲ့ အကြောင်းအရင်းက ကရင်လူငယ်တွေအတွက် အဖွဲ့အစည်းမဖွဲ့လို့မရတော့တဲ့ ကရင်မျိုးဆက်အခြေအနေအများကြီးရှိနေတဲ့အတွက်ဖြစ်တယ်။ အများနည်းတူ ရင်ဘောင်တန်းနိုင်အောင် ဖွဲ့စည်းရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ အဓိကကတော့ ရည်ရွယ်ချက် ၇ မျိုးနဲ့ ဖွဲ့စည်းဖြစ်တယ်။

လူငယ်ညီလာခံကျရင် ထပ်မံ ဖြည့်စွက်မယ့် အစီအစဉ်တွေလည်း ရှိတယ်။ တကယ်ခေါင်းဆောင်နိုင်တဲ့ လူငယ်တွေကိုလည်း ဖွဲ့စည်းနိုင်အောင် လူငယ်ညီလာခံမှာ ရည်ရွယ်ထားတယ်။ ရည်ရွယ်ချက် ၇ မျိုးက ကရင်လူမျိုးတွေ အနာဂတ်လှပစေဖို့၊ ကရင်လူမျိုးတွေ စည်းလုံးညီညွတ်မှုရရှိစေဖို့၊ ကရင်လူမျိုးတွေအတွက် ထက်မြက်တဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေပေါ်ထွက်လာဖို့၊ ဘာသာအဖွဲ့အစည်း မခွဲခြားဘဲ ကရင်အလံတော်အောက်မှာ ရပ်တည်နိုင်ဖို့၊ ကရင်လူမျိုးတွေ တန်းတူအခွင့်အရေးရရှိဖို့၊ ကရင်အမျိုးသားရေး ဆောင်ရွက်နေတဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ် အဖွဲ့အစည်းတွေအပေါ် အကူအညီပေးဖို့နဲ့ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် နိုးထစေဖို့အတွက် စတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတယ်။

ဒီဖွဲ့စည်းလိုက်တဲ့ ကရင်လူငယ်အဖွဲ့အနေနဲ့ ဘာတွေကို အဓိက လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သွားမှာလဲ။

အဓိကကတော့ ကရင်လူမျိုးတွေရဲ့အရေးကို ဆောင်ရွက်ပေးနေတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေကို ကူညီပေးနိုင်ဖို့၊ လူငယ်တွေကနေ ပါတီအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုရဲ့ လောင်းရိပ်အောက်မှာ မနေဘဲနဲ့ ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးအတွက် ကရင့်အရေးကို အမြဲလုပ်ဆောင်သွားမယ်လို့တော့ ရည်ရွယ်ထားတယ်။ ဒီ ဟသ်ာတ ခရိုင်အတွင်းမှာလည်း ပါတီအဖွဲ့အစည်းတွေ စာ/ယဉ်အဖွဲ့အစည်းတွေ အများကြီးရှိတယ်။ အဲ့ဒီအပေါ်ကူညီပေးနိုင်ဖို့လည်းရှိတယ်။ နောက်ပြီး ယဉ်ကျေးမှုတွေ ပြန်လည်ထုတ်ဖော်ဖို့ ကရင့် နေ့ထူးနေ့မြတ်တွေကို ပြန်လည်ထုတ်ဖော်ဖို့ ရှိတယ်။ နောက်ပြီး တခြားသော ကရင်လူငယ် အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့လည်း ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုတွေ လုပ်ဖို့နဲ့ အရင်ကတည်းကလည်း ဆက်စပ် လုပ်ဆောင်မှုတွေ ရှိထားပါတယ်။ နောက်ပြီး ဧရာဝတီတိုင်းမှာလည်းပဲ ကရင်လူငယ်တစ်ဖွဲ့ထဲကို ဖွဲ့သွားနိုင်ဖို့လည်း ရှိပါတယ်။

ဒီကရင်လူငယ်အဖွဲ့ ဖွဲ့နိုင်ဖို့ ကရင်လူငယ်တွေ စုစည်းရတဲ့အခြေအနေ နဲ့ အခက်အခဲတွေကိုလည်း သိပါရစေ။

စုစည်းတဲ့အခါမှာ စိတ်ဝင်စားတဲ့ လူငယ်တွေ ရှိသလို စိတ်မဝင်စားတဲ့ လူငယ်တွေလည်းရှိ တယ်။ ဒီအခြေအနေပေါ်မှာ အခက်အခဲကတိုင်းရင်းသား တန်းတူညီမျှမှုမရှိတဲ့ အခြေအနေအရ ဒီက ကရင်လူမျိုးတွေရဲ့ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး အားလုံး နိမ့်ကျတဲ့အခြေအနေတွေရယ်၊ အကြောက်တရား စိုးမိုးနေမှုတွေနဲ့ ဖိနှိပ်မှုတွေ အများကြီးရှိ နေတုန်းပဲဖြစ်တဲ့အတွက် အခုချိန်အထိလည်း အားလုံးပဲ မြင်နေ တွေ့နေတဲ့အတိုင်းပဲ အခက်အခဲကတော့ အများကြီးရှိပါတယ်။ အဓိက ကတော့ အရင်တုန်းက အကြောင်းတရားတွေကြောင့် အကြောက်တရားတွေက ယနေ့အချိန် အရိပ်လို စိုးမိုးနေပြီး စုစည်းနိုင်ဖို့က ခက်ခဲနေတုန်းပါ။

အမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ်တွေတော့ ရှိပေမယ့် အကြောက်တရားတွေကြောင့်သာ မနိုးကြားနိုင်ကြတာပါ ...

ဒီလူငယ်အဖွဲ့ရဲ့လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မယ့်ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်အတွက်စိန်ခေါ်မှုတွေအနေနဲ့ကတော့ ဘာတွေရှိလာနိုင်သလဲ။

စိန်ခေါ်မှုတွေကတော့ အမြဲတမ်းရှိပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်လာပြီဆိုရင် အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုနဲ့တစ်ခု စိန်ခေါ်မှုတွေ၊ နိုင်ငံရေးအရ စိန်ခေါ်မှုတွေ အမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ အခုဆိုလည်း တိုင်းရင်းသားမညီမျှမှုတွေ၊ ဖိနှိပ်မှုတွေက မြင်နေ တွေ့နေရတာပဲ။ ကျနော်တို့ဒေသမှာကြုံတွေ့နေရတာကလည်း အုပ်ချုပ်ရေးမညီမျှမှုတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ ကျနော်တို့ လူငယ်တွေ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုတွေအတွက် အမြဲတစေ စောင့်ကြည့်ခံရမှုတွေ တွေ့ကြုံရတယ်။ အဲ့လိုစောင့်ကြည့်ခံရတာကို ကျနော်တို့ လူငယ်တွေက မြင်တွေ့သိနေတော့ ကြောက်ရွံ့မှုတွေက ရှိလာကြတာပေါ့။ အဲ့လို စိန်ခေါ်မှုတွေ ဖိအားတွေ ကြုံတွေ့နိုင်တာပေါ့။

ဟသ်ာတ ခရိုင်အတွင်းမှာရှိတဲ့ ကရင်လူငယ်တွေမှာ အမျိုးသားရေး နိုးကြားမှုက ဘယ်လို အခြေအနေရှိသလဲ။

ဒီမှာရှိတဲ့ လူငယ်တွေက အမျိုးသားရေး နိုးကြားမှုက အားနည်းတယ်လို့ ပြောလို့ရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျနော်ပြောခဲ့သလိုပဲ အကြောက်တရားတွေက လွှမ်းမိုးနေတုန်းမို့ပဲ။ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်တွေတော့ ရှိပေမယ့် အကြောက်တရားတွေကြောင့်သာ မနိုးကြားနိုင်ကြတာပါ။ နောက်ပြီး စီးပွားရေးမှာလည်း နိမ့်ကျနေကြတဲ့ အခြေအနေကြောင့်လည်း အားနည်းတာတွေပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက လူကြီးတွေက တချိန်တုန်းက သူတို့ ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ အခြေအနေ အကြောက်တရားတွေကြောင့် လူငယ်တွေကို အားပေးတာမျိုးလည်း နည်းတဲ့အတွက် လူငယ်တွေမှာ နိုးကြားမှု အားနည်းတာကိုလည်း တွေ့ရတာပေါ့။ ကျနော်တို့ ဒေသမှာက ကရင်စကားတွေ မပြောနိုင်ကြတော့ဘူး။ ကရင်အကြောင်းကို မသိကြတော့တဲ့သူတွေများတယ်။ သွေးနှောမှုတွေလည်း ရှိနေတော့ နိုးကြားမှုက တဖြည်းဖြည်း အားနည်းသွားတယ်။ နိုးကြားမှု အားကောင်းလာအောင်လည်း အရေးကြီးတာက ပညာရေးနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုတွေ၊ နေ့ထူးနေ့မြတ်တွေ ကရင့်အမျိုးသားနိုင်ငံရေး သမိုင်းကြောင်းတွေကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ပြီး လုပ်ဆောင်ရမှာပေါ့။

နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ဘာဖြည့်စွက် ပြောချင်လဲ။

ဟသ်ာတခရိုင်အတွင်းမှာရှိတဲ့ ကရင်လူငယ်တွေအပြင် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးမှာရှိတဲ့ ကရင် လူငယ်တွေရော၊ နိုင်ငံတကာရောက် ကရင်လူငယ်တွေရော အားလုံးက ကရင့်ကံကြမ္မာကို ကရင်ပဲ ဖန်တီးရမှာပဲ။ ကရင့် အနာဂတ်လှပဖို့ ကရင်လူငယ်တွေရဲ့ လက်ထဲမှာပဲ ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် ကရင်လူငယ်တွေ အများကြီး ကြိုးစားဖို့လိုသလို ကြိုးစားကြဖို့လည်း တိုက်တွန်းချင်ပါတယ်။

▶ တဖက်စာမျက်နှာမှ

မြင်မိရင် အိမ်ခန်းထဲမှာ ပြန်ဝင်နေတတ်တယ်လို့လည်း သူမရဲ့ဖခင်က ဆိုပါတယ်။

သူမဟာ ကျောင်းနေအချိန်မှာလည်း စာကြိုးစားပြီး ပညာရေးအပိုင်းမှာ ထူးချွန်သလို ဖခင်က မကြာခဏ နေမကောင်းဖြစ်တဲ့အတွက် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း ဆေးဆရာမတစ်ယောက်ဖြစ်ချင်တဲ့ အိမ်မက်ကို မက်ခဲ့သူလေးပါ။ သို့ပေမယ့်လည်း တတိယတန်းအထိသာ ကျောင်းနေခဲ့ရပြီး ကျောင်းထွက်လိုက်ရပါတယ်။

'ကျောင်းလည်း ထွက်ရ၊ ခြေထောက်လည်း ဖြတ်ရတော့ သူမ တော်တော်စိတ်ဓာတ်ကျတယ်။ ခြေထောက် ဖြတ်ရခါစ ဆေးရုံကနေဆင်းပြီးတော့ အိမ်ခန်းထဲမှာပဲနေတာ များတယ်။ စားစရာဘာမှမရှိဘူး အဟာရရှိတဲ့ဟာ မဝယ်ကျွေးနိုင်တော့ အခုသူ့အားမရှိဘူး။ ဝယ်စားဖို့လည်း ပိုက်ဆံမရှိဘူး။ ဒီမှာလည်း သက်သတ်လွတ်ပဲစားတယ်။ အခုသူ အရမ်းပိန်သွားတယ်' လို့ သူမဖခင်က သူမကို ကြည့်ရင်း ပြောပါတယ်။

သူမအနေနဲ့ ၇ နှစ်အရွယ်ထဲက မိသားစုနဲ့အတူ မြို့ကြီးငှ ရောက်ပြီးနောက် သွားလာဖို့ ပိုက်ဆံမရှိတဲ့အတွက် မြို့ကြီးငှကလွဲပြီး ဘယ်နေရာမှမရောက်ဖူးသလို ဖားအံမြို့ကိုတောင် သူမ မရောက်ဖူးခဲ့ပါဘူး။ သူမ ရောက်ဖူးချင်တဲ့ ဖားအံမြို့ကိုတော့ သူမအတွက် ကောင်းမွန်တဲ့အရာတွေနဲ့ ရောက်ခဲ့ရတာမဟုတ်ဘဲ ခြေထောက်တစ်ဖက် ဆုံးရှုံးခံရဖို့ ဖားအံဆေးရုံကြီးကို ရောက်ရှိခဲ့ရပါတယ်။

ဆရာတော် သာသနာပြုလုပ်ငန်းမှာ လုပ်အားပေးဝင်လုပ်ရင်း မတော်တဆဖြစ်သွားတာကြောင့် ဆေးကုသမှု ခံယူနေစဉ် ကျန်ရှိတဲ့ ဆရာတော်တပည့်များက ဆေးကုသမှုစရိတ် ထောက်ပံ့ပေးမှုတွေအပြင် အလှူရှင်တချို့ကလည်း ဆေးကုသစရိတ်လှူဒါန်းမှုတွေ ရှိတာကြောင့် ဆေးကုသစရိတ်က သိပ်မပူရတော့ဘဲ နည်းနည်း အသက်ရှူချောင်သွားတယ်လို့ သူမရဲ့ဖခင်က ပြောပါတယ်။

အခုဆို ၄ လကျော်ကြာမြင့်ပြီဖြစ်တဲ့ ခြေထောက်အနာလည်း ပျောက်ကင်းနေပြီဖြစ်သလို ယခုလကုန်ပိုင်းတွင် အစားထိုး ခြေတု တပ်ဆင်မည်ဖြစ်သည့်အတွက် ကောင်းမွန်စွာ လမ်းလျှောက်နိုင်ပါက စက်ချုပ်သင်တန်းတက်ဖို့ ရည်ရွယ်ထားတယ်လို့လည်း နော်န္တဲအေးက ပြောပါတယ်။

ကရင်ပြည်နယ်မှာ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့နဲ့ အစိုးရစစ်တပ်ကြား အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးလက်မှတ်ရေးထိုးထားပြီး ငြိမ်းချမ်းပြီလို့ ပြောဆိုသုံးသပ်မှုတွေရှိပေမယ့် ယခင်က စစ်ဘေးဒဏ်ကြောင့် ရပ်ရွာ အိုးအိမ်စွန့်ပစ်ခဲ့ရတဲ့ သူတွေအတွက် အနေဆင်းရဲ အစားဆင်းရဲနဲ့ ဒုက္ခပင်လယ်ဝေနေဆဲပါ။

နော်န္တဲအေးတို့မိသားစုဟာ တကယ်လို့ စစ်မပြေးခဲ့ရဘဲ၊ သူတို့ရွာမှာ ငြိမ်းချမ်းစွာ လုပ်ကိုင်စားသောက် နေထိုင်နိုင်ခဲ့မယ် ဆိုပါက နော်န္တဲအေးတစ်ယောက် အခုလို ခါးသီးတဲ့အတွေ့အကြုံတွေကို ရင်ဆိုင်ရမှာ မဟုတ်ဘဲ သူမ မက်ခဲ့တဲ့ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း ဆေးဆရာမ ဖြစ်ဖို့ အိမ်မက်ကိုလည်း အကောင်အထည် ဖော်နေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သေချာတာကတော့ အနာဂတ်တွေ ထွန်းတောက်နေသင့်တဲ့ အသက် ၁၄ နှစ်သာရှိသေးတဲ့ နော်န္တဲအေးအတွက်ကတော့ လက်ရှိမှာရော အနာဂတ်မှာပါ စစ်ပွဲတွေကပေးတဲ့ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးကို ပွေ့ပိုက်ရင်း ဘဝတစ်လျှောက်လုံးကို ဖြတ်သန်းသွားရမှာတော့ အသေအချာပဲ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

နန်းဝေဖြိုးဇာ

ဒ.မင်းခိုက်သူ

ကရင်အမျိုးသားတို့၏ နယ်ချဲ့တော်လှန်ရေး အကျဉ်း

နိဒါန်း

မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ကရင်လူငယ် အတော်များများသည် ခေတ်စနစ်၏ပြဋ္ဌာန်းမှုကြောင့် မိမိတို့၏ သမိုင်းနှင့်အတော်ကင်းကွာခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။ မိမိတို့သမိုင်းကို လေ့လာသိရှိစေရန် ရည်ရွယ်၍ ဤဆောင်းပါးကို ရေးသားလိုက်ပါသည်။

နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ကျူးကျော်စစ် တိုက်ခဲ့ကြသည်။ သုံးကြိမ်စလုံး ကရင်တိုင်းရင်းသားတို့သည် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့အား တိုင်းရင်းသားညီအစ်ကို မောင်နှမများနှင့်အတူ သေအတူရှင်မကွဲ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး အသက်ပေါင်းများစွာ ပေးစွန့်သွားခဲ့ကြသည်။

အင်္ဂလိပ် - မြန်မာပထမစစ်ပွဲ

ဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက် မြန်မာနိုင်ငံပိုင် အာသံပြည်ဘုရင်ခံ စန္ဒရကန္တရှိန်သည် ၁၈၂၁-ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယရှိ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တို့၏ ကြေးစားစစ်သည် အကူအညီဖြင့် မြန်မာဘုရင်ကို စတင်ပုန်ကန်သည်။ ထို့ကြောင့် မဟာဗန္ဓုလ ဦးဆောင်၍ တိုင်းရင်းသားများစုပေါင်းကာ သွားရောက်နှိမ်နင်းတိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ဤနယ်ခြားကိစ္စကိုအကြောင်းပြု၍ ၁၈၂၄-ခု၊ မတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့သည် မြန်မာတို့အား စစ်ကြေညာပြီး အင်္ဂလိပ် - မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲကို စတင်လေသည်။

မဟာဗန္ဓုလ၏ တိုင်းရင်းသားတပ်ပေါင်းစုသည် ရခိုင်စစ်မျက်နှာ ပန်းဝါတိုက်ပွဲတွင် အောင်ပွဲခံနေစဉ် ဗြိတိသျှတပ်က စစ်ကြောင်းအသစ်ဖွင့်၍ ဆာအာချီဘောကင်းဘဲလ် ကြီးမှူးသည့် ရေတပ်ကို ရန်ကုန်သို့ ချီတက်စေသည်။ ဗန္ဓုလ၏တပ်မတော်ကြီးသည် မုန်တိုင်းများ ပြင်းထန်ကာ မြစ်များ၊ ချောင်းများ ရေလျှံနေသော ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီးကို ဖြတ်သန်းကျော်လွှားကာ ဓနုဖြူသို့ အရောက်ပြန်ခဲ့သည်။ ဗန္ဓုလ၏ တပ်မတော်ကြီးသည် ရန်ကုန်တွင် အသာရသည့် ဗြိတိသျှတပ်တို့အား အထက် မြန်မာနိုင်ငံသို့ မချီတက်နိုင်ရန် အချက်အချာကျသည့် ဓနုဖြူသို့ ဆုတ်ခွာ၍ ကာကွယ်ရလေသည်။

ထို့အချိန်တွင် ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းအတိုင်း ချီတက်လာသော ဗြိတိသျှကင်နွှန်(ကောတွန်း)သည် ဓနုဖြူသို့ရောက်လျှင် တစ်ခါတည်းတိုက်ခိုက်ခြင်း မပြုသေးဘဲ မတ်လ ၄-ရက်နေ့တွင် လက်နက်ချဖို့ ဗန္ဓုလကို တောင်းဆိုသည်။ ထိုအခါ ဗန္ဓုလက အကြောင်းပြန်လိုက်သည်မှာ-

'လှပသော ဓနုဖြူမြို့အား လာရောက်လည်ပတ်ကြည့်ရှုချင်ပါက မိတ်ဆွေတစ်ဦးကဲ့သို့လာပါ။ ကျွန်ုပ်က ဧည့်ဝတ်ပြု ပြုသပါမည်။ ထိုသို့မှ မဟုတ်ဘဲ ရန်ပြုလိုသော သဘောနှင့်လာရောက်ခြင်း ပြုလိုပါကလည်း အချိန်မရွေးလာပါ။ စောင့်ကြိုနေပါမည်' ဟု ပြန်လိုက်သည်။

စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလသည် ၁၈၂၅-ခု၊ မတ်လ ၇ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှတပ်နှင့် မြန်မာတပ်တို့ ဓနုဖြူတွင် စတင်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ခံတပ်သုံးခုအနက် ပထမခံတပ်ကိုသာ ဗြိတိသျှတို့ရရှိပြီး ကပ္ပတိန်ရိစ့်နှင့် ကင်နွှန်တို့ ကျဆုံးကာ တပ်သားအများအပြားလည်း ကျဆုံးကြသည်။

ကရင်တိုင်းရင်းသားတို့တွင် အထင်ရှားဆုံး ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည့် ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်မှာ ဗိုလ်လန် ဖြစ်သည်။ ယင်းဓနုဖြူခံတပ်တွင် ဗိုလ်လန်သည် မြန်မာများနှင့်အတူ ဓနုဖြူအရှေ့နှင့်အနောက်ဘက်ရှိ အလမျိုးရွာ၊ ချောင်းဖျားရွာ၊ သဘောသပြုရွာတို့မှ နေ၍ မိမိတို့၏လူမျိုးများကို စုစည်းပြီး အသက်ပေါင်းများစွာ စတေးခံကာ ရှုပ်ရှုပ်ချွံချွံ တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဓနုဖြူရှိ ကရင်တိုင်းရင်းသားတို့သည် မိမိတို့၏ နယ်မြေဒေသကို အစွန့်လွှတ်မခံဘဲ အသက်ပေးရင်း တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုးစစ်ကို မြှင့်တင်တိုက်ခိုက်ရင်း အင်အားချင်းမမျှ၍ စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလ ကျဆုံးသည့်အခါ ၁၈၂၅-ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ဓနုဖြူခံတပ်လည်း ကျဆုံးခဲ့ရလေသည်။ ထိုအခါ ကရင်နှင့် ဗမာ အင်အားစုများကို ကရင့်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် ဗိုလ်မန်းကျားကြီးက ဆက်လက်ဦးဆောင်ကာ ဓနုဖြူခံတပ်ကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။

ဗြိတိသျှတို့အား ကြဲ့ကြဲ့ခံတိုက်ခိုက်ရင်း ကရင် နှင့် ဗမာအင်အားစုတို့သည် ဓနုဖြူခံတပ်ကို ပြန်မရဘဲ ဆုတ်ရပြန်သည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် ဆုတ်လာသော ကရင်နှင့်ဗမာတပ်ကို လိုက်လံတိုက်ခိုက်ရာ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် ရွှေလုံဗိုလ်မှာ ကျုံပျော်မြောက်ပိုင်း ဆောက်တန်းတောတွင် ကျဆုံးလေသည်။ ကျန်ရစ်သည့် အင်အားစုများကို ကရင့်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် ဗိုလ်မန်းကျားကြီးက စုစည်းပြီး ဗြိတိသျှတပ်တို့အား ဆက်လက်တိုက်ခိုက်ရင်း အထောင်သောင်ကြီးတွင် ကျဆုံးခဲ့ရပြန်သည်။

ဗိုလ်မန်းကျားကြီး ကျဆုံးသွားသည့်အခါ ကရင် ဗမာအင်အားစုများသည် နီးစပ်ရာကျေးရွာများတွင် ဝင်ရောက်ခိုလှုံကာ ကိုယ်ရောင်ဖျောက်ပစ်လိုက်ကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် သာယာဝတီခရိုင်တွင်လည်း ကရင်တိုင်းရင်းသား များစွာတို့သည် ဗမာအမျိုးသားများနှင့် အတူပူးပေါင်းပြီး ဗြိတိသျှတို့အား ပြောက်ကျားနည်းဖြင့် ဆင်နွှဲနေသည့်အချိန်ဖြစ်လေသည်။ ဓနုဖြူတိုက်ပွဲပြီးသည့်အခါ ဗြိတိသျှတပ်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းသို့ ချီတက်၍ ၁၈၂၅-ခု၊ ၁၈၂၆-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလအထိ နာမည်ကြီးသည့် ရှမ်းပြည် ဝက်ထီးကန် တိုက်ပွဲကို ဆက်လက်ကျူးကျော်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ပထမအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲတွင် မြန်မာပိုင်ဖြစ်သော မဏိပူရ၊ အာသံ၊ ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီဒေသများကို ဗြိတိသျှတို့အား ပေးလိုက်ရသည်။ ထိုစဉ်က ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်တို့သည် တနင်္သာရီ၊ သံလွင်ဒေသတွင် ပါဝင်၏။

အင်္ဂလိပ်မြန်မာပထမစစ်ပွဲဖြစ်ပြီးနောက်

အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲပြီးဆုံးသည့်အခါ 'မြန်မာဘုရင့်အစိုးရ၏ အာဏာပိုင် ကိုယ်စားလှယ်များသည် ရန်ကုန်မြို့ကို ဗြိတိသျှ အာဏာပိုင်များလက်ဝယ်မှ လွှဲပြောင်းယူငင်ခြင်း ပြုပြီးနောက် ဗြိတိသျှ လက်နက်ကိုင်တပ်များ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်ခွာသွားခြင်း ပြုလေသည်။ နောက်တစ်နေ့မှာပင် သန်လျင်မြို့ကို အခြေခံစခန်း ပြုလုပ်ထားသော မွန်အမျိုးသားများသည် မြန်မာဘုရင့်အစိုးရကို ထကြွပုန်ကန်ခြင်းပြုကာ ရန်ကုန်မြို့ကို ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်ကြလေတော့သည်။

ထို့အတူ ဗြိတိသျှ လက်နက်ကိုင်တပ်များ အောက်မြန်မာနိုင်ငံတစ်လွှားကို သိမ်းပိုက်ထားကြသည့်အခိုက် မြန်မာဘုရင့် အုပ်စိုးမှုနှင့် ညှဉ်းပန်းမှုဒဏ်များမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရရှိခဲ့ကြသော ဧည့်ဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများမှ ကရင်အမျိုးသားများသည်လည်း ၎င်းတို့၏ အကြီးအကဲများကို တင်မြှောက်ကာ မြန်မာဘုရင့်အစိုးရအား ထကြွပုန်ကန်ခြင်း ပြုလျက်ရှိကြလေသည်။ မွန်အမျိုးသားများက ရန်ကုန်မြို့ကြီးကို ခြိမ်းခြောက် တိုက်ခိုက်နေကြစဉ် ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသမှ ကရင်အမျိုးသား လက်နက်ကိုင် အင်အားစုများသည် ပုသိမ်မြို့ကို တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်ခြင်းပြုရန် အားထုတ်ကြလေသည်။

မြန်မာဘုရင့်အစိုးရသည် အောက်မြန်မာနိုင်ငံ တစ်လွှား၌ ၎င်း၏အုပ်ချုပ်ရေးကို ပြန်လည် ထူထောင်ရာတွင် ၎င်း၏လွတ်လပ်ရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးများအတွက် ထကြွတိုက်ခိုက်ခြင်းပြုကြသော မွန်နှင့် ကရင်အမျိုးသား ပြဿနာများအားရင်ဆိုင်ရလေသည်။ ရန်ကုန်၊ ပဲခူး၊ ပုသိမ် စသောမြို့ကြီးများလောက်ကိုသာလျှင် မြန်မာဘုရင်အစိုးရအာဏာပိုင်များသည် သိမ်းပိုက်ထိန်းသိမ်းခြင်း ပြုနိုင်လျက် ကျန်ဒေသများ အားလုံးလိုလိုပင် မွန်နှင့် ကရင်အမျိုးသားက သိမ်းပိုက်ထားကြလေသည်။ ထိုအချိန်က အင်းဝနေပြည်တော်မှ ဗြိတိန်-မြန်မာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး စာချုပ်ကို ချုပ်ဆို၍ ရန်ကုန်သို့ အပြန်တွင် ဗြိတိသျှအာဏာပိုင် ဂွန်ခရောဖွတ်သည် ၎င်း၏လမ်းခရီးတစ်လျှောက်တွင် လုံခြုံမှုအတွက် ဒေသဆိုင်ရာ မွန်နှင့်ကရင်လူမျိုး အကြီးအကဲများနှင့် စေ့စပ်ဖြေဆိုခြင်း ပြုခဲ့ရကြောင်းဖြင့် ၎င်း၏မှတ်တမ်းတွင် ရေးသားဖော်ပြထားခဲ့ပေသည်။

မြန်မာ့ဘုရင့်အစိုးရ၏ အာဏာပိုင်များနှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်များသည် ယင်းသို့မွန်အမျိုးသားများ၏ ထကြွမှုကို နိုင်ငံရေးအရ ဖြေရှင်းခြင်း မပြုခဲ့ကြချေ။ အကြမ်းဖက် နှိပ်ကွပ်ဖြေရှင်းခြင်း ပြုလေသည်။ မွန်အမျိုးသား ကျေးရွာပေါင်းများစွာတို့ကို မီးလောင်တိုက်သွင်းသဖြင့် ယင်းနှိပ်စက်မှုကို မခံနိုင်ကြသော မွန်လူမျိုးအကြီးအကဲများနှင့် အမျိုးသားများသည် ဗြိတိသျှ လက်အောက်ခံ မော်လမြိုင်နှင့် တနင်္သာရီနယ်များသို့ အစုလိုက် အပြုံလိုက် ထွက်ပြေးခိုလှုံခြင်း ပြုခဲ့ကြရလေသည်။

ယင်းသို့ တနင်္သာရီတိုင်းသို့ လာရောက်ခိုလှုံခြင်း ပြုကြသော မွန်လူမျိုးအကြီးအကဲများ အနက် သမိန်ဗရူးဘွဲ့ခံ ဦးဆင်အား ပင်စင်လစာ ကျပ်ငွေ ၂၅၀၊ ဒလမြို့ထိန်း ဦးထော်လေးအား စစ်ကဲရာထူးနှင့် လစာငွေ ၁၂၅ ကျပ် ချီးမြှင့်ခြင်းများ ပြုခဲ့ရုံမျှသာမက ဗြိတိန်မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲအပြီး ရန်ကုန်မြို့ကို သိမ်းပိုက်ခြင်း ပြုကြသောအခါ ဗြိတိသျှအာဏာပိုင်များသည် ယင်းစစ်ကဲ ဦးထော်လေးကို ဂုဏ်ပြုသည့် အနေနှင့် လမ်းတစ်လမ်းကို စစ်ကဲမောင်ထော်လေးလမ်း ဟူ၍ပင် အတိအလင်း မှည့်ခေါ်ပြု ထားခဲ့လေသည်။ (ယနေ့ မောင်ထော်လေးလမ်းသည် ချင်းလူမျိုး ဗိုလ်ဆွန်ပက်လမ်းဟုသတ်မှတ် ခေါ်ထားလျက်တွေ့ရသည်)

မွန်အမျိုးသားကဲ့သို့ပင် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပြည်နယ်အတွက် ထကြွတိုက်ခိုက်ခြင်း ပြုခဲ့ကြသော ကရင်အမျိုးသား ပြဿနာကိုလည်း မြန်မာဘုရင့်အစိုးရသည် နိုင်ငံရေးအရ ဖြေရှင်းခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ အကြမ်းဖက် နှိပ်ကွပ်ခြင်းဝါဒကိုသာ လက်ကိုင်ပြုခဲ့လေသည်။ ကရင်အမျိုးသားများ၏ ရွာကြီးရွာငယ်ပေါင်း အမြောက်အများကို မီးတိုက်ဖျက်ဆီးခြင်း ပြုလေသည်။

ယင်းသို့သော အကြမ်းဖက်နှိပ်ကွပ်မှုများကြောင့် ကရင်အမျိုးသား အများအပြားသည် မြန်မာဘုရင့်အစိုးရ၏ အုပ်စိုးမှု လက်လှမ်းမမီနိုင်သော တောတောင်များအတွင်းသို့ ထွက်ပြေး ပုန်းအောင်းခြင်း ပြုခဲ့ကြရလေသည်။ အချို့ မခံမရပ်နိုင်သော ကရင်အမျိုးသား အကြီးအကဲများသည် တနင်္သာရီတိုင်းဘက်ရှိ ဗြိတိသျှ အာဏာပိုင်များနှင့် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေး၍ မြန်မာဘုရင့်အုပ်စိုးမှုကို ဆက်လက်ထကြွတိုက်ခိုက်ရန် အားထုတ်ခဲ့ကြောင်းဖြင့် ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ လျှို့ဝှက်ချက်မှတ်တမ်း အတွဲ ၁၁၄၊ အမှတ် ၁၆၅ တို့တွင် အတိအလင်း ဖော်ပြထားခဲ့လေသည်။ (ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း)

အထက်ပါ မှတ်တမ်းသမိုင်းအရ ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် ရှေးဦးစွာ နေထိုင်လာခဲ့ကြသော ကရင်နှင့် မွန်လူမျိုးတို့သည် မြန်မာဘုရင့်အစိုးရ၏ လက်အောက်တွင် မနေလိုကြသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ မိမိတို့အားအုပ်ချုပ်နေသော ပဒေသရာဇ်မင်းကို ကျေနပ်မှုမရှိဘဲ ဆုံးရှုံးသွားသော မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကိုပင် ပြန်လည်ရယူရန် ကြိုးပမ်းလာခဲ့ကြသည်။ သို့တွက်ကြောင့် မြန်မာဘုရင့်အစိုးရကို တော်လှန်ပုန်ကန်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာဘုရင့်အစိုးရကလည်း ရက်စက်စွာ နှိမ်နင်းခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ မီးလောင်တိုက်သွင်းပြီး အကြမ်းဖက်နှိပ်ကွပ်ခဲ့သည်။ မွန်အကြီးအကဲခေါင်းဆောင်တို့သည် အားကိုးစရာ အင်္ဂလိပ် သိမ်းပိုက် အုပ်ချုပ်လျက်ရှိသော မွန်ပြည်နယ် တနင်္သာရီဒေသသို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ကြရသည်။ ထို့အတူ ကရင်တို့၏ ကျေးရွာကြီး ကျေးရွာငယ်များကို မီးရှို့တိုက်ခဲ့ကြသဖြင့် ကရင်တို့သည်လည်း တောတောင်ဒေသသို့ ထွက်ပြေးပုန်းရှောင်ခဲ့ကြရလေသည်။ ပြန်လည်ခုခံရန် အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် ဆွေးနွေးမှုပင် ရှိခဲ့လေသည်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ်၏ ဆိုးဝါးလှသော အနိဋ္ဌာရုံများပင်ဖြစ်သည်။ စင်စစ် ပဒေသရာဇ်ခေတ်ဘုရင်မင်းတို့သည် တိုင်းရင်းသားတို့၏ လိုလားချက်တွေကို နားလည်မှုနည်းပါးသောကြောင့် ရက်စက်စွာ နှိမ်နင်းခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ် - မြန်မာဒုတိယစစ်ပွဲ

ဗြိတိသျှတို့သည် လုံးဝစစ်မကြေညာဘဲ ၁၈၅၂-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မှ မုတ္တမ နှင့် ပုသိမ်တို့ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့သည် ပြန်လည်တိုက်ခိုက်တော်လှန်ကြရင်း အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲ စတင်ဖြစ်ပွားရလေသည်။

ဤဒုတိယစစ်ပွဲတွင် ဗြိတိသျှတပ်တို့ အောက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်နိုင်ရန် ချီတက်လာရာ အရှေ့ရိုးမတောင်တန်းနေ ကရင် ဂေခိုဂေဘား အမျိုးသားတို့က မိမိတို့နယ်မြေကို တစ်လက်မမျှ အထိပါးမခံဘဲ ခုခံတော်လှန်ကြသည်။ အလယ်ချောင်းရွာ ကရင်အခေါ် (ဂေဆရောင်းရွာ) မှ ပဗ္ဗတသိုလ်ဟန်ဘွားဘွဲ့ခံ စော်ဘွားကြီး ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင် အိုင်သထောင် (ဗိုလ်အိုင်သထောင်) မှာ ထင်ရှားသည့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ကရင်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဗိုလ်အိုင်သထောင်သည် ဗြိတိသျှတပ်များထံသို့ 'နယ်ချဲ့တို့ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကိုယ် အမြန်ပြန်ကြ။ တို့ကရင်တွေ ကုလားဖြူကို ကူညီမလုပ်ရ' ဟု ရာဇသံပေးပို့ အမိန့် ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။

ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်အိုင်သထောင်သည် ဗြိတိသျှတပ်တို့ ချီတက်မလာမီ အရှေ့ရိုးမတောင်တန်းဖြစ်သည့် မိမိဒေသနှင့်နီးစပ်သော ဖလေရွာ၊ လေဒူခေါင်ရွာစသည့် ကရင်ရွာပေါင်း ၂၇ ရွာရှိ ဂေခိုဂေဘား ကရင်များကို စုစည်းလိုက်သည်။ တိုက်ခိုက်ရန် စစ်ပညာကို ဗိုလ်ရင်ထွန်းနှင့်အတူ သင်ပေးသည်။ လက်ရုံးတပ်မှာ ဗိုလ်လှိုင်နှင့် ဗိုလ်ရွှတ်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထို့နောက် ဗိုလ်အိုင်သထောင်သည် မိမိတပ်နှင့်အတူ တောင်ပေါ်မှဆင်းလာပြီး မြန်မာတပ်နှင့်ပူးပေါင်းကာ ဗြိတိသျှတပ်တို့အား ၄ ကြိမ်, ၅ ကြိမ်တိုင် တိုက်ခိုက်သည်။ ထို့ပြင် မြတ်ထင်ရွာတွင် တပ်စွဲနေသည့် ဗြိတိသျှတပ်အား ဗိုလ်ကျော် ဦးဆောင်သော ကရင်ဂေခိုဂေဘား တပ်များက ဝိုင်းတိုက်ရာ ဗြိတိသျှတပ်များ တောင်ငူသို့ ဆုတ်ခဲ့ရလေသည်။ ကရင်ဂေခိုဂေဘား တပ်များသည် လျှပ်တစ်ပြက် အားရအောင်တိုက်ခိုက်ပြီး တောင်ပေါ်ပြန်တက်သွားပြီး တပ်ကိုဖျောက်ထားလိုက်သည်။ဗိုလ်အိုင်သထောင် တပ်ရှိသည့် ကရင်တောင်တန်းပေါ်သို့ ဗြိတိသျှတပ်တို့သည် ချီတက်လာရာ ဆက်လက်ခုခံကာကွယ်ထားသဖြင့် အလွယ်တကူ မဝင်ရောက်နိုင်ခဲ့ပေ။ သို့သော်လည်း ကရင်တို့သည် အင်အားချင်း မမျှသောကြောင့် မိမိတို့နယ်မြေကို ဆုတ်ခွာပေးလိုက်ရသည်။

စာမျက်နှာ (၂၃)သို့ ▶

ခါန်ႋမ့ံညာႋ ဟ့ၢင်ႋဍျာႋ

စဝ်ဘ့ၣ်ခံင့်ဖာန်(ခှ့ၢ်ထိုင့်)

ဧႋလဲ အ့်သီးဧႋလေဝ်ထင်း သာင့်ခါန်ႋဏှ်။ အ့်တုံဝါန့် ကုက်အင်းကုက်အဝ် အင်းဧႋ အေးဟှ်ား။ လေဝ်ထင်းသာင့်မ၊ လေဝ်ခါန်ႋမ့ံညာႋမ မ့်အင်းမ့်အဝ်ဧႋဟှ်ား။ ဧဏှ်သိုဝ် ဟ့်အင်းဃှ့ၤအ့်ဍိုဝ် ကဲအ့်မိင်မိင်သိုဝ် အ့်တင်သီး အ့်ဝေ့ဍုး အ့်မိင်မိင်ဆေဝ်ႋလ့်။

ကေဝ်လိက်ဆာႋ ယုက်အ့်လ့်ဆီ့ဓဲ့ဓဲ့ခ့ါ ဧႋဆာင့်ဍေ ဆ့်လေဝ် ခါန်ႋမ့ံညာႋ၊ ဆ့်လေဝ်ထင်း သာင့်ခါန်ႋဆာႋသယ်ဏှ် ယောဝ်ႋဧႋကား ခှ့ါင်ဍုင်းဧႋကားဆာ့မာလ့်။ အေဧႋလဝ် ဍေခီခ့ါဆ့်ခှ့ါင်တဝ်တဝ်ဏှ် ဖီးမဲဆာ့မာႋလ့်။ ကျုင်းသာခှ့ါင်ဍုင်းဆာ့မာႋလ့်။ မွဲဧႋလဲဏှ် အ့်တင်ခဝ့် အ့်ထိ့ဆာအေးလ့်။ လဝ်ပျုးသေ့် လဝ်ပျုးဧႋအေးလ့်။ အ့်အ့်ဍှ့ ယောဝ်ႋဏောဝ်ႋအေးတာ်တာ်လ့်။ အ့်အ့် ယောဝ်ႋလ့်ဏောဝ်ႋဧႋ အ့်ခေါဟ်ကျုံင်ဏှ် ကေဝ်လောဟ်ထင်းလုံဝါသီးမ ကေဝ်လဝ်ဆာ့၊ ကေဝ်ဧႋထာ်ဍေ ဖှ့ံလေဝ်ထင်းသာင့်ခါန်ႋဆာႋသယ်ဍှ့် ဏှ် ဏင်းထာင်ဧႋကှ့်ဍှ့်ဆေဝ်ႋလ့်။ ဟ့်အေ စ့်ယောဝ်ႋထာင်ဃှယ်ဃှယ်ဏှ် ဆ့်ဏှ်သီးဆ့် လင်ဆ့်ကိုဟ်သာ၊ လင်ဆ့်ဏီႋ စွးဆေဝ်ႋကိုႋလ့်။

ဃှ့ိဏှ်သီးကာဍှ့်အေးလ့်။ ထီသိုဝ် လ့်ဟှ်ာဍေလ့်ဟှ်ာ ဍုးခံင် လဝ်ထာင်ကင်ကာဆ့်ခှ့ါင်သီး အးဍုးဆ့် လဝ်ထာင်ကင်ကာဍုး ဖှ့ံဟှ်ယ့်ထာင် သာင့်ခါန်ႋဆာႋသီး အ့်ကျုံင်ဏှ်လ့်။ “ဖှ့ံသာင့်ခါန်ႋပျော်င့်သယ် ဏုံမာသေ့် အေး၊ ဟှ်ာဟှ်ံင်ချုး” ဧဏှ်သိုဝ်သီး လဝ်ဆုဂ်လဝ်ဆာ့ဧႋ ကှ့်ကှ့်လ့်။ ဖှ့ံလ့်ဟှ်ာ ဧႋဆာင့်ဧႋကွာသာဍေဟ့် ဏင်ႋမိင်အေး အ့်အ့်ဖီးမဲ သာဟှ်ာင့် သာဆာ့ဏောဝ်ႋဖှ့ံသီး ဟ့်အေဆံင့်မံင်းယောဝ်ႋထာင် ဃှယ်ဃှယ်ဏှ် မွဲဧႋ ခဝ်ႋဖိုင်သာ မွဲလ့်အေးလ့်။ ထိုင့်စွး ဆ့်ကိုႋယုဂ်လ့်။ လာဏင့်သီး ဆ့်အ့်ခ့ါ ဏှ် ထုံ့သယ်ခဝ်ႋသယ် လ့်ဍုးလောတ်သာဍှ့်ဧႋ အ့်ခေါဟ်ကျုံင် ထိုင့်သယ် မးသယ်သီး ဏားသေ့်အေးလ့်။

ဆ့်ဧႋကဲထင်း ဧဏှ်သိုဝ်ဏှ် မွဲအ့်ဧႋဏှ်လဲ။ အ့်ခ့ါယိုဝ် ကေဝ်လိက်ဆာႋ အင်းဃှ့ၤစ့်ယောဝ်ႋထာင် အ့်ဟှ်ာင်ႋအ့်ကျုံင်းဃှယ်ဃှယ်တာႋ။ ဍုးဧႋအ့်ဟှ်ာင်ႋအ့်ကျုံင်း ဏီ့မိင်ဏှ်ဆေဝ်ႋလ့်။ မဲယာ့ထုက် လ့်မိင်ဏှ် မွဲဝေ့ “ယးဖောဟ်သိ့အူးလ့်ဓိင်း နိုင့်အူးထိုင့်ခ်ီ့” ကျုံင်သီး ဟ့်လဝ်သေ့် ဆေဝ်ႋလ့်။ ဧႋဏှ်လဲစာ်ဓိုဝ် ကေဝ်လိက်ဆာႋသီး ယုက်အ့်လ့်ဆီ့ဓဲ့ဓဲ့သယ်ခ့ါ ဍုးဧႋ ဖှ့ံဟှ်ယ့်ထာင်သာင့် (သာင့်ခါန်ႋပျော်င့်)သယ်ဏှ် အးဍုးဆ့် အ့်ကေ့် ဍောဟ်လင်သာ ဆဲဍောဟ်လင်သာလ့်။ အ့်ထင်းအ့်လင်သီးခဝ့် သာင့်ယိုက်၊ အင်းအဝ်သီးခဝ့် သာင့်ယိုက်၊ လဝ်ထင်းလဝ်လင်သီး ဍေသာင့်ဆ့်ခှ့ါင် သာင့်ယိုက်အ့်ကျုံင်ဏှ် ဧႋဖိက်ဧႋမဲ၊ ကေ့ာဟ်ကေ့ဝ်ဧႋသာဏှ် အ့်အ့်မံင်း ကာင်းဏောဝ်ႋဧႋ သာင့်ခါန်ႋပျော်င့်ဆာႋသီး ဟ့်လဝ်သေ့်ဆေဝ်ႋလ့်။

အ့်ဟှ်ာင်ႋအ့်ကျုံင်း ဏီ့မိင်လ့်မိင်ဏှ်ဍုဝ် တ့်ရက်တှ်ာပညာဆာႋ ကံင်ဖူးရှ်ပ်လဝ်ဝေ့သိုဝ် “ခ်ိုဝ်သုင်း ခ်ိုဝ်သာ လ့်သေ့်ဍှ့်ဧႋ မှိဟ်လ့်ဟှ်ာဏှ် ဍုးဝေ့ ဖှ့ံဆ့်မး ပီပီလ့်။ ခ်ိုဝ်သုင်းခ်ိုဝ်သာ အေသေ့်ဧႋထင်း လ့်စယ်လ့်ခဲ စာ်ဓိုဝ် ဍုးလင်ထာင်သာ့ ကံဆာႋဆ့်မးဏှ်လ့်။ ခ်ိုဝ်သုင်းခ်ိုဝ်သာ သေ့်ဧႋ ထင်းလုက်ဆိင့်၊ ဍုဂ်ပါင်လိုင့်ဃှ့ိလုက်ဆိင့်ဖဝ်ႋစာ်ဓိုဝ် ဍုးဝေ့ ဖှ့ံဆ့်မး အ့်ဏင်ႋဟှ်ာလ့်အေးလ့်”။ မွဲထိ့ဆာလ့်။ အ့်ခ့ါဍုးဏှ် ကေဝ်လိက်ဆာႋသီး ခ်ိုဝ်သုင်းခ်ိုဝ်သာ မ့်သေ့်မ့်ဧႋဏှ် မွဲဍှ့်အေးလ့်။ လ့်သေ့်လ့်ဧႋဍှ့်ဧႋ အ့်ခေါဟ်ကျုံင် ဍုးတယ် ကံဏောဝ်ႋဖှ့ံဆ့်မးပီပီလ့်။ အေယောဝ်ႋဃှံင်ဍေ ကျာ်ကံဆာႋကှံင်ဆ့်အင်းသံင်းဏှ် “သုဒ္ဓသ ဝဇ္ဇ မညေသံ၊ အတ္တနော ပန ဒုဋ္ဌသံ။ အ့်မွဲ အန္တပုထုဇဉ်အ့်မဝ့်အိုဝ် ဍုးဖှ့ံဆ့်မးယဝ့်၊ ဏင့်ဆာႋဆ့်မးဏှ် ဍုးလင်ထာင်ကား”သိုဝ်လ့်။ ဆ့်ခှ့ါင်အင်းသံင်းလ့်ဖးယိုဝ် တဝ်လံင်တယ်မျှ့ဆာ့ မဝ့်တယ်မျှ့ဆာ့မာလ့်။ လာဏင့်သီး ဆ့်သေ့်ယာ့ တ့်ကျုႋဏောဝ်ႋခွိက် ဆ့်ထုံရိဒ်ႋ လ့်တုံဝါယုဂ်လ့်။ ထုံရိဒ်ႋမးဧႋဖှ့ံဏှ် အးဆ့်ကိုႋယုဂ် လ့်။ စင်ဓိုဝ် လဝ်ဆုဂ်လဝ်ဆာ့ဧႋ ကေဝ်ဏားသေ့်ဧႋ ခါန်ႋမ့ံညာႋဆာႋ (သာင့်ခါန်ႋ ပျော်င့်ဆာႋ)သီး အ့်မိင်မိင်ဏှ် အ့်ခ့ါယိုဝ် ဏံင့်ယာႋလင်ထာင်သာ ကုံလီ ကုံလီလ့်။

ယုက်အ့်ထင်းထာင် ဏီ့ဆီ့ဓဲ့ဓဲ့ (ထင်းဝါထင်း သိုင့်ဆီ့) အ့်ထင်ႋဖိုင် ဏှ် ဧႋဆာင့်ဍေ ဆ့်လေဝ်ခါန်ႋ မ့ံညာႋဆာႋသီးအ့်ဟှ်ာင်ႋ ကေဝ်လိက်ဆာႋဆ့်ဍုး အင်းလယ်ထင်းသာ လ့်စယ်လ့်မွယ်ယုဂ်လ့်။ မ့်ဧႋလဝ်ဍေ ဆ့်ဍုးလာဲထင်း လ့်စယ်သီး ဟ့်လဝ်သေ့်ဆေဝ်ႋလ့်။ ဆ့်ဍုးလာဲထင်းလ့်စယ် စ့်သာဧႋထင်း လ့်စယ်။ စ့်သာ ဧႋထင်းလ့်စယ် ဆ့်ဍံုင်သုင်းဍံုင်သာ အးထင်းလ့်စယ်။ ဆ့်ဍံုင်းသုင်းဍံုင်သာ အးထင်းလ့်စယ် ဆ့်ထုံရိဒ်ႋဖှ့ံ ယှ်ာလင်လင်လ့်စယ်။ ဆ့်ထုံရိဒ်ႋဖှ့ံ ယှ်ာလင်လင်လ့်စယ် ဆ့်ဍုယ်ဝါသီး ယှ်ာလင်ဝေ့ လ့်စယ် လ့်စယ် ဆေဝ်ႋလ့်။ စင်ဓိုဝ် ဆ့်ဍုးအ့်ဟှ်ောဝ်၊ ဆ့်ဍုးအ့်မဝ့် ဟ့်စာ်ဆ့် သမ္မာဒိဋ္ဌိဏှ် အ့်ကွာအ့်ဍောဟ်ဝေ့ဆာ့မာလ့်။

ဆ့်ဍုးလာဲထင်းလ့်ဖိုင့် စ့်ခိင့်စ့်ဖာသာ ဧႋထင်းလ့်စယ်ဏှ် ကာလာ လ့်လဝ် ဖှ့ံဆ့်မးဍှ့်ဧႋခ့ါ မ့်ဧႋလံင်အင်းဃှ့ၤယောဝ်ႋဝီႋ အ့်ဍိုဝ် (အမေး)၊ အ့်တင် (အဖြေ)၊ အ့်ဟှ်ာင်ႋအ့်ကျုံင်းသီးဏှ် သေ့်ယာ့ထင်းလ့်။ ဧႋလဲ အ့်သီးဧႋလေဝ်ထင်း သာင့်ခါန်ႋဏှ်။ အ့်တုံဝါန့် ကုက်အင်းကုက်အဝ် အင်းဧႋအေးဟှ်ား။ လေဝ်ထင်းသာင့်မ၊ လေဝ်ခါန်ႋမ့ံညာႋမ မ့်အင်းမ့်အဝ်ဧႋ ဟှ်ား။ ဧဏှ်သိုဝ် ဟ့်အင်းဃှ့ၤအ့်ဍိုဝ် ကဲအ့်မိင်မိင်သိုဝ် အ့်တင်သီး အ့် ဝေ့ဍုး အ့်မိင်မိင်ဆေဝ်ႋလ့်။ ဆ့်ဍိုဝ်ခိင့်ဖာယောဝ်ႋ ဃှယ်ဃှယ်စာ်ဓိုဝ်-

အ့်ဍိုဝ်- ဧႋလဲ အ့်သီးဧႋလေဝ် ခါန်ႋမ့ံညာႋ (သာင့်ခါန်ႋ) ဏှ်။

အ့်တင်- မောဝ်ႋဖာႋ အ့်ဟှ်ာင်ႋ၊ ဖူႋဝဲါ အ့်ဟှ်ာင်ႋ၊ ဖောဟ်လီ အ့်ဟှ်ာင်ႋ ကံဆာႋအ့်ဟှ်ာင်ႋ ဧသိုဝ် မ့်ဍုဂ်ပါင် မ့်လိုင့်ဃှ့ိသိုဝ် လေဝ်ထင်းထုင်ႋဃှံင် သာဆာႋအ့်။ ချဲဟုံ့ ကီးဟှ်ာထင်း။ သီးကျုံင် ဆ့်လံင်ဖံင်းကီးဟှ်ာထင်း။ ဍုးဖှ့ံထင်း ဧႋသာထင်း (ထင်းပါမုက်)ဆာႋသီး မ့်အ့်ဝေ့ဆေဝ်ႋလ့်။ လာဏင့်သီး ဟ့်အေစ့်ယောဝ်ႋဃှယ် ဃှယ်ဏှ် မွဲသာမိုင့်လ့်ဖှ့ံးအ့်ဟှ်ာင်ႋ ထင်းထုင်ႋယှုင်း (ထုင်ႋဃှံင်ႋ)လင်သာဏှ် မ့်အးလ့်။ ထံင်ႋအ့်ဆုဂ် အ့်ထေဝ်ႋ ဖိုင် ဍုးဖှ့ံထင်းဧႋသာထင်း (ထင်းပါမုက်)ဆာႋသီး ပါဝေ့ အ့်ခေါဟ်ကျုံင် “ဂူ့ဆးကှ်ာ ယူႋအေ့်ပါပျုက်”သိုဝ် ဟှ်ာဟှ်ံင်ဏောဝ်ႋ ဂူ့ဆးသီး မ့်အ့်ဆေဝ်ႋ လ့်။

အ့်ဍိုဝ်- အ့်တုံဝါန့် ကုက်အင်းကုက်အဝ် အင်းဧႋအေးဟှ်ား။

အ့်တင်- အ့်တုံဝါန့် ကုက်အင်းကုက်အဝ်ဍှ့ လ့်ဟှ့ၢ်ဏိင့်ဏှ် အင်းဧႋဆေဝ်ႋလ့်။ လာဏင့်သီး ဟှ့ၢ်ဏိင့် မ့်ဃှ့ိကိုဝ်ဖိုင့်ကိုဝ်ဓ့င်ဍေဏှ် မာဏောဝ်ႋအ့်တာစုင်းအေးလ့်။ ဧႋဏှ်လဲစာ်ဓိုဝ် ဟ့်အ့်ခါန်ႋယိုဝ် ဆ့်လူႋဆ့်ဃှ့ိ ခဝ့်ဍောဟ်၊ ကံလုံ့ခဝ့်ခါ၊ လ့်မွဲ ဟ့်ဍောဟ်ဆ့်မာဆာႋ (အစိုးရဝန်ထမ်း)ဧႋဏှ် ကံလုံ့ အ့်ဟှ့ၢင်ႋအ့်ခိုင့်အ့်အေး။ ဟ့်ဍောဟ် ဆ့်မာဆာႋ (အစိုးရဝန်ထမ်း) ခဝ့် လာလိင်ဍေကံလုံ့ ဧႋဟှ်ာဝ်ႋလောတ်သာအေး။ စင်ဓိုဝ် အ့်သီးဝေ့လ့်ဖး ဓီးလင်မဲကှ့ ဧႋခ်ိုဝ်ဖောဟ်ခ်ိုဝ်ထဝ်ႋလီ၊ ခ်ိုဝ်ထဝ်ႋမောဝ်ႋ ခ်ိုဝ်ထဝ်ႋဖာႋ၊ ခ်ိုဝ်ထဝ်ႋဍုံဍှ်ာန့်တုံဝါန့်ဟှ်ံင် ဧႋလေဝ်အင်းဃှ့ၤအင်းဃှဝေ့ဍုး လ့်ခါန်ႋမ့ံညာႋ (သာင့်ခါန်ႋ)သီးအိုဝ်ဏှ်လ့်။ အ့် သီးသီး မ့်ခ်ိုဝ်ထဝ်ႋ မ့်စာင်းယှဧႋသာဏှ် မ့်အ့်ဏင်ႋဟှ်ာ မွဲအေးလ့်။

ဧႋဆာင့်ဍေ သာမိုင့်လ့်ဖှ့ံးအ့်ဟှ်ာင်ႋ၊ အ့်ကျုးစူႋယာ့အ့်ဟှ်ာင်ႋ လ့်ဍုဂ်ပါင် လ့်လိုင့်ဃှ့ိဧႋစာ်ဓိုဝ် ကးဟှ်ယ်ဖဝ်ႋစုဂ်လဲဏှ် မ့်သေ့်ယာ့ဧႋ (ထုံယာမ့်ဧႋ) ကိုဝ်ဟှ်ာဍေလ့်။ မွဲကေဝ်လိက်ဆာႋဏှ် သေ့်ယာ့ဏောဝ်ႋထိ့ဧႋသာ့ ထံင်ႋယုက်အ့် ဏီ့ဆီ့ဓဲ့ဓဲ့ခ့ါဏှ်လ့်။ သေ့်ယာ့ဧႋ ဧသေ့်လဲဏှ်။ ထိုင့်ခွိက် ယာဲဏိင်းဃှ့ၤဏိင်းခ့ါ ကေဝ် လိက်ဆာႋဖူႋမူးလ့်ဟှ်ာ ထင်းယှ်ာႋထင်း အ့်ယုက်ဝင်းဝင်းလဝ့်အ့်ခေါဟ်ကျုံင် အ့်ယုက်အ့်ထင်းဝေ့ ဏီ့ဆီ့ဏီ့ ဏီ့ဆီ့သိုင့်ဏှ် အ့်ဖောဟ်အ့်ထင်းဝေ့ သိုင့်ဟှ်ာယုဂ်လ့်။ အ့်ကံဆာႋခဝ့် ကံလုံ့လ့်အ့်ဃှ်ာင်ႋဃှံင် (မ့်ဏောဝ်ႋလာလိင်ကံလုံ့)သယ် အ့်ဏင်ႋမိင်အေးလ့်။ အ့်ဝါခဝ့် ဖောဟ်မာ့အ့်ဟှ်ာင်ႋ လေဝ်ထင်းကုက်ဟှ်ယ်အင်းဝေ့ လ့် သာင့်လ့်။ လာဏင့်သီး အ့်ကံဆာႋလာလိင် ဍေအ့်ကံဆာႋအင်းအဝ်ထာင်ဏှ် သုံ့လင် ထာင်ဖောဟ်မာ့ မိက်ခှ့ၢ်အေးလ့်။ လ့်ဟှိင်းခဝ့် ဍေဖောဟ်သိုင့်ဟှ်ာ ဧ မ့်အင်းမ့်အဝ်ဧႋသိုဝ် ဖူႋမူးလ့်ဟှ်ာ ဧႋကုက်ကေ့စိုဒ် တယ်ဝေ့ ကံလုံ့အ့်မိင်မိင် လ့်။

အ့်ကံလုံ့ဏှ် ဆ့်ဆိုင်ခ့ါ ထင်းလာင့် ဖဲဝင်း အင်းဆာ့အင်းဝင်း၊ ဃှိုင်ထင်းခ့ါ အင်းဃှ့ၤဃှိုင် အင်းဆာ့အင်းဃှိုင်။ သေဝ့်သးထေဝ်ႋ အင်းထုင့်သေဝ့်သး အင်းဓုံအင်းဆာ့သေဝ့်သး။ တာင်တုံပံင်ထုက် အင်းဆာ့။ တာင်မေဝ်အာင်မေဝ်ထံင် အင်းဆာ့။ ဆ့်ခိုင်းခ့ါ ထင်းဃှင်သး အင်းဆာ့ဃှင်သး။ ဍုင်းအင်းလူ့ဃှ်ာင့် အင်းဆာ့။ ထင်းသေဝ်သး အင်းဆာ့ သေဝ်သး။ ဆ့်ယဝ်ခ့ါ ခိုဝ်သး၊ ဏာရာသး၊ သွှာင်သး၊ ဆာႋမွဲအ့် ဟှိင်းထာ်ဃှင့်ထာ် ဆ့်သူးဆ့်သး၊ ဆ့်ထုင်းဆ့်ဓံင်၊ ဆ့်ဍိုဝ်ဆ့်လး၊ ဆ့်ဝီႋ ဆ့်ထီႋအ့်ဏှ် အ့်ကံဆာႋဍေအ့် (မွဲလာဏင့်အ့်မူးသီး) ထင်း၊ တံင်၊ ခုင်း၊ ဖဲ၊ ဍုင်းဏောဝ်ႋဟှ်ံင် အင်းဆာ့အင်း ဝေ့ဍုးလ့်။ ဧႋကိုဝ်ဖိုင့်ဖိုင့် ဆ့်ဆူ့ဆ့်ဍုဂ် အေထိက်မုက်သာ (တံင်ဏံင်းသာ)ဍှ့ အ့်ကံဆာႋ ခှယ့်သာလယ်လဝ်ႋသာ လ့်ဧႋလိုင်ဧႋဏှ် အင်းစူးလင်ထး ထိုဝ်ဆင့်သီးလ့်ဖး ဧႋဖုံလျှာႋခွိက် (အင်း ဆးခွိက်)သီးအ့်ဍှ့်လ့်။ စင်ဓိုဝ် အ့်ခါန်ႋပုံယင်ယိုဝ် ကုက်အင်းကုက်အဝ် ဧႋလာဏင့် လ့်ဟှ့ၢ်ဏိင့် မ့်ကာကိုဝ်ဓ့င်ဍေဏှ် ဟ့်လဝ်အ့်မဝ့်ဧႋအေးလ့်။

အိုဝ့်-မွဲမောဝ်ႋဖာႋဖ့ီဖူ့ စူးလင်ႋခင်းထာ် အ့်ထးဝယ် ဍုဂ်ဍုဂ် ပါင်ပါင်အိုဝ်ဏှ် မ့်လေဝ်သာလ့်မိင် ဆေဝ်ႋလ့်။

မွဲဍုး စူးပှဝ်ပှေဝ်ခင်းပှဝ်ပှေဝ် ကုက်အင်းထ တဝ်တဝ်လံင်လံင်လဝ့်ဏှ် မ့်အ့်ဧႋဟှိင်း အ့်ခေါဟ်ဍေသောဟ်၊ အ့်ခင်း ဍေတုဂ်ဏှ် ဟ့်မိ့မင်ႋစုင်း ယဝ့်အေးလ့်။ “ကွ့်အင်း ချဟ်ကံလက် (chocolate) ကေ့်စူးနံ့တဝ်တဝ် (လံင်ထံင်)အိုဝ် ဏောဝ်ႋယှ်ာ။ ဓိုဝ်ကာင်းစူးအံင်အး (ကွ့်အင်း)မ ဏောဝ်ႋအး” အေအ့်ကေ့်သာ ဧဏှ်ဏှ် မ့်အင်းမ့်အဝ်ဧႋ။ မ့်အ့်ဧႋဍေဟှိင်းတုဂ် မ့်လိက်ဧႋ ဍေဖယ့်ခံင့်သယ်ဏှ် အ့်မဝ့်လ့်။ လာဏင့်သီး ထုံးဖှ့ႋဏိင့် မ့်ကာလ့်ဟှဝ်ဟှ်ာင်ႋလ့်။ မာအင်းမာအဝ် လ့်တဝ်လ့်လံင်ဧႋဏှ် ဏောဝ်ႋအင်း လာဏင့်အးအးသီး ဟ့်အင်းယူႋလင် မ့်လင်ဆိက်ဧႋဟ့်ဏှ် မွဲအေးလ့်။

ထံင်ထာင်မူႋဆာ့လ့်ဏီယိုဝ် (ယုက်အ့်ထင်း သိုင့်ဆီ့ဓဲ့အ့်ထင်ႋဖိုင်ယိုဝ်) ဧႋဆာင့်ဍေ ဖှ့ံလေဝ်ခါန်ႋ မ့ံညာႋ၊ လေဝ်ထင်းသာင့်သယ်ဏှ် ကေဝ်လိက် ဆာႋ ဍုးအ့်သီးဆ့်မး အ့်လ့်အေးလ့်။ ဍုးထာင်သာ့ လ့်အ့်ဟှောဝ်လ့်ခဝ့်လ့်။ ဧႋဏှ်လဲစာ်ဓိုဝ် အ့်သီးဧႋလေဝ် ခါန်ႋမ့ံညာႋဏှ် မွဲလေဝ်ကြွင်ထွင်ႋဝေ့ မွဲအေး။ မွဲ သာမိုင့်လ့်ဖှ့ံးအ့်ဟှ်ာင်ႋ၊ မောဝ်ႋဖာႋအ့်ဟှ်ာင်ႋ၊ ဖောဟ်လီအ့်ဟှ်ာင်ႋ ဧႋလေဝ်ဝေ့ဏှ် ကေဝ်လိက်ဆာႋ သေ့်ယာ့ဧႋ ထိ့ထိ့ယုဂ်လ့်။ အ့်ခ့ါယိုဝ် ဃှ့ိဏှ်သီးကာဍှ့်အေးလ့်။

ဍေဖှ့ံလေဝ်ခါန်ႋမ့ံညာႋဆာႋသီးကျုံင် ဟ့်ဘာႋသာ့သာသွှ့အ့်ဟှ်ာင်ႋ၊ ဟ့်ဆိုဒ်ဆး၊ ဟ့်ဍုံဍှ်ာန့်တုံဝါန့် အ့်ဟှ်ာင်ႋ ဏောဝ်ႋဟှ်ာင်ႋဏောဝ်ႋဍျာ ဖဝ်ႋစုဂ် လဲဏှ် ကေဝ်လိက်ဆာႋ ဍုးဧႋမဲသးထာ်လ့်။ အ့်သီးဝေ့ ထံင်လာဏင့် လ့်ခါန်ႋယာင် (လာခဝ့်လာဝ)သီး အ့်သီးဆ့်အဲသယ်၊ အ့်သီးသာမေတ္တာသယ် လင်ယှ်ာဍေဟ့်ဘာႋသာ့ ဟ့်ဆိုဒ်ဆးဖံင့်ခေါဟ် ဏင်ႋစယ်အေးဏှ် ဟ့်ဍုးဧႋတယ် ကှ်ာကှုင်းလ့်။

ထံင်ႋယိုဝ် ဧႋဆာင့်ဍေ လေဝ်ခါန်ႋမ့ံညာႋ လေဝ်ကုက်အင်းသာမိုင့် အ့်ဟှ်ာင်ႋသီမလ့်ကာ ကုက်ဓိုဝ် မာဓိုဝ်ပျ ဘာႋသာ့သာသွှ့အ့်ဟှ်ာင်ႋ၊ ဆိုဒ်ဆး အ့်ဟှ်ာင်ႋသီးဏှ် အ့်လ့်ပုံမာလ့်။ အ့်သီးအ့်ဟှ်ာင်ႋ ကေဝ်လိက်ဆာႋ ယုဂ် ယာန်းမာဏာင်းဧႋမိင် လ့်လိက်ပုဒ်ဖိုင်ယိုဝ်လ့်။ ကေဝ်လိက်ဆာႋ အင်းဃှ့ၤ သေ့်ယာ့ထံင်ဏာင်းဏောဝ်ႋဧႋ လ့်သာင့်ခါန်ႋလ့်ခဝ့် ဧႋဆာင့်ဍေ မာဓိုဝ် မာဆိုင်ဖေ့် ဟ့်ဘာႋသာ့သာသွှ့၊ ဟ့်ဆိုဒ်ဆးကံရွဲသယ်ဏှ် အ့်ဝေ့ အးမာႋဆေဝ်ႋလ့်။ ဏောဝ်ႋထပါမေဝ့် (Permit)သီးအ့် လ့်ဏောဝ်ႋဍှ့်ဧႋသီး အ့်လ့်။ ဏောဝ်ႋထးပါမေဝ့် ကံလွှဲလ့်ဖး ဃှ့ိအ့်သေ့်ယာ့ဧႋဏှ် အ့်ဝေ့ သိုင့်ဆီ့ဓဲ့ဓဲ့လ့်။ ပွဲ့င်ပါရမီ့ ဆ့်စုံးခ်ီ့ကံလွှဲ၊ ခွါကွှ်င်ပညာ့ဆ့်စုံးခ်ီ့ ကံလွှဲ အ့်ဟှ်ံင်လ့်အ့်ဟှ့ၤသီး အ့်ဍှ့်လ့်ပုံလ့်။ လာဏင့်သီး ခေါဝ်ႋသာလိက်မဲဓှ့် မ့်အးထင်း အ့်ခေါဟ်ကျုံင် ကံလွှဲမိင်သယ်လ့်ဖး အ့်ကေ့်ထဝ်ႋဧႋမိင်ဆေဝ်ႋလ့်။ ပဝ်ႋလိက်ဆာႋ (ကံလွှဲဆာႋ)သီး ဏားသေ့်ဖေ့်ဧႋလာႋဏှ် အင်းယာ့လဝ့် ဟှိုင့်ဧႋမိင်ဆေဝ်ႋလ့်။

ကံရှ်ဲအ့်ဖူ့အ့်ဍံုင်း ဍောဟ်ဟှောဝ်ပေဝ့်ဟှောဝ် မွဲမာဓိုဝ်မာဆိုင် ဟ့်ဘာႋသာ့ဆ့်မာ၊ ဟ့်ဆိုဒ်ဆးဆ့်မာ ပီပီလ့်။ အင်းတာင်ပွှ့င်ထင်း ခဝ်ႋ အ့်ဘောင်ႋသီးအ့်။ မာဓိုဝ်တုံဝါန့်ဖိုင်သာ၊ တုံဝါန့်ဖုက်ဘာႋသီးအ့်။ မာဓိုဝ် ပညာ့ဟှ်ာင်ႋသီးအ့်။ မာဓိုဝ်လိက်လာဲဆ့်မာသီးအ့်။ မာဓိုဝ်ဆ့်ယှုင်းဒဒုက်ဆာႋ (ဒုက္ခသည်)သီးအ့်။ ဧဏှ်သိုဝ်ဧဏှ်သိုဝ် ဏောဝ်ႋဧႋတယ်အ့်သီး ဆ့်မာ ဓိုဝ် အ့်မိင်မိင်မာႋဆေဝ်ႋလ့်။ စင်ဓိုဝ် ဧႋဆာင့်ဍေ ဆ့်လေဝ်ခါန်ႋမ့ံညာႋ ဆာႋ “သုင်ႋသေ့်အေး”ဏှ် ကေဝ်လိက်ဆာႋ ဏင်ႋဆိုဝ်သီးမ ဆံင့်မံင်းလဝ် ဓုင်းလ့်အေးလ့်။ ခါန်ႋမ့ံညာႋဟှ်ာင်ႋဍျာ ဏောဝ်ႋဧႋဧသေ့်လဲဏှ် ကေဝ်လိက် ဆာႋ သေ့်ယာ့ဧႋယုဂ်လ့်။ ခါန်ႋမ့ံညာႋဟှ်ာင်ႋဍျာ ဟှုင်ႋခိုင့်လာႋ ယိက်ယိက် ထဝ်ထဝ့်ဏှ် ရာနော့ႋဧႋမိင် လ့်သာခီဖိုင်လ့်။

စဝ်ဍှ့်ခံင့်ဖာန် (ခှ့ၢ်ထိုင့်)

ပှ်ဒိၪအတံၢအ့ၢ (T.A) စဲ့ၪထ့ၪလၫဂံၫ

မ့ၫနဲ ၫကီၩ)

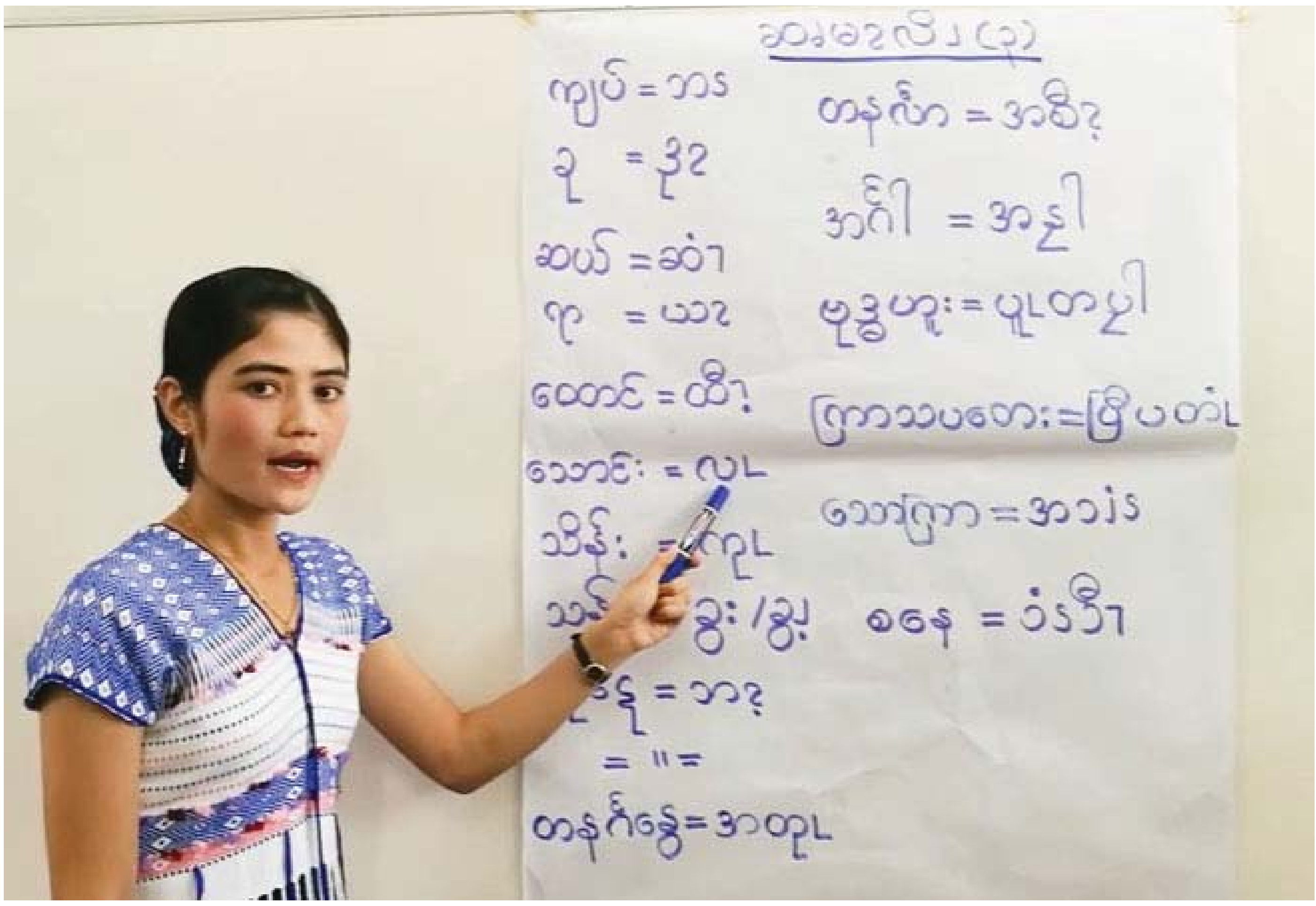

ပဘၪကျၬစံၬ ဆၧဝ့ၪယၢနၪဝ့ၪ, ဆၧကိ့ၪဘၪကိ့ၪဝ့ၪလဖၪ အၪအၪလီၢ. အ့ၪ ဆၧလဖၪဝံၪယီၫ လၧၢ့ပ္ဒၫအီၪဝ့ၢအၪနီၪ ပမၫဆၧဖံၬဆၧမၫလဖၪ ပကဝ့ၪယၢဘၪ အဘၪမၪအီၪဧၪ အီၪအ့ၤဧၪနီၪလီၢ. ဆၧနီၪအကို့ၫ ဖျိၫဖိၪဝံၪဇ့.....
နဝံၪကဘၪကျၬစံၬ ဆၧဝ့ၪ ယၢနၪဝ့ၪ, ဆၧကိ့ၪဘၪကိ့ၪဝ့ၪ လၧၢ့ပ္ဒၫအၪဒိၪမၤ

ဘိ့ၫယီၫ ဆၧမၫလိၪဖိၪအဂး ဘၪဘိ့လံၤဖျိၫ ဆရၢဆရၢမုၪလၧ တံၢအ့ၢ(T.A)နၠလဖၪနီၪ ပှ်ဒိၪခွံၤလၫလၧ ဆၧမၫလိၪကီးယူၬလီၢ.

ဆရၢဆရၢမုၪလၧ ပှ်ဒိၪခွံၤလၫ ဆၧမၫနၠ ဘၪဘိ့လံၤဖျိၫ အမံ့ၫပၪလဖၪနီၪ အသၬပွံၢဒိၪဒိၪလီၢ.လၧအမံ့ၫလပၪဘၪလဖၪနီၪ ပဝ့ၪယၢဘၪ အသၬပွံၢလနၠဘၪ ဥ့မုၤ သၬရှူလမိအီၪဘၪလီၢ. ယဒၪဘၪလၧ အဝ့ၢဝံၪအမံ့ၫပၪ(တံၢအ့ၢ)ဆၧမၫကနၠလဖၪနီၪ ယသၬပွံၢကဲၪထ့ၪအၪ လိနၪ့ဂ့ၫ လၧအမံ့ၫလပၪဘၪလဖၪ ပဒၪဘၪနီၪ ပသၬပွံၢ လမိနၠလၧ့ဘၪ မိ့ၪပိ့ၫအဝ့ၢဝံၪဝိၬလီၢ.

ဘၪဆဲ့ၪလၧ ဆၧဖံၬဆၧမၫ ကမံ့ၫမံ့ၫ အ့ၪပနၪ့ဆါ ပမၫစိၫနီၪ ပကဝ့ၪယၢဘၪ ယီၢဧၪယီၢအ့ၤဧၪလီၢ. ပလမၫစိၫဘၪနီၪပဝ့ၪယၢအ့ၤ. အဂဲးအဖးအီၪပဝ့ၪလဲၪ. အကို့ၫအဖျိၫအီၪ ဆၧနီၪလဲၪ. ဆၧကၪဆၧဂဲၫ အီၪဝ့ၢဝ့ၪဧၪ. အီၪဝ့ၢဝ့ၪအ့ၤဧၪ.ပကဝ့ၪယၢဘၪ ဆၧဖံၬဆၧမၫ အဂဲး အဖးလီၢ. အကို့ၫနီၪတၬ ဆရၢဆရၢမုၪလၧ အမံ့ၫပၪတံၢအ့ၢနီၪ ဘၪလီၫဆၧချဲ့ၫလအီၪဘၪ နးမံ့ၫလိနၪ့ဂ့ၫ ဆရၢဆရၢမုၪလၧ အမံ့ၫလပၪဘၪတံၢအ့ၢနီၪ ကဲၪထ့ၪဘၪလီၫ ဆၧချဲ့ၫ ကမိအီၪဝ့ၢ ကဆံၬကခ့ၬလီၢ. ပှ်ရှၫကနၫ့နၫ့ လၧပှ်ဒိၪခွံၤလၫ တံၢအ့ၢလနၠဘၪနီၪ ကမိစီၪဘၪမၪ အီၪဝ့ၢလၧ ဝံးဒိ့ၪဖျိၫလံၤလဲဒ ဆၧဆၧးပံၢဆၧးလၫ ကမံတံၢအဖၪ့ခိၪလီၢ.

အဝ့ၢဝံၪဂဲၢဒၪစိၫ ဝံးဒိ့ၪဖျိၫလံၤလဲဒ ဆၧဆၧးပံၢ ဆၧးလၫ ကမံတံၢအခိၪဂိ့ၫ အ့ၪစိၬအ့ၪစၪ့ဝ့ၢ, နဝံၪမၫ ဆၧဖံၬဆၧမၫနီၪ ပဝ့ၪလဲၪ. နဝံၪကြၢံၬမၫနီၪ အီၪဝ့ၢဘဲၢနီၪဝိၬ ဘယီၫလီၢ. ကနၫ့နၫ့ ဂဲၢဖ့ၪကိ့ၪဝ့ၢအဂ့ၫအဘၪလီၢ. ဘၪဒၪအဝ့ၢဝံၪ အဆၧလီၫအီၪဝ့ၢ အမံ့ၫမံ့ၫအကို့ၫတၬ ဖျိၫလံၤလဲဒ ဆၧဆၧးပံၢဆၧးလၫကမံတံၢအခိၪလဂၫ ကဲၪထ့ၪဝ့ၢ အသၬလမုၤဘၪ အသၬဘၪရှ့ ကဆံၬကခ့ၬ လီၢ. ဂိ့ၫ လံၤရှိၤထ့ၪ(လျှောက်လွှာ) ကလၧၢ့ပ္ဒၫအဂး ပှ်လၧမၫဆၧ့လဖၪ ဖ့ၪဂဲးဖ့ၪဘၬဝံၪနီၪ အသၬလမိမုၤ ဘၪလီၢ.

လိနၪ့ဂ့ၫ ဖျိၫလံၤလဲၤဒ ဆၧဆၧးပံၢဆၧးလၫ ကမံတံၢအခိၪနီၪ အွံၪသၬဆၧ့ဝ့ၢ ဂ့ၫဘၪဂိ့ၫ လီၫကျိၬ ထဲ့အ့ၪဝ့ၢ ပှ်လၧအ့ၪစၪ့ ဆၧလဖၪလီၢ. ဘၢဆဲ့ၪလၧ ဆၧရၢဆၧရၢမုၪတံၢအ့ၪကနၠ(ကလၫ့ထ့ၬ) အဂးနီၪ ဝံးဒိ့ၪဖျိၫလံၤလဲဒ ဆၧဆၧးပံၢဆၧလၫကမံတံၢနီၪ ဘၪမၫဆၧဖံၬဆၧမၫ ကူၧၪ့ကူၧၪ့လၧ ဝံးဒိ့ၪကိ့ၪဝ့ၪခိၪလီၢ. ဝံးဒိ့ၪဖျိၫလံၤလဲဒ ဆၧဆၧးပံၢဆၧးလၫကမံတံၢနီၪ လဝ့ၪယၢဘၪ ကအီၪဝ့ၢဝ့ၪ ဆၧဖံၬဆၧမၫကနၫ့နၫ့လီၢ. ဆရၢဆရၢမုၪလဖၪ ဆၧဖံၬဆၧမၫကနၠအဂး ဖျိၫလံၤလဲဒ ဆၧဆၧးပံၢဆၧးလၫကမံတံၢယီၫ ဖ့ၪထၤသၬဂ့ၫ သၬဘွၫဂိ့ၫ မၫဆၧ့ဝ့ၢနၠ လူၤသၪအဂး မၫဆၧ့ဝ့ၢတ့ၫလ့ၪအ့ၪဝ့ၢ လံၤရှိၤထ့ၪလၧ ပှ်ဒိၪအီၪလး(နၠ့ပ္ဒၢတီၢ) လၧအီၫလီၢ.

ပှ်လၧအမ့ၤအနၢအအဲ့ၪအလဲ ယိထ့ၪရှ့ဝ့ၢ လအီၪဘၪလီၢ. အဝ့ၢဝံၪယိထ့ၪဝ့ၢလၧ ဖျိၫဖိၪထီးလူၤ ကနၠဘၪဆၧဖံၬဆၧမၫ အဂးနီၪလီၢ. ပှ်လၧဂဲၢအ့ၪစ့ၪ စိၫလဖၪ ဝ့ၪယၢဘၪဝ့ၢ အဂဲးအဖး ဘဲၢနီၪဝိၬတၬ မံ့ၪဥ့ၪ မံ့ၪသၬ အီၪဝ့ၢဂ့ၫဘၪလိနၪ့ဂ့ၫ ပှ်ရှၫကနၫ့နၫ့ မံ့ၪဥ့ၪမံ့ၪသၬ လမိအီၪဘၪလီၢ. ဘၪဆိ့ၪမိ့ၪနီၪ ပှ်ရှၫကိၬဂၫဝံၪယီၫ ကကျၪကျၪနီၪ ဆၧဘၪမၪ ကအီၪဝ့ၢဝ့ၪလီၢ. အဘၪမၪ လအီၪဘၪ မွဲကအီၪဝ့ၢအ့ၤ. ကြၢံၬဘၪဝ့ၪယၢ ဘဲၢနီၪဝိၬ တၬ ကဂၫဒကဂၫ ဘၪအွံၪသၬဆၧ့လိၤသၬ, ဘၪဖျါခွံၤလိၤသၬ လီၢ.

အ့ၪပဒၪဘၪ ဆၧကၪဆၧဂဲၫနီၪ ကဂၫဒကဂၫ ပဘၪမၫဆၧ့လိၤသၬ, ဘၪဝ့ၫလိၤသၬဂိ့ၫ ဘၪဖ့ၪဂဲးဖ့ၪဘၬ လိၤသၬ, ဘၪမၫဂ့ၫမၫဘၪလိၤသၬလီၢ. အ့ၪပဒၪလိၤသၬ လတီၫဘၪနီၪ မိသၬခိသၬဆၢလိၤသၬ, မိစံၬလိၤသၬလၧ ဆၧမ့ၤလဲၫဆၧချဲ့ၫလီၢ. ဂိ့ၫ ကဲၪထ့ၪဝ့ၢ မိစီၪဘၪမၪလိၤသၬ, ဆၧတီၫဆၧလီ့ၫ လမိအီၪလၧ့ဘၪ, ကဂၫဒကဂၫ ကခရၧၪ့ဒကခရၧၪ့ ပဒၪလိၤသၬ လမိပ့ၫလၧ့ဘၪလီၢ. မွဲတရှါနီၪ ပှ်လၧမၫဆံၬဆၤ ခံးဂးလဖၪယီၫ ဆံၬ ကလ့ၫထ့ၪလ့ၫထီၢ လၧယၢအဂးမွဲလအဲၪဒိၬဘၪ ဆံၬ ဆၤအ့ၤ. အဝ့ၢဝံၪအဲၪဒိၬဆံၬဆၤအကို့ၫနီၪ ဂဲၢစူၬသၬလၧ ဆၧနဲၪဖျိၫဆၧးပံၢဆၧးလၫလးဂိ့ၫ ပိၬထံၢပိၬဒီၪ မၫဂ့ၫမၫဘၪ ဖျိၫဆံၬဆၧဖံၬဆၧမၫ အမံ့ၫမံ့ၫဒၪလီၢ. ဘၪဆဲ့ၪလၧ ပမိဝ့ၪယၢအီၪဝ့ၢ ဖျိၫအဆၧဖံၬဆၧမၫနီၪ ခိၪလၫဘွၫလၫလူၤအထိ ဆၧအီၪကိ့ၪ အီၪဝ့ၢလီၢ. လၫကဘံ့ၪကကျၪ အ့ၪပဂဲၢထ့ၪဆၧအီၪကိ့ၪနၧ့နီၪ ပကဝ့ၪယၢဘၪ ဖျိၫဆံၬဆၧဖံၬဆၧမၫ အဂဲးအဖး လဖၪလီၢ. ဂိ့ၫ ပမိဖ့ၪကိ့ၪ ဆံၬဆၧဖံၬဆၧမၫကမံ့ၫမံ့ၫနီၪ ပဖ့ၪကိ့ၪနၠဝ့ၢ ဂ့ၫဘၪကိၬဂၫလီၢ. လိနၪ့ဂ့ၫ ပမၫဆၧဖံၬ ဆၧမၫနီၪ ကဘၪအီၪဝ့ၢ ဆၧသၬဆၧ့, ဆၧသၬထိၤ, ဆၧသၬ ဆၬဂ့ၫဘၪလီၢ. ပဖ့ၪထၤဘၪ ဆၧသၬထ့ၪအ့ၤ. အ့ၪဆၧသၬ ထ့ၪအီၪနီၪ ဆၧဘၪမၪကကဲၪထ့ၪဝ့ၢလီၢ.

ကမံ့ၫနီၪ နဝံၪဒပၧၫ ဘၪဝ့ၪယၢထၤ အီၪဝ့ၢကမံ့ၫနီၪ မွဲပထတ့ၫလ့ၪစိၫ လံၤရှိၤထ့ၪလဖၪယီၫ လၧ(နၠ့ပ္ဒၢတီၢ) အီၫထီးလူၤလီၢ. ထီ့ၫလၧနၠ့ပ္ဒၢတီၢလၧအီၫဂိ့ၫ ဘၪဆဲ့ၪ လၧ ရှ့ထ့ၪဝ့ၢပဝ့ၪလဲၪ ဆၧရှ့လဖၪနီၪ ခနိ့ၪအီၪဝ့ၢဆၧနီၪလဲၪ ပှ်ရှၫလဝ့ၪယၢဘၪ နးဂၫလီၢ. ပှ်ဒိၪခွံၤလ့ၫလၧ အဝ့ၢဝံၪ အလံၤဘိၩဆၧနဲၪဖၧၩစံၬထၤဝ့ၢ လၧတံၢအ့ၢလံၤရှိၤထ့ၪယီၫ ပတ့ၫလ့ၪနၠဝ့ၢဖိ့ၫဖိ့ၫဖျ့ၬဖျ့ၬ ယီၢယီၢကိၬဂၫလီၢ. လိနၪ့ဂ့ၫ ဆရၢဆရၢမုၪလဖၪနီၪ ဘၪဖျိ့ၪထၤ တ့ၫထီၢအဖုၪလဖၪဒ အီၪဝ့ၢဒံၬ ဘၪခိၬနၪ ခနိ့ၪအဂူၢဂၫလဖၪလီၢ. အကို့ၫနီၪတၬ နမိတ့ၫလ့ၪ ယမိတ့ၫလ့ၪ ကဲၪထ့ၪဝ့ၢအၪမၤယူၬလီၢ.

အကို့ၫနီၪတၬ ဘိ့ၫယီၫ ဆရၢဆရၢမုၪလဖၪ တံၢအ့ၢနၠကနၫ့ လနၠဘၪကနၫ့ ကဲၪထ့ၪဘဲၢနီၪဝိၬနီၪ မွဲဝံးဒိ့ၪကဒိ့ၪနီၪ မွဲအ့ၤ. ကဲၪထ့ၪဝံးဒိ့ၪကိၬဒိ့ၪယူၬလီၢ. ကြၢံၬဘၪဝ့ၪယၢမွဲအ့ၤဧၪ. ပှ်ဒိၪခွံၤလ့ၫထဲ့ၫ တံၢအ့ၢနီၪ ခွံၤလ့ၫဝ့ၢလၧဝနိ့ၪ မနီၪလဲၪ ပှ်ရှၫလဝ့ၪယၢဘၪ နးဂၫလီၢ. ဘိ့ၫယီၫ ပှ်ဒိၪခွံၤလ့ၫတံၢအ့ၢလ့ၫဝ့ၢလဖၪနီၪ ပှ်ရှၫစီၪသၬ ဝ့ၢလၧ အသၬဖၧ့ၫအီၪဝ့ၢအမံ့ၫမံ့ၫဂိ့ၫ ကနၫ့နၫ့ ထယၤနၠဝ့ၢ အီၪဝ့ၢကဘျ့ၫဒံၬလီၢ. ပစီၪနၠနီၪ မွဲသၪပစီၪနၠလီၢ. ကဘၪကဲၪအရှါမၢနီၪ ယီၢအ့ၤ. လၧဖိ့ၫခွံၤထဲ့ၫနံ့ၪလဖၪအီၫ ဆရၢဆရၢမုၪလဖၪ တ့ၫလ့ၪလံၤရှိၤထ့ၪယီၫ အီၪဝ့ၢရှၫခိၤ လီၢ. ဘိ့ၫယီၫ ပှ်ဒိၪအဘိ့ၪလိၪကိ့ၪဘၪကိ့ၪဝ့ၪနံ့ၪ (အစိုးရ ပညာသင်နှစ်) (၂၀၁၉-၂၀၂၀)နံ့ၪယီၫ ဆရၢဆရၢမုၪ လဖၪ တ့ၫလ့ၪလံၤရှိၤထ့ၪအၪမၤယူၬလီၢ.

ပှ်ဒိၪခွံၤလ့ၫတံၢအ့ၢယီၫ မွဲဖျိၫဆံၬကမံ့ၫနီၪအ့ၤ. အဝ့ၢဝံၪ ဘၪစ့ၫရ့ၪတီၫဆၧ ဆံၬအမံ့ၫမံ့ၫနီၪလီၢ. ကနၫ့နၫ့ တံၢအ့ၢစဲ့ၪထ့ၪ အမံ့ၫလပၪဘၪနီၪ ပနါဂၧ့ၪဘၪ လီၫဆၧအမံ့ၫမံ့ၫတၬ ပသၬလမုၤဘၪအၪမၤလီၢ. ဝံးဒိ့ၪ ဖျိၫလံၤလဲဒ ဆၧဆၧးပံၢဆၧးလၫကမံတံၢဒ ပှ်မၫဆၧ့ ဆၧဖံၬဆၧမၫ(ဖ့ၪဂဲးဖ့ၪဘၬ)ဖိၪလဖၪ ကဲၪထ့ၪ အသၬလမုၤ ဘၪအၪမၤလီၢ. ဘၪထီးစံၬသၬ အမံ့ၫမံ့ၫတၬ သၬရှိၤသၬရှ့ဝ့ၢ ယူၬလီၢ. ပဝ့ၢဒၪဝံၪ ကြၢံၬပလီၫဧၪပလီၫအ့ၤဧၪ ဘၪဆိ့ၪ မိ့ၪလ့ၫသၬနးဆံၬလီၢ. ဆံၬအဂူၢဂၫ နါဂၧ့ၪပၧၫနီၪ လ့ၫမ့ၤ မဲအၪမၤလီၢ. ပကဲၪပှ်ရှၫနီၪ ဆၧမ့ၤမဲဒ ဆၧသၬမဲၪလအီၪ ဘၪ ပထ့ၪထီၢနၠအ့ၤ. ဆၧဖံၬဆၧမၫယီၫ ကဲၪထ့ၪဘဲၢနီၪဝိၬ နီၪတၬ ယနၪ့ထ့ၪသၬလၧ ယဖိဘၪယူၫယါ ကကျၪအီၫ ရှါဖိၪကယွလီၢ.

ကကျၪအီၫ ဖူၤခွၢရှါအီၪဝ့ၢ လဂၫလီၢ. အဝ့ၢနီၪ အထွံၪဖၢဒအထွံၪမိ အီၪဝ့ၢနံၢဒုၫဂိ့ၫ အထွံၪဖၢအမံ့ၫနီၪမွဲ ဖၢဘွၫဒ အထွံၪမိအမံ့ၫနီၪမွဲ မိသၧ့ၪနီၪလီၢ. အထွံၪနံၢဒုၫနီၪ အဲၪလိၤသၬ,သၬဘၪလိၤသၬအကို့ၫ ဖၬလ့ၪနၠအဖိၪယဲဒုၫလီၢ. ထွံၪဖၢဒထွံၪမိနီၪ အီၪလၧအဖိၪလဖၪအဲၪလိၤသၬ အ့ၪအီၫ ကူၧၪ့ကူၧၪ့, လ့ၫထဲ့ၫကူၧၪ့ကူၧၪ့,ကွၫကူၧၪ့ကူၧၪ့, ဥ့ၪမုၤသၬ ပွံၢဂ့ၫဘၪလီၢ. ပှ်လၧအ့ၪလုထွံၪ ကဆါဖူၤခွၢရှါနီၪ ဒၪဘၪအထွံၪလဖၪ အဲၪလိၤသၬ မုၤမုၤလၫလၫတၬ အဝ့ၢ အသၬပွံၢဒိၪဒိၪလီၢ. အကို့ၫနီၪတၬ အနၪ့ဆါ အီၪဝ့ၢ လနၧ့ၫလၧ့ၫဘၪ မိဖ့ၪအ့ၪအ့ၪ အထွံၪလဖၪ ဆၧဖံၬ ဆၧယၪ အအွံၪအဆၧ့ၪလဖၪလီၢ.

မုကနံၫ ဖူၤခွၢရှါနီၪ ကမၫနၠဆၧဖိၪဆၧပါအဂး လ့ၫယိပွါ(လီ့ၫပွါ)ဝ့ၢလၧ မံ့ၫလၤဖၧ့ၫလၧအီၫလီၢ. လယံၤလမိဘၪ ဂဲၢထဲ့ၫမၫဝံၢနၠ ဘ့ၪဖၢဖိၪလဒုၫလီၢ. ထီ့ၫလၧ အဂံ့ၪနီၪ အ့ၪထံ့ၫအ့ၪဖိ့ၪဝ့ၢ ဂ့ၫဘၪဂိ့ၫ ဘုၪလ့ၫ အ့ၪစိၫဝ့ၢ အထွံၪဖိၪလဖၪလီၢ. ထွံၪဖိၪလဖၪနီၪ လအ့ၪ ယုၫယါဘၪ, ဆၧဖံၬဆၧယၪအဂ့ၫအဘၪ, ဆၧဖံၬဆၧယၪ အအွံၪအဆၧၪ့ ဘဲၢယီၫနီၪတၬ ကဒုၫဒကဒုၫ အ့ၪနၫ့အ့ၪ လိၤသၬ ပွ္ဒၫပိ့ၫလနၠဘၪ ကဲၪထ့ၪယူၬ ဘၪထံၬဘၪနဲ့ၪလိၤသၬ, အ့ၪဂူၤအ့ၪဂဲ့ၪလိၤသၬလီၢ. ဖူၤခွၢရှါနီၪ အ့ၪလဖ့ၪအ့ၪစိၫဘၪ အထွံၪလဖၪ ဆၧဖံၬဆၧယၪနီၪ မွဲလအီၪဘၪ ကဘၪထံၬ ဘၪနဲ့ၪလိၤသၬလီၢ. ဘိ့ၫယီၫ ထွံၪလဖၪယီၫ အ့ၪဘၪ ဘ့ၪအယၪအကို့ၫ ကဲၪထ့ၪဘၪထံၬဘၪနဲ့ၪလိၤသၬ ဘဲၢနီၪဝိၬ လီၢ.

ပဆိ့ၪမိ့ၪအ့ၪပၤနီၪ လ့ၫမ့ၤမဲအၪယူၬလီၢ. ဆံၬ အဂူၢဂၫ ယိဆုး(ယိဘံၪဝွံၪ)ပၧၫဂိ့ၫ နံဘံၪဝွံၪဝ့ၢလီၢ. ပအ့ၪကီၪအ့ၪစၬ ပှ်ရှၫ(ဆံၬအဂူၢဂၫ)ဘၪထဲ့ၫပၧၫ မွဲအ့ၤ ဧၪ. ဆၧဖံၬဆၧမၫယီၫနီၪ မွဲဝ့ၢ ပှ်ဒိၪအဆၧဖံၬဆၧမၫ လီၢ.

အကို့ၫနီၪတၬ ပဘၪကျၬစံၬ ဆၧဝ့ၪယၢနၪဝ့ၪ, ဆၧကိ့ၪဘၪကိ့ၪဝ့ၪလဖၪ အၪအၪလီၢ. အ့ၪ ဆၧလဖၪဝံၪ ယီၫ လၧၢ့ပ္ဒၫအီၪဝ့ၢအၪနီၪ ပမၫဆၧဖံၬဆၧမၫလဖၪ ပကဝ့ၪယၢဘၪ အဘၪမၪအီၪဧၪ အီၪအ့ၤဧၪနီၪလီၢ. ဆၧနီၪအကို့ၫ ဖျိၫဖိၪဝံၪဇ့..... နဝံၪကဘၪကျၬစံၬ ဆၧဝ့ၪ ယၢနၪဝ့ၪ, ဆၧကိ့ၪဘၪကိ့ၪဝ့ၪ လၧၢ့ပ္ဒၫအၪဒိၪမၤ အကို့ၫ နီၪလီၢ.

အီၪဆိ့ၪအီၪချဲ့ၪကိၬဂၫလါဆံၬ.

မ့ၫနဲနၪ့ဒါစၢရ(တီၫကီၩ)

ဆ့်လူ·ဆ့်ဃှို့ခါ့ ထုဂ်ထင်းလိက်စိင်း ဧးယှောဝ်သာ

စဝ်ယင့်သာအဲဆိုင်

ဧးဆာင့်သာ ဒေ့ထုဂ်ထင်းလိက်စိင်းဆ့်မာယိုဝ် ဆ့်တုင်·ဆိုင့်လ့်အှ်ဧး စာင်းမီးကဲလ့်။ က့်ယာဲ ဆ့်တုင်·ဆိုင့် အှ်ယုဂ်သီးမ ဆ့်လူ·ဆ့်ဃှို့ခါ့ ဓေယိုဝ်သိုဝ် ဧးစှ်သာကို·ဍှ်လ့်။ ဧးလဲစ်ာစိုဝ် ဃှို့အှ်ထုဂ်ထင်းဟှံင်ခွိက် လိက်စိင်းသယ်လ့်စံင်းဏှ် ဏောဝ်·ထာင် အှ်လူ·အှ်ဃှို့ ဧးဍာလ့်။ ထုဂ်ထင်းခ့ါ ထုံ·လုက်လင်စေဝ် အှ်သိင်·ဏှီ့ဆီ့သိုင့်ဆီ့သီး လိက်စိင်းတာ်ထင်း ဖ့်ရှီ့ထာင်လ့်စှ်င် ဏောဝ်·ထာင်ကဲ့အှ်ဃှို့ နှီ့သိင်·ဃှို့ဝ်းသိင်·လဝ့်စ်ာစိုဝ် အေတွ့ာယောဝ်· ဒေ့ဆ့်ထင်းအဲ့းထင်းဖးဏှ် ဟှံ့ပှ်ဝ်ဝေ့ဍုးလ့်။ ဟှံ့ခဝ့်တာ်တာ် မာတာ်တာ်လဝ့်စ်ာစိုဝ် ဖှံ့ထုဂ်ထင်း လိက်စိင်းဆာ·သယ်လ့်စံင်းယိုဝ် မွဲာလ့်ပီဧးဟှ်း--- ဆ့်အေလဝ်စေဏှ် သိုဝ်ဍုဝ် မ့်ဧးထုံ·တာ်တာ်လ့်။

ယောဝ်·ထာင် ထံင် ဖဝ့်ကဝ်ကေဝ်ဖှံ့ဆ့်ဃှီ့လာလင်· ဍာန့်ဏှ်ဍုဝ် လိက်စိင်းသယ် စုဂ်ပုံသာ အှ်မဓီစူးပ။ ဧးဆာင့်သာ ဃှို့လိက်ဖဝ်·ကဲ့ သီးလ့်ကာ ဘာ·သာ့ဆ့်အင်းသံင်း၊ လိက်ဓါကျာ်၊ လိက်တွဝ့်ဓဝ်·၊ လိက်ဆ့်ခှါင်ပွ္ကံ၊ ဒသ္ဘင်·ဆ့်မာဏာင်း၊ လိက်ပဝ်·အှ်ဖိုဟ်ခဆာတ်ဒေ့အှ်ကှ်ာ ခဆာတ် အှ်ဝေ့ကိုဝ်မိင်ကိုဝ်စိင်ဒေ့လ့်။

ထံင်လိက်စိင်းအဧးမိင်အဧးစိင်ကှ်ာဏှ် ဖဝ့်ကဝ်ကေဝ် လိက်စိင်းဏှ် ကဲအှ်အဧးထုက်လ့်။ ထုဂ်ထင်းလ့်ဏိင်း လ့်စှ်င်၊ ထုဂ်ထင်းလ့်စှ်င်စှ်င်ဏှ်ဍုဝ် အှ်အုဂ်လ့်ထံင့်(၁၀၀၀)၊ လင်ထေံဧးစေဝ်အှ်ကှ်ာအှ်သိင်·လ့်ဆီ့ (၁၀၀၀၀၀၀)အှ်မိင် ဆေဝ်·လ့်။ ထံင်လ့် အင်းဆာ့ထာင်လိက်အုဂ်ခ့ါ ဏောဝ်·ထာင် လ့်ယိက်လ့်မဝ်·မ လ့်အီလ့်ထံင့်(၁၀၀၀) လ့်အိုဝ် လ့်ထံင့်(၁၀၀၀)၊ ဏိင်းစုဂ်အှ်ခ့ါ(ဏိင်းကှ်ုသာ)ယုဂ်သီးမ လိက်အုဂ်လုက်ဍှ်အေးလ့်။

ဆ့်အှ်သာ ဓေဏှ်သိုဝ်လ့်စှ်င် လိက်စိင်းသယ် ဟှာ ဟှံင်ပှ်ဝ်ခွိက်၊ ပ့်အံင်ထောဝ်ဟှံင်ခွိက်၊ အောဟ်ကှ်းဟှံင်ခွိက် ယှာအေးလ့်။ အေဧးလဝ် ထံင်အှ်ဏးသေ့လ့်ဆင့်ဏှ် စေဝ်သယ်ဟှံ့ဟှံင်ခွိက် လင်စိုင်ခွိက် ယှာအေးလ့်။ လာ·ဏာင့်စိုဝ် ဖယှံင် ထုဂ်ထင်းလိက်စိင်းဟှံ့ဒေ့ဆ့်ပါမုက်ပှ်ါင်ခွိက် ဟှံ့ဏှ် ထုဂ်ထင်းလိက်စိင်း စေဝ်ဟှံ့ယိုဝ် လံင်ဆ့်ပါမုက် စေဝ်ဟှံ့ချုဂ်အေးလ့်။

လိက်စိင်းဆ့်ဖ်ာဆ့်မာယိုဝ် မှီဟ်သာအှ် ဒေ့လိက်စိင်း ဧးခိုဝ်းဧးဍာလဝ့်စ်ာစိုဝ် ယှောဝ့်လင်ဝီ· ဏာင်ဖ့်ယာ· ဏှီ့ဖ့်ယာ·ဏှ် ဏာ့အှ်ဒေ့ထီ့ဆိင်း ကဲလ့်။ ထံင်မ ဏာ့အှ်ဒေ့ ထီ့ဆိင်းဏှ် အဧးဍုးဆ့် အင်းကိင်အှ်ပွ္ဂါထ္ဂာ·လ့်။ ဧးလဲ ဧးအှ်ပွ္ဂါဏှ် အေထုဂ်ထင်း ဆ့်အင်းစာစ်ာစိုဝ် ထုဂ်ထင်း လိက်အုဂ် လ့်ဏောဝ်·ထာင်စေဝ်ဧး အှ်စှ်င်အဧး စေဝ်လ့်အှ် လိုင်ဧးတာ· အင်းဟှ်ာင်·အဝ်ဟှ်ာင်·အှ်ဟှ်ာင်· လင်ဧးဆ့်ကး ဆ့်ဟှ်ယ် ထုံ·ကုဂ်ထုံ·ဆာ့လ့်ကဲလိုင်ဧး ဧးပ့်ထုက်ခွိက် လိက်အုဂ်ဆ့်မာဏှ်လ့်။ အှ်ဏှ် မွဲာအှ်တင်လ့်။ ဆ့်လ့်ကုက်ဟှ်ယ်ဆ့်ဖ်ာဆ့်မာသီးယိုဝ် လ့်ဏောဝ်·အှ်လိင်အှ်စင် အဧးအဧးဧးသီး အေဏောဝ်·မေဝ် လ့်ဟှ်ုဂ်ဟှ်ာင်·ဏှ် ဆ့်မာ မ့်အှ်ဍှ်ဍုးဆ့်သာလ့်။

အှ်ယိုဝ် လိက်စိင်းလိက်အုဂ်ဆ့်မာယိုဝ် အေ အှ်ခိုဝ်ယောဝ်· အင်းဆာ့ဏောဝ်·လိက်အုဂ်ဃှို့စ်ာစိုဝ်ဏှ် မ့်အှ်ဝီ·မေဝ်ထီ့ဆာလ့်။ စင်စိုဝ်ဏှ်ဟှ်း သေ့ယာ့အေး၊ ထံင်ဆ့်မာကဲဏာင်ဟှ်ာအေး။ ဆ့်မာကဲလ့်ကဲ ယောဝ်·ဏောဝ်· ထံင်ဖှံ့လိက်ထူ့လီ ဆ့်အှ်သာယိုဝ်ဟှံင်လ့်။ ဆ့်မ့်အှ်ခိုဝ် အင်းတာင်လိက်စိင်း၊ ထုဂ်ထင်းလိက်စိင်းလင်·ဍာန့် အှ်ဟှ်ုင်·အှ်ခိုင့် အှ်ဏာင်စံင်းဍှ်အေး။ အှ်ဖဝ့်ကဝ်ကေဝ်ဖှံ့ ဆ့်ဃှီ့လာလင်·ဍာန့် လ့်ဖှံ့းယိုဝ်ဍှ်လဝ့် ဒေ့အှ်ယုက် ဒေ့အှ်ယာ· ကုက်ကြင်ဆ့် လိက်အုဂ်သယ် တာ်ထင်းဍှ် လ့်ယိက်လ့်မဝ်·လ့်အုဂ်၊ လ့်ယိက်လ့်မဝ်·လ့်မိင်၊ မွဲာဏောဝ်·ထာင်စေဝ်ဖောဟ်ယှဖောဟ် ဖဝ်·အီဖဝ်·အိုဝ်မွဲာအေးလ့်။ မွဲာသာနိင်ဒေ့လိက် သာနိင်ဒေ့ဆိုဒ်ဏှ် မာကဲဍှ်တာ·လ့်။

ဆ့်လူ·ဆ့်ဃှို့သယ် ခါ့ထင်းဓေယိုဝ်သိုဝ် ဧးဖိုင့်ဖိုင့် သာလင်ယှာသူးဍုးဆ့်သာလ့်။ အေတွ့ာယောဝ်· ဒေ့ဆ့်လူ·ဆ့်ဃှို့အှ်ခ့ါယိုဝ် တ့်ဝါန့်ခဝ့် ထောဝ်ယးလ့်ဖင်· ယာဲထံင့် (၅၀၀၀)ဓါ၊ ဍုံခဝ့် ထောဝ်ယးလ့်ဖင်·ဃှို့ဝ်းထံင့်ခ့ဲ (၈၀၀၀)ဓါဆေဝ်·လ့်။ အေမွဲာလိက်အုဂ်ဏှ် လ့်အုဂ်မ ယာဲဖင်·(၅၀၀)ဓါ- လ့်ထံင့်(၁၀၀၀)ဓါလ့်။ လ့်အုဂ်ဏှ်ဍုဝ် အှ်ခ့ဲမ့်အှ် လ့်ဖင်·ဓါ ဏှီ့ဖင်·ဓါ(၁၀၀-၂၀၀)သယ်စိုဝ်လ့်။ ကဲစ့်ဆံင့်မံင်းယောဝ်· ထံင်ဏှ်ဟှံင်လ့်။ အေမွဲာ လ့်အုဂ် လ့်ထံင့်(၁၀၀၀)ဓါစ်ာစိုဝ် အေအင်းဆာ့ဧးလိက်အုဂ် အှ်အုဂ်ဏာင်ဆီ့(၁၀)မ မ့်ဏောဝ်·စေဝ် ဏာင်(၁၀၀၀၀)ဓါ။ စေဝ်(၁၀၀၀၀)ဓါဏှ် အှ်ခ့ဲ မ့်အှ်ဏာင်(၂၀၀၀)ဓါ စိုဝ်လ့်။ ဏှီ့ထံင့်(၂၀၀၀)ဓါစ်ာစိုဝ် အှ်ကွ္ဂာထောဝ်ယးယာဲလွယ်(၅၀-သား)သီးမ ဏောဝ်·အေး။ အှ်ဏှ် ထောဟ်ယှံင်ယောဝ်· ထောဝ်ယးလ့်မိင်လ့်။ ဆ့်လူ·ဆ့်ဃှို့လ့်အှ်ဟှ်ု့ဟှ်ာ အှ်ဍှ် လ့်ပုံ။ ဃှို့ယိုဝ် ဃှို့ယိုဝ် ဆ့်ဃှို့ခါ့ပီပီလ့်။ လိက်လာဲဆာ·သယ် ဒေ့လိက်စိင်းဃှို့ဆ့်အှ်သာ ဒေ့ဆ့်လူ·ဆ့်ဃှို့ဆ့်အှ်သာဏှ် အှ်သောဟ်ဒေ့အှ်ယး အင်းကာင်းသာဧးအေးလ့်။

ဧးဆာင့်သာ လိက်ပဝ်·ကဲ့သယ်ဏှ် ဂမှိုင်·အှ်ဟှ်ာင်· မွဲာအှ်ဟှေ်ာဝ်၊ တ့်ဝ့်ါဘာ·မူးခွ္ါ့အှ်ဟှ်ာင်·မွဲာအှ်ဟှေ်ာဝ် ဃှို့ကဲ အှ်ကဲလ့်။ ဆ့်ကးဆ့်ဟှ်ယ်အှ် ပ့်သာ်အေးလ့်။ ဆ့်ကးဆ့်ဟှ်ယ် အှ်ဏောဝ်·ဏှ် လိက်ပဝ်·လ့်။ ဆ့်လ့် လိက်ပဝ်·သီးယိုဝ် ဆ့်မာလောဟ်ဖောဟ်ဆာ·သယ်အှ်ဟှ်ာင်· ဃှို့ဏောဝ်·ဟှေ်ာဝ် လ့်ဏောဝ်·ဟှေ်ာဝ် အေမာလောဟ်လိက်ဏှ် မ့်ဧးဃှို့လိက်အုဂ် ထီ့ဆာလ့်။

လိက်ပဝ်·အှ်ဖိုဟ်ခဆာတ် (ခင်းထာ်၊ လ့်ဆင့်၊ ဏှီ့ဆင့်၊ သိုင့်ဆင့်၊ လီ·ဆင့်)ဏှ် ဆ့်ကးဆ့်ဟှ်ယ်အှ်ပ့်သာ်ဍှ် အေး။ တ့်ကှ်ယ်ဍောဟ်လင် လုက် အှ်ဃှို့ဒေ့ဖ့်ရှီ့ထာင် အှ်ဃှို့ဏှ် မာလိက်ဆာ·သယ် ဃှို့ပဝ်·ဏောဝ်·ဍှ်လ့်။ အှ်ဍှ်လ့်ထီးဏှ် ဧးဆာင့်သာလိက်အုဂ်ဘာ·(ကျှင်·) ဖိုင်အှ်ခ့ါယိုဝ် တ့်ဝ့်ါဘာ· မူးခွ္ါ့သယ် ဧးဃှို့ဏောဝ်·လိက်အုဂ် အှ်လင်·အှ်အေး။ အေမွဲာလိက်ဖှံ့(ဖှံ့လိက်အုဂ်)ဏှ် ဧးဃှို့ဏောဝ်·စ်ာစိုဝ် တ့်ဝ့်ါဘာ·မူးခွ္ါ့မောဝ်·ဖာ·သယ် မ့်လဝ် ကြင်ဆ့် ထီ့ဆာလ့်။

ဧးလဲစ်ာစိုဝ် လ့်ယာ့ခ့ါဍုးအိုဝ် မာလိက်ဘာ·ဖိုင်သီး မ့်ဃှို့လိက်အုဂ်၊ လိက်ဖှံ့လိက်အုဂ်သီး ဧးဃှို့ဆေဝ်·---၊ အှ်ဓေဏှ်သိုဝ်ခ့ါဏှ် ဆ့်ကးဆ့်ဟှ်ယ်အှ်အေးလ့်။ ထံင်လ့် ထင်းဆေဝ်·လ့်။

ဖှံ့လိက်ပဝ်·အှ်ကှ်ာခဆာတ်ယိုဝ် လ့်ယာ့ခ့ါ ထုဂ်ထင်းခွိက်သာ ဟှံင်ခွိက်ဏှီ့စှ်င်ယုဂ်လ့်။ ခ့်ရေ့ ၂၀၁၀ -၂၀၁၁ဏိင်းဏှ်လ့်စှ်င်၊ ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ဏိင်းဏှ်လ့်စှ်င်၊ ထုဂ်ထင်းလ့်စှ်င်စှ်င် အှ်ခဆာတ်လ့်ခဆာတ်ဏှ် အှ်အုဂ် လ့်ထံင့်ယာဲယာ(၁၅၀၀)ဆေဝ်·လ့်။ အှ်ခ့ါဏှ် ဖှံ့ဆိုဒ်ဖောဟ် သင့်ဂှီ့ကုံရှ္ဂာ မာဏောဝ်·အှ်တာ ထုဂ်ထင်းစေဝ်မွဲာဍှ်အေး။ အင်းတာင်ထင်းဖှံ့လိက်ပဝ်·ကုံရှ္ဂာ (ဝါန့်·ရဝ်-သ္ဒိက်) သယ်လဝ့်ထုဂ်ထင်းစေဝ် ဍောဟ်လင်လိက်အုဂ် အှ်ခဓါဟ်ကျှင် ဖ့်ရှီ့ထာင်ခ့ါသီး ကုံရှ္ဂာအှ်ဝေ့ယိုဝ်ဆေဝ်·လ့်။

ထုဂ်ထင်းဝီ·ထုက် လ့်ယာ့ထုက်လ့်စှ်င်ဏှ် ဖှံ့လိက်လာဲဒေ့ ဆ့်ဃှီ့လာဟှ်ုင်·ခိုင့်စီကှ်ာထင်းထဝ့်ကုံရှ္ဂာ (ဝါန့်·ရဝ်-သ္ဒိက်)တုင်·လင်ဏောဝ်·အှ်မိင်ဟှံင် ဏှီ့စှ်င်ထင်းဓါဏှ် ဍုဝ် ဖှံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်သင့်ဂှီ့ကုံရှ္ဂာ တုင်·လင်ဏောဝ်·ထာင် အှ်မိင်ဆေဝ်·လ့်။ ထုဂ်ထင်းလိက်အုဂ်အှ်ဟှ်ာင်· စေဝ်ဏှ် မွဲာဝေ့အင်းတာင် ထင်းဖှံ့လိက်ပဝ်·ကုံရှ္ဂာစေဝ် ပီပီလ့်။ ထုဂ်ထင်းခွိက်ဟှံင် ဏောဝ်·ထာင်လိက်အုဂ်ဃှို့ လ့်တ့်ဝါင့် လ့်တ့်ဝုဂ် လ့်ပေဝ့်လ့်ခေဝ်·လ့်။

စင်စိုဝ် ထံင်ထာင် ၂၀၁၉-၂၀၂၀ လ့်ဏိင်းယိုဝ် အှ်ဟှ်ာင်· ဆ့်မာလောဟ်ဖောဟ်ဆာ· မာလောဟ်လိက်ဖှံ့ ဆ့်ယဝ်ခ့ါ မ့်ဧးလိုဝ့်လိက်အုဂ် အှ်ခဓါဟ်ကျှင် မ့်ဍောဟ် လင်ထုဂ်ထင်းထာင် ဏာင်စှ်င်ဍုဝ်ဏှ် အင်းတာင်ထင်း ဖှံ့လိက်ပဝ်·ကုံရှ္ဂာသယ် စေဝ်မောဝ်·တိုင် မိက်အှ်ပ့်သာ် လိုင်အေးလ့်။

၂၇-၆-၂၀၁၉ လ့်ဏှီခ့ါဍုးအိုဝ် ဖှံ့ဆိုဒ်ဖောဟ် သင့်ဂှီ့ကုံရှ္ဂာသယ် လဝ်ထာင်ယှံင်ဆ့်ခှါင် ထံင်ပွ္ဂင် သာသ္ဂ့အှ်ထာ် ခှါင်·ဘာ·ဖာဍောဟ်အိုဝ် ဏှ်လ့်။ လဝ်ထာင်ယှံင်ဆ့် လ့်မိင်ဧးလ့်မိင် ဧးထာင်မ့်ဍောဟ်လင် ဖှံ့လိက်ပဝ်·အှ်ကျှင်လ့်စှ်င် ဆ့်အှ်သာ ကိုဝ်မိင်ကိုဝ်စိင်ဒေ့ဏှ် အင်းတာင်ထင်း ဖှံ့လိက်ပဝ်·အှ်ကှ်ာခဆာတ်ကုံရှ္ဂာသယ် လဝ်ပှ်ာထင်းဟှံင် မ့်ဍောဟ်လင်လိက်အုဂ်အှ်ဟှ်ာင်· စေဝ်ဏှ် ဖှံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်သင့်ဂှီ့ကုံရှ္ဂာ မာဏောဝ်·ခွိက်အှ်တာ ဆေဝ်·လ့်။

မ့်ဍောဟ်လင်လိက်အုဂ် စေဝ်ဏှ်အှ်ယုဂ်သီး စာခဝ့်ဃှို့ထင်း၊ မေ့မီတာဃှို့ထင်း၊ က့်လုံ့ဆာ·အှ်ဃှို့ထင်း၊ ဆ့်လူ·ဆ့်ဃှို့ခါ့ထင်း ကိုဝ်မိင် ကိုဝ်စိင်ဍုဝ်တာ· လိက်အုဂ် ဃှို့သီး အဧးထင်းဆေဝ်·လ့်။

ဍောဟ်လင်လိက်အုဂ် လင်ထေံဧးလ့်အုဂ်စုဂ်ထင်း လ့်ထံင့်(၁၀၀၀)ဓါသီး အင်းဆာ့ဖ့်ရှီ့ထာင်ခ့ါခိုဝ်း မ့်ဧးအင်းဆာ့သာ့ လ့်အုဂ်ယှလဲသေ့ ယာ့အေး။ အှ်ဃှို့အေအဧးထိုင့်ဍုဝ် ဆ့်မာလောဟ်ဖောဟ်ဆာ·သယ်အှ်ဟှ်ာင်· ဧးတ့်ကေဝ်အေး။ အှ်ဃှို့အေယှာယှုဂ်ဍုဝ် ဒေ့အှ်လုက်ထဏှ် လံင်လောဟ်သာဧးအေး။ ယောဝ်·ထာင်ဖှံ့ဂမှိုင်·သယ်ခဝ့် ဧးဆာင့်သာ ဒေ့လိက်အုဂ်ဆ့်ဖ်ာဆ့်မာသယ်၊ လိက်စိင်း ဆ့်ကးဆ့်ဟှ်ယ် သယ် သေ့ယာ့ပှ်ာသီးဝေ့အေး။ သေ့ယာ့လိက်အုဂ်ဆ့်မာ ဆ့်ကးဆ့်ဟှ်ယ်ဏှ် အှ်ထုဂ်ထင်းလိက်စိင်းဆာ·သယ်လ့်။ စင်စိုဝ်ဏှ် မ့်ထုဂ်ထင်းလိက်ဏာင်မိင်လဝ့်စ်ာစိုဝ် ဒေ့ဆ့်လူ·ဆ့်ဃှို့ အှ်ကျှင်ဏှ် ဧးယှောဝ်သာတ့်ယှာ·လ့်။

ထိုင့်ခွိက် ဏှီ့ဏိင်းသိုင့်ဏိင်းခ့ါဍုးအိုဝ် ဖှံ့ဏိင်းထင်း သင့်ကုံရှ္ဂာ အှ်လ့်ရှ္ဂာ ဧးဆာင့်သာ ဖှံ့ဏိင်းထင်းသင့်အှ် ဏာင်းအှ်ကွ္ဂာအှ်ဟှ်ာင်· မ့်ထုဂ်ထင်းသီးဝေ့လိက်စိင်း အှ်ကံင်းလဝ်ထာင်ယှံင်ဆ့်ခ့ါ ဧးတေဝ်အဧးလောဟ်သာ တ့်ယှာ·လ့်။ ဧးတေဝ်လောဟ်သာအှ်ဟှ်ာင်·အှ်ကျှင်·ဏှ် မွဲာအှ်ဟှ်ု့ဟှ်ာအေး။ ထုဂ်ထင်းလိက်စိင်း လုက်ဟှံင်စေဝ် ဍုးစိုဝ်ဓေဏှ်သိုဝ်ဏှ် အှ်အဧးဟှံင် အေထုဂ်ထင်းလိက်စိင်း ဆ့်ထံင်ဏာင်းဖာဧး မ့်အှ်ထင်· ဍုးစိုဝ်ဆ့် ဓေဏှ်သိုဝ်ဏှ် အှ်ယှာလ့်။ အှ်ခဓါဟ်ကျှင်ဏှ် ဆ့်ခှါင်ဧးအဧးလောဟ်သာ ကှ်ုလ့်။

အေဧးလဝ်ဆ့်ခှါင် ထံင်အှ်လုက်ဏှ် လိက်စိင်း ဆ့်ဖ်ာဆ့်မာယိုဝ် ဖှံ့လ့်စေဝ်အှ်သယ်လ့်စံင်းဏှ် မာသီးဝေ့ ကဲအေးလ့်။ ဖှံ့လ့် အှ်လံင်ဆ့်ပါမုက် လ့်စံင်းဏှ်ဍုဝ် သေ့ယာ့လိုင် လိက်စိင်းလိက်အုဂ် အှ်ဂုဏှ်အှ်တာအေးလ့်။ ဧးလဲ ဧးလဝ်ဓေဏှ်သိုဝ်ဏှ် ယောဝ်·ဏောဝ်·ထာင် ထံင် ဏာင်ယှံင်ဆ့်အှ်သာဏှ် အှ်တင်ဖှ်ဟ်ထင်းလ့်။

ဖှံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်ဒေ့လိက်ဆ့်မာယိုဝ် ဆ့်အှ်သာ အေ အှ် ဓေဏှ်သိုဝ်လ့်ဖိုင့်စ်ာစိုဝ် မ့်အင်းဆာ့အင်းထာင် လိက်အုဂ်ဏှ် အှ်ဝီ·မေဝ်ခဆာဝ့်ခဆာဝ့်လ့်။ လဝ်ဍှ် လိက်ပဝ်·ကဲ့ သုတရသာဏှ်လ့်ယှေဝ်---။ က့်ယာဲ လိက်ပဝ်·လိက်မာလောဟ်သယ်အှ်ဟှ်ာင်·မ ဆ့်ကးဆ့်ဟှ်ယ် အှ်ဍှ်စ်ာစိုဝ် အေမွဲာလိက်အုဂ်အှ်ဟှ်ု့ဟှ်ာသယ်ဏှ် ဧးလဝ်အှ်လင်·အှ်လိုင်အေးလ့်။ ထုံ·ဟှံ့စေဝ်အေကဲဏှ် လိက်အုဂ်တာ်ထင်းထီ့ဆာလ့်။ လာ·ဏာင့်စိုဝ် မ့်ဏောဝ်·ထာင်အှ်ဃှို့ဏှ် အှ်ခိုဝ်ယောဝ်·လာ·ဧးအေးလ့်။

အှ်ယိုဝ်သီး လ့်ဏိင်းယိုဝ် ဍောဟ်တ့်ကှ်ယ်လင်ထာင် ဖှံ့လိက်ပဝ်·အှ်ကှ်ာခဆာတ်ယိုဝ် ထင်းဓါသိုင့်စှ်င်ယုဂ်လ့်။ ဧးလ့် ဆ့်လူ·ဆ့်ဃှို့ခါ့ခ့ါ ဓေယိုဝ်သိုဝ် အှ်လုက်ဒေ့အှ်ဏောဝ်· အင်းကာင်းသာ လ့်ဧးဧးလ့်စှ်င် မ့်ဧးယှောဝ်သာဏှ်ထီ့ဆာလ့်။

စဝ်ယင့်သာအဲဆိုင်

ဖှံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်ဒေ့လိက်ဆ့်မာယိုဝ် ဆ့်အှ်သာ အေအှ် ဓေဏှ်သိုဝ်လ့်ဖိုင့်စ်ာစိုဝ် မ့်အင်းဆာ့အင်းထာင် လိက်အုဂ်ဏှ် အှ်ဝီ·မေဝ်ခဆာဝ့်ခဆာဝ့်လ့်။ လဝ်ဍှ် လိက်ပဝ်·ကဲ့ သုတရသာဏှ်လ့်ယှေဝ်---။ က့်ယာဲ လိက်ပဝ်· လိက်မာလောဟ်သယ်အှ်ဟှ်ာင်·မ ဆ့်ကးဆ့်ဟှ်ယ် အှ်ဍှ် စ်ာစိုဝ် အေမွဲာလိက်အုဂ် အှ်ဟှ်ု့ဟှ်ာသယ်ဏှ် ဧးလဝ်အှ်လင်· အှ်လိုင်အေးလ့်။

Karen Information Center

ကညီတၢ်ကစီၣ်

ပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်
ကလုာ်ဒှၣ်ခွဲးယာ်
ဒ်ၢမိၣ်ခြွၣ်စံၣ်

လါအိးကထိဘၢၣ် ၂၀၁၉ နံၣ် | The Karen News | ကတြူၢ် (၇) အဘ့ၣ် (၂)

ကသ့ၣ်ထီၣ်ကွၢ တၢ်အိၣ်မူအသိ လၢ တၢ်ကီတၢ်ခဲအပူၤ

ကၣ်ကၣ်

လှၢ်ပျဲၢ်ကီၢ်ဆၣ်, မဲၢ်သဝီဟီၣ် ကဝီၤပူၤ ခီဖျိစုကဝဲၤ တၢ်သဘံၣ် သဘုၣ်အဃိ ပှၤသဝီဖိတဖၣ် ဘၣ်ဟ်တ့ၢ်ကွံာ် ဒူသဝီ, ဟံၣ်ဃီ တၢ်မၤအိၣ်လီၢ်ကျဲ ဒီးလဲၤအိၣ် ကဒုဖဲ ခီတိၢ်(မွဲၣ်ကွဲၣ်ငူၣ်)ပူၤ ဒ်ပှၤလီၢ် အိၣ်ကမံ့အသိးလၢ ၄ နံၣ်နှၣ်လီၤ. ကတိၢ်အံၤ ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမံ့ ဖိတနီၤ ဟဲကူၤကဒါက့ၤဆူ အဒူသဝီဒီး စးထီၣ်ကဒါက့ၤဝဲ အတၢ်အိၣ်မူနှၣ်လီၤ.

ဖဲ ၂၀၁၉ နံၣ်လါယနူၤအါရံၤ ဒီးလါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ အတိၢ်ပူၤန့ၣ် ခီ ဖျိလၢအဝဲသ့ၣ် ကရူၢ်အပူၤ သဝီတနီၤ တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်တအိၣ်လၢၤ ဘၣ်အဃိဒီး သဝီဖိလၢ မဲာ်ပြီးခံဒီး မဲၢ်ပြီးထၣ်တဖၣ် ဟဲက့ၤထိၣ်ကဒါ က့ၤဝဲဆူ အဝဲသ့ၣ် သဝီဒီးကျဲးစၢး သူၣ်ထိၣ်ကဒါက့ၤ အတၢ်အိၣ်မူ အဖီခိၣ် လိၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအဂ့ၢ်စံးဝဲ

ကွၢ်ဆူလံာ်ကဘျံးပၤ (၃) ▸▸▸

တၢ်တဲဖျါထီၣ်လၢ တၢ်တဘၣ်သူဒ်မၤထူရၤအမု်နံၤအမံၤဘၣ် အဖီခိၣ် လီၤသးအ့းဝဲအဂ့ၢ် နီၢ်အိလးစံးဝဲ

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၄ သီ, ၂၀၁၉နံၣ်, ခ့ၣ်အဲးစံၣ်.

ခီဖျိ မၤလၤကပီၤ ကညီမၤထူ ရၤ အမု်နံၤအဃိ ဘၣ်တၢ်လိာ်ကွိၢ်ဝဲ ပှၤတီရိၣ်မဲတၢ်တဖၣ် တၢ်မူးတၢ်ရၤ အံၤ ပှၤလၢ အလိာ်ကွိၢ်တၢ်ဖိတဖၣ် ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၄ သီအနံၤ တၢ်ဟဲထိၣ်ကွိၢ်ဘျိၣ်အကတိၢ် စးဖျါထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်တဘၣ်သူအမံၤ ဒ်မၤထူရၤအမု်နံၤဘၣ်အဃိ သူၣ်တမုာ် သးတမုာ်ဒီး လီၤသူၣ်အုးသးအုးဝဲ အဂ့ၢ်န့ၣ် နီၢ်အိလးစံးဘၣ်ဝဲ တၢ်ကစီၣ်သန့တဖၣ် ဖဲတၢ်ဟဲထိၣ်ကွိၢ်ဘျိၣ် အကတိၢ်နှၣ်လီၤ.

ခီဖျိမၤလၤကပီၤဝဲ ကညီမၤထူရၤအမု်နံၤအဖီခိၣ် မၤကမၣ်ဝဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢအဃိ ကီၢ်ပဒိၣ် လိာ်ကွိၢ်ဝဲ နီၢ်အိလး, စီၤ အဲလ်ဘၢၣ်ခွိၣ်ဒီး စသ့စိၣ်မ့ တၢ်မူးတၢ်ရၢ်အံၤ ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၄ သီအနံၤ ကွိၣ်တတါကိၢ်ဆၣ် ကွိၢ်ဘျိၣ်အပူၤ တၢ်စးထိၣ်သမံသမိးဝဲ ပှၤလိာ်ကွိၢ်တၢ်ဖိဒီး ပှၤလိာ်ကွိၢ်တၢ်ဖိ (တၢ်အှၣ်ကီၤ)သ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.

"တနံၤအံၤ တၢ်သမံသမိးဒီး တၢ်က့ၤစံးဆၢကတိၢ် တမၢသ့ဝဲ

ကွၢ်ဆူလံာ်ကဘျံးပၤ (၃) ▸▸▸

တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်ဒီး KSNG လီၢ်ခၢၣ်သး ပှၤဟၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ စီၤစ့မူ

KIC–ကညီတၢ်ကစီၣ် ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးဝဲ ကညီကွဲဖိပှာ်ဘျးစဲကရူၢ် (KSNG) လီၢ်ခၢၣ်သး ပှၤဟၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ စီၤစ့မူ လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ် (KSNG) အံၤ အတၢ်ပညိၣ်, ကရူၢ်အံၤ အိၣ်ဆီလီၤသးအကဲ့ၢ်အဂီၤ, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ ကညီကွဲဖိအဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, တကီၢ်ခါ တၢ်တၤလၢ အဝဲသ့ၣ် သဂၢၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်ဒီး ခါဆူညါ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.

ကွၢ်ဆူလံာ်ကဘျံးပၤ (၂) ▸▸▸

တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်ဒီး KSNG လီၢ်ခၢၣ်သး ပှၤဟးၤလီၢ်ဆူၣ်နီၤ စီၤစ့မူ

အဆိ ဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ် KSNG စးထီၣ်ဟဲကဲထီၣ်အသးဒီး အတၢ်ပညိၣ်တၢ်ကွၢ်စိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

ပ KSNG နှၣ် ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ဖဲ ၁၉၉၆ နံၣ်, လါယူၤလံ ၆ သီ လၢမဲၢ်လး ကညီဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ ဒဲကဝီၤအပူၤ ပ KSNG နှၣ် တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤနှၣ် အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအိၣ် ၅ ထံၣ် –လၢအဃုန့ၢ်လီၢ်ကဝီၤ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ် –ကတဲာ်ကတီၤန့ၢ် ကွဲၢ်ဖိဒီးသးစၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢခါ ဆူမဲာ်ညါတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ –အဂၤတမံၤနှၣ် ဒ်သိးဒီးကွဲၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကမၤလိသ့သး လၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်, ပှၤဂ့ၢ်ဝီဒီး ထံရှၢ်ကီၢ်သဲး – ကပၢၤဃာ်ကၢၤဃာ်က့ၤလုလၢ်ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၤ –ဒီးအလီၢ်ခံကတၢၢ်တထံၣ်နှၣ် ဒ်သိးကွဲၢ်ဖိဒီးသး စၢ်တဖၣ် ဒ်သိးကအိၣ်ဒီး တၢ်နာ်နှ့ၢ်လီၤသးလၢ ကသ့ဆၢထၢၣ်လၢကစၢ်ခိၣ် ဒီးတချုးလၢပ KSNG အိၣ်ထီၣ်ဒံးဘၣ်နှၣ် ပကိးလၢကွဲၢ်ဖိသိၣ် (Student's Friend Magazine)အံၤနှၣ် အိၣ်ထီၣ်ဆိဝဲဒၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ၁၉၉၅ နံၣ်ဝံၤမးနှၣ် ပခိၣ်ပနၢ်တဖၣ် ထံၣ်လိာ်တဲသကိးသးဝံၤ ဆၢတဲာ်ဝဲလၢ ကဒုးအိၣ်ထီၣ် KSNG လၢတၢ်မၤကကိးကဃံးဃီၣ်ဒိၣ်အဂီၢ်နှၣ်လီၤ.

KSNG အံၤ အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ အိၣ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်ဒီး မၤမနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်.

ပဝဲၤကျိၤအိၣ်ဝဲဒၣ် ၂ ဘိ, (၁) ပီညါဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၤဝဲၤကျိၤ ပတၢ်မၤအခိၣ်သ့ၣ်နှၣ် တၢ်ကိၢ်ခါတၢ်မၤလိ ပှၤ ကွဲၢ်ဖိသးစၢ်လၢကီၢ်ပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, အဂၤတခါနှၣ် သးစၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ခီနီၤလိာ်သး, ဒီးအဂၤတခါနှၣ် ကွဲၢ်ဖိတၢ်ရ့လိာ်မုာ်လိာ် လၢပမၤအီၤလၢတနံၣ်အတီၢ်ပူၤ, ပမၤလၤကပီၤ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ ဒီး ပဆိၣ်ထွဲဃုာ်စ့ၢ်ကီး ကွဲၢ်ဖိတဖၣ်လၢကီၢ်ပူၤဒီး ကီၢ်ဆၢလၢကမၤလိဘၣ်တၢ်အဂီၢ် တနံၣ်အံၤ ပမၤစၢၤ ပှၤကွဲၢ်ဖိ ၁၃ ဂၤ ဆူမဲာ်ညါကမၤအါ ထီၣ်စ့ၢ်ကီး ဒီးအဂၤတခါနှၣ် ပ KSNG နှၣ် ပသူၣ်ထီၣ်ဝဲကံၢ်စီတၢ်မၤလိနှၣ်လီၤ.

(၂) တၢ်ကစီၣ်တၢ်ရၤလီၤဝဲၤကျိၤ တၢ်မၤအခိၣ်သ့ၣ်နှၣ်မ့ၢ်ဝဲ တန္တတဘျီ ကွဲၤလ့လိာ်တၢ်ရၤလီၤ, ပဒုးအိၣ်ပလံာ်ကွဲၢ်ဖိအသိၣ် ပဂုာ်ကျဲးစၢးထုးထီၣ်အီၤ ၃ လါတဘျီ နှၣ်လီၤ.

လီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢ တၢ်ကိၢ်ခါတၢ်မၤလိနှၣ် ပမၤသံဃာ်အီၤလၢ တၢ်လီၢ်တတီၤအပူၤ ဖဲဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရှၣ် ထံဝၣ်ဘျီ ဒီး ကၢၢ်ဂီၤကရူၢ်နှၣ် ပခိၣ်ပနၢ်ဃ့ထီၣ်ပှၤဒီး ပလဲၤမၤကိးနံၣ်ဒဲးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနာ်က့ တနံၣ်ဒီးတနံၣ်နှၣ် ပမၤအါထီၣ်တၢ်လီၢ်, တနံၣ်ညါအံၤ ပမၤအါထီၣ်တၢ်လီၢ် ၅ တီၤလီၤ မ့မ့ၢ်လၢ သးစၢ်တၢ်ရ့လိာ်မုာ်လိာ် သးစၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ခီနီၤလီၤတဖၣ်နှၣ် ပမၤအီၤတနံၣ်တတီၤ ပဆီတလဲအီၤကိးနံၣ်လီၤ. လၢသုးက့တဘ့ၣ်ဘၣ် တဘ့ၣ်အပူၤလီၤ.

ဘၣ်ဃးတၢ်မၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ် KSNG သဂၢၢ်ဘၣ် တၢ်တၤတၢ်အဒိၣ်ကတၢၢ်နှၣ် မ့ၢ်မတၤတဖၣ်လဲၣ်.

တၢ်တၤတၢ်ဒီးပှၤနှၣ် လၢပပှၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် အကံၢ်အစီ. ဘၣ်မနုၤဃိလဲၣ်နှၣ် ပ KSNG အံၤ မ့ၢ်ဒၣ်ပှၤကွဲၢ်ဖိဒီး အါတက့ၢ်ဖျိထီၣ်ကွဲၢ်သီသီနှၣ်လီၤ. ပ KSNG မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဝဲ တၢ်လီၢ်တခါလၢ ပဟဲမၤလိသ့ထီၣ်ပသးဒီး တီခိၣ်ရိၣ်မဲက့ၤ ပပှၤတဝၢနှၣ်လီၤ. အဂၤတခါနှၣ် ပမၤတၢ်ဃုထၢ ၂ နံၣ်တဘျီအဃိ ပခိၣ်ပနၢ်အသီနှၣ်ဟဲထီၣ်ထီဘိလီၤ. တၢ်ဆီတလဲအိၣ်ထီဘိလီၤ. မ့ၢ်တၢ်တၤတၢ် တခါစ့ၢ်ကီး.

အဂၤတခါနှၣ် ထံရှၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သးအဃိ လၢပကမၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ တခါတခါအဂီၢ် တၢ်တၤတၢ်လၢပဂီၢ်အိၣ်ဖးဒိၣ်ညါ, ကျိၣ်စ့တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ လၢတၢ်လဲၤတရံးသးအဂီၢ်သနာ်က့ မ့ၢ်တၢ်တၤတၢ်ဖးဒိၣ်တခါညါ. ပမ့ၢ်က့ၤကွၢ် ကဒါက့ၤလၢ ၂၀၁၅ နံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ပခိၣ်ပနၢ်စးထီၣ်မၤ တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးနှၣ် ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ကရူၢ်ကရၢလၢ အမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်နှၣ် ထံၣ်ဝဲလၢ ကီၢ်ပဃီၤ တၢ်အိၣ်သးဂ့ၤထိၣ်လံ ဒီးက့ၤနုာ်လီၤမၤစၢၤတၢ်လၢ ကီၢ်ပဃီၤပူၤ တကပၤ အါထိၣ် တၢ်ဝဲနှၣ်ပတဲလၢ ဘၣ်ထွဲဒီး ထံရှၢ်ကီၢ်သဲး အဝဲသ့ၣ်ပတုာ်ကွံာ် တၢ်ဆီၣ်ထွဲ မၤစၢၤ လၢကီၢ်ဆၢ အပူၤကွံာ်ပှၤဆီၣ်ထွဲ မၤစၢၤပှၤအဒိၣ် အိၣ်ခံဖု TBC & AJWS ဘၣ်ဆၣ်ဖဲ ၂၀၁၅ နှၣ်အဝဲသ့ၣ် ပတုာ်ကွံာ် တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤနှၣ်လီၤ.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢအိၣ်ပာ်စၢၤ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအမဲာ်ညါ KSNG ပာ်လီၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအဂၤမနုၤသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒံးလဲၣ်.

ခါဆူမဲာ်ညါနှၣ် ပတိာ်ပာ်လၢ ပကမၤဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်တဲန့ၢ်ခဲးတၢ်လၢလီၤဒၣ်တၢ်လၢ ကွဲၢ်ဖိဒီးသးစၢ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အဂီၢ်, ဒီးပကမၤဆူၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီး ပတၢ်ဘျးစဲ လၢကွဲၢ်ဖိဒီးသးစၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကရူၢ်ကရၢတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ကွဲၢ်ဖိသးစၢ်လၢ ကီၢ်သူလ့ၤကွဲၢ်ကီၢ်ဆၢဒီးကီၢ်ချၢသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးပဃုအါထီၣ်န့ၢ်လီၢ်ကဝီၤ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အါထီၣ်. အဂၤတခါနှၣ် ပ KSNG နှၣ် ပတိာ်ပာ်လၢ ပလီၢ်ခၢၣ်သးအံၤနှၣ် ပကသူၣ်ထီၣ်ပဝဲၤဒၢး လၢကီၢ်ပူၤနှၣ် ပသူၣ်ထီၣ်တန့ၢ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒံးဘၣ်. ခါဆူညါနှၣ် ပကက့ၤသူၣ်ထီၣ် ပဝဲၤဒၢးလၢ ကီၢ်သူလ့ၤ ကစၢ် ထံလီၢ် ကီၢ်ပူၤ တဖျၢၣ်.

ဒီးအဂၤတခါနှၣ် ပကက့ၤမၤမူထီၣ်က့ၤ ပ Website. ဘၣ်မနုၤဃိလဲၣ်နှၣ် ပ Website အံၤ သံကွံာ်လၢ ၂၀၁၀ နံၣ်ကတီၢ်ခါလံၤလံၤလံ. အဃိပကက့ၤမၤမူထီၣ် ကဒါက့ၤအီၤ ဒီးတၢ်လၢအကါဒိၣ်စ့ၢ်ကီးလၢ ပတၢ်ကရၢကရိ ဒီတဖုအဂီၢ်စ့ၢ်ကီးနှၣ် ပတိာ်ပာ်လၢ ပကဒုးအိၣ်ထီၣ် ပတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် KSNG Strategic Plan လၢကတီၢ်ယံာ်အဂီၢ်နှၣ် ပတိာ်ပာ်လၢ နံၣ်လၢကဟဲနှၣ် ပကဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ တုၤလၢအန့ၢ်. အခဲအံၤနှၣ် ပလဲၤဒၣ်လၢ ပကိးအီၤလၢ တမ့ၢ် Strategic plan အပတီၢ်ဘၣ် အါတက့ၢ်ပကိးအီၤလၢ Year plan ပလဲၤဒၣ်လၢ တနံၣ်အဂီၢ်, တနံၣ်အဂီၢ် ၂ နံၣ်တဝီ စးထီၣ်လၢ ၁၉၉၆ တုၤ ၂၀၁၉ အံၤနှၣ် ပလဲၤတရံးဒၣ်ပသးဒ်ပှၤလၢအနဲၣ်ကျဲ ပှၤနှၣ် ပတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ်လီၤ. ပလဲၤဒၣ်လၢ ၂ နံၣ်တဘျီ Year Plan လီၤ. ခါဆူမဲာ်ညါနှၣ် ပတိၢ်ပာ်လၢ ပကမၤကဒါက့ၤ ၃ နံၣ်တုၤလၢ ၅ နံၣ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲခိၣ်သ့ၣ်လီၤ. ပခိၣ်ပနၢ် မ့ၢ်ဆီတလဲ ဟဲထီၣ်လၢအသိ တဆီဘၣ်တဆီ သနာ်က့ ပကဟံးန့ၢ်အခိၣ်တဃာ်လၢ Strategic plan အပူၤနှၣ်လီၤ. ဒီးပတၢ်ဆီတလဲမ့ၢ်အိၣ်ထိၣ် သၢပျၢၤ သနာ်က့ ပကဆီတလဲဒၣ်အီၤ တဆံးတက့ၢ်လီၤ. ပကလဲၤဒၣ်လၢဒ် ပတၢ်မၤခိၣ်သ့ၣ်လၢ ပဟ်လီၤဃာ်အီၤနှၣ်လီၤ.

ကတဲခဲးန့ၢ်တၢ်လၢ ပှၤကွဲၢ်ဖိအဂီၢ်နှၣ် ကတဲခၤန့ၢ်တၢ်အက့ၢ်အဂီၤ ဒ်လဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်.

လီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢ ပှၤကွဲၢ်ဖိလၢကီၢ်ပူၤ လၢအိၣ် လၢပှၤဃ့ၢ်မံ့ ဟးဖျိးအလီၢ် ဒီး ပှၤကွဲၢ်ဖိဒဲ ကဝီၤတဖၣ် အပူၤ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အကလုၢ်နှၣ် ပှၤတနၢ်ဟူဘၣ် အိၣ်ဒီဒူၣ် အဃိ အဝဲသ့ၣ် အဂ့ၢ်အကျိၤ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်နှၣ် ပှၤကြၢးသ့ၣ်ညါ အဃိနှၣ် ပတိာ်ပာ်လၢ ပကလီၤထံၣ်လိာ်သးဒီး အဝဲသ့ၣ် ပကကွဲးအဝဲသ့ၣ်အဂ့ၢ် အကျိၤတဖၣ်ဒီး ဒုး သ့ၣ်ညါပှၤ အဘူးကတၢၢ်နှၣ် ပှၤကွဲၢ်ဖိလၢ လီၢ်အိၣ်ကမံ့တဖၣ် အဝဲသ့ၣ်နှၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် တအိၣ်လၢကမၤလိ တၢ်သဘျှဘၣ်. ဘၣ်မနုၤဃိလဲၣ် ဘၣ်ဃ့ၢ်တခီခီ မၤလိတၢ်တခီခီ ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်နှၣ် ခါဆူမဲာ်ညါ ကဒိးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အခွဲးအယာ် အဂီၢ်နှၣ် ပမူပဒါအိၣ်လၢပကမၤ တၢ်အဝဲနှၣ်ဒီး ရၤလီၤဒ်သိး ပှၤကသ့ၣ်ညါ. လၢ ဒဲကဝီၤပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပပှၤကွဲၢ်ဖိလၢကီၢ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပမၤလိတၢ်လၢ ကီၢ်သူလ့ကွဲၢ် (KEDကွဲၢ်) နှၣ် ပလံာ်အုၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ် ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် တပာ်ပနီၣ်ပှၤဘၣ် ဒီး လၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤဒၣ်လဲၣ် တပာ်ပနီၣ်ပှၤစ့ၢ်ကီးဘၣ်အဃိ နှၣ် ခါဆူမဲာ်ညါနှၣ် ပကဂဲၤလိာ်လၢ ပလံာ်အုၣ်သးတဖၣ် နှၣ် တၢ်ကပာ်ပနီၣ်န့ၢ်ပှၤနှၣ် မ့ၢ်ပတၢ်ပညိၣ်ဖးဒိၣ်.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ တၢ်မၤလၢ KSNG မၤ ကဲထီၣ်လီၢ်ထီၣ် သ့ၣ်တဖၣ်နှၣ် မ့ၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်.

စးထီၣ်လၢ ပ KSNG ကဲထီၣ်အသး တၢ်လၢပမၤသ့ ပမၤကဲထီၣ်နှၣ် ၁ တခါနှၣ် ပသူၣ် ထီၣ်နှ့ၢ်ဘၣ် ခိၣ်နၢ်အသိ ၂ တခါနှၣ် ပတဲခဲးန့ၢ်တၢ်လၢ ကွဲၢ်ဖိဒီးသးစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် ခါဆူမဲာ်ညါ လၢပတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ သ့ၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ်နှၣ် ပပှၤတဝၢသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဂံၢ်ဟ်ဘါပှၤအါထီၣ်. တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ သ့ၣ်ညါပှၤအါထီၣ် ဒီးပပှၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဟဲအါထီၣ် ပတၢ်ဘျးစဲကရူၢ်စ့ၢ်ကီး ဟဲအါထီၣ် လၢအခိၣ်ထံးခါ စးထီၣ်လၢ ၁၉၉၆ တုၤလၢ ၂၀၁၇ ဝံၤအလီၢ်ခံနှၣ် ပကရူၢ်နှၣ် ဟဲအါထီၣ် ၂ ဖု, ပကရူၢ်တဖၣ်နှၣ် အိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢ ကညီဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ ဒဲကဝီၤ ၆ ဘ့ၣ်အပူၤ ဒီးပကရူၢ် ဟဲအါထီၣ်အခဲအံၤနှၣ် သူမ့ဲခံ အိၣ်သူၣ်လီၤ အသးလၢကီၢ်ဆၢ ပကိးလၢ သူမ့ဲခံ KSNG ဒီး လၢကီၢ်ပူၤနှၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢမုၢ်ကြိၢ်, မုၢ်ကြိၢ် KSNG ဒီး အိၣ်လၢတီအူတကရူၢ် ပကိးလၢ တီအူ KSNG.

တခိၣ်တဘျီနှၣ် ပမၤတၢ်နှၣ် ခီဖျိလၢတၢ်တၤတၢ် ဒီးပှၤအိၣ်စ့ၢ်ကီးနှၣ် ပတၢ်ကဲထီၣ်နှၣ် အိၣ်ဝဲအဒိၣ် အဆံး လီၤ. ပတၢ်ဆီၣ်ထွဲမ့ၢ်အိၣ်အါ တၢ်မၤစၢၤမ့ၢ်အိၣ်အါနှၣ် ပမၤတၢ်နှ့ၢ်အတကွိၢ်လဲၢ်တစဲးဒ်နှၣ် ဒီးပတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ပမၤအီၤ လိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်နှၣ် ပတဲလၢပ KSNG တၢ်မၤသကိး ဒီးပကညီကရူၢ်ကရၢတဖၣ် အဘူးကတၢၢ် ပလီၢ်ကဝီၤခိၣ်နၢ် ဒီးလီၢ်ကဝီၤ ဒူဖိသဝီဖိတဖၣ်နှၣ် တချုးပမၤတၢ်နှၣ် ပထံၣ်လိာ်သကိးသး ဒီး တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

ကွၢ်ဆူလံာ်ကဘျံးပၤ (၃) ▶▶▶

▶ ကဘျံးပၤ(၁) "ကသူဉ်ထီဉ်က့ၤ တၢ်အိဉ်မူအသီ" တၢ်ပိဉ်ထွဲ

လီၤ.

မါပြီးခံသဝီဖိ စီၤလံကံ "ပအိဉ်လၢ ကစၢ်ကျါနး ဒိဉ်မး. လိဉ် ဒိဉ်ကတၢၢ်ဒ့ ဟ့သးတခါလီၤ. ပှၤမ့ၢ် ပှၤနၠ့ ပှၤဟ့သးတခါဒ့ ပသးခုဒိဉ် မး. အခဲအံၤတနုာ်လီၤနီဂၤ ဟဲတ အိဉ်နီဂၤ. တၢ်တအိဉ်နီမံၤဘဉ်အခဲအံၤ. မ့ၢ် ဟဲမၤစၢၤပှၤဒီး အဲဉ်ဒိးလၢဟဲ ဆှၢနၠဉ်ပှၤ. ဘဉ်ဝံအိဉ်တၢ် ယံၤမးအိဉ် တၢ်လီၢ်တခွဉ်တခွိဉ်အံၤ. ချံမိဉ်ဒၢး ချံ ကျဲတအိဉ်, ကါမိဉ်ဒၢး ကါကျဲတအိဉ်. ဘဉ်ဟဲလီၤ တၢ်ဖးယံာ်ညါ. ကစၢ်ကျါခြဲးဒၢး."

ဖဲ ၂၀၁၆ နံဉ် တၢ်ဒုးကဲထီဉ် လၢကညီကီၢ်စဲဉ်, သုးခိးကိၢ်ဆၢဒီး ဘူးဒးတၢ်ဘါ တၢ်လဲၤထိဉ်လဲၤထီ ကညီသုးမုၢ်ဒိဉ် (ဒံဉ်ခ့ဉ်ဘံဉ်အ့ဉ်)သုးတဖဉ်အဘၢဉ်စၢၤ ဖဲမါသဝီ ဟီဉ် ကဝီၤအဃိ သဝီအဖျာဉ် ၃၀ ဘျဉ် ပှၤ ကညီနီၢ်ဂံၢ် ကအိဉ်ဝဲ ၅,၀၀၀ ဘျဉ် ဘဉ်ဃ့ၢ်ပူၤဖျဲဟးထီဉ် ကွံာ် လၢအဝဲသ့ဉ် သဝီတဖဉ်အပူၤဒီး ဘဉ်လဲၤအိဉ် ကဒုဝဲဆူ ခီတီၢ်(မ့ဉ်ကွံငူဉ်) နၠဉ်လီၤ. ဖဲနၠဉ်အကျါ မါပြီး ခံဒီး မါပြီး ထဉ်သဝီ ၂ ဖျာဉ်, ဟံဉ်ခိဉ် ၂၀ ဘျဉ်, ပှၤနီၢ် ဂံၢ် ၁၀၀ ဘျဉ်အံၤဟဲက့ၤအိဉ် ဆီလီၤကဒါက့ၤအသးလၢ အဒူအ သဝီအပူၤနၠဉ်လီၤ.

စီၤဖါဒါလၢအမ့ၢ် မါပြီးကရူ် နဲဉ်ရှဲဉ်စ့ၢ်ကီး စံး ဝဲလၢ "ခဲအံၤခီနီၢ် နီၢ်ခိဒ့ ပဟဲက့ၤထိဉ်ဒါက့ၤထံဉ်ဃါ. ပဟဲက့ၤ အိဉ်ကဒါက့ၤ. ပဟဲက့ၤအိဉ် ကဒါက့ၤဘျီ တၢ်တအိဉ်နီတမံၤ လၢၤဒၢး. တအိဉ်နီတမံၤလၢၤဘဉ်ဘျီ တၢ်အိဉ်တၢ်အီဒၢး ပအိဉ်သကိးလီၤသးဒီး ခိဉ်နၢ်ဘျီပစီး (တီဉ်) ထိဉ်ဝဲ ဒဉ်လၢတၢ်အိဉ်တၢ်အီ တဘဉ်ဂီၢ်ဘဉ် ထံဉ် ဃါ. ပအိဉ်ပအီတဘဉ်ဂီၢ်ဘဉ် ထံဉ်ဃါဃိနၠဉ် ပစီးထိဉ် ဘျီဒီး မၤစၢၤ ပှၤမ့ၢ်သ့နၠဉ် မၤစၢၤပှၤဃါ. ပတဲဖဲတ ဝံၢ်တဝဲာ်ဖဲတနံဉ်အဂီၢ်မိဉ်. တၢ်အ တိခိဉ်တၢတနံဉ်ခီ ပတၢ်တအိဉ်နီတ မံၤလၢၤဒၢး, ပဟဲက့ၤထိဉ်တၢ်တအိဉ် နီတမံၤလၢၤဒၢး, တၢ်လၢၤလီၤဒၢး. လၢၤကွိပျိ တၢ်တအိဉ် နီတမံၤဘျီအဃိနၠဉ် ပစီးထိဉ်က့ၤဝဲဒၢး, ပခိဉ်ပနၢ် ဘျီဒၢး ဒ်သိးဝဲဒဉ်လၢပကအိဉ် ဘဉ်ကွၢ်. ခိဉ်နၢ်ဒၢး ကကွၢ်ထွဲ ပှၤကွၢ်. ဒ်သိးဒီး ပမၤတၢ်မၤအစ့ၢ်ကအိဉ် အပမၤ တၢ်မၤပဂံၢ်ကအိဉ်မိဉ်." စံးဝဲဒဉ် နၠဉ်လီၤ.

အခဲအံၤ သဝီဖိတနီၤ က့ၤအိဉ် က့ၤဝဲလၢ အနီၢ် ကစၢ်ဒူသဝီအိဉ်ဝဲ ဘဉ်ဆဉ် တနီၤခီဖျိလၢအသဝီနၠဉ် အိဉ် ဒီး ဟီဉ်လာ်မ့ဉ်ပိၢ်တၢ်လီၤဘဉ် ယိဉ်ဒီး ဖံးအိဉ်မၤအိဉ် တသ့ဒံးဘဉ် အဖီခိဉ် တၢ်အိဉ်တၢ်အီ တအိဉ်ဘဉ် အဃိ အဲဉ်ဒိးဟဲက့ၤအိဉ်က့ၤလၢ အသဝီဘဉ်ဆဉ် ဟဲက့ၤ တသ့ ဒံးဘဉ်အဃိ ဘဉ်အိဉ်ကဒုဒံးဝဲ လၢခီတီၢ် (မ့ဉ်ကွံငူဉ်) ပှၤဃ့ၢ်တၢ်ဒုး အိဉ်ဒံးဝဲနၠဉ် လီၤ.

မ့ဉ်ကွံငူဉ် ပှၤဃ့ၢ်တၢ်ဒုး လီၢ် အိဉ်ကမံ့ အပှၤဘဉ် မူဘဉ်ဒါ စီၤရှ့ဉ် ထိစံးဝဲလၢ "လၢကက့ၤအိဉ်ဆီလီၤ က့ၤ သးအဂီၢ် တၢ်ကီတၢ်ခဲသ့ဉ်တ ဖဉ်ဒ်အမ့ၢ် ဟီဉ်လာ်မ့ဉ် ပိၢ် အတၢ် လီၤဘဉ်ယိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤဖိဉ်တၢ်စုကဝဲၤ အိဉ် အဒူဉ်အါဖဲနၠဉ်အဃိ က့ၤဝဲတ ဘူဉ်ဒံးဘဉ်. တကီၢ်ခါခဲအံၤ လၢကက့ၤ မၤအိဉ်မၤအီအဂီၢ် တၢ်ကီတၢ် ခဲအိဉ်ဒီဒူဉ်လီၤ. ကဘဉ်က့ၤစးထိဉ် က့ၤ ဝဲလၢ အခိဉ်ထံးအဃိ ဒ်တၢ်အိဉ် သးခဲအံၤအသိး က့ၤဝဲတသ့ဒံးဘဉ်. အိဉ်လၢကစၢ်ကလိ ကစူးကတ့ၤအဃိ ဒ်နသ့ဉ်ညါအသိးလီၤ. တၢ်ဆါဟံဉ်, ကသံဉ်ဒၢးတအိဉ်, လၢတၢ် ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့တခီစ့ၢ်ကီး ကွိသရ့ဉ်,သရ့ဉ်မုဉ်တအိဉ်. အိဉ်စီၤစုာ်ဒီး ဝ့ၢ်ယံာ်အဃိ တၢ်ကီတၢ်ခဲဖးဒိဉ်လီၤ." အဂ့ၢ်စံးဝဲဒဉ် နၠဉ်လီၤ.

တကီၢ်ခါခဲအံၤ လၢမ့ဉ်ကွံငူဉ် ပှၤလီၢ်အိဉ် ကမံ့ လီၢ်နၠဉ် ပှၤဃ့ၢ်တၢ် ဒုးလၢအိဉ်ကဒုဒံးဝဲဖဲနၠဉ် အိဉ်ဒံးဝဲ ၅၀,၀၀ ဘျဉ်ဒံးဒီး လၢအဝဲသ့ဉ် သ့ဉ်တဖဉ် တၢ်အိဉ် တၢ်အီအဂီၢ် ကီၢ် ဆဉ်ပဒိဉ်ဒီး နီၢ်တဂၤ တၢ်သးအိဉ်မၤ ကစၢ်သ့ဉ်တဖဉ် ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤဝဲအိဉ် ဘဉ်ဆဉ်သနာ်က့ လၢကအိဉ်ဒီးဟံဉ် ခိဉ်ဒုးကူကူလၢလၢအဂီၢ် ဘဉ်အိဉ်ဝဲ ကီကီခဲခဲအဂ့ၢ် ပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါသ့ဉ် တဖဉ်စံးဝဲဒဉ် နၠဉ်လီၤ.

သဝီဖိလၢ ဟဲက့ၤထိဉ်အိဉ် က့ၤတဖဉ် ခီဖျိ လၢတၢ်အိဉ်တၢ်အီ တၢ်ဂ့ၢ်ကီးအိဉ်ဝဲအဃိ လီၢ်ကဝီၤ ကညီတၢ်ထူဉ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိဉ် (ခ့ဉ်အဲဉ် အဲလ်အ့ဉ်) ပှၤဘဉ် မူဘဉ်ဒါတဖဉ်ဖဲ အသ့ ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤဝဲသဝီဖိလၢ ဟဲ က့ၤထိဉ်အိဉ်ဆိးက့ၤတဖဉ် အဂီၢ်နၠဉ်လီၤ.

ခ့ဉ်အဲဉ်အဲလ်အ့ဉ် သ.ဝ.ခ တၢ်ဒုးစဲးပြဲးခိဉ် စီၤခ့ဉ် လ့ စံးဝဲလၢ "ဟဲက့ၤအိဉ်က့ၤဒီး ပှၤဒီးအိဉ်သကိး တၢ်ဒီး ပသုးမုၢ်ဒိဉ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ပ ကတဲဒ်လဲဉ် ပသံဒ်သိး ပအိဉ်ဒံးသိး, ပမူဒ်သိးလီၤ. သုးမုၢ်ဒိဉ်အိဉ်မူမ့ၢ်သ့ ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိအိဉ်မူသ့, ထံဖိကီၢ်ဖိ အိဉ်မူမ့ၢ်သ့ဒီး ပသုး မုၢ်ဒိဉ်အိဉ်မူ သ့လီၤ."

ပှၤလီၢ်အိဉ်ကမံ့လၢ အဟဲက့ၤ အိဉ်သူဉ်ထိဉ် ဆီလီၤသး ခဲအံၤသ့ဉ် တဖဉ်အဂီၢ် ကီၢ်ကွိဉ်တဲဉ်ပှၤဆိဉ် ထွဲမၤစၢၤတၢ်သ့ဉ်တဖဉ်, နီၢ်တဂၤတၢ်သး အိဉ်မၤစၢၤ ကစၢ်သ့ဉ်တဖဉ်ဒီး လီၢ်က ဝီၤပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါသ့ဉ်တဖဉ် တသ့ဖဲ အသ့ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤ တ့ၢ်လံဝဲဘဉ် ဆဉ်သနာ်က့ လၢအဝဲသ့ဉ်က့ၤသူဉ် ထိဉ်အတၢ်အိဉ်မူကနၠ့အဂီၢ် လိဉ်ဝဲ လၢကီၢ်ပဒိဉ်ဒီး ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ တၢ်မၤ စၢၤကရူ်သ့ဉ်တဖဉ် ကပဉ်ဃုာ်ဂ့ၢ် ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢ KWO စံးဝဲဒဉ်နၠဉ် လီၤ.

KWO အနဲဉ်ရှဲဉ်သဃဲၤ ၂ နီၢ် စ့ဟဲစံးဝဲ လၢ "ပဝဲပထံဉ်လၢကီၢ်ပဒိဉ်ကြၢးတၢ်ဆိဉ်ထွဲ မၤစၢၤ အဝဲ သ့ဉ်လီၤ. လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤနၠဉ် စ့လၢထံ ဂုၤကီၢ်ဂၤ ဟ့ဉ် လီၤမၤစၢၤနၠဉ်နုာ်လီၤ ဒီဒူဉ်လီၤ. လၢ IDPs သ့ဉ်တဖဉ်အ ဂီၢ်ကြၢး လၢဆိဉ်ဝဲထွဲမၤစၢၤဝဲလီၤ. ကညီကီၢ်စဲဉ်ပှၤ IDPs သ့ဉ်တဖဉ်နၠဉ် လၢကက့ၤအိဉ်က့ၤလၢ ကီၢ်စၢဘဉ် ကီဘဉ်ခဲ ဒဲကဝီၤအပူၤဒဉ်လဲာ် ကီခဲ ဝဲလၢအဝဲသ့ဉ်တဖဉ် အဂီၢ်လီၤ. အခဲ အံၤ အဝဲသ့ဉ်ဟဲက့ၤအိဉ်က့ၤဝဲဒီး တၢ် အိဉ်တၢ်အီသ့ဉ် တဖဉ်တအိဉ် ဘဉ်အဃိ မ့ၢ်သ့နၠဉ်ကရၢ ကရိထိဉ် ကရူ်တဖုဒီး လၢတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အဂီၢ် ကြၢးကူဉ်ထိဉ်ဃုကျဲလီၤ" အ ဂ့ၢ် စံးဝဲဒဉ်နၠဉ်လီၤ.

ပှၤဃ့ၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၢၤ သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ အဲဉ်ဒီး ပူၤဖျဲးထိဉ်ကွံာ်ဝဲလၢ တကီၢ်ခါ တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢအဝဲသ့ဉ် ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ် ဝဲသ့ဉ်တဖဉ်အံၤအ ပူၤနၠဉ် ပသမၢ အလီၢ်တအိဉ်ဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်သနာ်က့ လၢဒူသဝီ လီၢ်က ဝီၤသ့ဉ်တဖဉ်အပူၤ စုကဝဲၤတၢ်ဖ့ဉ် ဆၢမ့ၢ်အိဉ်ဒံး, တၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျၤ မ့ၢ် တအိဉ်ဘဉ်သၢပျၤနၠဉ် ကဘဉ်အိဉ် မူ ဒံးဒဉ်ဖှိဉ်ဖှိဉ် နးနးကီကီ ခဲခဲဒ်အံၤ အသိးလီၤ နၠဉ် ပသမၢအလီၢ်တအိဉ် စ့ၢ်ကီးဘဉ်.

လၢပှၤဃ့ၢ် တၢ်ဒုးတၢ်ယၢၤ လက့ၤကဒါ က့ၤဆူ အလီၢ်အကျဲဒီး သူဉ်ထိဉ်က့ၤ တၢ်အိဉ်မူလၢအသီသ့ဉ် တဖဉ် အတၢ်အိဉ်သူဉ်ထိဉ် ဆီလီၤသး ကအိဉ်ဂၢၢ်ကျၤ ဒီးဃံးဃီဉ်ဒိဉ်အဂီၢ် လိဉ်ဝဲဒဉ်နီၢ်နီၢ်လၢ ပှၤခဲလၢာ် အတၢ် ပဉ်ဃုာ်မၤသကိး တၢ်နၠဉ်လီၤ .

ကၠံာ်ကၠံာ်

ကညီကီၢ် ကဒုးအိဉ်ထီဉ်

ပှၤအဲဉ်စ့

သမၢသကိးမၢသၢဘ့ဉ်
မၢသၢဘ့ဉ်ဃိဘဉ်လီၤဖး
မၢသၢဘ့ဉ်သဟိဉ်ဆူဉ်မး
မၢသၢဘ့ဉ်လီၤပှံၤဒိဉ်မး.

ထိဒါသကိးမၢသၢဘ့ဉ်
ကညီဖိဉ်စုကဝဲၤသ့ဉ်
မနုၤဃိပဘဉ်သမၢ
ပကွၢ်ဖျါတအိဉ်ဘံဉ်ဘၢ.

ကရၢလီၤဖးမၢသၢဘ့ဉ်
ကရူ်လီၤဖးမၢသၢဘ့ဉ်
တမုာ်ခုဉ်နၠဉ် မၢသၢဘ့ဉ်
ကျဲးစၢးထိဒါတုၤအနၠ့.

မ့ၢ်လၢမၢသၢဘ့ဉ်အဃိ
ဒီကလုာ်အမံၤဘဉ်ဒိ
ကရၢကရိလၢလီၤဖး
မၢသၢဘ့ဉ်ဃိဘဉ်လီၤဖး.

ဒ့ဉ်ဒါ ဒါလီၤမၢသၢဘ့ဉ်
ပကဟးဆှဲးတုၤအနၠ့
မနုၤဃိဟးဆှဲးတ့သ
တနီၤတအိဉ်ဒီးကူဉ်သ့.

ဖဲအိဉ်လီၢ်ဟ်ဒိဉ်ကူဉ်သ့
အိဉ်ကီၢ်ပှၤဟ်ဒိဉ်ကူဉ်သ့
အိဉ်ကီၢ်ဆၢဟ်ဒိဉ်ကူဉ်သ့
အိဉ်ကီၢ်ချၢဟ်ဒိဉ်ကူဉ်သ့.

ကူဉ်သ့လၢအိဉ်ဟ်ဖျါထိဉ်
ကူဉ်သ့လၢကဃုဖိးထိဉ်
မ့ၢ်လၢ်ဖီတၢဉ်ကပုံၤထိဉ်
ကညီကီၢ်ကဒုးအိဉ်ထိဉ်.

ကညီဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဒဲကဝီၤ, တၢ်လီၢ်သိ

▶ ကဘျံးပၤ(၁) "တၢ်တဘဉ်သူဒ်မၤထူရၤအမုၢ်နံၤအမံၤ" တၢ်ပိဉ်ထွဲ

ကညီမၤထူရၤမုၢ်နံၤအမံၤဘဉ် ခဲအံၤ ခဲအံၤလီၤ. တမၢသူဝဲ ပမၤမၤထူရၤ မုၢ်နံၤအမံၤဘဉ်အံၤ ယသးတမုာ် နီ တစဲးဘဉ်. ကီၢ်ပဒိဉ်လၢအတဲဝဲ က လုာ်ဒူဉ်တၢ်ဃုတၢ်ဖိးဒီး ဝဲၤကျိၤဘဉ် မူဘဉ်ဒါတဖဉ် တဲဝဲဒ်အံၤအဖီခိဉ် သးတမုာ်နီတစဲးဘဉ်" အဂ့ၢ် နီၢ်အိ လး စံးဝဲနၠဉ်လီၤ.

ကီၢ်ပဒိဉ် ကတိၤတၢ် ဒ်အံၤ အဖီခိဉ် ထံဉ်ဝဲလၢ မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤလီၤဖး ကလုာ်ဒူဉ် တၢ်ဃုတၢ်ဖိးဒီး ထံကီၢ်ဝဲ အံၤ မ့ၢ်ဝဲကလုာ်ဒူဉ်တဖဉ် အိဉ်သကိး ထံကီၢ်တဘ့ဉ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟ်ဖျါထိဉ် ဝဲ ကလုာ်ဒူဉ်ခွဲးယာ် တၢ်ဘျၢတဖဉ် အိဉ်ဝဲဒီး တၢ်မၤဒ်အံၤအဖီခိဉ် သး တမုာ်ဘဉ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤနၢၤ အဃိ သးတမုာ်ဘဉ်အဂ့ၢ် နီၢ်အိလး တဲအါထိဉ်ဝဲနၠဉ်လီၤ.

ဒ်နၠဉ်အသိး ကညီသးစၢ် စး သ့စိဉ်မ့လၢတၢ်လိာ်ကွိၢ်အီၤ တဂၤ အံၤ စံးစ့ၢ်ကီးဝဲ "ကီၢ်ပဒိဉ်အံၤ မ့ မ့ၢ်လၢ ကလုာ်ဒူဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အဖီခိဉ် ဒ်အံၤလီၤ. မ့ၢ်ပၢဆှၢတၢ်လၢ တၢ်ဆိဉ် တံၢ်မၤနၢၤဒ်အံၤနၠဉ် လၢတၢ်ကသူဉ် ထိဉ် ဖဲဒရၢဉ် ဒံဉ်မိဉ်ကရ့ဉ်စံဉ် ကီၢ် စၢဖှိဉ်တခီ အိဉ်ဖးယံာ်ဒံးလီၤ" တဲ လီၤဝဲ ပှၤဟံးတၢ်ကစိဉ်ဖိတဖဉ် နၠဉ် လီၤ.

ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢဉ် ၂၄ သီ ဂီၤခီ ၁၁ နဉ်ရံဉ်အဆၢကတိၢ် တၢ်မၤ တ့ၢ်ဝဲ ကွိၢ်ဘျိဉ်တၢ်သမံသမိးတၢ် အပူၤ ပှၤလိာ်ကွိၢ်တၢ် ကွိဉ်တတါ ကီၢ်ဆဉ် ပၢၤကီၢ်ကရူ်ခိဉ်၊ ကွိဉ်တ တါပၢၤကီၢ်ရူခိဉ်, ကဝီၤဒ့ ပှၤပၢဆှၢ တၢ်ခိဉ်, ပၢၤကီၢ်ကရူ်ဒီး ပှၤကျဲၤဃု ကျဲၤဖိးတၢ်ခၢဉ်စးတဂၤနၠဉ် ဘဉ် တၢ်သမံသမိးအီၤ နၠဉ်လီၤ.

လၢနၢ်အမဲာ်ညါ ဖဲလါစဲးပထ့ ဘၢဉ် ၂၇ သီအနံၤ တၢ်က့ၤသ့ဉ်နံၤဖး သီက့ၤလၢ ကွိၢ်ဘျိဉ်ရူ်ဒီး တၢ်ကသ မံ သမိးဝဲ ပှၤဘဉ်တၢ်လိာ်ကွိၢ်တဖဉ် နၠဉ်လီၤ. သနာ်က့ လၢအဝဲသ့ဉ် တ ကပၤ မၤအီၤ ဒ်တၢ်ဘျၢအသိးလီၤ အဃိ ကဘဉ်က့ၤစံးဆၢ တအိဉ်နီ တမံၤဘဉ်အဂ့ၢ် နီၢ်အိလးတဲဝဲနၠဉ် လီၤ.

ဖဲတၢ်မၤဝဲ ကွိၢ်ဘျိဉ် တၢ်သမံ သမိးတၢ်အပူၤ သီခါတဖဉ်, ကမျၢၢ် တဖဉ် လဲၤထိဉ် ဒိကနၢ်သကိးဝဲ အသိး ဖဲကွိၢ်ဘျိဉ်အခိဉ်အဃၢၤနၠဉ် ကညီထံရူ်ကီၢ်သဲးပဉ်တံဉ်ကရၢဖိ တဖဉ်, ကညီသးစၢ်တဖဉ် ကီၢ်ပယီၤ ပိာ်မုဉ်ကရၢ အကရၢဖိတဖဉ် (ဒို့မြေ) ပှာ်ဘျးစဲ အကရၢဖိတဖဉ် ကညီလံာ်လဲၢ်ဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ကမံးတံာ်ဖိတဖဉ် ခဲလၢာ် ပှၤနီဉ်ဂံၢ် ၃၀၀ ဘျဉ် ဟဲထိဉ်ဒီး ဟ့ဉ်ဂံၢ်ဟ့ဉ် ဘါဝဲနၠဉ်လီၤ. ဖဲနၠဉ် တၢ်သးဝံဉ် သကိး ကညီဒီကလုာ်တၢ်သးဝံဉ်, အိဉ်ဒီးတၢ်ကိးသတြီဒ်အမ့ၢ် (က လုာ်ဒူဉ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် တၢ်တုာ်သိး ထဲသိး–မ့ၢ်ပဂ့ၢ်ဝိ) အံၤနၠဉ်လီၤ.

▶ ကဘျံးပၤ(၂) တၢ်ပိဉ်ထွဲ

တဖဉ်နၠဉ် ပမၤသကိးအီၤဒံးနၠဉ် အဒိဉ်ဒီးအဆံးနၠဉ် ကဲထိဉ်လိဉ်ထိဉ်လီၤ.

KSNG မၤသကိးတၢ်ဒီး ကွိဖိလၢ ကီၢ်ပူၤ, ကီၢ်ချၢ, ကီၢ် ဆၢနၠဉ်အိဉ်လံ ဆူမဲာ်ညါကပဉ်ဖှိဉ်မၤသကိးတၢ်ဃံးဃီဉ် ဒိဉ်ကနၠ့ၢ်အဂီ KSNG ပာ်လီၤဃာ်တၢ်မၤ တၢ်တိာ်ကျဲၤ ကမ့ၢ်မနုၤတဖဉ်လဲဉ်.

အခဲအံၤနၠဉ် ပဟံးတၢ်ဆၢကတိၢ် ပဂဲၤလိာ် ပဘျီ ဘဉ်အဆၢကတိၢ်နၠဉ်လီၤ. ဒီးအခဲအံၤနၠဉ် ပဒုးအိဉ်ထိဉ် ပတၢ်မၤရဲဉ်ကျဲၤခိဉ်သ့ဉ် ၃ နံဉ်တုၤ ၅ နံဉ်ဝံၤမးနၠဉ် ပကပာ်ထိဉ်အကဲ့ၢ်အဂီၤ လီၤတံၢ်လီၤဆဲးအါထိဉ် ဝံၤမး ပကကၢၤဖှိဉ်အါထိဉ်လၢ ပတၢ်မၤရဲဉ်ကျဲၤခိဉ်သ့ဉ်အပူၤနၠဉ် အခဲအံၤဘဉ်လၢ ပတၢ်မၤခိဉ်သ့ဉ်နၠဉ် ပကတဲာ် ကတိၤ ဃာ်အီၤ အဆၢကတိၢ်ဒံးလီၤ.

ဘဉ်ထွဲကညီကွိဖိပှာ်ဘျးစဲကရူ်အံၤ နအဲဉ်ဒိး ဒုးသ့ဉ်ညါ ထိဉ်ပှၤမနုၤလဲဉ်.

KSNG အကါဒိဉ်ဒီး အရှဒိဉ်ကွိဖိဒီးသးစၢ်အဂီၢ် ဖးဒိဉ်. ဘဉ်မနုၤဃိလဲဉ် ယနီၢ်ကစၢ်ဒဉ်ယဲ တချုးလၢ ယနုာ်လီၤလၢ KSNG ဒံးဘဉ်နၠဉ် ယကထိဉ်တဲတၢ်လၢ ပှၤမဲာ်ညါမ့ၢ်ဂ့ၤ ဘဉ်ဃးလၢ ကရှလိာ် သးဒီးပှၤသး ပှၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤ သကိးတဂၤဒီးတဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တဲတဘူဉ်ဘဉ်. ဖဲ နုာ်လီၤမၤတၢ်ဒီး KSNG နၠဉ် ထိဘိဒီး ထိဘိနၠဉ် ပသးစၢ် ကဒဲကဒဲ ပမၤတၢ်ထံဉ်လိာ်တဲသကိး ပတိခိဉ်ရိဉ်မဲလိာ် ပသး ပဒုးအိဉ်ထိဉ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ တၢ်လိာ်ကွဲ, တၢ်ကွဲး ပြၢထါ, တၢ်ကွဲးပြၢလံာ်ဆီရဲဉ် ဒီးပရၤလီၤတၢ်လၢ ကွဲၤ လ့လီၤ တဂၤဒီးတဂၤ ပဟ့ဉ် လိာ်သးမူဒါ.

ပတၢ်ကရၢကရိအံၤ မ့ၢ်ဒဉ်မုာ်သးမၤကလီလီၤ. ဘဉ်ဆဉ် ပမၤမုာ်ပမၤကဲ ဘဉ်မနုၤဃိလဲဉ် ပမၤသကိး တၢ်ဒီး KSNG နၠဉ် ပလဲၤဘဉ်က့ၤဘဉ် ပရှလိာ်ဘဉ်ပသး ဒီး ခိဉ်နၢ်တဖဉ် ဘူးဘူးတံၢ်တံၢ် ဒီးလီၢ်ကဝီၤ ကမျၢၢ် တဖဉ်အဃိ ပကမၤစၢၤတၢ်လၢ ပပှၤတဝၢပူၤနၠဉ် ပသး သဟိဉ် ဟဲအိဉ်ထိဉ်အါထိဉ်, ပမၤကဲ ပကွၢ်ကဒါက့ၤ အခဲအံၤစ့ၢ်ကီး ပကညီခိဉ်နၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်ကရၢကရိအဂၤ ခိဉ်နၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤနၠဉ် အါတက့ၢ်ပှၤလၢအရှဒိဉ် လၢပပှၤတဝၢ အဂီၢ် အခဲအံၤနၠဉ် ဟဲခီဖျိအသးလၢ ပ KSNG အိဉ်ဒီဒူဉ်ညါမိၤ.

DKBA ဒီးမိၣ်ကီၢ်သီပၣ်တံၣ် တၢ်ခးလိာ်သးကဲထိၣ်(၂)ဘျီ

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၀ သီ,၂၀၁၉ နံၣ်, စးအဲၣ်ဆူ

ဘူးဒးတၢ်ဘါ တၢ်လဲၤထိၣ်လဲၤထိ ကညီသုးမုၢ်ဒိၣ်(DKBA)ဒီး မိၣ်ကီၢ်သီပၣ်တံၣ် (NMSP)သ့ၣ် တဖၣ် ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၇ သီ အနံၤဒီး ၁၈ သီအနံၤန့ၣ် တၢ်ခးလိာ် သးကဲထိၣ်ဖဲ ကညီကီၢ်စဲၣ် ဝ့ၢ်ဃိၣ် သၢဖျၢၣ် တကပၤ လၢကီၢ်ကွိၣ်တဲၣ် ကီၢ်ပယီၤကီၢ်ဆၢ တၢ်လီၢ်တတီၤ အဂ့ၢ် ခံခီခ့ကပၤ ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ တဖၣ် ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤ တဲဝဲန့ၣ် လီၤ.

ဖဲအပူၤကွံာ် လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၇ သီအနံၤ NMSP ဒီး သုးခိၣ် ကျၢၢ်စီၤကွိၣ်သဲး စုဒုၣ်စုတီၤဖိလာ် DKBA ထုးဖးသးကရူၢ်တဖၣ် မၤဝဲ တၢ်ထံၣ်လိာ်သးတခါဝံၤ အလီၢ်ခံ တၢ်ခးလိာ်အသးကဲထိၣ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လဲၤရှဲပျိ ဟီၣ်ကဝီၤဒီး ဘၣ် သဂၢၢ်လိာ်သး တဆံးတက့ၢ်အဂ့ၢ် NMSP တကပၤ သုးခိၣ် နဲၣ်အၣ်ကၣ် တဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

အဝဲတဲဝဲလၢ "ဒ်ပသ့ၣ်ညါ ဘၣ်အသိး ပသုးကျိၤ ၃ ဒူၣ် လဲရှဲ ပျိဟီၣ်ကဝီၤကတီၢ် ဘၣ်သဂၢၢ် လိာ်သး တဆံးတက့ၢ်လီၤ. ဒ်သ့ၣ် ညါဘၣ်အသိး ထံၣ်လိာ်သးဝံၤကတီၢ် ပသုးကျိၤတကပၤ အိၣ်လၢအံၤတဒူၣ် လၢနၣ်တဒူၣ်ဒီး ကဲထိၣ်အသးလီၤ. တၢ်ကဲထိၣ်သးအံၤ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လဲၤရှဲပျိ ဟီၣ်ကဝီၤဒီး ခးလိာ်အသး ၃ ထံၣ် ၄ ထံၣ်လီၤ"အဂ့ၢ် တဲဘၣ် ခ့ၣ်အဲးစံၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ် ၂ ဒူၣ် ထံၣ်လိာ်အသးလၢ ၁၇ အနံၤဝံၤ ထံၣ်လိာ်အသးလၢ မနုၤအဃိလဲၣ် န့ၣ် တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဒံးဘၣ်ဒီး တၢ် ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး အိၣ်တအိၣ်အဂ့ၢ် တသ့ၣ်ညါဒံးအီၤဘၣ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ခး ပျံၤခးဖုးလီၤအဃိ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ် ထံး တအိၣ်ဘၣ်အဂ့ၢ် သုးခိၣ် နဲၣ် အၣ်ကၣ် တဲအါထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၢ်အမဲာ်ညါ ဖိၣ်စုကဝဲၤ တၢ်ပၢၢ်ဆၢကတီၢ် တဒူၣ်ဒီးတဒူၣ် အဘၢၣ်စၢၤ ကဘၣ်လဲၤလၢ တၢ်ထံၣ် လိာ်တဲသကိးဒီး တၢ်ထံၣ်ကမၣ် မ့ၢ် အိၣ်ထိၣ်န့ၣ် တၢ်ခးကဲထိၣ်လိာ်အသး ဟဲအိၣ်ထိၣ်ဝဲသ့အဂ့ၢ် သုးခိၣ် နဲၣ်အၣ် ကၣ် တဲပှဲၤအါထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃး တၢ်ခးလိာ်သးဝဲန့ၣ် DKBA ထုးဖးသးကရူၢ် သုးခိၣ် ကျၢၢ် စီၤကွိၣ်သဲး စုဒုၣ်စုတီၤဖိလာ် သုးခိၣ်နကါ တီခိၣ်ရိၣ်မဲကရူၢ်တဖၣ် ဖဲစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၇ သီအနံၤ ၅ နၣ် ရံၣ်ဘျဲၣ် တဘျီဒီး ၁၈ သီအနံၤ မ့ၢ် ထူၣ် ၁၁ ဘျဲၣ်တဘျီဒီး NMSP တကပၤ ခးဆိအဝဲသ့ၣ်အဃိ က့ၤခး ဆၢဝဲလီၤအဂ့ၢ် DKBA တကပၤ တဲ ဝဲန့ၣ်လီၤ.

DKBA သုးခိၣ်ကျၢၢ် စီၤကွိၣ် သဲးတဲဝဲ" အိၣ်စီၤစ့ာ်ဒီး ယၤအဃိ တသ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်. ဘၣ် ဆၣ် ဒ်ယသ့ၣ်ညါဘၣ်အသိး ပပှၤဒီး အဝဲသ့ၣ်အပှၤ ထံၣ်လိာ်သးလၢ ကွိၣ် တဲၣ်တကပၤဝံၤ လၢပပှၤဟဲက့ၤက တီၢ် အဝဲသ့ၣ် NMSP တကပၤ ဟဲအိၣ်ခိးလၢကျဲဝံၤ မၢပလဲၤဒုးနဲၣ် ပတၢ်လီၢ်လီၤ. မၢပလဲၤပှ့းပတၢ်လီၢ် ဝံၤ ထိၣ်ခးပပှၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ခး ပပှၤ ဒီး ပပှၤက့ၤခးလီၤ ဒီးပသ့ၣ်ညါဘၣ် လၢ အဝဲသ့ၣ် က့ၤဖိၣ် ပပှၤ ၆ ဂၤန့ၣ် လီၤ"အဂ့ၢ် တဲဘၣ်ခ့ၣ်အဲးစံၣ်လီၤ.

လၢန့ၢ်အမဲာ်ညါ တလၢၤဒီး ပှၤကညီန့ၣ် တမ့ၢ်ဒုၣ်ဒါဘၣ်ဒီး ဒီး အဝဲသ့ၣ် မၤပှၤဒံးအံၤ ပဆိကမိၣ် တဘၣ်ဘၣ်အဂ့ၢ် သုးခိၣ်ကျၢၢ် စီၤ ကွိၣ်သဲး တဲအါထိၣ်ဝဲလီၤ.

ဘၣ်ဃး တၢ်ခးလိာ်သးဝဲန့ၣ် ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ အပၣ်ဃုာ်လၢ တၢ်ခးလိာ်သးဘျီဝဲအံၤန့ၣ် တၢ်ဆဲး ကျိးသံကွၢ်တန့ၢ်ဒံးဘၣ်ဒီး တၢ်က စိၣ် ဟူထိၣ်သါလီၤလၢ ခံခီခံကပၤ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး အိၣ်ဘၣ်ဆၣ် တၢ် ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လီၢ်ခံတဖၣ် တၢ်ပာ်ဂၢၢ် ပာ်ကျၢၤ တအိၣ်ဒံးဘၣ်န့ၣ် သ့ၣ်ညါ ဘၣ်လီၤ.

ခီဖျိပၢၤကီၢ်ကရူၢ်နီၢ်ဂံၢ်စ့ၤအဃိ တၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ်လၢကဖိၣ်ကသံၣ်မူၤဘှီး

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၃ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ် စီၤမွဲးအူသၣ်

ခီဖျိပၢၤကီၢ် ဂံၢ်ဘါစ့ၤအဃိ လၢတၢ်ကဖိၣ်ဝဲ တၢ်ဆါကသံၣ် မူၤ ဘှီးတဖၣ်အဂီၢ် တၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ် အဂ့ၢ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဝိၢ်ရိကီၢ်ဆၣ် ဝဲၤ ကျိၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ကီၢ်ဆၣ်ကမံးတံာ် ပဒိၣ်မါဆၣ်တူၢ်ဂီၤ တဲလီၤဝဲဖဲ တၢ်မၤ ဝဲတၢ်ထံၣ်လိာ် အိၣ်သကိးဒီး ကမျၢၢ် ဖဲ ချၢၣ်သဝီ ကွၤအ့ဆ့ၣ်ကွံကီၢ်ဆၣ် ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၂ သီအနံၤန့ၣ် လီၤ.

"သ့ၣ်ပံၤထ့ၣ် (ဘိန်းစာရွက်) လၢကဒိးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့အလီၢ်န့ၣ် သ့ၣ်သကိးဘၣ်လၢ တၢ်ဒိးတၢ်လၣ် တဖၣ်မီၤ. သူကသံၣ်မူၤဘှီးဝံၤ မၤသံ လီၤနီၢ်ကစၢ်သး က့ၤမၤကီခဲက့ၤ ဟံၣ်ဖိဃီဖိအိၣ်လီၤ. ဘၣ်ဒိလၢာ်ဃုာ် စၢၤသွဲၣ်သီတဖၣ်လီၤ. တၢ်ဆါကသံၣ် ကသ့ၣ်ဒီး တၢ်အၢၤသ့ၣ်တဖၣ် ပဖိၣ် မးတဘူၣ်ဘၣ်. ဝိၢ်ရိကီၢ်ဆၣ်အပူၤ ပၢၤကီၢ်အိၣ် ၂၈ ဂၤလီၤ. တၢ်မ့ၢ်ဆ့ၢ အါထိၣ် နီၢ်ဂံၢ်တခီ ပကဖိၣ်လီၤ" အဂ့ၢ် ပဒိၣ်မါဆၣ်တူၢ်ဂီၤ တဲဝဲလီၤ.

လၢဟီၣ်ကဝီၤဝဲန့ၣ်အပူၤ က သံၣ်မူၤဘှီးဒီး တၢ်တၤကျိၣ်တၤစ့ လီၢ်တဖၣ် က့ၤဘၣ်ဒိဝဲ စၢၤသွဲၣ်သီ တဖၣ်အဃိ ကဘၣ်ဒိသဒၢစိအီၤဒီး ကဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤမၤအီၤအဂ့ၢ် ပဒိၣ် မါဆၣ်တူၢ်ဂီၤ တဲလီၤဝဲဖဲ တၢ်ထံၣ် လိာ်အိၣ်သကိး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ပှၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထံၣ်လိာ်တဲသကိးမူး အ ပူၤ ဒ်ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် တၢ်ဘျၢသဲစးအသိး ကွိၢ်ထံ(တရားမၛ), တၢ်မၤကမၣ် ကွိၢ်မ့ၣ်သဲစးတဖၣ် တၢ်တဲရှဲလဲအီၤ ဝံၤ ကီၢ်ဆၣ်အပူၤ ဘၣ်ထွဲ ပှၤမၤကၤ ဒီးသူ ကသံၣ်မူၤဘှီးတဖၣ်, တၢ်က မၣ်လၢ တၢ်ကဟံးန့ၢ်အရ့, တၢ်တၤ ကျိာ်တၤစ့ ဒီးခီကီၢ်ပှၤဟဲအိၣ်ကဒု တဖၣ် တၢ်ဘျၢလၢ ကဘၣ်လူၤပိာ် မၤထွဲတဖၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဘၣ်မူဘၣ်ဒါ တကပၤ ဖးဖျါထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်က့ၤသူၣ်ထိၣ်ကဒါက့ၤ ပှၤ သူကသံၣ်မူၤဘှီးတဖၣ် တၢ်အိၣ်မူ သးစၢ်ကရူၢ် လၢကညီကီၢ်စဲၣ် ပှၤ ပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ စီၤမွဲးသူၣ်တဲဝဲ "ထုး ထိၣ်ဝဲလံာ်ထိဒါကသံၣ်မူၤဘှီး ခဲအံၤ ခဲအံၤ ထိဘိလီၤ. လၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ တၢ်မၤကၤအီၤအိၣ်ဒံး ပပာ်ဖှိၣ်မၤ သကိးတၢ်ဒီး ကမျၢၢ်စ့ၤဒံး, နဖိၣ် ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ် ပှၤဆါတၢ်ထဲတခါဧိၤ တန့ၢ်ဘၣ်. ကဘၣ်ဟ့ၣ် တၢ်သ့ၣ်ညါ နၢ်ပၢၢ်လီၤ. နဖိၣ်ဝံၤ က့ၤသူကဒီးဝဲလီၤ ကဲထိၣ်အသးဒ်အံၤလီၤ. သနူလၢ တၢ်ပာ်လီၤ ဂ့ၤသနာ်က့ တၢ်လူၤပိာ် မၤထွဲအီၤစ့ၤ အဂ့ၢ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. အဃိ လၢတၢ်မၤသကိးတကပၤ မ့ၢ် တၢ်တၤတၢ်တခါလီၤ"အဂ့ၢ်တဲဘၣ် ခ့ၣ်အဲးစံၣ်လီၤ.

တၢ်ထံၣ်လိာ်တဲသကိး တၢ် ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲန့ၣ်အပူၤ ကမျၢၢ်ဟဲထိၣ် ၃၀၀ ဘျဲၣ်ဒီး ပှၤလၢဟဲထိၣ်တဖၣ် တဲသကိးစ့ၢ်ကီးဝဲ ကျဲ, တီၤဒီး တၢ် ဘူၣ်အိၣ်ဘှၣ်အီ တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. ဒီးလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဝိၢ်ရိကီၢ်ဆၣ် တကပၤ ဖဲ ၂၀၁၆ နံၣ် လါယူၤလံ ကတီၢ် နာ်လီၤဖိၣ် အါထိၣ်ဝဲ ပှၤဆါ ကသံၣ်မူၤဘှီးဒီး ပှၤသူကသံၣ်မူၤဘှီး အဃိ ဖိၣ်နၢ်ဝဲ ပှၤသူကသံၣ်မူၤဘှီး ၃၀၀ ဃၣ်ဃၣ်ဒီး ကသံၣ်မူၤ ဘှီး အဖျၢၣ် တကလီၢ်ဘျဲၣ် ဒီးဒွဲၣ်အူထိၣ် ဝဲ ကသံၣ်မူၤဘှီးလၢ ပှၤကမျၢၢ်မဲာ်ညါ အိၣ်လံဝဲ ၄ ဘျီးလံအဂ့ၢ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် တဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

တရူးထံဖိကီၢ်ဖိလၢအဟဲအိၣ်လၢဖၣ်အၣ်အပူၤ တဒုးသ့ၣ်ညါဝဲ လ.ဝ.က အဖီခိၣ် တၢ်အိးထိၣ်ဃာ်တၢ်မူး

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၅ သီ,၂၀၁၉ နံၣ်

ဝ့ၢ်ဖၣ်အၣ် ကဝီၤဒ့တဖၣ်အပူၤ ဖဲတၢ်တလါအံၤ လါထိၣ်ကတီၢ် တ ရူးထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ဟဲနုာ်လီၤအ ဖီခိၣ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတအိၣ်ဘၣ်အ ဃိ မ့ဟ့ခဲးခီပနံၣ် ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ခိၣ်တဂၤအံၤ တၢ်အိးထိၣ်ဃာ် တၢ်မူးတၢ်ရၢ် ဒ်တၢ်ကွၢ်ထွဲ ပှၤနုာ်လီၤ ဟးထိၣ်ဒီး ပှၤဂ့ၢ်ဝီဂံၢ်ဘါဝဲၤကျိၤ (လ.ဝ.က) တၢ်ဘျၢသဲစးအသိး အဂ့ၢ် ကီၢ်စဲၣ် တၢ်ကွၢ်ထွဲ ပှၤနုာ်လီၤ ဟးထိၣ်လၢ ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ပှၤနဲၣ်တၢ် ခိၣ် –၂ အူအိၣ်ဝ့ တဲဘၣ်ခ့ၣ်အဲးစံၣ် ဖဲ စဲးပထ့ဘၢၣ် ၄ သီအနံၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲတဲဝဲလၢ "လၢပဝဲတကပၤ ပၢၤ ကီၢ်ကရူၢ်, ဒူသဝီပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်တဖၣ် ပပာ်ဖှိၣ်ထိၣ်သးဝံၤ တ ဘျီတခိၣ် ပလီၤသမံသမိးဝဲ တရူး တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တရူးထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် မ့ၢ်ဟဲအိၣ်လၢ အဖိးသဲစးအိၣ်ဒီး လံာ်အုၣ်သး လၢပှဲၤန့ၣ် တၢ်ဟံးန့ၢ် အရ့တအိၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်တရူးထံဖိ ကီၢ်ဖိတဖၣ်အံၤ ဟဲအိၣ်ဝံၤ ဒုးသ့ၣ် ညါတၢ်ကွၢ်ထွဲပှၤ နုာ်လီၤဟးထိၣ် လၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤဝဲၤကျိၤ တအိၣ်ဘၣ် အဃိ ပအိးထိၣ်ဃာ်ဝဲ တၢ်မူးတၢ်ရၢ် လၢဟ့မ့ခဲးခီပနံၣ် ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်တဂၤလၢ ထံဂုၤကီၢ်ဂၤဖိတၢ်တ့ လံာ်အုၣ်ကီၤသး တၢ်ဘျၢအသိး" အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိးထိၣ်ဃာ် တၢ်မူးတၢ် ရၢ်အဖီခိၣ် ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် က တဲဖျါထိၣ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတံၢ် လီၤဆဲး တအိၣ်ဘၣ်အသိး တၢ်က ဟံးအရ့တၢ်အိၣ်သး လီၤတံၢ်လီၤ ဆဲးအံၤ တၢ်တသ့ၣ်ညါဒံးဘၣ်န့ၣ် လီၤ.

ကညီကီၢ်စဲၣ် ဝ့ၢ်ဖၣ်အၣ်အပူၤ ကဝီၤဒ့တနီၤ လၢအပူၤကွံာ် လါယူၤ လံထိၣ်သီကတီၢ် တရူးအထံဖိကီၢ် ဖိတဖၣ် ဟဲနုာ်လီၤအိၣ်ဝဲအါထိၣ်ဝဲ တဆီဘၣ်တဆီအဖီခိၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ် အိၣ်ဝဲအဂ့ၢ် ကမျၢၢ်လၢအအိၣ်လၢက ဝီၤဒ့ပှၤတဖၣ် တဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

တရူးထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ် ဟဲ ဟ့ၣ်လဲဟံၣ်တဖၣ်ဖဲ ဖၣ်အၣ်ကဝီၤဒ့ ၇ အပူၤဝံၤ ထီထိၣ်ဝဲ လံာ်ဒုးသ့ၣ်ညါ (ဆဲဘိ)တဖၣ်လၢ အဟံၣ်မဲာ်ညါ ဒ် အမ့ၢ် "ဟ့မ့ခၣ်"တၢ်သူၣ်ထိၣ်ဆီ လီၤခီပနံၣ်, ကီၢ်ပယီၤတၢ်တ့ထိၣ်ဘှီ ထိၣ်ကျဲ ခီပနံၣ်တဖၣ်ဝံၤ အိၣ်ဆိးဝဲ ဒ်န့ၣ်လီၤ.

ဝ့ၢ်ဖၣ်အၣ် ကဝီၤဒ့ ၇ အပူၤ ဒိၣ်န့စီတဲဝဲ"ပှၤဟ့ၣ်အခွဲးအဃိအဝဲ သ့ၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်အခွဲး ဘၣ် ဟဲအိၣ်ဝဲသ့ၣ်တဘူၣ်ဘၣ် ပှၤတဲ ဒံးန့ၣ်လီၤ . ပဝဲနာ်က့ပတထံၣ်ဘၣ် တရူးနီတဘျီန့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်အခဲအံၤ လီၤဒီး မ့ၢ်ဟဲအိၣ်အါထိၣ်န့ၣ် ပှၤဖဲအံၤ ကလီၤစှၤဧါ. ပှၤတနီၤနီၤ ဘၣ်ယိၣ် တၢ်ဒ်န့ၣ်အိၣ်လီၤ" အဂ့ၢ်တဲဝဲန့ၣ် လီၤ.

ဖၣ်အၣ်–မိၣ်လမွဲၣ် သိလ့ၣ်ကျဲ မုၢ်ခိၣ် ကဝီၤဒ့ ၇ စီၤစဲၣ်စံၣ်ဖိကျဲဟံၣ် တဖၣ်အပူၤ တရူးထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ဟဲအိၣ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်အလဲ ဖဲန့ၣ်တစုၤန့ၢ် ဒံး ၁၃ ဖျၢၣ်ဘၣ်ဒီး ဟ့ၣ်လီၤဟ်ဝဲဟံၣ် အလဲ တလါစ့ပယီၤ ၆ ကလီၢ်တုၤ ၇ ကလီၢ်ကွ့း လၢတနံၣ်အဂီၢ် လံာ် အုၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

ကဝီၤဒ့ ၈ ပှၤပၢဆှၢတၢ်ခိၣ် စီၤစိမွဲၣ်တဲဝဲ"နၢ်ဟူလၢ ဖၣ်အၣ်အ ပူၤ ပှၤတဲတခီ ဟဲထိၣ်ပှၢ်ဒီးပှၤဖဲအံၤဝံၤ က့ၤကိးလၢအထံအကီၢ်ဝံၤ တနီၤဘၣ် တၢ်ဆါလီၤအိၣ်တဖၣ် နၢ်ဟူဘၣ် လီၤ, မ့မ့ၢ်ဒံးန့ၣ်တခီ ပဘၣ်ယိၣ်လီၤ. အဃိပကဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်အဂီၢ် တၢ်ပျံၤ တၢ်ဖုးအိၣ်လီၤ"အဂ့ၢ် တဲဘၣ်ခ့ၣ်အဲး စံၣ်န့ၣ်လီၤ.

တရူးထံဖိကီၢ်ဖိလၢ ဟဲအိၣ် လၢဖၣ်အၣ်ပူၤတဖၣ်အံၤ ဟဲနုာ်လီၤ ခီဖျိဝဲလၢ ဝ့ၢ်တကူၣ်တဆီအိၣ်ဝဲအ သိး တနီၤဟဲခီဖျိလၢ ဝ့ၢ်ရၤမတံ ကီၢ်ဆၢအံၤ လၢအဖိးသဲစးဒီး လံာ် အုၣ်ကီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အါဒ့ၣ်တၢ်တ က့ၢ် ဟဲနုာ်လီၤလၢ ကီၢ်ပယီၤပူၤ ဒ် အမ့ၢ် တၢ်သူၣ်ထိၣ်ဘှီထိၣ် တၢ်မၤအ ဂီၢ်အဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ တၢ်ကွၢ်ထွဲ ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ပှၤနုာ်လီၤဟးထိၣ် ဝဲၤ ကျိၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကပၥ်လီၤ Automated Border Control.E.Gate ဖဲ ရၤမတံကီၢ်ဆၢ

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၄ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်
န့ၣ်နိၣ်.

ကီၢ်ကြၣ်တဲၣ်–ကီၢ်ပယီၤ ကီၢ်ဆၢ တၢ်နုာ်လီၤဟးထီၣ် လံာ်အုၣ်သး Automated Border Control. E.Gate (ABC) Gate တၢ်အိးထီၣ်ကနံ့အဂီၢ် တၢ်မၤကစၢ်တဖၣ် စးထီၣ်ရဲၣ်ကျဲၤ ဝဲလံအဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဝဲ Automated Border Control.E.Gate ကီၢ်ဆၢတၢ်နုာ်လီၤဟးထီၣ်ကတီၢ် လၢတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် ကဲထီၣ်ဝဲ တၢ်မၤစၢၤအဂ့ၢ် ကညီကီၢ်စဲၣ်, ရၤမတံကီၢ်ဆၣ် တၢ်ကွၢ်ထွဲပှၤနုာ်လီၤဟးထီၣ်ဝဲၤကျိုၤအဒ့ ပှၤနဲၣ်တၢ်ခိၣ်(၂) ကီၢ်ပယီၤ –ကီၢ်ကြၣ်တဲၣ် ကီၢ်ဆၢ အူသဲရှ္ၣ် တဲဝဲဒ်းအံၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၤနဲၣ်တၢ်ခိၣ် ၂ အူသဲရှ္ၣ် တဲဝဲ “လၢကီၢ်ဆၢတၢ်လီၢ်အပူၤ တၢ်အိးထီၣ် E gate ကနံ့အဂီၢ် တၢ်စးထီၣ်မၤ E gate တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤလံ. ဘၣ်ဒိတၢ်ဂီၤ,ဘၣ်ဆိၣ်လီၤစုမုၢ်ကျၢၢ်, တၢ်ဖးစ့ၢ်ကီးဒီး မဲာ်ချံ(စကဲၣ်) အဃိ တၢ်ဆၢကတီၢ် ကယံာ်ဝဲတစဲးဖိလီၤ. ဟံးန့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးလၢ E gate တၢ်မၤ လၢတၢ်နုာ်လီၤဟးထီၣ် လၢကီၢ်ဆၢ လံာ်အုၣ်သးတဖၣ်လံ”အဂ့ၢ် တဲဝဲဖဲ လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၄ သီအနံၤ နၣ်လီၤ.

အဝဲ တဲအါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ “လၢတၢ်မၤ E gate အဃိ ဖဲတၢ်နုာ်လီၤ ဟးထီၣ်လၢ ကီၢ်ဆၢကတီၢ် လၢတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် ကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ ဖးအါနၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဝံၤအဂၤတခါနၣ် ခီဖျိထံကီၢ် ခံခီခံကပၤ တူၢ်လိာ်လၢသူဝဲ Blacklist အဃိ တၢ်မ့ၢ်ဖိၣ်ဝဲ ပှၤမၤကမၣ်တၢ်ကတီၢ် ညီဝဲဒီး ကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤနၣ်လီၤ. တၢ်အိးထီၣ် E gate အဃိ ထံကီၢ်ခံဘ့ၣ် တၢ်မ့ၢ်ဖိၣ်ဝဲ ပှၤတၢ်ကမၣ်ဖိတဖၣ် ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအဃိ ပဆၢလၢ ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ကနၢ်ပၢၢ်နၢ့်ပှၤလီၤ”အဂ့ၢ် တဲအါထီၣ်ဝဲနၣ်လီၤ.

လၢတၢ်အိးထီၣ်ဝဲ Automated Border Control.E.Gate –ABC-Gate ကနံ့အဂီၢ် တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် ရၤမတံကီၢ်ဆၢအမဲာ်ညါလၢတၣ်ခွဲၣ်လ့ၣ် ကီၢ်ဆၢစ့ၢ်ကီး ကီၢ်ဆၢတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် တၢ်စးထီၣ်ရဲၣ်ကျဲၤ မၤအီၤလံအဂ့ၢ် ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် တဲဝဲနၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်စးထီၣ်မၤဝဲ Automatic Border Control.E. gate အံၤ ပှၤနီသိလ့ၣ်ဖိတဂၤ လၢရၤမတံ–မဲၢ်ဆီး တဲဝဲလၢ ဂ့ၤလၢ တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် သနာ်က့ မ့မ့ၢ်လၢ တၢ်အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲတခီ ကတံာ်ကတူာ်အဃိ ပှၤလဲၤထီၣ်က့ၤလီၤ တဖၣ် သဂၢၢ်ဘၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢ ဘၣ်လှၢ်လီၤလၢ တၢ်ကိၢ်ကျါ, တၢ်စူၤကျါအဃိ ဘၣ်မၤဝဲ ပတြိာ်လံာ်အုၣ်သးအဂ့ၢ် တဲဝဲနၣ်လီၤ.

ရၤမတံ–မဲၢ်ဆီး ကီၢ်ဆၢ တၢ်လီၢ်အပူၤ ပှၤလဲ့ၢ်ထီၣ်လဲ့ၢ်လီၤလၢ ပတြိာ်လံာ်အုၣ်သး ကိးနံၤဒဲး နီၢ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲ ၂,၄၀၀ ဂၤဃၣ်ဃၣ်အဂ့ၢ်ဒီး ခီကီၢ်ပှၤဟဲမၤတၢ်လၢ MOU အသိး ကိးနံၤဒဲးအိၣ်ဝဲ ၁,၀၀၀ ဃၣ်ဃၣ် အဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ.

JMC-S တလၢၤဒီးကညီကမျၢၢ်ခၢၣ်စးအကျါ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ်ဟဲဂ့ၤထီၣ်

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၄ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်,
နါဝ့ၣ်ဖြံစၣ်

JMC-S ကညီကီၢ်စဲၣ် ဒီးတလၢၤ ကီၢ်စဲၣ် ကီၢ်စဲၣ်ပတီၢ် တၢ်ကွၢ်ဟုၣ်ကွၢ်စုၣ် တၢ်ပတုာ်တၢ်ခး ကမံးတံာ် ကမျၢၢ်ခၢၣ်စးအပူၤ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ် မုးကယၤ အိၣ်ဒီးတၢ်သးမံအဂ့ၢ် (JMC-S)အပူၤ ကမျၢၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ် စံးဝဲနၣ်လီၤ.

JMC-S ကညီ ကမျၢၢ်ခၢၣ်စးအပူၤ ပၣ်ဃုာ်ဝဲ ၈ ဂၤအကျါ ပိာ်မုၣ်ပၣ်ဃုာ်ဝဲ ၄ ဂၤဒီး JMC-S တလၢၤ ကမျၢၢ်ခၢၣ်စးကရူၢ်အပူၤ ၄ ဂၤအကျါ ပိာ်မုၣ်ပၣ်ဃုာ်ဝဲ ၂ ဂၤအဃိ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ပၣ်ဃုာ်လၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ထဲးသိးတုၤသိးအဂ့ၢ် ပိာ်မုၣ်ခၢၣ်စးတဖၣ် စံးဝဲနၣ်လီၤ.

“လၢပှၤကညီတကပၤ ပၣ်ဃုာ်ဝဲ ၅၀ မုးကယၤအဃိ သးမံလီၤ. လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် တၢ်လဲၤကျဲကတီၢ် ပဖၢနုာ်လီၤ ပကလုၢ်နၢ့်လၢတၢ်လီၢ်တကစူးစူးမိၣ်. လၢဘျီၣ်ဒိၣ်အပူၤ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ် အိၣ်ဝဲအသိးလၢ JMC-S အပူၤ ပၣ်ဃုာ်အဃိ လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် တၢ်လဲၤကျဲအပူၤ တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂူာ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် ပတဲအီၤကနံ့လီၤ. ပိာ်မုၣ်တဖၣ် တၢ်ပၣ်ဃုာ်အဃိ တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂူာ်ဒီး တၢ်ထံၣ်တၢ်ကမၣ်တဖၣ် ဟဲစှၤလီၤန့ၣ်လီၤ”အဂ့ၢ် JMC-S ကညီကမျၢၢ်ခၢၣ်စး နါစ့အ့ၣ် တဲဝဲလီၤ.

လၢနံ့အမဲာ်ညါ လၢပိာ်မုၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တကပၤ နုာ်လီၤပၣ်ဃုာ်ဘၣ်လၢ တၢ်လီၢ်ဒံးနၣ်အဃိ လၢတၢ်တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးအပူၤ ဒ်သိး တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ် သုတဟဲဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် ဖိၣ်ဂၢၢ်ဃာ်အီၤန့ၢ်ဝဲအသိး တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢ ပိာ်မုၣ်တဖၣ်သဂၢၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်ဘၢရှဲအီၤလၢ တၢ်ထံၣ်သဘျ့တဖၣ်အိၣ်ဝဲအဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ ပိာ်မုၣ်ခၢၣ်စးတဖၣ် တဲဝဲနၣ်လီၤ.

“JMC-S အပူၤ ခီဖျိပိာ်မုၣ်တဖၣ် ပၣ်ဃုာ်အဃိ လၢတၢ်လဲၤဟးလၢ ကမျၢၢ်အကျါကတီၢ် ပထံၣ်ဘၣ်လၢ ပိာ်မုၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တနီၤအကလုၢ်ဟဲသီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်. တၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဃိ ပိာ်မုၣ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး ပိာ်မုၣ်တဖၣ် ပၣ်ဃုာ်လၢကမံးတံာ်အံၤအပူၤနၣ် အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သဂၢၢ်ဘၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂူာ်ခါဂ့ၤနၣ် အဝဲသ့ၣ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်လၢ တၢ်သူၣ်ဒ့သးဒ့အပူၤအိၣ်နၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ”အဂ့ၢ် JMC-S တလၢၤကမျၢၢ်ခၢၣ်စး ဒီကထၢၣ် မံၣ်ယ့ၣ်ခွဲ တဲဝဲလီၤ.

JMC-S ကီၢ်စဲၣ်ပတီၢ် ကမျၢၢ်ခၢၣ်စး တၢ်လီၢ်အပူၤ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ် မုးကယၤဂံၢ်ဘါ ဂ့ၤဝဲဘၣ်ဆၣ် လၢကီၢ်ပဒိၣ် ခၢၣ်စးဒီး ကလုာ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ် EAO အပူၤ ပိာ်မုၣ်ခၢၣ်စး တၢ်ပၣ်ဃုာ်ဂံၢ်ဘါ စှၤဒံးဝဲအဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ.

ဘၣ်ထွဲ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ်ကီခဲလၢ JMC-S ကီၢ်ပဒိၣ်ပတီၢ်ဒီး EAO အပူၤ အံၤနၣ် တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ဒီး တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ မ့ၢ်မၣ်အဲးစ်စတံၣ်ကျူၣ် (မြန်မာအင်စတီကျု) MIPA-Executive Director ဒီကထၢၣ် မ့စီၣ်အူ စံးဝဲဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

“JMC ကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤ တၢ်သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤနၣ် လၢကီၢ်စဲၣ် JMC ပတီၢ် တၢ်ကွၢ်ထွဲ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲ ပၢၤကီၢ်ခိၣ် နၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဝံၤ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ ကိတိာ်ခိၣ်လီၤ. ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ခိၣ်ဒိၣ်, ပှၤဟံးမူဒါဝဲနၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပိာ်မုၣ်ဘၣ်နၣ် ပိာ်မုၣ်ပၣ်ဃုာ်တနံ့ဘၣ်. တၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ် တၢ်ဝဲနၣ် တခါလီၤ”အဂ့ၢ် ဒီကထၢၣ် မ့စီၣ်အူ တဲဝဲလီၤ.

လၢနံ့အမဲာ်ညါ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် တၢ်လဲၤကျဲၤအပူၤ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ် ကဟဲဂ့ၤထီၣ်အဂီၢ် လၢကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢကရူၢ် EAO တကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ထံၣ်ဘၣ်လၢ တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ် ပိာ်မုၣ်ကံၢ်စီအဂီၢ်နၣ် စူၤဒံးဝဲအဂ့ၢ် ဒီကထၢၣ် မ့စီၣ်အူ တဲအါထီၣ်ဝဲလီၤ.

ကီၢ်ပယီၤ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် တၢ်လဲၤကျဲ သနၢၢ်တဖၣ်အပူၤ တၢ်ဃ့ထီၣ် အိၣ်ဝဲလၢ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ် ၃၀ မုးကယၤ အိၣ်သနာ်က့ ကတီၢ်အံၤ တၢ်အိၣ်သးအသိး ထဲဒၣ် JMU-S ပတီၢ်ဒီး JMC-L ပတီၢ်တဖၣ်အပူၤ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ်အိၣ်ဝဲဒီး မ့မ့ၢ် JMC-U အပတီၢ်တခီ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ် တအိၣ်ဒံးဘၣ်အဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ.

တၢ်ဃ့ထီၣ်တၢ်ပျဲလၢတၢ်ကထုးထီၣ်လၢၢ်ဒါကျဲလၢ လီညးကစၢၢ်အဖီခိၣ် လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ်ထီဒါ

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၉ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်
နါဝ့ၣ်ဖြံစၣ်

ကညီကီၢ်စဲၣ်, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ဆၣ် လီညးသဝီကရူၢ် ကစၢၢ်ဟိၣ်ကဝီၤအပူၤ တၢ်တိၣ်ထီၣ်ဃာ်အခွဲးလၢကထုးထီၣ်လၢၢ်ဒါကျဲ အဖီခိၣ် သဝီ ၄ ဖျၢၣ်အပူၤ သဝီဖိတဖၣ် ဆှၢထီၣ်ဝဲ လံာ်ထီဒါဖဲ လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၉ သီအနံၤအဂ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် တဲဝဲနၣ်လီၤ.

လီညးသဝီကရူၢ် ဟိၣ်ခိၣ်နိၣ်ဂံၢ် ၁၃၆၃, ကစၢၢ်ဟိၣ်ကဝီၤ ၂.၄၉ အ့ကၢၣ်အပူၤ ဒိၣ်တ့ၣ်မၣ်ဝ့ၣ်တဂၤအံၤ ဃ့ထီၣ်အခွဲးလၢ ကထုးထီၣ် လၢၢ်ဒါကျဲတၢ်မၤအဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဃ့ထီၣ် အခွဲးအဖီခိၣ် ပှၤလၢအဲၣ်ဒီးထီဒါမ့ၢ်အိၣ် ဆှၢထီၣ်လံာ်ထီဒါ ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိုၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးနၢ့်အဂ့ၢ် ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ဆၣ် ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ် တကပၤ ပာ်ဖျါထီၣ်ဃာ်ဝဲလၢ လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၁ သီအနံၤ အစဲၤခံကတၢၢ် ဆှၢထီၣ်လံာ်ထီဒါနၢ့်အဃိ လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် ထီဒါဝဲဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်ထီဒါဝဲနၣ်အပူၤ သဝီဖိလၢ လီညးသဝီ, တတါအူသဝီ, ကမိးပိၣ်သဝီဒီး မဲၣ်အိၣ်သဝီဖိတဖၣ် ဆဲးလီၤဝဲစုမုၢ်ကျၢၢ်ဝံၤ ထီဒါဝဲအဂ့ၢ် ပှၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ် တဂၤလၢအမ့ၢ် စီၤညဲ့ဖျူၣ် တဲဝဲဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

“ပဝဲနၣ် ပတဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလၢ ပှၤကဟဲထုးထီၣ်လၢၢ် နီတဂၤဘၣ်. တမၤပထီဒါဘၣ်သနာ်က့ လၢခိၣ်ဃၢၤနုဆၢၣ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤကမျၢၢ်တဖၣ်အဂီၢ် ပကထီဒါလီၤ. အခဲအံၤနၣ် သဝီလၢဘူးဒီး ကစၢၢ်ဖဲနၣ်တဖၣ် ဆဲးလီၤစုမျၢၢ်ကျၢၢ်ဒီး ထီဒါအီၤလီၤ. အခဲအံၤသနာ်က့ ပှၤမၤပိၢ်ထီၣ် မ့ၣ်ပိၢ်ဝံၤ ထုးထီၣ်ခူသူၣ်လၢၢ်အိၣ်လီၤ. ပထီဒါဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီး တၢ်အဝဲနၣ်လီၤ”အဂ့ၢ် တဲဝဲနၣ်လီၤ.

ကတီၢ်အံၤ လၢလီညးကစၢၢ် အမဲာ်ညါတခီ လီၢ်ကဝီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် ထုးထီၣ်လၢၢ်လၢ တၢ်နၢ်ပၢၢ်အဖီခိၣ် တၢ်မၤအဆံးတကလုာ် အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး တနီၤနၣ် မၤပိၢ်ထီၣ် မ့ၣ်ပိၢ်ဝံၤ ထုးထီၣ်ခူသူၣ် လၢၢ်အိၣ်ဒံးအဂ့ၢ် လီညးကစၢၢ် ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ် စီၤအ့မိၣ် တဲဝဲနၣ်လီၤ.

“ပဝဲတကပၤ တၢ်တဲတအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. ကမျၢၢ်တဖၣ် အခဲအံၤ ကလဲၤဆှၢထီၣ် လံာ်ထီဒါအဖီခိၣ် ဒူသဝီ ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်တကပၤ ဘၣ်ဆဲးလီၤန့ၢ် စုမုၢ်ကျၢၢ်လီၤ. ပှၤလၢဟဲပတံထီၣ်ဃာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် သနာ်က့ ဟဲပတံၣ်ထီၣ်ဝဲ လၢကမၤဝဲ လၢဟိၣ်ခိၣ်လီၢ်လၢအပှ့ၤန့ၢ်ဟ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤအဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်နၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်မၤကျိုၤကျဲအသိး ဆှၢထီၣ်လံာ် ထီဒါသ့နၣ်လီၤ. လၢအမဲာ်ညါ ခါ ပှၤလၢတတီၣ်ထီၣ် လံာ်တၢ်မၤ တၢ်အုၣ်ကီၤ(လဲၣ်စ့ၣ်)ဒီး ဟဲထုးထီၣ် လၢၢ်အိၣ်ဝဲနၣ်လီၤ”အဂ့ၢ် စီၤအ့မိၣ် တဲဘၣ် ခ့ၣ်အဲးစံၣ်နၣ်လီၤ.

လၢအပူၤကွံာ် ၂၀၁၇ နံၣ်ကတီၢ် လီညးကစၢၢ်အံၤ ပှၤဟူးဂဲၤမၤတၢ်လၢ တၢ်ကွၢ်ထွဲခိၣ်ဃၢၤနုဆၢၣ်ကရူၢ်တဖၣ် ထၢဃာ်စရီအသိး တၢ်ထုးထီၣ်ဝဲလၢၢ်ပူၤ ဒ်အမ့ၢ် ပှၤလီၢ်ကဝီၤဖိဒီး တၢ်မၤကစၢ်လၢ တမ့ၢ်ခီပနံၣ်တဖၣ် လၢၢ်ပူၤအိၣ်ဝဲ ၂၃ ပူၤဒီး လၢၢ်ပူၤဝဲနၣ်တဖၣ် ဖဲ ၂၀၁၇ နံၣ် အလၢၢ်ကတီၢ် ဘၣ်တၢ်ကးတံၢ်အီၤဒီး တနီၤနၣ် မၤအီၤလၢ တၢ်နၢ်ပၢၢ်အဖီခိၣ်အိၣ်ဒံးဝဲအဂ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် တဲဝဲနၣ်လီၤ.

လၢနံ့အမဲာ်ညါ အ့ရှၢၣ်ကျဲ တၢ်တိာ်ကျဲၤအဂီၢ် ဖဲ ၂၀၁၈ နံၣ်အပူၤ တၢ်ထုးထီၣ်ဝဲ လၢၢ်တၢ်တိာ်ကျဲၤ အိၣ်ဝဲဒီး တၢ်မၤတၢ် တိာ်ကျဲၤဝဲနၣ် လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် တတူၢ်လိာ်ဘၣ်အသိး တၢ်မၤဝဲတၢ်ထုးထီၣ်လၢၢ်လၢတဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့ဒီး တၢ်ဟ်ပနီၣ်ဘၣ် ဘၣ်အဃိ အ့ရှၢၣ်တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ် စ့တၢး(ADB)တကပၤ ဟ်ပတုာ်ကွံာ်ဝဲ တၢ်ထုးထီၣ်လၢၢ် တၢ်တိာ်ကျဲၤဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖိၣ်ဝဲ နီၢ်အိလးအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤဘၣ်ဒိ,မၤတရီတပါ ကညီဒီကလုာ်အဂ့ၢ် KNU Concerned Group စံးဝဲ

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၀ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်, စီၤလီဒူ

KWU ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ ပှၤ ပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ နီၢ်အိလးလၢ အတီခိၣ်ရိၣ်မဲ မၤလၤကပီၤဝဲ ကညီမၤထူရၤအမုၢ်နံၤအံၤန့ၣ် ကွဲၣ်တတါကီၢ်ဆၣ် ပၢၤကီၢ်ရူ ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ဟဲဖိၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤဘၣ်ဒိ မၤတရီတပါဝဲ ကညီ ဒီတကလုာ်အဂ့ၢ် KNU Concerned Group ဟ်ဖျါထိၣ် တၢ်ဟ်သးဖဲ လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၀ သီအနံၤ န့ၣ်လီၤ.

KNU Concerned Group ကရူၢ် ခိၣ်လၢအမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဝဲ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ကရၢခိၣ် ၂ လီၢ်လံၤ ပဒိၣ်နီၢ်စံၣ်ဖိရၤစ့ၣ်တဲဝဲ "တၢ်ကွၤဖိၣ် နီၢ်အိလးဒ်အံၤ တကြၢးနီတစဲးဘၣ်. အဝဲန့ၣ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲ မၤထူရၤမုၢ်နံၤလၢ ကညီဒီတကလုာ် ဟ်ကဲသ့ၣ်နီၣ်အီၤလီၤ. တၢ်ကွၤဖိၣ်အဝဲဒ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိ မၤတရီတပါ ဝဲကညီဒီတကလုာ်န့ၣ်လီၤ"အဂ့ၢ် တဲဘၣ်ခ့ၣ်အဲးစံၣ် န့ၣ်လီၤ.

လၢနၤ့အမဲာ်ညါ ကီၢ်ပယီၤ ပၢၤကီၢ် ကွၤဖိၣ်ဝဲနီၢ်အိလး တၢ်ဂ့ၢ်အဝဲအံၤ တမ့ၢ်လၢဘၣ်ထွဲထဲ ပှၤနိၢ်တဂၤဘၣ်ဒီး ဘၣ်ထွဲဝဲပှၤ ဒီတကလုာ်အဃိ ကညီကရူၢ်ကရၢတဖၣ် ကတြိဆၢထီဒါ ကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်သကိး နီၢ်အိလးအဂ့ၢ် ပဒိၣ်နီၢ်စံၣ်ဖိရၤစ့ၣ် တဲအါထိၣ်ဝဲလီၤ.

ဖဲလါအီကူာ် ၁၂ သီအနံၤ တၢ်မၤလၤကပီၤဝဲ ၆၉ နံၣ်ပှဲၤထိၣ် ကညီမၤထူရၤမုၢ်နံၤအံၤ ဖဲဝ့ၢ်တကူၣ်, မဟၣ်ဘၣ်ဒူလး ဖီကရၢ်အကတီၢ် ကီၢ်ပဒိၣ်တခီ စံးဝဲလၢ အလဲၤခီပတာ်ဝဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဃိ ပှၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ် နီၢ်အိလး ဃုာ်ဒီးသးစၢ် ၂ ဂၤလၢအမ့ၢ် စးသ့စီၣ်မ့ဒီး စီၤအဲၣ်ဘးခွဲၣ်အံၤ ကွဲၣ်တတါကီၢ်ဆၣ် ပၢၤကီၢ် လိာ်ကွိၢ်အီၤဒံး (ငြိမ်းစုစီ)တၢ် ဘျၢသဲစးအသိးအဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ.

ဖဲနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ကွဲၣ်တတါ ပၢၤကီၢ် ဟဲဖိၣ် နီၢ်အိလးအံၤ ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၉ သီအနံၤ မုၢ်နၤခီ ၇ နၣ်ရံၣ်ဘျဲၣ်ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိၣ်ဟံး အရှဒ်းအံၤ ကြၢးဝဲလၢ ကညီကလုာ်တဖၣ် ကပာ်ဖျါထိၣ် တၢ်အဲၣ်တၢ်မ့ၢ် တၢ်တီ,တၢ်တီတၢ်တြၢ်, တၢ်သူၣ်ဒူ သးဒူဒီး တၢ်ယူတၢ်ဖိးလံအဂ့ၢ်, ကညီဒီကလုာ်လၢ ကီၢ်ပူၤကီၢ်ချၢ ခဲလၢာ် တၢ်ဖိၣ်ဟံးနၤ့အရှလၢ တအိၣ်ဒီးတၢ်တီ တၢ်တြၢ်အံၤဒီး မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤဘၣ်ဒိ မၤတရီတပါဝဲကညီဒီ ကလုာ်အဃိ ကတြိဆၢထီဒါသကိး အီၤအဂ့ၢ် KNU Concerned Group ဆိၣ်သခူထိၣ်န့ၣ်လီၤ.

"တၢ်မ့ၢ်တကွၤပျ့ၢ် နီၢ်အိလးဘၣ်နၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဝဲအံၤ ဘၣ်ထွဲဒီး ကညီဒီတကလုာ်အဃိ တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢကပိာ်ထွဲထိၣ်အခံ တဖၣ်န့ၣ်လၢ တၢ်သူၣ်ထိၣ် တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ကတီၢ် တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ကအိၣ်ထိၣ်ဝဲဒီး ကညီဖိလၢ ကီၢ်ပူၤကီၢ်ချၢတဖၣ်စ့ၢ်ကီး ကကဲထိၣ်ဝဲ တၢ်ထိၣ်ဟူးထိၣ်ဂဲၤ တခါလီၤ"အဂ့ၢ် ပဒိၣ်နီၢ်စံၣ်ဖိရၤစ့ၣ် စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

KNU Concerned Group အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်အီၤလၢ ၂၀၁၇နံၣ် လါယူၤလံကတီၢ်ဒီး ဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအီၤလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ကရၢခိၣ် ၂ လီၢ်လံၤ ပဒိၣ်နီၢ်စံၣ်ဖိရၤစ့ၣ်ဒီး လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲ ကတီၢ် တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ် ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ် ကခိးကွ်ၢ် ဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲအဂီၢ် မ့ၢ်ဝဲ ကရူၢ်တဖုန့ၣ်လီၤ.

KWU ကညီပိာ်မုၣ်စၢဖှိၣ်ကရၢ နီၢ်အိလးဒီး ကညီသးစၢ် ၂ ဂၤအံၤ ခီဖျိမၤလၤကပီၤဝဲ ၆၉ နံၣ်ပှဲၤထိၣ် ကညီမၤထူရၤ မုၢ်နံၤအံၤအဃိ ကီၢ်ပယီၤပၢၤကီၢ် ဟံးအရှအဖီခိၣ် တၢ်ကဂၢၤဃာ်အီၤအဂီၢ် KNU Concerned Group ဃုာ်ဒီး ကီၢ်ပူၤကီၢ်ချၢ ကညီကရူၢ်တနီၤ ဟ်ဖျါထိၣ်တၢ်ဘၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်အိလးဒီး ကညီသးစၢ် ၂ ဂၤ တၢ်မုးတၢ်ရၢ်အံၤ တၢ်ကစံၣ်ညီၣ် အီၤဖဲ လါအိးကထိဘၢၣ် ၂ သီအနံၤအဂ့ၢ်န့ၣ် ကွဲၣ်တတါ စံၣ်ညီၣ်ကွိၢ်ခိၣ်ကျၢ်စံးလီၤဝဲဖဲ လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၇ သီအနံၤန့ၣ်လီၤ.

ကစၢၢ်လၢ်အဃိၣ်အဃိ ကျိးလီၢ်လၢအဟးဂီၤကွံာ်တဖၣ် တၢ်တကွၤ သူၣ်ထိၣ်အဂီၢ်ကီခဲ

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၀ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ် စီၤမွဲးအူသၣ်

တလၢၤကီၢ်စဲၣ်, ယ့ကီၢ်ဆၣ် (ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဝီၢ်ရှ့ၣ်ကီၢ်ဆၣ်) ကျိးခွဲ (ကွဲၣ်တဲၤ) ကရူၢ်ဒီး လ့ၣ်ပိးကရူၢ်အပူၤ ဖဲလါအီကူးထိၣ်သီကတီၢ် ထံကျိဒိၣ်ထိၣ်ဒီး ကစၢၢ်လာ်အဃိ ကမျၢၢ်တဖၣ် အသဲးကျိး , ပနီကျဲကျိး ,ရီဘၢၣ်ကျိတဖၣ် ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲအဃိ လၢတၢ်ကကွၤသူၣ်က ဒါကွၤအီၤအဂီၢ် တၢ်ကီတၢ်ခဲ အိၣ်အဂ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် တဲဘၣ် ခ့ၣ်အဲးစံၣ်န့ၣ်လီၤ.

လ့ၣ်ပိးသဝီဖိ စီၤကွဲၣ်မိ တဲဝဲ"ကစၢၢ်လာ်အဃိ သဲးကျိး ,ပနီကျဲကျိးဒီး နဲးထူၣ်တဖၣ် ဟးဂီၤဖးအါညါ. ဟံၣ်ဖိဃီဖိ တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူဒီး ဖိသၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, ဆူၣ်ချအဂီၢ် ဘၣ်ဒိးသန့ၤထိၣ်သးလၢ တၢ်ထူၣ်တၢ်ဘိ တဖၣ်အံၤအိၣ် ၁၃ နံၣ်လံ. ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်သူၣ် အီၤလၢ နံၣ်ယံာ်အဃိ ဟးဂီၤကွံာ်လၢ တၢ်သတူၢ်ကလာ်အပူၤ ပနီကျဲအထူၣ် ၅၀၀ ခဲလၢာ်လီၤ. သဲးထူၣ် ၃၀၀ နဲးထူၣ် ၇၀၀ ပၣ်ဃုာ်ဝဲလီၤ. ကအိၣ်မူအဂီၢ် တၢ်ကီတၢ်ခဲ အိၣ်ဖးဒိၣ်လီၤ"အဂ့ၢ် စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

ယ့ကီၢ်ဆၣ်အပူၤ ကျိးခွဲ(ကွဲၣ်တဲၤ) သဝီ, လ့ၣ်ပိး ,အဘွီး ,မရဲထၣ် , နဲးကွံ, ကဲတီ, မ့တပ္ပ, ဆီထၣ်, နဲၣ်ပွါ, ကမိသဝီတဖၣ်အပူၤ လၢအပူၤကွံာ် လါအီကူာ် ၁၁ သီအနံၤ မူခိၣ်စူၤတပတုာ်ဘၣ်ဒီး ထံဒိၣ်ထိၣ်ဒီးကစၢၢ်လာ်အဃိ ကျိးလၢအအိၣ်လၢထံကျိနံၤတဖၣ် ကစၢၢ်လာ်အဃိ သဲးကျိး ,ပနီကျဲကျိး ,ရီဘၢၣ်ကျိးဒီး နဲးကျိးတဖၣ် ဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ် လုၢ်ဘၢကွံာ်အီၤ ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

ယ့ကီၢ်ဆၣ် ဘျီၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်စး အူခွးတ့ၣ်တဲဝဲ"လၢပကီၢ်ဆၣ်အပူၤ (NLD)တကပၤ လဲၤမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် တၢ်လီၢ်သနာ်က့ တၢ်လဲၤတၢ်ကွၤ တဂ့ၤအါအါဘၣ်. မ့ၢ်တုၤလၢ တၢ်ယီၤခါကတီၢ်မး တလၢၤကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ် ကရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ် အဝဲသ့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်လၢယၤတကပၤ လၢကလဲၤမၤစၢၤအဂီၢ် တၢ်လဲၤတၢ်ကွၤကီခဲအဃိ တတဲတၢ်နီတမံၤ ဒံးဘၣ်. ၁၉ သီအနံၤခဲကၢာ် ယကသံကွၢ်လၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်အပူၤ တိာ်ထိၣ်ဃာ်လံာ်ဝံၤလံ"အဂ့ၢ် တဲဘၣ်ခ့ၣ်အဲးစံၣ် ဖဲလါအီကူး ၉ သီအနံၤန့ၣ်လီၤ.

"ကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤ ဟဲမၤစၢၤတအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. ပှၤမၤစၢၤ တၢ်ကရူၢ်တဖၣ်ဒ့ ဟဲမၤစၢၤဘုသးတဖၣ်လီၤ. ဆှၢထိၣ်ဃာ်တၢ်ဟးဂီၤ စရီတဖၣ်လၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် အအိၣ်လီၤ. နံၣ်လၢကဟဲ ကျိးဒီးဟီၣ်ခိၣ် ခိသွဲလၢ ကဘၣ်ဟ့ၣ် ကစ့ၤလီၤဧါ အဂီၢ်. ကျိးတနီၤ တၢ်မ့ၢ်လၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်. ကကွၤသူၣ်တကဲ ထိၣ်နီတမံၤလၢၤဘၣ်. ဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဲထိၣ်ဝဲကပံာ်လၢာ်လံ. ကစၢၢ်တနီၤ ဟီၣ်ခိၣ်တဲၤထိၣ်လံ ဘၣ်လဲၤလၢ တၢ်ပလီၢ်အပူၤလီၤ"အဂ့ၢ် ကျိးခွဲသဝီ ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ် စီၤသီစ့တဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်– ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဝီၢ်ရီကီၢ်ဆၣ် နဲၣ်ရှဲၣ်ပဒိၣ်စီၤအဲၣ်ဒါ တဲစ့ၢ်ကီးဝဲလၢ ပထၢဃာ်ကမျၢၢ်တဖၣ် ကျိးအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဝံၤ လၢတၢ်ကကွၤသူၣ်ထိၣ်ကွၤသးအဂီၢ် ပကတဲသကိးဒီး ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အဂ့ၢ် တဲဘၣ်ခ့ၣ်အဲးစံၣ် န့ၣ်လီၤ.

တလၢၤကီၢ်စဲၣ်ဒီး ကညီကီၢ်စဲၣ်အပူၤ ဖဲအပူၤကွံာ် လါအီကူး ကတီၢ် မူခိၣ်စူၤ တပတုာ်ဘၣ်ထံဒိၣ်ထိၣ်ဒီး ကစၢၢ်လာ်ဝဲအဖီခိၣ် ဟံၣ်တဖၣ်, ကျဲ, တီၤ, စံာ်, ကျိး ဒီးတၢ်ဘှ့ၣ်အိၣ်ဘှ့ၣ်အီ တၢ်မၤတဖၣ် ဟးဂီၤဘၣ်ဒိၣ်ဝဲဒီး တုၤကတီၢ်အံၤ လၢတၢ်ကကွၤသူၣ်ထိၣ်ကွၤအဂီၢ် တၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ်ဝဲအဂ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် တဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကီးဝဲကလုာ်အမံၤတၢ်ပနီၣ်အဖီခိၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဝီၢ်ရီကီၢ်ဆၣ်ထုးထိၣ်လံာ်ပာ်ဖျါ

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၄ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်, စီၤရှါ.

ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်အမံၤ ,မံၤကယၢဒီး ကလုာ်တဒူၣ် တၢ်ပနီၣ်တဖၣ် သုတလီၤမၢ်ဘၣ်အဂီၢ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဝီၢ်ရီကီၢ်ဆၣ်အပူၤ ဒ်သိးဒူသဝီ ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဒီး သဝီဖိတဖၣ် ကသ့ၣ်ညါအဂီၢ် ထုးထိၣ်ဝဲလံာ်တၢ်ပာ်ဖျါတဘ့ၣ်ဖဲ လါစဲပထ့ဘၢၣ် ၁ သီအနံၤ န့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် သုးရှ့ၣ် ၁၆, ဝီၢ်ရီကီၢ်ဆၣ် လံာ်တၢ်ပာ်ဖျါနီၢ်ဂံၢ် ၁/၂၀၁၉ အပူၤ မ့မ့ၢ်ကညီကလုာ်န့ၣ် "စီၤ, မါ, စး ,နါ, နီၢ်" မ့မ့ၢ်တလၢၤတခီ "နဲၣ်, မ့, မံၣ်" မ့မ့ၢ်ပယီၤတခီ "အူ, မိၣ်, ဒိၣ်, မ" သ့ၣ်တဖၣ်လီၤအဂ့ၢ် ဒ်သိးတၢ်ကကီးအီၤကွဲးအီၤရှဲရှဲပျီပျီအဂ့ၢ် လံာ်တၢ်ပာ်ဖျါအပူၤ ပညိၣ်ဃာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃးတၢ်ပာ်ဖျါဝဲအံၤ အဖီခိၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဝီၢ်ရီကီၢ်ဆၣ် ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ် ပဒိၣ်စီၤမိၣ်ရှ့ၣ်တဲဝဲ "သးနံၣ် ၁၈ နံၣ်အဖီလာ် မံၤတဖၣ်အမဲာ်ညါန့ၣ် တၢ်ကီးဝဲ မိၣ်, မး ၁၈ နံၣ်အဖီခိၣ် တၢ်ကီးဝဲ အူ,ဒိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပတူၢ်ဘၣ်ဒ်သိး တၢ်ယုၢ်လီၤအိၣ်ကွံာ်ပှၤလီၤ. ကညီဖိလၢ ဟ်လီၤသးလၢ ကညီဖိတဖၣ် ကသ့ၣ်ညါဝဲ တၢ်အံၤဒီး ဒ်သိးလၢခံအမံၤတဖၣ် သုတကမၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ"အဂ့ၢ် တဲဘၣ်ခ့ၣ်အဲးစံၣ် န့ၣ်လီၤ.

၂၀၂၀ နံၣ်အပူၤ တၢ်မၤဝဲ ပၣ်တံၣ်ခဲလၢာ် တၢ်ဃုထၢအပူၤ ဒ်သိးတၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဖး (မဲ)ကန့ၢ်အဂီၢ် လၢတၢ်လီၤထၢဝဲ ပှၤဟ့ၣ်တၢ်ဖးအမံၤစရီအပူၤ လီၢ်ကဝီၤ ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်အမံၤ အမဲာ်ညါအပူၤ တၢ်ထၢနုာ်လီၤဝဲ "အူ, ဒိၣ်" မံၤကယၢတဖၣ်အံၤအဖီခိၣ် တၢ်ပဲာ်ထံနီၤဖး အိၣ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ထၢဝဲ ပှၤဟ့ၣ်တၢ်ဖး အမံၤစရီ မံၤအမဲာ်ညါ တၢ်ထၢနုာ်လီၤဝဲ မံၤကယၢ အူ/ဒိၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်နီၤဖးဝဲ မုၣ်/ခွါ ကသ့အဂီၢ်ဒီး လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တကပၤ တၢ်ဆီတလဲဝဲ Software တနၢ့်ဒံးဘၣ်အဃိ တၢ်ဘၣ်ထၢနုာ်လီၤဝဲ ဒ်အံၤအဂ့ၢ် ကညီကီၢ်စဲၣ် တၢ်ဃုထၢခီမံရှၢၣ် ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ထၢဝဲမံၤစရီ ဒ်အံၤအဖီခိၣ် ဝီၢ်ရီကီၢ်ဆၣ်ရူအပူၤ တၢ်မၤဝဲ တၢ်ထံၣ်လိာ် တဲသကိးအိၣ်ဝဲဒီး ကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤ ကွၤအ့ဆ့ၣ်ကွံကီၢ်ဆၣ် ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ် ခိၣ်အံၤ ကထၢကွၤဝဲပှၤမံၤစရီ ဒ်ကညီအမံၤ "မါ, စီၤ, စး ,နါ, နီၢ် "သ့ၣ်တဖၣ်လီၤအဂ့ၢ် ထုးထိၣ်ဝဲလံာ်တၢ်ပာ်ဖျါ ဖဲလါအီကူး ၈ သီအနံၤ န့ၣ်လီၤ.

ကွၤအ့ဆ့ၣ်ကွံကီၢ်ဆၣ် ကညီလံာ်လဲၢ်ဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၤ ပှၤနဲၣ်တၢ် စီၤယိၣ်သးအဲဆၢတဲဝဲ " ဝီၢ်ရီကီၢ်ဆၣ်တကပၤ ထုးထိၣ်ဝဲလံာ်တၢ်ပာ်ဖျါဒ်အံၤ ကြၢးဝဲလီၤ. ကြၢးဒုးသ့ၣ်ညါ ကမျၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနာ်က့ ကဲထိၣ်တၢ်ဆိမိၣ်တခါန့ၣ် တၢ်ဃုထၢကမံးတံာ်အံၤ ဘၣ်မနုၤဃိ လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တကပၤ နီၤဖးဝဲ ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်အမံၤ မုၣ်/ခွါ ကီခဲဝဲန့ၣ်လဲၣ်, ဒ်သိးကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ် တူၢ်လိာ်ကနၤ့အဂီၢ် လိၣ်လၢကဒုးနဲၣ်ဝဲဒီး တၢ်အုၣ်ကီၤတခါခါန့ၣ်လီၤ."အဂ့ၢ် တဲဘၣ်ခ့ၣ်အဲးစံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဝီၢ်ရီကီၢ်ဆၣ်တကပၤ ဘၣ်ထုးလံာ်တၢ်ပာ်ဖျါအံၤ ခီဖျိတၢ်သ့ၣ်ညါလၢ ဒီကလုာ်အဂံၢ်စၢ်အဃိ ပှၤကဟဲကူၣ်တရံးပှၤအပူၤ ပကထူၣ်ဖျဲးထိၣ်အဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်တခါဒီး လၢတၢ်သူဝဲ ကလုာ်မံၤတဖၣ် အဖီခိၣ် လံာ်တၢ်ပာ်ဖျါဝဲအံၤ တၢ်ကဆှၢအီၤလၢ ဝီၢ်ရီကီၢ်ဆၣ် သဝီသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤအဂ့ၢ် ပဒိၣ်စီၤမိၣ်ရှ့ၣ်တဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကညီကီၢ်စဲၣ်အပူၤ ၂၀၂၀ တၢ်ဃုထၢအဂီၢ် လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤကတီၤဆိတကပၤ တနံၣ်အံၤ လါမးရှးထိၣ်ကတီၢ် တၢ်ကလီၤထၢဝဲ ပှၤကဟ့ၣ်တၢ်ဖး အမံၤစရီတဖၣ် လၢကဝီၤဒ့ဘၣ်ထွဲဒီး ခီဖျိဒူသဝီ ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ် အိၣ်တဆီအဂ့ၢ် န့ၣ်လီၤ.

▶ကဘျံးပၤ(၇) တၢ်ပိာ်ထွဲ

လီၤအံၤန့ၣ် ကမံးတံာ် ၃ ဖုတကးဘၣ် ကညီသးစၢ်လၢ ကီၢ်ပူၤကီၢ်ချၢ တၢ်လီၢ်အါတတီၤသ့ၣ်တဖၣ် ထၢနုာ်လီၤ ဃုာ် တၢ်ထံၣ်တၢ်ဘၣ်သးတဖၣ် သ့ဝဲအဂ့ၢ် စီၤလၢၢ်နၢၤတဲအါထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကညီသးစၢ်တဖၣ် တကီၢ်ခါ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ လၢအတီခိၣ်ရိၣ်မဲမၤဝဲ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် တၢ်လဲၤကျဲအံၤ အသနူဒီးတၢ်လဲၤကျဲတဖၣ်န့ၣ် ကကဲထိၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအဂီၢ်ဒီး လၢထံရှု ကီၢ်သဲးတၢ်မၤအပူၤ ဟူးဂဲၤကနၤ့ ဂံၢ်ဘါကအိၣ်ဒီး တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် ဂ့ၤဂ့ၤအဂီၢ် ကီၢ်ပူၤ, ကီၢ်ဆၢကညီ သးစၢ်လၢ အဟူးဂဲၤမၤတၢ်လၢ တၢ်လီၢ်အါတီၤ ထံၣ်လိာ်သးဝံၤ ကဟ်လီၤဝဲ တၢ်ဘၣ်သးအခါဃိ ကနၤ့အဂီၢ် တၢ်ပညိၣ်အီၤဝံၤ မၤဝဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ် အံၤအဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဝဲန့ၣ် ကညီသးစၢ် ကရၢ KYO ,ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ KWO ,ကညီကွဲဖိပှာ်ဘျးစဲ KSNG ,ကညီသးစၢ်ဘျးစဲ KYN , သးစၢ်လၢ ဝ့ၢ်တကူၣ်ကီၢ်ခီဒိၣ်, အ့ယၣ်ဝတံၣ်ကီၢ်ခီဒိၣ်, ပကိကီၢ်ခီ, တနိတရံၣ်ကီၢ်ခီ, တလၢၤကီၢ်စဲၣ်, ကညီကီၢ်စဲၣ်, ကယါကီၢ်စဲၣ်တဖၣ်အပူၤ သးစၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ်ဒီး ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ထီဘိကမံးတံာ်တဖၣ် ဃုာ်ဒီးပှၤသ့ပှၤဘၣ်တဖၣ် ခဲလၢာ် ၈၀ ဘျဲၣ်ဟဲထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် ၄ သီအပူၤတၢ်ဟ့ၣ်ခီနီၤလီၤဝဲ တၢ်အိၣ်သးလၢ ကတီၢ်အံၤတဖၣ်, တၢ်တဲသကိးအီၤ, ကညီသးစၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် တၢ်တိၣ်ဖျါထိၣ်အီၤ, တၢ်တဲသကိးဝဲ တၢ်ကပာ်လီၤ တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် တဖၣ်, တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါဝဲ ကီၢ်ပယီၤဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ် ထံရှု ကီၢ်သဲးဒီး, တၢ်ဟ်လီၤဝဲ တၢ်ကကွဲးပာ်လီၤ ကညီသးစၢ် တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်, တၢ်ဟ်လီၤဝဲ ကညီသးစၢ်သနူဒီး ဆူမဲာ်ညါတၢ်မၤတဖၣ်ဝံၤ တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲ တၢ်ကကွဲးပာ်လီၤ တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် တၢ်မၤကမံးတံာ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ကညီသးစၢ် ပိာ်မုၣ်ခၢၣ်စးတဂၤလၢအမ့ၢ် နီၢ်ဆၢဆၢတဲဝဲ "ပဝဲကညီသးစၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢထံရှု ကီၢ်သဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ လၢဒီကလုာ်တၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပဟူးဂဲၤလၢ တဂၤလၢသနၢၣ်န့ၣ်လီၤ . ပဟ်ဖှိၣ်တၢ်ပညိၣ် တခါဃီဒ်အံၤဝံၤ ပမၤအီၤ တအိၣ်နီတဘျီဒံးဘၣ်. ပစးထိၣ်မၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဟ်လီၤ တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် ကနၤ့အဂီၢ် ပစးထိၣ်တဲသကိးအီန့ၣ်လီၤ. ကဟဲထိၣ် တဆီဝံၤတဆီလီၤ တၢ်အံၤ ကကဲထိၣ် ကျဲတဘိလၢ ဆူမဲာ်ညါ သးစၢ်တဖၣ် ကဟံးထိၣ်ဖိၣ်ထိၣ်မူဒါ ဆူမဲာ်ညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ." အဂ့ၢ်တဲဝဲလီၤ.

ကညီသးစၢ် တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လၢဝံၤအံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲလၢအပူၤကွံာ် ကညီသးစၢ်တၢ်ကူၣ်လိာ် တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိး Karen Youth Seminar လၢတၢ်မၤအီၤဖဲ ၂၀၁၈ နံၣ် လါနိၣ်ဝ့ဘၢၣ် ၁၉ သီတုၤ ၂၃ သီအနံၤ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဖှၣ်အၣ်ကီၢ်ရှ့ၣ် လ့ဝါတၢ်လီၢ်အံၤ တၢ်ဆၢတဲာ်တခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဝဲအံၤ မ့ၢ်ဝဲအဆိကတၢၢ် တဘျီလၢ တၢ်ကကွဲးပာ်လီၤဝဲ တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တၢ်စးထိၣ်ထုးထိၣ်ရၤလီၤအီၤဖဲ ၂၀၁၃ နံၣ်, လါစဲးပထ့ဘၢၣ်လီၤ

ကမၤနၢၤတၢ်လၢ (၂၀၂၀) တၢ်ဃုထၢအဂီၢ်ကဝုာ်ကျဲးစၢးဝဲအဂ့ၢ် KNDP ပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤစံးဝဲ

လါစဲးပထ့ဘၢၣ်, ၁၀သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်
နၠၣ်နီၣ်

နံၣ်လၢကဟဲ ၂၀၂၀ တၢ်ဃုထၢအဂီၢ် ကညီဒီကလုာ် ဒံၣ်မိၣ်ကရဲၣ်တ့ၣ်ပၣ်တံၣ် KNDP လၢ အအိၣ်သူၣ်လီၤသးလၢ ကညီကီၢ်စဲၣ်အံၤန့ၣ် လၢကီၢ်စဲၣ် ဘျိၣ်ဒိၣ်အပတီၢ် ကမၤနၢၤတၢ်အဂီၢ် ကဂုာ်ကျဲးစၢးဝဲအဂ့ၢ် ပၣ်တံၣ် အပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ မါအိၣ်ပ့ၠၣ်စိ စံးဝဲဒၣ်နၠၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ဝဲအံၤ မါအိၣ်ပ့ၠၣ်စိ စံးလီၤဝဲဖဲ တၢ်မၤတၢ်အိးထိၣ် KNDP ပၣ်တံၣ်ကီၢ်ဆဉ်အရှ မူးတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤလၢ ရၤမတံဝ့ၢ်ကဝီၤဒ့ ၅ အိၣ်စ့ၣ်ယၣ်ကျဲ ဖါစံၤဟီၤထဲလ် အပူၤဖဲ လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၉ သီဂီၤခီ အဆၢကတီၢ်နၠၣ်လီၤ.

"လၢဘျိၣ်ဒိၣ်အပူၤန့ၣ် ဘျိၣ်ဒိၣ်အိၣ်ဝဲ ခံခါလၢအမ့ၢ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်ဘျိၣ်ဒိၣ်ဒီး ကီၢ်စဲၣ်ဘျိၣ်ဒိၣ်နၠၣ်လီၤ. KNDP ပၣ်တံၣ်အံၤ အိၣ်သူၣ်လီၤဝဲအသးလၢ ကညီကီၢ်စဲၣ်ပူၤအဃိ လၢကမၤနၢၤဝဲ ကီၢ်စဲၣ်ဘျိၣ်ဒိၣ်အဂီၢ် ကဂုာ်ကျဲးစၢးဝဲလၢ တၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ အပူၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စၢဖှိၣ်ဘျိၣ်ဒိၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟ်ဖှိၣ် ထိၣ်အီၤလၢ ဘျိၣ်ဒိၣ်ခံခါဒ်အမ့ၢ် ကမျၢၢ်ဘျိၣ်ဒိၣ်ဒီး ကလုာ်ဘျိၣ်ဒိၣ်သနာ်က့ လၢကန့ၢ်ဘၣ် တၢ်လီၢ်အဂီၢ် တသ့ဖဲအသ့ ကနုာ်ပြၢဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပမ့ၢ်နု့ၢ်ဘၣ်တၢ်လီၢ်လၢ ကီၢ်စၢဖှိၣ်ဘျိၣ်ဒိၣ် ပတီၢ်နှၣ် ကဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ကလုာ်ဒူၣ်ပၣ်တံၣ်အဂၤ သ့ၣ်တဖၣ် တကးဒံး ဘၣ် ကဟ်ဖှိၣ် မၤသကိးစ့ၢ်ကီးတၢ်ဒီး ကီၢ်ဒိတဘ့ၣ်ပၣ်တံၣ်လၢ အဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ" အဂ့ၢ် KNDP အပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ တဲလီၤဝဲဒၣ်နၠၣ်လီၤ.

လၢနု့ၢ်အမဲာ်ညါ KNDPပၣ်တံၣ်အံၤ ဟံးဝဲခိၣ်တဃာ်လၢ ကညီကလုာ်အဃိ လၢကမၤတၢ်လၢ ကညီဖိဂ့ၢ်ဝီအဂီၢ် ကဘၣ်နၢ်ပၢၢ်ဝဲ သနာ်က့ ထံကီၢ်လၢကလုာ်ဒူၣ် ဟ်ဖှိၣ်အိၣ်ဆိးဝဲတဘ့ၣ်အံၤ လၢကလုာ်ဒူၣ်အဂၤ ဂ့ၢ်ဝီအဂီၢ်စ့ၢ်ကီး လၢကအိၣ်ဒီး တၢ်တုၤသိးထဲသိးအဂီၢ် တသ့ဖဲအသ့ ကမၤဝဲအဂ့ၢ် မါအိၣ်ပ့ၠၣ်စိ တဲအါထိၣ်ဝဲဒၣ်နၠၣ်လီၤ.

"ဒ်ဆၢကတီၢ် တၢ်အိၣ်သးခဲ အံၤအသိးန့ၣ် တၢ်တုၤသိး ,တၢ်ထဲသိး ,ကလုာ်ဒူၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အကစၢ်ဒၣ်ဝဲ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤ နီၢ်ကစၢ်သးသ့ၣ်တဖၣ် နု့ၢ်လံၤ်ဓါန့ၣ် ပဘၣ်ဃုသမံသမိးကွၢ်က့ၤ. တကီၢ်ခါခဲအံၤ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တလၢထိၣ်ပှဲၤ ထိၣ်ဒံးဘၣ်အဃိန့ၣ် ပဝဲပပၣ်တံၣ်အံၤလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်စံၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် ကန့ၢ်အဂီၢ် ပကမၤလၢကျိၤကျဲလီၤလီၤဘျ၊ဘျ၊လီၤ." အဂ့ၢ် KNDP တဲမၤပှဲၤအါထိၣ် ကဒီးဝဲဒၣ်နၠၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်မၤဝဲရၤမတံ ကီၢ်ဆဉ်တၢ်အိးထိၣ်ပၣ်တံၣ်ရှုး အမူးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ KNDP ပၣ်တံၣ်အပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ မါအိၣ်ပ့ၠၣ်စိ, ရၤမတံကီၢ်ရှၣ် KNDP အပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ စီၤအ့မွဲၤဒီး ပၣ်တံၣ်ကရၢဖိတဖၣ် KNU သုးက့ ၇ သုးခိၣ်ဒိၣ်စီၤဖီဒိၣ်, သိၣ်မှံၤပၣ်တံၣ် ကရၢဖိတဖၣ်ဃုာ်ဒီး ပှၤဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ် ပှၤကညီနီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢာ် ၁၀၀ ဘျဲၣ်ဟဲထိၣ်ဝဲနၠၣ်လီၤ. လၢတၢ်အိးထိၣ်ရှ အဂီၢ် တၢ်က်တဲာ်ဝဲ ဖီပျံၤဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်ကတိၤအိးထိၣ်လၢ ပၣ်တံၣ်အပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ မါအိၣ်ပ့ၠၣ်စိဃုာ်ဒီး တၢ်တဲဖျါထိၣ်ဘၣ်ဃးဒီး ခါဆူညါ ပၣ်တံၣ် တၢ်မၤကျိၤအကျဲ သ့ၣ်တဖၣ် နၠၣ်လီၤ.

ကညီဒီကလုာ် ဒံၣ်မိၣ်ကရဲၣ်တ့ၣ်ပၣ်တံၣ် Karen National Democratic Party-KNDP အံၤ မ့ၢ်ဝဲပၣ်တံၣ်လၢ အိၣ်သူၣ်လီၤသးလၢ ကညီကီၢ်စဲၣ်ပူၤ ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်စံၣ်ဒီး တၢ်လဲၤထိၣ်လဲၤထီ ပၣ်တံၣ် KSDDP , ကညီ ဒံၣ်မိၣ်ကရဲၣ်တ့ၣ်ပၣ်တဲၣ် KDP ကညီတၢ်ဃူတၢ်ဖိးပၣ် တံၣ် PSDP ကညီပၣ်တံၣ် ၃ ဖုဒီး ပိုၤ–စှိၤဒံၣ်မိၣ်ကရဲၣ်တ့ၣ်ပၣ်တံၣ် အခိၣ်အနၢ်သ့ၣ်တဖၣ် သ့ၣ်တဖၣ်ပၣ်ဖှိၣ်ထိၣ်သးဒီးကဲထိၣ်ဝဲ KNDP နၠၣ်လီၤ.

အခဲအံၤ ကညီကီၢ်စဲၣ်ကီၢ ဆဉ် ၇ ဘ့ၣ်အပူၤန့ၣ် ကီၢ်ဆဉ် ၅ ဘ့ၣ် ကီၢ်ဆဉ်နီၤဖး ၂ ဘ့ၣ်ဃုာ်ဒီး ဒူသဝီ ပၣ်တံၣ်ရှုသ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ် အိးထိၣ်ဃာ်ဝဲရှုခဲလၢာ် အိၣ်ဝဲအဖျၢၣ် ၁၀ ဒီး မ့မ့ၢ်လၢလီၢ်ခၢၣ်သး ရှုတခီဘၣ်တၢ်သူၣ်လီၤအီၤလၢ အကညီကီၢ်စဲၣ် ဝ့ၢ်ခိၣ်ဖၣ်အၣ် ဝ့ၢ်ပူၤနၠၣ်လီၤ.

တၢ်ကမၤလၤကပီၤဘၣ် ကညီမၤထူရၤမုၢ်နံၤ ဒ်တၢ်ဘျၢသဲစး အခွဲးအယာ်ကန့ၢ်အဂီၢ် ကညီတၢ်ကရၢကရိ (၁၈) ဖု ထုးဖျါထိၣ် တၢ်ပာ်သး

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၅ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်
စီၤထိလ့.

ကညီဒီကလုာ် မၤထူရၤမုၢ်နံၤအံၤ မ့ၢ်ဝဲမုၢ်နံၤဒိၣ်ထိလၢ ကညီကလုာ်အဂီၢ်အဃိ ဒ်တၢ်ဘျၢသဲစး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အိၣ်အသိး တၢ်မၤအီၤ ကန့ၢ်လၢလၢပှဲၤပှဲၤအဂီၢ် ကီၢ်ပဒိၣ် တကပၤ ကမၤထွဲန့ၢ်လၢ တၢ်တီတၢ်ကြၢ်အဂ့ၢ် ကီၢ်ပူၤကညီဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်ကရၢကရိ ၁၈ ဖုထုးထိၣ်ဟ်ဖျါထိၣ်တၢ်ဘၣ်သးဖဲ လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၄ သီအနံၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃး ကညီဒီကလုာ် မၤထူရၤမုၢ်နံၤန့ၣ် ကီၢ်ပူၤကညီဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်ကရၢကရိတဖၣ် မၤဝဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လၢ ဝ့ၢ်တကူၣ်, လာ်ခီကျံၣ် မ့ၣ်တဲၣ်ကျဲ နီၢ်ဂံၢ် ၅၂၄ တၢ်သူၣ်ထိၣ် ၉ ကတြၢအပူၤ ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၄ သီအနံၤ, ဂီၤခီ အနၣ်ရံၣ် ၁၀တုၤ ဟါလီၤ ၂ နၣ်ရံၣ်ကတီၢ် တၢ်မၤအီၤဝံၤ တၢ်ထုးထိၣ်ဝဲ တၢ်ပာ်သးဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

"တနံၤအံၤ ကညီခိၣ်နၢ်လၢ အမံၤဟူသၣ်ဖျါတဖၣ်, တၢ်ကရၢကရိအပူၤ ခိၣ်နၢ်တဖၣ် တၢ်အစၢသ့ၣ်တခါအံၤ တမ့ၢ်လၢ တနံၣ်ဂီၢ်ဘၣ်ဒီး ကမ့ၢ်ဝဲ တစိၤသးလၢ ကညီဒီတကလုာ်အဂီၢ် ယထံၣ်လၢ မ့ၢ်တၢ်စိကမိၣ်ဆိအီၤ တခါလီၤ" အဂ့ၢ် သပှၠၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဖိၣ်ဒ့ရှၢၣ် ပှၤနဲၣ် တၢ် စီၤမွဲမ့သူၣ် တဲဝဲဖဲ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ နၠၣ်လီၤ.

လၢနု့ၢ်အမဲာ်ညါ ဘၣ်ဃးက ညီမၤထူရၤ မုၢ်နံၤအံၤ တၢ်ကြၢးဆိကမိၣ်အီၤလၢ တၢ်ကပာ်ကယာ် ကလုာ်ဒူၣ်အခွဲးအယာ် တၢ်ဘျၢတကပၤဒီး ဒ်ကညီတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ, တၢ်ဘျၢသဲစးတဖၣ် ကအိၣ်ဒံးလဲာ်သနာ်က့ တၢ်ကြၢးဆိကမိၣ်အီၤလၢ မ့ၢ်ကလုာ်တကလုာ်လၢ နု့ၢ်မၤလၤကပီၤဘၣ် နံၤဒိၣ်နံၤထိတဖၣ်အဂ့ၢ် အဝဲတဲအါထိၣ်ဝဲ နၠၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ ဝ့ၢ်တကူၣ်ဖွၣ်စိမိၤ, တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤဝဲၤကိျၤ, ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒီကထၢၣ်နဲလဲၣ် ဒုးသ့ၣ်ညါ ဖးဖျါထိၣ်ဝဲ စီၤဘးအူကွံ ထံရှုၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒီးတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ် အတၢ်ထံၣ်တဖၣ်လၢ ၁၉၄၂–၁၉၄၉ အံၤအသိး တၢ်ဒုးလိာ်ထိၣ်ဖးထိၣ် ကညီနံၣ်ထိၣ်သိ လီၢ်ခၢၣ်သးထိဘိကမံးတံး နဲၣ်ရှဲၣ် မါကြိၣ်ညိး ဖးဖျါထိၣ်ဝဲ ကညီကလုာ် မၤထူရၤဟဲကဲထိၣ်အသးဒီး ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ် ကဒိးန့ၢ်ဘၣ် အခွဲးအယာ်လၢပှဲၤ တၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ်ဝံၤ ခၢၣ်စးလၢ ဟဲထိၣ်တဖၣ် တဲသကိးဝဲ အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ.

"တၢ်ထံၣ်ကမဉ်ဝဲ စီၤဘးအူကွံလၢ မ့ၢ်ပှၤထိဒါ သုးခိၣ်ကျၢ်အိၣ်ဆါဒီး တၢ်သဘျခိၣ်နၢ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲဒီး ဒ်သိးတၢ်ကသ့ၣ်ညါဝဲ တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ မ့ၢ်တီအဂီၢ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကွဲးဝဲ လံာ်အံၤန့ၣ်လီၤ" အဂ့ၢ် ဒီကထၢၣ် နဲလဲၣ် တဲဝဲနၠၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝံၤ ကတိၢ် ထုးထိၣ်ဝဲ လံာ်တၢ်ပာ်သး တဘ့ၣ်ဝံၤ ကညီမၤထူရၤမုၢ်နံၤအံၤ မ့ၢ်ဝဲကညီဒီကလုာ် မုၢ်နံၤဒိၣ်ထိတခါအဂ့ၢ်, စီၤဘးအူကွံအံၤ မ့ၢ်ဝဲပှၤတဂၤလၢ ဟူးဂဲၤထိၣ်ဃုတ့ၢ်ဝဲ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်ဒီး ကီၢ်စၢဖှိၣ် ကအိၣ်ဖျါထိၣ်အဂီၢ် ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤတ့ၢ်သးသမူလၢ ထံကီၢ်ဒီး ပှၤကလုာ်ဂီၢ်အဃိ မ့ၢ်တၢ်တခါလၢ နဆၢတဲာ် အလုၢ်အပှၤတနု့ၢ်ဘၣ်ဒီး လၢတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်ကွၤဒီး ဆူမဲာ်ညါ တၢ်ဒ်အံၤ သုတကဲထိၣ်လၢၤတဂ့ၤ အဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်က့ၤတဖၣ် ပာ်ဃုာ်ဝဲ နၠၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ဘျၢသဲစး နီၢ်ဂံၢ် ၄ အဆၢဖိ (ဂ) ဒီး (ည) အသိး တၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုကယာ် ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ် , လုၢ်လါတၢ်ဆဲးတၢ်လၤ, တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤတဖၣ် တၢ်ကထုးဖျါထိၣ်ဒီး မုၢ်နံၤဒိၣ်ထိတဖၣ် တၢ်ကမၤလၤကပီၤအီၤ သဘျှပၣ်ဃုာ်အဃိ ထံကီၢ်ပဒိၣ်ကမၤထွဲန့ၢ်လၢ တၢ်တီတၢ်ကြၢ် အဂ့ၢ် ဟ်ဖျါဃၣ်ဝဲလၢ လံာ်တၢ်ပာ်သးအပူၤ နၠၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်ပာ်သးဝဲန့ၣ် ဘၣ်တၢ် ထုးထိၣ်အီၤလၢ ကီၢ်ပူၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် ကညီဘျၢထံခရံာ်ဖိ စၢဖှိၣ် KBC, တၢ်ဒုးလိာ်ထိၣ်ဖးထိၣ် ကညီနံၣ်ထိၣ်သိ လီၢ်ခၢၣ်သး ကမံးတံာ် (နိၣ်တၢ်မျၢ်–အ့ဆ့ၣ်), ကညီဘူးဒး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤကရူၢ်, ကညီဝါကရူၢ်, ကညီကမျၢၢ်ပၣ်တံၣ်, ကညီကလုာ်ဒူၣ်ပၣ်တံၣ်, ကညီဒီကလုာ် ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်တ့ၣ်ပၣ်တံၣ်, အ့ယၣ်ဝတံာ် ကီၢ်ခီဒိၣ် ကညီလံာ်လဲၢ်ဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၤကမံးတံာ်, ဝ့ၢ်တကူၣ် ကီၢ်ခီဒိၣ် ကညီလံာ်လဲၢ်တၢ်ဆဲး တၢ်လၤ ကမံးတံာ်, ကညီပိၢ်ရိကရၢ, သစၢ်တဖၣ်, ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢတဖၣ် ခဲလၢာ်ကရူၢ် ၁၈ ဖုဟ်ဖှိၣ်ထိၣ်သးနၠၣ်လီၤ.

တၢ်ပာ်သးဒီး လံာ်တၢ်ကွဲး ဟ်လီၤတဖၣ် တၢ်ကဆှၢဃီၤအီၤဆူ ကီၢ်ခိၣ်, ထံကီၢ်ပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်, ကမျၢၢ်ဘျိၣ်ဒိၣ်, ဒီကလုာ်ဘျိၣ်ဒိၣ် ပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤတဖၣ်ဒီး ထံကီၢ်ပတီၢ် ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိၣ် အဂ့ၢ် တၢ်ဆၢတဲာ်လီၤအီၤလၢ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤ နၠၣ်လီၤ.

ကညီသးစၢ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်ကဟဲအိၣ်ဖျါထိၣ်အဂီၢ် တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ် တၢ်မၤကမံးတံာ်

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၁ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်

ကညီသးစၢ်ကရၢ KYO တီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲဒၣ်ဒီး ကညီသးစၢ်လၢ တၢ်လီၢ်အါတီၤ ပာ်ဖှိၣ်ထိၣ်သး မၤဝဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တခါဖဲ ကီၢ်ကျိၣ်တဲၣ်ကီၢ်ပယီၤကီၢ်ဆၢ စးထိၣ်လၢလါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၆ သီတုၤ ၉ သီအနံၤ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤဒ်သိး ကညီသးစၢ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် ကဟဲအိၣ်ဖျါထိၣ်အဂီၢ် တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲ တၢ်မၤကမံးတံာ် ၃ ဖုနၠၣ်လီၤ.

KYO ကရၢခိၣ် စီၤလၢၢ်နၢၤ တဝဲ "ဒ်သိးကညီသးစၢ် အဖီလ်စံၣ်ဟဲအိၣ်ဖျါထိၣ်အဂီၢ် ပကကိးအါထိၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ခံဘျီအဂ့ၢ် ပဆၢတဲာ်လီၤဃာ်လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဖၣ်နၣ်အပူၤ ဒ်သိးတၢ်ကမၤအိၣ်ဖျါထိၣ်တၢ်အဂီၢ် ပပာ်လီၤဃာ် တၢ်မၤကမံးတံာ် ၃ ဖုနၠၣ်လီၤ. တၢ်တဖုန့ၣ် တၢ်ဒုးလိာ်ထိၣ် ဖးထိၣ်ကမံးတံာ်, ဝံၤ တၢ်ကွဲးလီၤ တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် ပတြိာ်ကမံးတံာ် , မ့ၢ်ဝံၤ ကမံးတံာ်လၢ ကဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး ကမံးတံာ်ခံဖုန့ၣ် အဃိ ပကိးအီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး ကမံးတံာ်နၠၣ်လီၤ" အဂ့ၢ်တဲဘၣ် ခ့ၣ်အဲးစံၣ် နၠၣ်လီၤ.

ကမံးတံာ် ၃ ဖုလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လၢကဟဲဆူမဲာ်ညါအပူၤ တၢ်ကဃုထၢဟ့ၣ်လီၤ မူဒါတဖၣ်အသိး ကညီသးစၢ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် တၢ်ကွဲးပာ်

ကွၢ်ဆူလံာ်ကဘျံးပၤ (၆) ▶▶▶

တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်ကန့ၢ်အဂီၢ် ကလုာ်ဒူၣ်ဂ့ၢ်ဝီအံၤ တၢ်ကြၢးယုအစၢလၢတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်ပူၤအဂ့ၢ် ပဒိၣ်စီၤသမ့ၣ်ထိစံးဝဲ

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၃ သီ , ၂၀၁၉ နံၣ် စီၤရှါ.

ကီၢ်ပယီၤပူၤ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ် ဂ့ၢ်ဝီ အဂီၢ် ကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤ ကြၢးမၤထွဲဝဲ လၢ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်ကျိၤကျဲလီၤအဂ့ၢ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ် ကရၢ လီၢ်ခၢၣ်သး ထီဘိကမံးတံာ် တဂၤလၢအမ့ၢ် ပဒိၣ်စီၤသမ့ၣ်ထိ စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကညီကီၢ်စဲၣ် ကလံၤစီးတကပၤ သ့ၣ်တိၣ်ဝ့ၢ်သီအပူၤ ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၁ သီအနံၤ တၢ်မၤလၤကပီၤဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ တၢ်ကတိၤအိးထိၣ်အခါ ပဒိၣ်စီၤသမ့ၣ်ထိ စံးလီၤဝဲဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

"ကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤ လၢကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်ဒီး ကီၢ်ပူၤတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ် ကြၢးဟူးဂဲၤမၤအီၤလၢ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အပူၤ လၢတပၣ်ဃုာ်ဒီး ကျိချံမျိာ်သၣ်ဘၣ်န့ၣ် လိၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်န့ၣ်မး လၢကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ် ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤန့ၢ်ဝဲ မတၤလဲၣ်န့ၣ် အစၢကဟဲဖျါထိၣ်. တဂၤဒီးတဂၤ ကအိၣ်ထိၣ်ဒီး တၢ်နၢ်ပၢၢ်လိာ်သးလီၤ. ကတိၢ်အံၤ လဲၤအသးလၢ ကပၤကပၤဒ်အံၤန့ၣ် လၢတၢ်သူၣ်ထိၣ် တၢ်နၢ်ပၢၢ်အဂီၢ် လိၣ်ဖးအါဒံးန့ၣ်လီၤ" အဂ့ၢ် စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကညီဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်ကရၢကရိ ခံဖုလၢအမ့ၢ် ဆ့ၣ်မုၢ်ထိၣ်ဒီး ဆၣ်တူၢ်ဂီၤ တီခိၣ်ရိၣ်မဲမၤဝဲ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ သ့ၣ်တိၣ်ဝ့ၢ်သီ, ပသံၣ်ခွဲဘျိၣ်အပူၤ အဆိကတၢၢ်တဘျီအံၤ ကွဲမှာ်ဝဲ ကီၢ်ပဒိၣ် ဝဲၤကျိၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ဘၣ်ဆၣ် ကီၢ်ပဒိၣ် ဝဲၤကျိၤတနီၤ တြီဝဲလၢ ကလဲၤဝဲဆူ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤအိၣ်ဝဲအဂ့ၢ် ပှၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် တဲဘၣ်ခ့ၣ်အဲးစံၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်သးဝဲန့ၣ် တၢ်တြီဝဲ တၢ်မၤလၤကပီၤ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ အိၣ်ဝဲအမဲာ်ညါ တၢ်မၤလၤကပီၤ ကညီကလုာ် မုၢ်နံၤ ဒိၣ်ထီတဖၣ် စ့ၢ်ကီး တၢ်လိာ်ကွီၢ်ဝဲ ပှၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲ မၤလၤကပီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် အိၣ်ဝဲဒီး မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤဟးဂီၤဝဲ တၢ်နၢ်ပၢၢ်အဂ့ၢ် ပဒိၣ်စီၤသမ့ၣ်ထိ စံးအါထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၂၁ သီအနံၤ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်မုၢ်နံၤလၢ တၢ်မၤဝဲဖဲ သ့ၣ်တိၣ်အပူၤန့ၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် လီၢ်ခၢၣ်သး ထီဘိကမံးတံာ် ပဒိၣ်စီၤသမ့ၣ်ထိ, ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် နံၣ်ရှ့ၣ် – ၂ ပဒိၣ်စီၤလးထိ, တီအှကီၢ်ရှ့ၣ်ခိၣ် ပဒိၣ်စီၤအဲၣ်ဝါ, ဘျိၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်စး, ကီၢ်စဲၣ် ပဒိၣ်ကရူၢ် ဝဲၤကျိၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်, ဖၣ်အၣ်–ကြၢ်တ့ ကီၢ်ဆၣ်အပူၤ ကညီသးစၢ် ခၢၣ်စးတဖၣ် ဒီးလီၢ်ကဝီၤဖိ ခဲလၢာ် ၃၀၀ ဘျဲၣ် ဟဲထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထၢဖှိၣ် ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်စရီတၢ်ဂ့ၢ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်ဒီး ကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ် ကဆဲးတဲသကိး

လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၈ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ် စီၤရှါ

တၢ်လီၢ်လၢ ကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ် လဲၤကွၤတတုၤ တၢ်လီၢ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ ဒဲကဝီၤတဖၣ် ခီကီၢ်ကွီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကညီဖိၣ်စုကဝဲၤ ဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်အပူၤ ဖိသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်စရီ တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ကတဲသကိးအီၤဒီး တၢ်ကဖိၣ်လိာ်စုမၤသကိးတၢ်အဂ့ၢ် ခံခီခ့ကပၤ ဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် တဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ကထၢဖှိၣ် ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်ကစရီ ခီခံကပၤ ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဝဲန့ၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၅ သီအနံၤဖဲ ဝ့ၢ်ဖၣ်အၣ်, တိၣ်ဝ့ၣ်ယတနၣ် ဟ်ၤထဲအပူၤဒီး ကညီကီၢ်စဲၣ် ပှၤဂ့ၢ်ဝီကိတိာ်, ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤဒီး တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါဝဲၤကျိၤ, ကညီ ဆူၣ်ချမၤစၢၤဝဲၤကျိၤ (KDHW), မဲၢ်တီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ် (MTC), ထၢၣ်ဝံချၢဆူၣ်ချကရူၢ် (BPHWT) တဖၣ်ဒီး ကရၢသဘျ NGO တဖၣ် ဟဲထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်– ကညီဆူၣ်ချမၤစၢၤဝဲၤကျိၤခိၣ် (KDHW) ပဒိၣ်စီၤအဲၣ်ကလုာ်ရှ့ၣ်အူတဲဝဲ "ကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤ အဝဲသ့ၣ်ထၢဃာ် စရီ အိၣ်. ပဝဲသနာ်က့ ပထၢဃာ်အိၣ်လီၤ. ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်စရီလၢ ပထၢဃာ်အီၤတဖၣ် လၢကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤ ကပာ်ပနီၣ်နၢ့်ပှၤဒီး လၢကညီကလုာ်မံၤ အမဲာ်ညါ မံၤတၢ်ပနီၣ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် "စီၤ နီၢ် နၣ် နါ" သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ် တၢ်ကဖၢနုာ်လီၤအီၤအဂီၢ် ပကဘၣ်တဲသကိးအီၤ ဖးအါဒံးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒ်သိးတၢ်ကပာ်ပနီၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်တဲသကိးအီၤဒံး န့ၣ်လီၤ" အဂ့ၢ် တဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဲသကိးလၢ ကတိၢ်ယံာ်ဝဲ တသိဝဲန့ၣ် တၢ်တဲသကိးဝဲ ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်စရီ တၢ်အိၣ်သးလၢ တၢ်ကမၤဖျါထိၣ် အမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်, တၢ်ကပာ်ပနီၣ် ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်စရီ တၢ်ဂ့ၢ်ဒီး တၢ်ပာ်လီၤဝဲ ဆူမဲာ်ညါ တၢ်မၤတဖၣ် တၢ်တဲသကိးဝဲန့ၣ် လီၤ. ကီၢ်ဆၢဟီၣ်ကဝီၤ ခီကီၢ်ပှၤမၤ တၢ်ဖိ အဖိတဖၣ်ဒီး ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ ဒဲကဝီၤအပူၤ ဖိသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ် စရီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်တဲသကိးအီၤဝံၤ မၤန့ၢ်အစၢလၢ အဂ့ၤတကပၤ လီၤအဂ့ၢ် KDHW ပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ် ဖးတၢ် ဒီကထၢၣ် မ့ၣ်တၣ် တဲဝဲန့ၣ် လီၤ.

ကီၢ်စဲၣ် ပှၤဂ့ၢ်ဝီကိတိာ်ခိၣ် စီၤဘိၣ်ဘိၣ်ဝ့မိၣ်တဲဝဲ " တၢ်ပာ်ပနီၣ် အိၣ်လၢ တၢ်လီၢ်ကိးပူၤဒဲးကတိၢ် မ့ မ့ၢ်တၢ်ကဲဘျုးလၢ ပှၤကမျၢၢ်အဂီၢ် နၣ် ပကဘၣ်ပာ်ဖှိၣ် မၤအီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကလီၤထၢဝဲ ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ် စရီအဂီၢ် ပကဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲ (Working group)တဖုဒီး ကမၤဖျါထိၣ် အမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်န့ၣ်လီၤ" အဂ့ၢ် တဲဘၣ် ခ့ၣ်အဲးစံၣ်ဖဲ စဲးပထ့ဘၢၣ် ၁၆ သီ အနံၤန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ကွိၣ်တဲၣ်–ကီၢ်ပယီၤ ကီၢ်ဆၢ တၢ်လီၢ်လၢ ဆူၣ်ချကရူၢ်တဖၣ် လဲၤတတုၤအလီၢ်တဖၣ်အပူၤ ဖိသၣ်လၢအိၣ်ဖျဲၣ်တအိၣ်ဒီး တၢ်မၤနီၣ် မၤဃါတဖၣ် အိၣ်လၢ အကလးဒီး ဖိသၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဆူမဲာ်ညါ တၢ်လီၤ တံၢ် တအိၣ်ဘၣ်ဒီး ဖိသၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဖိသၣ်လၢ ထံကီၢ်တအိၣ်ဘၣ် တဖၣ်အဂ့ၢ် ဆူၣ်ချကရူၢ်တဖၣ်ဒီး ပှၤဟူးဂဲၤမၤတၢ်လၢ ဖိသၣ်ဂ့ၢ်ဝီတဖၣ် တဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃး ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်စရီ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ် လါအီးကထိဘၢၣ်ကတီၢ် ကီၢ်ပဒိၣ်, ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်ဒီး ကီၢ်ဆၢဆူၣ်ချကရူၢ်တဖၣ် ကဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲ (Working Group) တၢ်မၤကရူၢ်တဖုဝံၤဒီး လၢတၢ်ကပာ်ဖှိၣ် မၤသကိးတၢ်အဂီၢ် ကဆဲးတဲသကိးအီၤအဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ ခံခီခံကပၤ ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

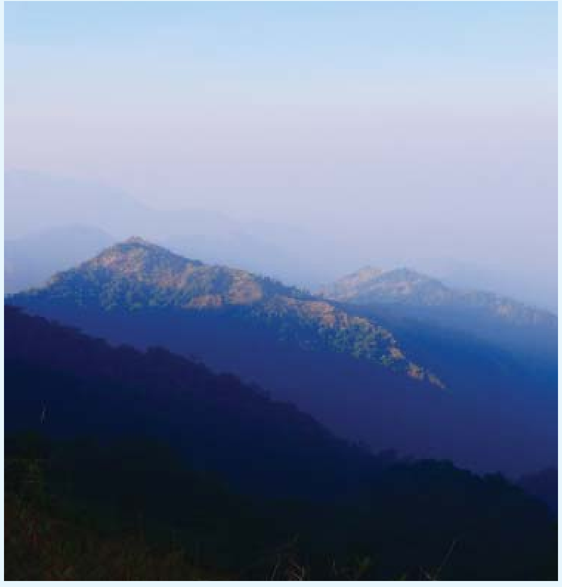

ကစၢၢ်တီနီၢ်မုၢ်ထီၣ်ကဝီၤ

ကစၢၢ်ကလိဖျါလါဟ့
မ့ၢ်ဝဲန့ဆၢၣ်တၢ်ဘၣ်တ့
ဃံလၤထဲလဲၣ်တဲတသ့
သ့ၣ်ဒိၣ်ပှၢ်ထီတသံဃ့

ထံကျိထံကွာ်ဒီးလၢၢ်လ့
ဒ့ၣ်ဖိညၣ်ဖိစံၣ်တခ့
ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်အါမံၤ
အံၣ်အှကမဲၤကိးမုၢ်နံၤ

ကလံၤဆုံဖိအူကဖီ
ကွဲမုာ်နၤဟဲဘၣ်တဘျီ
နသးမ့ၢ်အိၣ်ဟဲတုၤဘၣ်
တၢ်ဃံလၤနကထံၣ်ဘၣ်

ကညီဖိတီနီၢ်ကဝီၤ
အဲၣ်ဒ့လီသ့ၣ်ပှၢ်ကတီၤ
မုၣ်ဒီးခွါဒိၣ်ဆံးပြၢ်သွါ
အဲၣ်ပာ်ဒိၣ်တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ

မုၢ်လီၤနာ်ဖိတၢ်ဃံလၤ
မၤသဃုၢ်ပှၤသးကိးဂၤ
မုၢ်ဟဲထီၣ်ဖိတၢ်ကပီၤ
ပာ်ဖျါကီၢ်ဆၢလၤကပီၤ

မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်သနၢၣ်အါ
ကူၣ်လဲၤမၤကၤလဲၤလၢညါ
ကစၢၢ်တီနီၢ်အိၣ်ဖျါဆုံ
ဟ့ၣ်ပှၤကိးဂၤတၢ်သးဖုံ

ပတနီၤဖးတၢ်ဒူၣ်ထၢ
ကွဲမုာ်နၤဟဲအိၣ်ပဟၢ
မုၢ်ထီၣ်ကဝီၤမ့ၢ်တီၢ်နီၢ်

လၢ– တၢ်အဲၣ်ကလးကလီၢ်
လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဖျါကညီၢ်.
စီၤကီၢ်ဖျါစ့ (တီနီၢ်) ၄.၉.၂၀၁၉

တၢ်ကွဲမုာ်

ပကွဲမုာ်ဘၣ် ပှၤဖးလံာ်ဖိ ကိးဂၤလၢ အသးမ့ၢ်အိၣ်ကွဲးထီၣ် တၢ်ကစီၣ်၊ တၢ်ကွဲးထီရီၤဒီး ထါအက လုာ်ကလုာ် မ့ၢ်ဂ့ၤ ဆှၢဘၣ်ဆူ ကညီတၢ်ကစီၣ် ဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃး ပတၢ် ကစီၣ်၊ တၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ သုမ့ၢ်အဲၣ်ဒိး ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဒီး အဲၣ်ဒိးဆှၢထီၣ် သုတၢ်ကွဲး သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဆှၢအီၤဆူ kicnews@yahoo.com မ့တမ့ၢ် လၢလီတဲစိ 087 198 2417 အံၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ။ ပတူၢ်လိာ်မုာ် ပှၤဖးလံာ်ဖိ အတၢ်ကွဲးတဖၣ် ထီဘိန့ၣ်လီၤ.

သံတောင်ကြီးအမျိုးသမီးများအဖွဲ့ဒါရိုက်တာ နော်မာမာချို နှင့် ဆက်သွယ်မေးမြန်းချက်

ကရင်ပြည်နယ်၊ သံတောင်ကြီးမြို့ရှိ သံတောင်ကြီး အ.ထ.က မိုးလုံလေလုံခန်းမတွင် စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့ နံနက် ၉ နာရီမှ မွန်းလွဲ ၁ နာရီအထိ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ အခမ်းအနားနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးဆောင်ကျင်းပသူ သံတောင်ကြီးအမျိုးသမီးများအဖွဲ့ ဒါရိုက်တာ နော်မာမာချိုအား ကေအိုင်စီက ဆက်သွယ်မေးမြန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒီစက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့မှာ ကျရောက်တဲ့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ကို သံတောင်ကြီးမြို့မှာလည်း ကျင်းပပြုလုပ်တယ်ဆိုတော့ ဘယ်သူတွေက ဦးဆောင်ပြီး ဘယ်လိုအစုအဖွဲ့တွေက ပါဝင်တက်ရောက်ကြပါသလဲ။

ကျမတို့ သံတောင်ကြီးအမျိုးသမီးများအဖွဲ့ကနေပြီးတော့ ဦးဆောင်ပြီး လုပ်ခဲ့တယ်။ အစုအဖွဲ့ကတော့ တပ်မတော်အစု အဖွဲ့လည်း တက်တယ်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အစုအဖွဲ့၊ နိုင်ငံရေးပါတီအစုအဖွဲ့၊ လွှတ်တော်၊ အစိုးရဘက်ကတော့ အကုန် မတက်ဘူးပေါ့နော်။ အစိုးရဘက်က မြို့နယ် ဆရာဝန်ကြီးတစ်ယောက်ပဲ တက်တယ်။ ပြည်သူတွေနဲ့ ဖိတ်ကြားထားတဲ့ အမျိုးသမီးတွေနဲ့ ဒီဖက်က စီအက်စ်အို၊ အဲန်ဂျီအို၊ စီဘီအိုတွေ အားလုံး တက်ပါတယ်။

သံတောင်ကြီးအမျိုးသမီးများအဖွဲ့က ဦးဆောင်ကျင်းပတာ ဖြစ်ပြီးတော့ ကော်လားဖောင်ဒေးရှင်းကနေပြီးတော့ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းအဖြစ်နဲ့ ပါဝင်ခဲ့တယ်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးမဏ္ဍိုင် (LRC-local resource center) ကလည်း ကျမတို့ရဲ့ မိတ်ဖက်အနေနဲ့ ကလေးတွေရဲ့ ပန်းချီပြိုင်ပွဲတွေ၊ ကလေးတွေရဲ့ ကဗျာပြိုင်ပွဲတို့မှာ ဆုပေးတဲ့ အစီအစဉ်မှာလည်း ပါဝင်ခဲ့တယ်။

သံတောင်ကြီးမြို့က အခမ်းအနားမှာလူပရိသတ် ဘယ်လောက်တက်ရောက်ကြပါသလဲ။ အခမ်းအနား အစီအစဉ်တွေက ဘယ်လိုတွေရှိခဲ့ပါသလဲ။

လူဦးရေကတော့ attendance အရတော့ ၂၅၇ ယောက်က လူကြီး။ ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေ အားလုံးက ၂၂၀ တက်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။

အာဂျင်ဒါကတော့ အကြိုနှုတ်ခွန်းဆက်စကားကို ဒါရိုက်တာ နော်မာမာချိုက ပြောကြားခဲ့တယ်။ ပြီးတဲ့အခါကျတော့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ကို ဂုဏ်ပြုတဲ့ အစီအစဉ်နဲ့ ကေအဲန်ယူ ဗဟိုကော်မတီဝင် ပဒိုမန်းငြိမ်းမောင်ကနေပြီးတော့ အခုလက်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ်မှာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် နားလည်မှု အပြည့်အဝ၊ ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝနဲ့ ဆက်လက် တည်ဆောက် သွားဖို့ဆိုပြီးတော့ အမှာစကားတွေ ပြောကြားသွားခဲ့တယ်။ ပြီးတဲ့အခါမှာ KNU/KNLA PC မှ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးစောကိုကြီးကျော် ကနေ ကေအဲန်ယူက ပေးပို့တဲ့ သဝဏ်လွှာကို ဖတ်ကြားတယ်။

ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော် ဒုဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်နန်းသူဇာဝင်း ကနေပြီးတော့ ဒီငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တိုင်းမှာ အမျိုးသမီးတွေ ပါဝင်ဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာရယ်၊ အမျိုးသမီးတွေ ပါရှိမှ ပိုပြီးတော့ မြန်ဆန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ရေရှည် တည်တံ့ခိုင်မြဲတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ဆက်သွားနိုင်မယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ပြောကြားသွားခဲ့ပါတယ်။ UPDJC ရဲ့အဖွဲ့ဝင် ပဒိုဒေါက်တာစောထွန်းအောင်မြင့်က နေပြီးတော့ Climate Action for Peace ခေါင်းစဉ်နဲ့ ပြောကြားသွားပေးပါတယ်။

ပြီးတော့ ဆုရရှိတဲ့ ကလေးတွေကို ဘုရင့်နောင်တပ်နယ်က အရာရှိ အရာခံတွေကနေပြီးတော့ ဆုချီးမြှင့်ခဲ့တယ်။ ပြီးတဲ့ အခါမှာ Local Resource Center က regional coordinator နန်းမြင့်အောင်တို့အဖွဲ့ကလည်း ဆုတော်ငွေနဲ့ ဆုတွေကို ချီးမြှင့် ပေးခဲ့တယ်။

ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ကျမတို့တွေ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် အဆင့်ဆင့်တိုင်းမှာ အမျိုးသမီးတွေ ပါဝင်ဖို့ လိုအပ်တယ်။ ပါဝင်ဖို့အတွက်ကို ကျမတို့ ရည်ရွယ်တယ်။ နောက်တစ်ခုက ကိုယ့်အမျိုးသမီးတွေရဲ့ဘဝကို လုံခြုံမှုရရှိနိုင်ဖို့လည်း ကျမတို့ ရည်ရွယ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အထူးသဖြင့် ပေါ့လေ ဒီလိုငြိမ်းချမ်းရေးနေ့မှာ ဒေသခံအမျိုးသမီးတွေရဲ့ အသံတွေ၊ တောင်းဆိုမှု၊ ဆန္ဒလိုလားမှုတွေ၊ ရင်ဖွင့်သံတွေက ဘာတွေပါလိမ့်နော်။

အဓိကတော့ ပြည်တွင်းစစ်ကြီးဒဏ်ကို တကယ့်ခံစားနေခဲ့ရတဲ့ အမျိုးသမီးတွေရဲ့ဘဝ လုံခြုံမှုရရှိဖို့အတွက်ကို တောင်းဆိုကြတယ်။ ပြီးတဲ့အခါမှာ အောက်ခြေမှာဖြစ်နေတဲ့ အမျိုးသမီးတွေရဲ့ အသံကို နားထောင်ပေးဖို့အတွက်ကိုလည်း တောင်းဆိုကြတယ်ပေါ့။ တကယ်တမ်း ပြည်တွင်းစစ်ကြီးဒဏ်ကို ခံစားနေရတာ မြို့ကြီးမြို့ပြက မဟုတ်ပါဘူး။ ကျမတို့ ကရင်ပြည်နယ်ရဲ့၊ နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော် ပြည်တွင်းစစ်ဒဏ် ခံစားနေရတဲ့ သံတောင်ကြီးမြို့နယ်မှာရှိတဲ့ အမျိုးသမီးတွေက အများကြီး ခံစားခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ဒီအမျိုးသမီးတွေရဲ့ ခံစားခဲ့ရတဲ့အရာတွေ၊ ဒီအမျိုးသမီးတွေပေါ့နော်။ တကယ့် စစ်မှန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုလိုချင်တယ်။ စစ်မှန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို သွားနိုင်ဖို့အတွက်ကိုပဲ လိုချင်တယ်။

စစ်ပွဲတွေ ရပ်ပေးဖို့၊ ကရင်ပြည်နယ်တစ်ပြည်နယ်လုံး ရပ်နေရင်တောင်မှ မြန်မာပြည်မှာရှိတဲ့ တစ်နိုင်ငံလုံး စစ်ပွဲတွေ ရပ်ပေးဖို့လည်း အမျိုးသမီးတွေက လိုလားတယ်ပေါ့နော်။ ဒီအသံတွေကို နားထောင်ပေးဖို့ကိုလည်း တောင်းဆိုခဲ့ကြတယ်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ အခမ်းအနားကို သံတောင်မြို့သစ် (၁၃မိုင်)မှာလည်းအလားတူကျင်းပတာပဲဆိုတော့ကွာခြားမှုတွေကဘယ်လိုတွေရှိပါသလဲ။

အဓိကတော့ ကျမတို့ကျတော့ အမျိုးသမီးနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို တစိုက်မတ်မတ် သွားနေတဲ့အခါကျတော့ ကျမတို့က အမျိုးသမီးတွေရဲ့အသံကို ပါဝင်စေချင်တဲ့အတွက် ဒီတိုင်းပဲ ခွဲလုပ်တာဖြစ်တယ်။ အာဂျင်ဒါချင်းကလည်း မတူဘူးပေါ့နော်။

အမျိုးသမီးတွေက တကယ့် ပြည်တွင်းစစ်ကြီးထဲမှာ အရမ်းကို ခံစားခဲ့ရပြီး သကာလမှာ တကယ်တမ်း ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်မှာကျတော့ အမျိုးသမီးအရေးကို တစိုက်မတ်မတ် မဆွေးနွေးကြဘူး။ အမျိုးသမီးတွေရဲ့အသံကို နားမထောင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ ကျမတို့က အမျိုးသမီးသီးသန့်ချည်းပဲနဲ့ ဒီခေါင်းစဉ်နဲ့တည်ပြီးမှ ကျင်းပရခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်လို့။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်မှာ တစိုက် မတ်မတ် ပါဝင်လာပြီး အမျိုးသမီးတွေရဲ့အသံကို နားထောင်ပေးဖို့၊ သယ်ဆောင်သွားပေးဖို့အတွက် ခေါင်းဆောင်၊ အစုအဖွဲ့တွေ အားလုံး သိဖို့အတွက်ကို ကျမတို့က ရည်ရွယ်ပြီး လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

JMC-S က JMC ပဲခူး၊ JMC ကရင်မှာရှိတဲ့ တာဝန်ရှိသူတွေလည်း အကုန်လုံး လာရောက်ပြီး တက်ရောက်လာခဲ့ကြပါတယ်။ JMC Union level အထိ လာခဲ့ကြပါတယ်။ JMC-U မှာဆိုလို့ရှိရင် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်မှ မပါပါဘူး။ ဆိုတော့ အမျိုးသမီးတွေ အဲဒီလိုမျိုးနေရာတွေမှာ ပါလာနိုင်ဖို့၊ နေရာတွေ ထပ်ပြီးတော့ ဖော်ဆောင်ပေးဖို့ ဒါတွေကိုလည်း သိရှိသွားဖို့အတွက်လည်း ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်လို့ ကျမတို့ ဒီအခမ်းအနားကို တစ်ခြားအစီအစဉ်တွေနဲ့ မပေါင်းဘဲနဲ့ အမျိုးသမီးတွေရဲ့အသံ သီးသန့် ပေါ်ထွက်နိုင်ပြီးတော့ အမျိုးသမီးတွေအသံကို တက်ရောက်လာတဲ့ ခေါင်းဆောင်အသီးသီး၊ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်အသီးသီး ဒီတိုင်း ပြည်ကြီးမှာ အခု ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖော်ဆောင်နေတဲ့ ခေါင်းဆောင်အသီးသီးက သိရှိနားလည်ပြီးတော့ အမျိုးသမီးတွေကို နေရာ၊ အခွင့်အလမ်းတွေ ဖန်တီးပေးဖို့၊ အမျိုးသမီးတွေကို ပါဝင်ခွင့်ပေးဖို့ကို ကျမတို့က ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အရင့်အရင်ကတည်းကလည်း မငြိမ်းချမ်းမှုကို ခံစားခံရတာများတဲ့ နယ်မြေဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် လက်ရှိမှာကော မိမိတို့ဒေသတွင်းက ငြိမ်းချမ်းရေးအခြေအနေက ဘယ်လိုအတိုင်းအတာရှိနေသလဲကိုပါဖြည့်စွက် သုံးသပ်ပေးပါလား။

အခုလက်ရှိကတော့ NCA ထိုးပြီးနောက်ပိုင်းမှာတော့ ပိုပြီးတော့ သွားရဲလာရဲလာတဲ့ အခြေအနေလေးတွေတော့ ပိုရှိလာတယ်ပေါ့နော်။ အရင်တုန်းကဆို အကြောက်တရားတွေ လွှမ်းမိုးနေတယ်။ ပြည်သူတွေမှာလည်း အခုချိန်အထိတော့ အကြောက်တရားနဲ့ လွှမ်းမိုးနေတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့်လည်း NCA ထိုးပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာတော့ ပိုပြီးတော့ ပြောရဲလာတယ်။ အကြောက်တရားတွေ နည်းနည်း နည်းလာတယ်ဆိုတာကိုတော့ တွေ့ရတာပေါ့နော်။

ပြီးတော့ ပြည်သူတွေရဲ့ အခြေအနေက အခု နှစ်ဖက်စလုံးကိုတော့ ကြောက်နေရတဲ့ အနေအထားတွေက ရှိနေသေးတယ်ပေါ့နော်။ လုံးလုံးလျားလျားကြီး၊ လုံးဝ လုံခြုံစိတ်ချရတဲ့ အနေအထားတော့ မဟုတ်နေသေးဘူးပေါ့နော်။

အခုမေးမြန်းသွားတဲ့အထဲမှာ မပါသေးဘဲနဲ့ ဒီ International Day for Peace နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အရပ်ဖက် အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုရဲ့ဦးဆောင်သူ၊ ခေါင်းဆောင်အနေနဲ့ ဘာများဖြည့်စွက်ပြောချင်လဲပေါ့။

အဓိကကပေါ့နော်။ တကယ့် ပြည်တွင်းစစ်ဒဏ် ခံစားခဲ့ရတဲ့ အမျိုးသမီးတွေရဲ့အသံကို နားထောင်ပေးဖို့ကိုလည်း ကျမတို့ တစိုက်မတ်မတ် တောင်းဆိုချင်တယ်။ ခေါင်းဆောင်အသီးသီးကလည်း တကယ်တမ်း စစ်မှန်ပြီး ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖော်ဆောင်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် အမျိုးသမီးတွေက တကယ်ပဲ အဓိပ္ပါယ်ရှိတဲ့ ပါဝင်မှုနဲ့ ပါဝင်ဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာကိုလည်း ဒါကို ခေါင်းဆောင်တွေကို ပြောပြချင်တယ်ပေါ့နော်။

> စစ်ပွဲတွေ ရပ်ပေးဖို့၊ ကရင်ပြည်နယ်တစ်ပြည်နယ်လုံး ရပ်နေ ရင် တောင်မှ မြန်မာပြည်မှာရှိတဲ့ တစ်နိုင်ငံလုံး စစ်ပွဲတွေ ရပ်ပေးဖို့လည်း အမျိုးသမီးတွေက လိုလားတယ်ပေါ့နော်။ ဒီအသံတွေကို နားထောင်ပေးဖို့ကိုလည်း တောင်းဆိုခဲ့ကြတယ် ...

အမျိုးသမီး သတင်းသမားတို့ရဲ့ အသံ

တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် အခြေစိုက်ပြီး မီဒီယာလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်နေကြသော တိုင်းရင်းသူ သတင်းထောက်များ ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲစိန်ခေါ်မှုများ၊ ယင်းအခက်အခဲစိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ကျော်ဖြတ်ကြရပုံ၊ အမျိုးသမီး သတင်းထောက်များ၏ လုံခြုံရေးပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်၍ ကချင်ပြည်နယ်၊ မြစ်ကြီးနားမြို့၊ မနောကွင်းရှိ မဂ္ဂယ်ခန်းမ၌ စက်တင်ဘာ ၁၆ မှ ၁၈ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပသည့် သတ္တမအကြိမ်မြောက် တိုင်းရင်းမီဒီယာ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်လာကြသော အမျိုးသမီးသတင်းထောက်များနှင့် အယ်ဒီတာများ၏ အသံများကို စုစည်းဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ရည်ရှိဖို့တော့လိုမယ်။ လောလောဆယ်စိန်ခေါ်မှုက ဘာလဲဆိုရင်ရေရှည်သွားဖို့အတွက်ကိုတော့ ဒီမီဒီယာအပေါ်မှာရပ်တည်ပြီးတော့ လုပ်ဆောင်သွားဖို့ အမျိုးသမီးတွေက တော်တော် အားနည်းနေတာ ရှိသေးတယ်။ အဲ့လိုမျိုး အားနည်းနေတဲ့အပိုင်းမျိုးကိုကျလို့ရှိရင် ဒါက တခန်းတကဏ္ဍအရဆိုရင် အမျိုးသမီး Issue (ကဏ္ဍ)တွေရေးတဲ့အခါကျရင် အခက်အခဲ ဖြစ်လာတယ်။

တိုင်းရင်းသားမီဒီယာဖြစ်စေ၊ မီဒီယာကြီးတွေဖြစ်စေ သူတို့မှာ မူဝါဒရှိဖို့ လိုတယ်။ ဌာနမူဝါဒဖြစ်စေ၊ သတင်းခန်းမူဝါဒဖြစ်စေ အမျိုးသမီးသတင်းထောက်ပါဝင်မှုကို မဖြစ်မနေထည့်သွင်းရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချနိုင်တဲ့အပိုင်းအထိကိုလည်း ပါဝင်ဖို့အတွက်ကိုပါ တစ်ခါထဲ နှစ်ပိုင်းပေါ့နော်။ အဲဒီလိုမျိုး မူဝါဒ ထားရမယ်ဆိုလို့ရှိရင်တော့ ဒီအပေါ်မှာတော့ ဒါကတစ်ပိုင်း အဲ့ဒီလို လုပ်သွားရင်တော့ အဆင်ပြေတာပေါ့နော်။

နောက်တစ်ခုက သက်ဆိုင်ရာဌာနအနေနဲ့လည်း သတင်းတွေ

နန်းဖော့ဂေ

ဒေါ်မိုးမိုးခိုင်

မူ့အက်စတာ

မိဝံသမွန်

မအားမီ

မူ့အက်စတာ
သတင်းထောက် (ကန္တာရဝတီတိုင်း သတင်းဌာန)

အမိကကတော့ အစိုးရဌာနတွေနဲ့ သွားတွေ့တဲ့အခါ ဆိုလို့ရှိရင် ကိုယ်ကရုံးမှာလည်း အမျိုးသမီးတွေပဲရှိတာကိုး၊ အမျိုးသမီး သတင်းထောက်တွေပဲ အကုန်လုံး နှစ်ယောက်ဖြစ်ဖြစ်ပေါ့နော်။ သွားပြီဆိုလို့ရှိရင် သူတို့က ကိုယ့်ကို အယုံအကြည်မရှိဘူးလေ၊ အယုံအကြည် မရှိဘူးဆိုတာက ငယ်လည်းငယ်သေးတယ်၊ မဖြစ်နိုင်ဘူးပေါ့နော်။ သတင်းထောက်တွေ မဖြစ်နိုင်ဘူးပေါ့၊ ဆိုတော့ ကိုယ်က ကတ်တွေဘာတွေဆွဲသွားပြီးမှ ပြတာမျိုးတွေ ရှိတယ်။

နောက်ထပ်အခြား လက်နက်ကိုင်တို့နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သတင်းတွေဆိုရင်လည်း ဒီလိုပဲ၊ အမျိုးသမီးတွေဆိုလို့ရှိရင် သိပ်ပြီးတော့ အယုံအကြည် မရှိဘူးပေါ့၊ အယုံအကြည်မရှိဘူးဆိုတာက ဘယ်လိုပြောရမလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ သူတို့က ကိုယ့်သတင်းကိုလည်း အကောင်းလေး ပြန်ရေးပေးမှာ မဟုတ်ဘူးပေါ့၊ သူတို့က ပြန်တင်ပြပေးနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူးဆိုပြီးတော့မှ ကိုယ့်ကို ပြက်ရယ်ပြုလိုက်တဲ့ဟာမျိုးတွေလည်း ကြုံဖူးတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ ဆီကနေ သတင်း အချက်အလက်တွေကိုတော့ ရအောင်ယူလာခဲ့ရတာပေါ့။

ကိုယ်က သူတို့ကိုအယုံအကြည်ရှိအောင် စကားတွေအပြန်အလှန်အရင်ဆုံး အဲ့လိုမျိုးတွေပြောပြီးမှ သတင်းတွေ ပြန်ယူလာရတာမျိုးတွေပေါ့။ ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ CSO တွေ၊ ကိုယ့်ကိုခင်တဲ့သူတွေပေါ့နော် သူတို့က ပြောတယ်၊ နင်တို့မှမလုပ်လို့ရှိရင် အခြားလူမရှိတော့ဘူး၊ နင်တို့ကို ငါတို့အားကိုးတယ်။ ဒါက တကယ့်သူရဲကောင်းတွေပဲ လုပ်နိုင်တဲ့ အလုပ်ပေါ့နော်။ သူတို့ရဲ့ အားပေးမှုတွေတချို့လည်းပါတယ်။ ကိုယ့်ရဲ့တိုက်(ဌာန)က ပေါ့နော်၊ ကိုယ့်ကို အားပေးတဲ့ စကားတွေအမြဲတမ်း ပြောပေးနေတယ်ပေါ့နော်။ သတင်းလုပ်လို့ ရှိရင် ဒီလိုမျိုးကြုံရမှာပဲ ဒါပေမယ့် အားမငယ်နဲ့ ဖွဲမလျှော့နဲ့ ဆိုပြီးတော့မှ ကိုယ့်ကိုအားပေးတဲ့အပေါ်မှာဘဲ ဆက်ပြီးတော့မှလှုပ်ရှားနေရတာပေါ့။

မိဝံသမွန်
သတင်းထောက် (မွန်သတင်းအေဂျင်စီ)

အမျိုးသမီးသတင်းထောက်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ကြုံတွေ့ရတဲ့ စိန်ခေါ်မှုကကျတော့ အများကြီးပေါ့၊ အထူးသဖြင့် သတင်းသွားယူတဲ့အချိန်မှာကျတော့ ကိုယ့်ရဲ့လုံခြုံမှု၊ ကိုယ့်အတွက်ဘယ်လောက် လုံခြုံမှုရှိလဲဆိုတာကျတော့ အကြီးမားဆုံး စိန်ခေါ်မှုပေါ့နော်၊ နောက်တစ်ခုက အမျိုးသမီး တစ်ဦးတစ်ယောက်ထဲအနေနဲ့ တစ်ဦးထဲ ထက်စာလို့ရှိရင် အများနဲ့ သွားတယ်ဆိုတော့ ပိုပြီးတော့ ကောင်းတာပေါ့။ ဆိုလိုတာက ဒီအမျိုးသမီးတစ်ယောက်တည်းသွားမယ်ဆိုလို့ရှိရင်သူတို့က ခြိမ်းခြောက်မှုတွေဘာတွေ လုပ်လာတတ်တာပေါ့နော်။ ဒီသတင်းကိုရေးမယ်ဆိုလို့ရှိရင် သူတို့(ဌာနဆိုင်ရာ) ကို အရင်ဦးဆုံးပြရမယ် ပြီးမှ သတင်းတင် အဲ့လိုပြောလာတာတွေ ရှိတာပေါ့နော်။

အမိက ကတော့ ဝါသနာပါလို့ လုပ်တာ၊ ဝါသနာမပါဘူးဆိုရင် လည်း လုပ်လည်း မလုပ်နိုင်ဘူးပေါ့နော်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ အများအားဖြင့် သတင်းထောက်ဆိုတာက သူများအမြင်ဆိုလို့ရှိရင် ယောကျ်ားလေးပဲလုပ်နိုင်မယ်။ မိန်းကလေးဆိုတာ မလုပ်နိုင်ဘူး၊ ဒါက ကိုယ်က ချပြနိုင်တယ်လေ။ ဒါပေမယ့် နည်းတော့ နည်းသေးတာပေါ့နော်။ တစ်ခု ပြောချင်တာကကျတော့ ဒီသတင်းထောက်အလုပ်ဆိုတာ အမျိုးသားအလုပ်တစ်ခုတည်း မဟုတ်ဘူး။ အမျိုးသမီးအလုပ်လည်း ပါဝင်နိုင်တယ် ဆိုတာကို ပြောချင်တယ်။

မအားမီ
သတင်းထောက် (သတင်းနှင့် မီဒီယာကွန်ယက် – NMG)

သတင်းထောက်တိုင်းမှာတော့ အခက်အခဲတွေ အများကြီးရှိလိမ့်မယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သတင်းထောက်ဆိုတဲ့အလုပ်က လွယ်ကူတဲ့အလုပ် မဟုတ်ဘူး။ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသူတစ်ယောက် ဆိုတာထက် တိုင်းရင်းသားဒေသတွေမှာ သတင်းသွားလိုက်တဲ့အခါမှာ ကြုံတွေ့ရတဲ့ အခတ်အခဲက ကျမတို့ တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်တွေမှာ သတင်းမီဒီယာအကြောင်း ကောင်းကောင်း မသိကြဘူး။ လူတွေက သတင်းမီဒီယာသမားကို တွေ့လိုက်တယ်။ သူတို့ကို ဒုက္ခများ ပေးမလားဆိုတဲ့ အမြင်မျိုးနဲ့ အရင်ဆုံးကိုယ့်ကို ကန့်လိုက်တယ်ပေါ့နော်။ ကျမက သတင်းထောက်ပါလို့ မိတ်ဆက်လိုက်တာနဲ့ကို ဒီတိုင်းရင်းသားပြည်နယ်တွေမှာ သတင်း ရယူဖို့အရမ်းခက်တယ်။

ဒါကလည်း တစ်ချိန်ကဖြစ်ခဲ့တဲ့ တိုက်ပွဲတွေ ပဋိပက္ခတွေရဲ့ အကျိုးဆက်လို့ ပြောရမလား ပေါ့နော်။ သူတို့ကိုကြောက်လန့်အောင် လုပ်ထားတဲ့ဟာတွေကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဆိုတော့ သူတို့ ဒါကိုလည်း နားမလည်ဘူး။ ပြီးတော့တစ်ချိန်ထဲမှာ အရမ်းကြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သွားတဲ့ မိုဘိုင်းဖုန်းမှာ လာတဲ့သတင်းပေးတဲ့ သတင်းအချက်အလက်ပေးတဲ့ဟာတွေကြောင့်လည်း တချို့ကဆိုလို့ရှိရင် သတင်းဌာနက သတင်းထောက်အစစ်နဲ့ သတင်းထောက်မဟုတ်တဲ့ဟာတွေကို မခွဲတတ်ဘူးဆိုတော့ သူတို့ကိုပြန်ပြီးအန္တရာယ်ပေးတဲ့အခါကျတော့ သူတို့က ကြောက်တယ်။ အင်တာဗျူးပေးဖို့လည်း ကြောက်တယ်။ အများကြီး သူတို့နဲ့ရင်းနှီးမှုရအောင် ပြန်ပြီးတော့ ရင်းနှီးမှု တည်ဆောက်ပြီးမှပဲ ကျမတို့ အင်တာဗျူးတွေလုပ်ရတဲ့ဟာမျိုး။

နန်းဖော့ဂေ
အယ်ဒီတာချုပ် (KIC – ကရင်သတင်းဌာန)

တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်တွေမှာရှိတဲ့ တိုင်းရင်းသားသတင်းဌာနတွေမှာဆိုလို့ရှိရင် အမျိုးသမီး သတင်းထောက်တွေက ရှိသင့်သလောက်တော့ မရှိနေဘူး။ အထူးသဖြင့် ရှိနေတယ်ဆိုတဲ့ အတိုင်းအတာမှာ ဆိုလို့ရှိရင်လည်း သတင်းထောက် အတိုင်းအတာလောက်ပဲ ရှိပြီးတော့ အယ်ဒီတာအဆင့်လောက်ရှိတာ တော်တော်တော့ နည်းနေသေးတယ်။ မရှိသလောက်တောင်ရှိတဲ့အနေအထားမျိုး ဖြစ်တာပေါ့နော်။ ဆိုတော့ အဲ့ဒါကတစ်ချက်၊ ဒီလိုအခြေအနေက ဘာလို့ဖြစ်လာရလဲဆိုတော့ သူ့သက်ဆိုင်ရာ လူမှုအဖွဲ့ အစည်း ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတွေကနေပြီးတော့လည်း ဒီမီဒီယာလုပ်ငန်းမှာ အမျိုးသမီးတွေနဲ့ မီဒီယာလုပ်ငန်းဟာ အမျိုးသမီးတွေ လုပ်ရမယ့်လုပ်ငန်းမဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ့်ရဲ့လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတွေက နားလည်ထားတယ်။

ဒီ မီဒီယာဆိုတာလည်း အားလုံးသိတဲ့အတိုင်းပဲ စိတ်ရောကိုယ်ရောပေးဆပ်ပြီးတော့ လုပ်နေရတဲ့အခါကျတော့ အချိန်ပေးဆပ်မှုက တအားများတယ်။ မိသားစု အိမ်ထောင်ရှိတဲ့ အမျိုးသမီးတွေဖြစ်စေ၊ တစ်ကိုယ်ရေ တစ်ကာယသမားဖြစ်စေ အချိန်ပေးမှုအပေါ်မှာ သူခံနိုင်ရယူတဲ့အခါ အမျိုးသမီး သတင်းထောက်တွေကို ဘယ်လို အကာအကွယ် ပြုမလဲဆိုတာက သူ့ရဲ့သတင်းစာတိုက် တစ်ခုတည်းနဲ့ မပြည့်စုံလောက်ဘူး။ အနီးဝန်းကျင် ကိုယ့်ရပ်တည်နေရတဲ့ အခြေစိုက်နေရတဲ့ ဒေသမှာရှိတဲ့ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတွေဖြစ်စေ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွေဖြစ်စေ၊ ဒါတွေက လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတွေဖြစ်စေ၊ ဥပမာ– စာပေယဉ်ကျေးမှုတွေရှိမယ်၊ နိုင်ငံရေးပါတီတွေရှိမယ်၊ ဒါတွေကလည်း အမျိုးသမီးသတင်းထောက်တွေကို များများဖြစ်တည်မှုအတွက်ကို အားကောင်းလာဖို့အတွက်ကို စဉ်ဆက်မပြတ်အားပေးနေတဲ့ စိတ်ခံယူချက်တွေ ရှိဖို့လည်း လိုအပ်တာပေါ့။

ဒေါ်မိုးမိုးခိုင်
ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင် (မြန်မာအမျိုးသမီး သတင်းသမားများအဖွဲ့ – MWJS)

မိဘတွေရဲ့ခွင့်ပြုချက်ကလည်း အရေးပါတယ်လို့ထင်တယ်။ ဒီအသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ အထင်ကြီးမှု အားနည်းတာလည်း ပါမယ်။ အမျိုးသမီးတွေက ဒီသတင်းသွားယူတယ်ဆိုလို့ရှိရင် သူတို့မှာ စွမ်းအင်တွေ အများကြီးရှိတယ်။ ထုတ်သုံးနိုင်တယ်။ သို့သော်လည်းပဲ သူတို့မှာ နှောင့်ယှက်ခံရတာတွေ၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရတာတွေ အဲ့ဒါမျိုးတွေ ရှိတဲ့အခါကျတော့ သူတို့လည်း ဒီကိစ္စမှာ စိတ်ဝင်စားမှုအားနည်းသွားတာတွေရှိမယ်။ အထူးသဖြင့် နယ်စပ်ဒေသတွေမှာရှိတဲ့ အမျိုးသမီးသတင်းထောက်တွေမှာဆိုရင် လုံခြုံရေးကို ကျမတို့ အပြည့် ဘယ်ဟာမှ မပေးနိုင်ဘူး။ အဲ့အခါကျတော့သူတို့အတွက် တော်တော့်ကို စိုးရိမ်ရတာပေါ့။

နောက်တစ်ချက်ကတော့ ကျမတို့ဝင်ငွေအနေနဲ့ပေါ့နော်၊ ဘဝအတွက်ရပ်တည်ဖို့က ဒီမီဒီယာလောကက သူတို့ကို ထိုက်တန်တဲ့ ဝန်ဆောင်မှု၊ ဝန်ဆောင်ခတွေ မပေးအပ်နိုင်ဘူး။ အဲ့ဒီအခါကျတော့ သူတို့အတွက် အားကိုးဖို့ဆိုတာ အားနည်းတယ်ပေါ့နော်။ အဲ့ဒီတော့ တခြား ဒီသတင်းထောက်လုပ်ငန်းထက် ပိုပြီးတော့ လစာကောင်းတဲ့နေရာတွေ၊ အဲလိုနေရာတွေ ရောက်ရောက်သွားကြတာပေါ့။ ကျမတို့ မီဒီယာအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးက အမျိုးသမီးသတင်းထောက်တွေ များများပါလာအောင် လက်တွဲခေါ်သင့်တယ်။ အဖွဲ့အစည်းတိုင်းပေါ့။

အထူးသဖြင့် ကျမတို့အဖွဲ့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ထဲမှာလည်း အဲ့ဒါပါပါတယ်။ ဒါမှ ဒီအမျိုးသမီးတွေမှာလည်း အမျိုးသားတွေနဲ့ မတူညီတဲ့ စွမ်းဆောင်မှုတွေ သူတို့မှာ ရှိတယ်၊ အရည်အချင်းတွေရှိတယ်။ အဲဒီလို သတင်းတပုဒ်ကို ရယူတော့မယ်ဆိုရင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးယူတဲ့ သတင်းနဲ့ အမျိုးသားတစ်ဦး ယူတဲ့သတင်းချင်းတောင်မှ နဲနဲကွာခြားမှုလေးတွေ ရှိပါတယ်။ အမျိုးသမီးတွေကို တကယ်တမ်း သုံးမယ်ဆိုလို့ရှိရင် အမျိုးသမီးသတင်းထောက်တွေက စွမ်းအင်တော်တော့်ကို ရှိပါတယ်။ အဲ့ဒါကြောင့်မို့ ကျမတို့ သူတို့ကိုတော့ ဘယ်လိုနည်းနဲ့ဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်နိုင်ရင် ဒီအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးမှာ သူတို့ကို ဒီ Capacity မြှင့်တင်ရေး အခွင့်အရေးတွေ ပေးပြီးတော့ သူတို့ကို ခေါ်ယူပြီးတော့ ဒီသတင်းလောကထဲမှာ စည်းရုံးဖို့ အများကြီး လိုအပ်တယ်။

မဲဆောက်ရှိ ဖန်စီဒိုင်းအလုပ်ရုံမှ မြန်မာအလုပ်သမား (၁၀၀) ကျော် လုပ်အားခ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံနေရ

စက်တင်ဘာ ၃၀ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
နေနေဘ်

ထိုင်းနိုင်ငံ၊ မဲဆောက်မြို့နယ်၊ မယ်တောင်ရပ်ကွက်ရှိ ထိုင်းအလုပ်ရှင်တစ်ဦး ပိုင်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံတကာသို့ ပြောင်းဆန်နှင့် ဆန်ကွဲများတင်ပို့နေသော 'ဖန်ဆီဒိုင်း' အလုပ်ရုံမှ မြန်မာ အလုပ်သမား ၁၀၀ ခန့်သည် အလုပ်ရှင်၏ လုပ်အားခ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း ဖိနှိပ်ခံရခြင်းများ ရှိနေသည်ဟု အလုပ်သမားများက ပြောသည်။

ထိုသို့ ကြုံတွေ့နေရသည့်အတွက် အလုပ်သမားများက မဲဆောက်မြို့အမှတ်(၁) ချစ်ကြည်ရေး တံတား အနီးရှိ ထိုင်းနိုင်ငံရောက် မြန်မာနိုင်ငံသားများ ဆိုင်ရာ အထွေထွေလူမှုကူညီရေးရုံးသို့ စက်တင်ဘာ ၃၀ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီ အချိန်က လာရောက်တိုင်ကြားခဲ့သည်ဟု အလုပ်သမားတစ်ဦးဖြစ်သူ ကိုခင်ဇော်က ပြောသည်။

၎င်းက 'အလုပ်ရုံမှာပြောင်းဆန်၊ ဆန်နဲ့ ဆန်ကွဲတွေကို ထမ်းပိုးရသလို အိတ်တွေကိုလည်း အပ်နဲ့ချုပ်ပေးပြီး ကားပေါ် ထမ်းတင်ရတယ်။ ဒီမှာလုပ်တာ ၁၀ နှစ်လောက်ရှိပါပြီ။ ထိုင်းနိုင်ငံ ဥပဒေအရ အလုပ်သမား တယောက်ရဲ့ တစ်နေ့လုပ်အားခ ထိုင်းဘတ် ၃၁၀ တရားဝင်ပေးရမှာကို မပေးဘဲနှစ်ရှည်လများ တစ်နေ့ကို ၁၇၀ နဲ့ ၂၀၀ ကြားပဲပေးတယ်။ ည ၁၂ နာရီအထိလုပ်မှ ၂၅၀ ပဲပေးတယ်။ ဒါကို မကျေနပ်လို့ အလုပ်ရှင်ကို တောင်းဆိုတော့ တောင်းဆိုတဲ့အလုပ်သမား ၁၃ ယောက်ကို အလုပ်ထုတ်ပစ်တယ်' ဟု ကိုခင်ဇော်က ပြောသည်။

အဆိုပါ အလုပ်ရုံ၌ မြန်မာအလုပ်သမား ၁၀၀ ဦးခန့် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေကြပြီး လုပ်ငန်းခွင်တွင် ထိခိုက်မိပြီး ခြေနှစ်ချောင်းကျိုးသွားသည့် အလုပ်သမားကိုမည်သည့် နစ်နာကြေးမှ မပေးသလို ယခုလဆန်းပိုင်းတွင် အလုပ်လုပ်နေစဉ် ပြောင်းဆန် အိတ်ပိသေဆုံးသွားသည့် အလုပ်သမားကိုလည်း သင်္ဂြိုဟ်စရိတ်သာ ပေးသည့် ဖြစ်စဉ်များလည်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု မဲဆောက်အခြေစိုက် မြန်မာအလုပ်သမားအရေး ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေသည့် KTG ရုံးမှ မန်နေးဂျင်းဒါရိုက်တာ ကိုသားကြီးက ပြောသည်။

'ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဥပဒေအရ အလုပ်သမားတစ်ဦး အလုပ်ခွင်မှာ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရင် ဘယ်လို နစ်နာကြေးပေးရမယ်၊ သေဆုံးရင် ဘယ်လို နစ်နာကြေးပေးရမယ် ဆိုတာ ဥပဒေမှာ ရှိပြီးသား၊ ဒါကိုလည်း လျစ်လျူရှုထားတယ်။ ဒီတော့ အလုပ်သမားတွေ လာတိုင်တဲ့အတွက် သံအရာရှိကို အကြောင်းကြားပြီး ဥပဒေအရ အလုပ်သမားတွေရဲ့ နစ်နာမှုတွေကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်'ဟု ကိုသားကြီးက ပြောသည်။

အဆိုပါဖြစ်စဉ်တွင် အလုပ်သမားများ လုပ်အားခ အပြည့်အဝ မရခြင်း၊ လုပ်အားခ အပြည့် တောင်းသည့် အလုပ်သမား ၁၃ ဦးကို အလုပ်ထုတ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းခွင်တွင် ခြေထောက် နှစ်ချောင်းကျိုးသည့် အလုပ်သမားကို မည်သည့် နစ်နာကြေးမျှ မပေးခြင်းနှင့် အလုပ်လုပ်ရင်း သေဆုံးသွားသည့် အလုပ်သမားကိုလည်း နစ်နာကြေး မပေးခြင်းစသည့် အမှု ၄ မှု စိစစ်တွေ့ရှိရကာ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ အလုပ်သမားရေး ဝန်ကြီးဌာနအထိ တင်ပြပြီး နစ်နာကြေးများ ဥပဒေနှင့် အညီရရှိအောင် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဟု သံအရာရှိ ဦးဝေလင်းမောင်က ပြောသည်။

ထိုင်း –မြန်မာနယ်စပ်၊ ထိုင်းနိုင်ငံ မဲဆောက်မြို့တွင် တရားဝင်အလုပ်ရုံ ၂၀၀ ကျော်၊ အိမ်တွင်းမှုလုပ်ငန်း ၁၀၀၀ ကျော်နှင့် အခြား စိုက်ပျိုး၊ မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများလည်းရှိပြီး အဆိုပါ လုပ်ငန်းခွင်များတွင် ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်နေသည့် မြန်မာလုပ်သား နှစ်သိန်းကျော်ခန့်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် တရားဝင်အလုပ်ရုံ ၅ ခု ခန့် တရားဝင် သတ်မှတ်ထားသည့် လုပ်ခ တစ်ရက်လျှင် ၃၁၀ ဘတ် ရရှိပြီး ကျန်လုပ်ငန်းခွင်၌ ဘတ် ၁၂၀ မှ ၂၀၀ ကြားသာ ရရှိကာ လုပ်ခလစာ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်းများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဖိနှိပ်မှုများရှိနေဆဲ ဖြစ်ကြောင်း အလုပ်သမားအရေး ကူညီဆောင်ရွက်သူများက ပြောသည်။

မြဝတီနယ်စပ်ဂိတ်တွင် Automated Border Control. E.Gate ဖွင့်လှစ်နိုင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းများ စတင်ဆောင်ရွက်

စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
နေနေဘ်

မြန်မာ–ထိုင်းနယ်စပ် မြဝတီမြို့မှတဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံဘက်သို့ ယာယီနယ်စပ် ဖြတ်သန်းခွင့်လက်မှတ်ဖြင့် သွားလာရာတွင် Automated Border Control. E. Gate (ABC) Gate ဖွင့်လှစ်နိုင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းများ စတင်ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

Automated Border Control. E.Gate လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် သွားလာသောအခါ လုံခြုံရေးအတွက် များစွာ အထောက်အကူဖြစ်စေကြောင်း ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီခရိုင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဌာနခွဲ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး (မြန်မာ–ထိုင်းနယ်စပ် မြဝတီချစ်ကြည်ရေးတံတား) ဦးသန်းရွှေက ယခုလို ပြောသည်။

ဦးသန်းရွှေက 'နယ်စပ်ဂိတ်မှာ E gate ဖွင့်လှစ်ဖို့အတွက် E gate လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို စတင်ဆောင်ရွက်နေပါပြီ။ ဓာတ်ပုံရိုက်တာ။ လက်ဗွေယူတာ။ မျက်လုံးစကရင်ဖတ်တာတို့ ဆောင်ရွက်ရတဲ့အတွက် အချိန်အနည်းငယ် ကြန့်ကြာမှုရှိပါတယ်။ E gate လုပ်ငန်း အခြေခံပြီး နယ်စပ်ဖြတ်သန်းခွင့် လက်မှတ်တွေ ပြုလုပ်ပေးနေပါတယ်'ဟု စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ပြောသည်။

၎င်းက ဆက်လက်၍ 'E gate လုပ်ခြင်းဖြင့် နယ်စပ်မှဖြတ်သန်းသွားလာတဲ့ အခါမှာ လုံခြုံမှုအတွက်များစွာ အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက ဟိုဘက်ဒီဘက် သဘောတူညီထားတဲ့ Blacklist နဲ့ လိုအပ်ချက်ရှိသူတွေနဲ့ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ရှိသူတွေကို ဖမ်းဆီးတဲ့အခါ အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါတယ်။ E gate ဖွင့်ခြင်းဖြင့် နှစ်နိုင်ငံ နယ်စပ် ဖြတ်ကျော်မှုခင်း ဖြစ်စဉ်များမှာ ဖမ်းဆီးရေးအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်တာကြောင့် ပြည်သူတွေလည်း နားလည်စေချင်ပါတယ်'ဟု ဆက်ပြောသည်။

အဆိုပါ Automated Border Control. E.Gate (ABC) Gate ဖွင့်လှစ်နိုင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များကို မြဝတီ နယ်စပ်ဂိတ်အပြင် တာချီလိတ် နယ်စပ်ဂိတ်တွင်လည်း နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လုံခြုံမှုအတွက် စတင်ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများက ပြောသည်။

အဆိုပါ Automatic Border Control. E. Gate ကို စတင်ဆောင်ရွက်နေမှုနှင့် ပတ်သက်၍ မြဝတီ–မဲဆောက် ခရီးသည်ပို့ဆောင်ရေး ယာဉ်မောင်းတစ်ဦးကမူ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လုံခြုံရေးအတွက် ကောင်းမွန်သော်လည်း နေရာထိုင်ခင်း ကျဉ်းကြပ်သောကြောင့် ခရီးသွားပြည်သူများမှာ နေပူထဲ၊ မိုးရေထဲတွင် အခက်အခဲဖြင့် ယာယီ နယ်စပ်ဖြတ်သန်းခွင့် လက်မှတ် လုပ်ဆောင်နေရသည်ဟု မှတ်ချက်ပြု ပြောဆိုသည်။

မြဝတီနယ်စပ်ဂိတ်မှ တဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံမဲဆောက် မြို့သို့ ယာယီနယ်စပ် ဖြတ်သန်းခွင့်လက်မှတ်ဖြင့် သွားလာသူ နေ့စဉ် ၂၄၀၀ ဦးခန့်ရှိပြီး ရွှေ့ပြောင်းသွားလာလုပ်ကိုင်ရန် MoU လုပ်သားအဖြစ် နေ့စဉ် ၁၀၀၀ ဦးခန့် ထွက်ခွာလျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။

ကရင်ပြည်နယ်တွင် (၈) လတာ ကာလတွင်း ယာဉ်မတော်တဆမှု (၂၀၀) ကျော်ဖြစ်ပွား၊ ယခင်နှစ်ထက် မြင့်တက်

စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
နန်းဝေဖြိုးဇော

ကရင်ပြည်နယ် တစ်ပြည်နယ်လုံး အတိုင်းအတာအရ ယခု ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဩဂုတ်လအထိ ယာဉ်မတော်တဆမှု စုစုပေါင်း ၂၂၃ မှုအထိ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း ပြည်နယ် ယာဉ်ထိန်းရဲတပ်ဖွဲ့ရုံးမှ ပြုစုထားသည့် စာရင်းအရ သိရသည်။

အဆိုပါ ယာဉ်မတော်တဆမှုနှုန်းမှာ ၈ လတာကာလအတွင်း ပြုစုထားသည့် စာရင်းများဖြစ်ပြီး ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၈ ခုနှစ် တစ်နှစ်လုံးတွင် ပြည်နယ်အတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ယာဉ်တိုက်မှုပမာဏ စုစုပေါင်း ၂၂၀ မှုနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ယခုနှစ်က အနည်းငယ် မြင့်တက်နေခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

ကရင်ပြည်နယ် ယာဉ်ထိန်းရဲတပ်ဖွဲ့ အမှတ်(၁၀) ယာဉ်ထိန်းရဲ ဒုတပ်ဖွဲ့ခွဲမှူးရုံးမှ ဒုတပ်ဖွဲ့ခွဲမှူး ရဲမှူးမြင့်နိုင်က 'တကယ်တမ်း ယာဉ်အစီးရေတွေ၊ အသုံးပြုသူတွေက ပိုမိုများပြားလာတယ်။ အဲဒီများလာတာနဲ့အညီ တစ်ဦးချင်းစီရဲ့ ယာဉ်စည်းကမ်း၊ လမ်းစည်းကမ်း လိုက်နာတဲ့ အမူအကျင့်ကောင်း တိုးတက်လာတာနဲ့ အချိုးညီမယ်ဆိုရင် ယာဉ်မတော်တဆမှုလည်း ကျဆင်းလာမှာဖြစ်တယ်။ အမြန်လမ်းတွေမှာလည်း ယာဉ်မတော်တဆမှု လျော့ကျအောင် ယာဉ်ထိန်းရဲတပ်ဖွဲ့၊ ဌာနဆိုင်ရာနဲ့ လမ်းအသုံးပြုသူ ကိုယ်တိုင်ကလည်း ကူညီမှရမယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ် ယာဉ်ထိန်းရဲတပ်ဖွဲ့ရုံးမှ ပြုစုထားသည့် စာရင်းများအရ ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၈ ခုနှစ် တစ်နှစ်တာလုံးတွင် ယာဉ်မတော်တဆမှုစုစုပေါင်း ၂၂၀ မှု၊ ဒဏ်ရာရရှိသူ ၄၄၁ ဦးနှင့် သေဆုံးမှု ၈၇ ဦးသာရှိခဲ့ပြီး ယခုနှစ် မကုန်ခင် ဩဂုတ်လအထိတွင် ၂၂၃ မှုအထိ ဖြစ်ပွားခဲ့ကာ ဒဏ်ရာရရှိသူ ၃၈၃ ဦး၊ သေဆုံးသူ ၉၂ ဦး အထိရှိနေပြီဖြစ်သည်။

အဆိုပါ ယာဉ်မတော်တဆမှုများမှာ တန်ချိန်ပိုတင်မောင်းခြင်း၊ လမ်းအရည်အသွေးကြောင့် ဖြစ်ခြင်း ယာဉ်ကြွံခိုင်မှု အားနည်းခြင်းအပြင် မူးယစ်ဆေးအသုံးပြု၍ မောင်းနှင်ခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှုမရှိဘဲ ယာဉ်မောင်းနှင်ခြင်း စသည့် အဓိက ကျသည့် အကြောင်းအရင်းများကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း ရဲမှူးမြင့်နိုင်က သုံးသပ်ပြောဆိုသည်။

ထို့အတူ ယခုနှစ် ၈ လတာအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ယာဉ်မတော်တဆမှု ၂၂၃ မှုထဲတွင် အာရှလမ်းနှင့် အဝေးပြေးလမ်းတွင် ၁၁၇ မှုအထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်အတွက် ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး ယာဉ်မတော်တဆမှုနှုန်း၏ ထက်ဝက်ကျော်ခန့်မှာ အာရှလမ်းနှင့် အဝေးပြေးလမ်းမပေါ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း ပြည်နယ်ယာဉ်ထိန်းရဲတပ်ဖွဲ့ရုံးမှ ပြုစုထားသည့် စာရင်းများအရ သိရသည်။

တစ်စထက်တစ်စ များပြားလာသည့် လူနေထိုင်မှုနှင့် ယာဉ်အသုံးပြုမှု များလာသည့် ကရင်ပြည်နယ်တွင် ယာဉ်တိုက်မှုလျော့ကျလာစေရန် ပြည်နယ်ယာဉ်ထိန်းရဲတပ်ဖွဲ့မှ NGO အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်းပြီး ယာဉ်စည်းကမ်း၊ လမ်းစည်းကမ်း ပညာပေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ပေးလျက်ရှိသည့်အပြင် ယာဉ်စည်းကမ်း၊ လမ်းစည်းကမ်း မလိုက်နာသူများကို တွေ့ရှိခဲ့ပါက ဖမ်းဆီးအရေးယူမှုများ ပြုလုပ်နေကြောင်းလည်း ပြည်နယ် ယာဉ်ထိန်းရဲ တပ်ဖွဲ့ရုံးမှ တာဝန်ရှိသူများက ပြောဆိုသည်။

၂၀၁၃ စက်တင်ဘာလမှ စတင်ထုတ်ဝေသည်

မြဝတီတွင် အများမြင်ကွင်း၌ မဖွယ်မရာပြုလုပ်သူ တရုတ်နိုင်ငံသား (၇) ဦးကို အမှုဖွင့်

စက်တင်ဘာ ၁၄၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
နေနေဘ်

ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့၊ အမှတ်(၄)ရပ်ကွက်၊ ဘုရင့်နောင်လမ်းမကြီးနံဘေး၊ လှိုင်သစ် ဖုန်းဆိုင်ရှေ့၌ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက် ည ၇ နာရီအချိန်ခန့်က မဖွယ်မရာပြု အပေါ်စွန့်ကာ ညစ်ညမ်းစွာ ဆဲဆိုသည့် တရုတ် နိုင်ငံသား ၇ ဦးကို မြဝတီမြို့မ ရဲစခန်းက ပုဒ်မ(၃)ခုဖြင့် အမှုဖွင့်ထားကြောင်း ရဲတပ်ဖွဲ့က သတင်းထုတ်ပြန် ပြောဆိုသည်။

ဖြစ်စဉ်မှာ စက်တင်ဘာ ၁၃ ရက်နေ့ ည ၇ နာရီကျော်ခန့်တွင် လှိုင်သစ် မိုဘိုင်းဖုန်းဆိုင်ဘေးရှိ ၄ ထပ်တိုက်မှ တရုတ်နိုင်ငံသား ၉ ဦးခန့်သည် မူးယစ်သောက်စားထားသည့် လက္ခဏာဖြင့် တဦးကိုတစ်ဦး ကုန်းပိုးဆင်းလာကာ တဦးသည် အများပြည်သူမြင်ကွင်း ဖုန်းဆိုင်ရှေ့တွင် မဖွယ်မရာပြု၊ အပေါ့စွန့်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ မဖွယ်မရာ ပြုလုပ်နေသည်ကို ဆိုင်ပိုင်ရှင် မခင်မိုးကြည်က မပြုလုပ်ရန် တားမြစ်ခဲ့သော်လည်း ဆက်လက်အပေါ့စွန့်ခဲ့ပြီး တရုတ်နိုင်ငံသား ၇ ဦးသည် တရုတ်ဘာသာ စကားဖြင့် ဆဲဆိုခြင်းများ ရှိသည်ကို စကား နားလည်သူတဦးက ပြောပြသည့် အတွက် ယခုလို ကာအိန္ဒြေပျက်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့မှုအပေါ် ရဲစခန်းသို့ တိုင်ကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဖြစ်စဉ်အပေါ် တရုတ်နိုင်ငံသား ၇ ဦးအား မြဝတီမြို့မ ရဲစခန်းတွင် (ပ)၁၀၄၇။၂၀၁၉၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၉၄။ ၅၀၉။၁၁၄ တို့ဖြင့် အမှုဖွင့်ထားပြီး ၅ ဦးကို မြဝတီမြို့မရဲစခန်းတွင် ထိန်းသိမ်းထားသော်လည်း ဆိုင်ရှေ့တွင် မဖွယ်မရာပြု အပေါ့စွန့်ခဲ့သူနှင့် ကျန်တဦးမှာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်သွားကြောင်း ရဲတပ်ဖွဲ့ထံမှ သိရသည်။

မြဝတီမြို့ပေါ်ရှိ ရပ်ကွက်များအတွင်း တရုတ်နိုင်ငံသားများ အိမ်ငှားနေထိုင်မှုများ ရှိလာပြီး တရုတ်စာတမ်းပါ ဆိုင်းပုဒ်များ တပ်၍ ဈေးဆိုင်များနှင့် တရုတ်စားသောက်ဆိုင် အများအပြား ဖွင့်လှစ်မှုများရှိလာကြောင်း မြဝတီ မြို့ခံများက ပြောသည်။

ယခုလို ဖားအံနှင့် မြဝတီမြို့တွင် တရုတ်နိုင်ငံသားများ ရပ်ကွက်အတွင်း လုံးချင်းအိမ်ငှားရမ်းနေထိုင်မှုများ ရှိလာခြင်းအပေါ် ဥပဒေနှင့်အညီ စိစစ်အရေးယူရန် ကရင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်က ယခုရက်ပိုင်းအတွင်း ဖားအံမြို့တွင်ကျင်းပသည့် ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် လစဉ်တွေ့ဆုံပွဲတွင် ပြောကြားခဲ့သည်။

ဖားအံတွင် တရုတ်နိုင်ငံသားများ လာရောက်နေထိုင်ခြင်းအပေါ် လဝကထံ တိုင်ကြားခြင်းမရှိ၍ အမှုဖွင့်

စက်တင်ဘာ ၅ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

ဖားအံမြို့ပေါ်ရှိ ရပ်ကွက်များအတွင်း ယခုလပိုင်းအတွင်း၌ တရုတ်နိုင်ငံသားများ ကြိုကြားလာရောက် နေထိုင်မှုများအပေါ် သတင်းပို့ တိုင်ကြားရန် ပျက်ကွက်သည့် ဟိန်းမင်းခန့် ကုမ္ပဏီမှ မန်နေဂျာတစ်ဦးကို လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် လူမှုအင်အားဝန်ကြီးဌာန–လဝက ဥပဒေအရ အမှုဖွင့်ထားသည်ဟု ပြည်နယ် လဝက ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးအောင်ဝင်းက စက်တင်ဘာ ၄ ရက်နေ့တွင် ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

၎င်းက 'ကျနော်တို့အနေနဲ့ ရဲတပ်ဖွဲ့၊ ရပ်ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ရှိသူတွေပါတဲ့ ပူးပေါင်းအဖွဲ့တွေနဲ့ ရံဖန်ရံခါ စစ်ဆေးမှုတွေ ပြုလုပ်ပါတယ်။ တရုတ်နိုင်ငံသားများဟာ တရားဝင် ဝင်ရောက်လာတယ်။ ဗီဇာစည်းကမ်းရှိတယ်။ နေခွင့်သက်တမ်းရှိတဲ့ အတွက် လဝက ဥပဒေအရ အရေးယူခြင်းတော့ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီတရုတ်နိုင်ငံသားတွေ ရောက်ရှိနေထိုင်တဲ့အခါမှာ သက်ဆိုင်ရာလဝကကို တိုင်ကြားခြင်းမရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်မို့ နိုင်ငံခြားသားများ မှတ်ပုံတင်ရေး နည်းဥပဒေအရ ဟိန်းမင်းခန့် ကုမ္ပဏီမှ မန်နေဂျာတစ်ဦးကို အမှုဖွင့်ထားပါတယ်' ဟု ပြောသည်။

ယခုလို အမှုဖွင့်ထားသော်လည်း အမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများက ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မရှိသလို အရေးယူမှု အခြေအနေကို တိတိကျကျ မသိရသေးကြောင်း ဖားအံလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းက ဆိုသည်။

ကရင်ပြည်နယ် ဖားအံမြို့အတွင်းရှိ ရပ်ကွက်အချို့တွင် ပြီးခဲ့သည့် ဇွန်လမှစတင်ကာ နိုင်ငံခြားသား တရုတ်လူမျိုးများ တစ်စထက်တစ်စ ဝင်ရောက်နေထိုင်မှုများပြားလာသည့်အတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်း ရပ်ကွက်နေ ဒေသခံ ပြည်သူများက ပြောဆိုနေကြသည်။

အဆိုပါ တရုတ်နိုင်ငံသားများမှာ 'ဟိန်းမင်းခန့်' ဆောက်လုပ်ရေး ကုမ္ပဏီ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမြန်လမ်းစီမံကိန်းနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအစုရှယ်ယာ ကုမ္ပဏီ ရုံးခန်းဆိုင်းဘုတ်ဖြင့် ဖားအံမြို့ အမှတ် (၇)ရပ်ကွက်အတွင်း လုံးချင်းအိမ်များငှားရမ်းကာ နေထိုင်နေကြခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

ဖားအံမြို့၊ အမှတ်(၇) ရပ်ကွက်နေ ဒေါ်နှင်းစောက 'သူများ ခွင့်ပြုလို့လာတာပဲတဲ့။ ခွင့်မပြုရင်လာလို့ရဲမှာ မဟုတ်ဘူးလို့လည်း အဲလိုပြောနေကြတယ်။ ကိုယ်တွေလည်း တရုတ်ကို တစ်ခါမှမတွေ့ဘူးဘဲဟာ အခုမှ တစ်ခါပဲ တွေ့ဖူးတယ်။ အများကြီးလာလို့ရှိရင် နောက်ဒီကလူတွေပဲ နည်းသွားမလားပေါ့၊ အဲလိုမျိုး တစ်ချို့တွေကလည်း စိုးရိမ်ပြီး ပြောနေကြတာတွေ ရှိတယ်'ဟု ပြောဆိုသည်။

ဖားအံ–မော်လမြိုင် အဖြောင့်လမ်းမတစ်လျှောက်နှင့် အမှတ်(၇) ရပ်ကွက် စောစံစီဖိုးလမ်းပေါ်တွင်ရှိသည့် အိမ်များကို လက်ရှိ တရုတ်နိုင်ငံသားများက တစ်လ ၆ သိန်းမှ ၇ သိန်း နှုန်းထားဖြင့် တစ်နှစ်စာ စာချုပ်ချုပ်ကာ လုံးချင်းငှားရမ်းနေထိုင်သည့် အိမ်ပေါင်း ၁၃ အိမ်ထက်မနည်းရှိသည်ဟု ရပ်ကွက်နေသူများထံမှ သိရသည်။

အမှတ်(၈) ရပ်ကွက် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး စောစိုးမြင့်က 'ဒီဖားအံမြို့ထဲမှာ ပြောနေကြတာ ကြားရတာကတော့ ဒီကသူနဲ့ အိမ်ထောင်ကျ၊ သူတို့နိုင်ငံကိုခေါ်သွား၊ တစ်ချို့ကျ ရောင်းစားခံရတယ်လို့ ကြားရတယ်ပေါ့။ အဲဒီလိုမျိုးကျတော့ ကျနော်တို့လည်း စိုးရိမ်တာပေါ့။ အဲဒါကြောင့် ကျနော်တို့လည်း ပေးနေဖို့ ခပ်ကြောက်ကြောက်ပဲ ဖြစ်နေတယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ပြောသည်။

ဖားအံမြို့တွင် တည်းခိုနေထိုင်နေသည့် နိုင်ငံခြားသား တရုတ်လူမျိုးများမှာ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံမှဖြစ်ပြီး ရန်ကုန်အပြင် ကရင်ပြည်နယ်စပ်မြို့တစ်မြို့ဖြစ်သည့် မြဝတီမြို့ဘက်များမှတစ်ဆင့် တရားဝင် သက်တမ်းရှိ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်၊ ဗီဇာတို့ဖြင့် ဝင်ရောက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အများစုမှာ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းအတွက် လာရောက်အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ကရင်ပြည်နယ် လဝက ဦးစီးမှူးရုံးထံမှ သိရသည်။

တရုတ်ဘာသာစကား သီးသန့်ဖြင့် ရေးသားထားသည့် ဆိုင်းပုဒ်အချို့ မြဝတီစည်ပင် ဖြုတ်သိမ်း

စက်တင်ဘာ ၁၉၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်။ နေနေဘ်

ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့ပေါ်ရှိ တရုတ်ဘာသာစကား သီးသန့်ရေးသားထားသည့် ကြော်ငြာဆိုင်းပုဒ် ၃ ခုကို မြဝတီမြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေးဌာနက စက်တင်ဘာ ၁၈ ရက်နေ့တွင် လိုက်လံ ဖြုတ်သိမ်းခဲ့သည်ဟု စည်ပင်သာယာရေးဌာန ဦးစီးအရာရှိ စောရောဘတ်ထူးက ပြောသည်။

'မနေ့က ညပိုင်းမှာ မြဝတီမြို့ အမှတ်(၄) ရပ်ကွက် သုမာလာလမ်းထောင့်မှာ တရုတ်စာတန်းပါ အလျား ၃ ပေ၊အနံ ၂ ပေရှိ ကြော်ငြာဆိုင်းဘုတ်များနဲ့ အောင်သုခလမ်းမှာရှိတဲ့ တရုတ်စာတန်းပါ ဆိုင်းပုဒ်တွေကို ဖြုတ်သိမ်းလိုက်တယ်။ စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့ကလည်း တရုတ်စာသီးသန့်ရေးထားတဲ့ ကြော်ငြာဆိုင်းပုဒ်တွေကို လိုက်လံဖြုတ်သိမ်းခဲ့တယ်'ဟု မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့၊ ဦးစီးအရာရှိ စောရောဘတ်ထူးက ပြောသည်။

မြဝတီမြို့တွင် တရုတ်နိုင်ငံသားများ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အများအပြား ဝင်ရောက်နေထိုင်လျက်ရှိပြီး ဒေသခံများ နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး ထိုသို့ ထပ်မံမဖြစ်ပွားစေရေးရန် တရုတ်နိုင်ငံသားများအား ဥပဒေနှင့်အညီနေထိုင်မှု ရှိမရှိကို သက်ဆိုင်ရာမှ ပူးပေါင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းကာ စိစစ် အရေးယူပေးရန် စက်တင်ဘာ ၁၅ ရက်တွင် ဒေသခံပြည်သူ ၂၀၀ ခန့်က မြဝတီမြို့၊ အမှတ်(၄) ရပ်ကွက် မြစန္ဒီပန်းခြံဝင်း၌ အစည်းအဝေးတစ်ရပ်ပြုလုပ်ကာ ဘောထားထုတ်ပြန် တောင်းဆိုထားသည်။

'ကျနော်တို့ လူထုအစည်းအဝေးပြီးနောက် ညပိုင်းမှာ ရဲတပ်ဖွဲ့ အပါအဝင်အဖွဲ့စုံ ယာဉ်ကြောပိတ်ဆို့ ရှာဖွေတာ၊ လှည့်ကင်းဆောင်ရွက်တာတွေကို တွေ့ရတယ်။ ၁၈ ရက် ညပိုင်းမှာ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့က တရုတ်စာ သီးသန့်ရေးထားတဲ့ ဆိုင်းပုဒ် ၃ ခုခန့်ကို လိုက်လံဖြုတ်သိမ်းနေတာတွေလည်း ရှိတယ်။ ဒါတွေက လိုချင်တဲ့ အဖြေမဟုတ်သေးပါဘူး။ ဖြစ်ချင်တာက နေ့ပိုင်းမှာ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေး၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ဌာနဆိုင်ရာများ ပေါင်းစပ်ပြီး ရပ်ကွက်အလိုက် တရုတ်နိုင်ငံသားများ ဥပဒေနဲ့အညီ နေထိုင်မှုရှိမရှိ စိစစ်စေချင်တယ်' ဟု အရပ်ဘက် နိုင်ငံခြားသားများစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့မှ ဦးအောင်ဝင်းလှိုင်(ခ)အညာသားက ပြောသည်။

မြဝတီမြို့ခံများအနေဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံခြားသားများကို သတ်မှတ်ထားသည့် ဟိုတယ်များတွင်သာ တည်းခိုခွင့်ပြုရန်၊ ဈေးဆိုင်များဖွင့်လှစ်ရာတွင် တရုတ်စာတမ်းများ၊ စတေကာများ ကပ်ခြင်းများကို ဖြုတ်သိမ်းရန်နှင့် ဆိုင်ဖွင့်ခွင့်လိုင်စင် ချထားပေးခြင်း မပြုရန်၊ မော်တော်ယာဉ်များ မောင်းနှင်ရာတွင် ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် ရှိမရှိ စိစစ်ရန်၊ လှိုင်းသစ်ဖုန်းဆိုင်ရှေ့တွင် မဖွယ်မရာပြုလုပ်သူ တရုတ်နိုင်ငံသား ၂ ဦးကို ဖမ်းဆီးအရေးယူရန် စသည့် အချက်များပါဝင်သည့် တိုင်ကြားစာတစ်စောင်ကို ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအားလိပ်မူ၍ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဌာနဆိုင်ရာများကို မြဝတီမြို့ နိုင်ငံခြားသားများ စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့က ပေးပို့တိုင်ကြားထားကြောင်း သိရသည်။

တောင်ပြိုမှုကြောင့် ထိခိုက်ပျက်စီးသွားသည့် ရေးမြို့နယ်ရှိ ဥယျာဉ်ခြံများ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် ခက်ခဲနေ

စက်တင်ဘာ ၁၀ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စောမြတ်ဦးသာ

မွန်ပြည်နယ်၊ ရေးမြို့နယ် KNU–ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၏ ဝင်းရေးမြို့နယ်)ရှိ ကျောက်တိုင်အုပ်စုနှင့် လိပ်ပွပ်အုပ်စုတွင် ပြီးခဲ့သည့် ဩဂုတ်လဆန်းပိုင်းက ချောင်းရေလျှံမှုနှင့် တောင်ပြိုမှုများကြောင့် ထိခိုက်ပျက်စီးသွားသည့် ဒေသခံများ၏ ကွမ်း၊ သံပုရာ၊ ရာဘာပင်များမှာ လက်ရှိတွင် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် ခက်ခဲနေသည်ဟု ဒေသခံရွာသားများက ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

လိပ်ပွပ်ရွာခံ စောကျော်မိုးက 'တောင်ပြိုတော့ ကွမ်းသီးခြံနဲ့ သံပုရာပင်၊ နာနတ်ပင် အတော်ထိခိုက်ပျက်စီးသွားတယ်။ မိသားစု စားဝတ်နေရေးနဲ့ ကလေးတွေရဲ့ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးအတွက်နေနဲ့ သူတို့ကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးနိုင်ဖို့၊ သွားဖို့လာဖို့ ခက်ခဲနေတယ်ဆိုတော့ ဘာမှမပြောခဲ့သေးဘူးပေါ့နော်။ လာမယ့် ၁၉ ရက်နေ့ လွှတ်တော်မှာ မေးခွန်းမေးသွားဖို့ စာတင်ထားပြီး ဖြစ်တယ်'ဟု ဩဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကျေးရွာရှိ ထိခိုက်ပျက်စီးသွားသည့် ဥယျာဉ်ခြံများကို စာရင်းကောက်ယူမှု ပြုလုပ်ထားပြီး သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဘက်မှ ယနေ့အချိန်ထိ လာရောက်ကွင်းဆင်းမေးမြန်းမှု မရှိသေးသည့်အတွက် KNU အဖွဲ့ထံတွင်သာ စာရင်းပေးထားသည်ဟု ကျောက်တိုင်ကျေးရွာ အုပ်စုမှူး စောသော်စေးက ယခုလို ပြောသည်။

'အစိုးရပိုင်းကတော့ လာပြီး ကူညီတာမျိုး မရှိသေးပါဘူး။

ဒီဥယျာဉ်ခြံအပင်တွေက ထွက်တဲ့ သီးနှံတွေနဲ့ မှီခိုလာခဲ့တာ ၁၃ နှစ်ရှိပြီပေါ့နော်။ နှစ်တွေအကြာကြီး ရင်းနှီးစိုက်ထားခဲ့ရတာ နေ့ချင်း၊ ညချင်းပဲ သံပုရာအပင် ၅၀၀ လုံးလုံး ရေထိုးတော့ ပျက်စီးသွားတယ်။ ကွမ်းပင် ၃၀၀၊ နာနတ်ပင် ၇၀၀ ပါ ပျက်စီးသွားတယ်။ ရပ်တည်ဖို့ အတော်ခက်ခဲသွားတယ်' ဟု ဩဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ပြောသည်။

ရေးမြို့နယ်ရှိ ကျောက်တိုင်၊ လိပ်ပွပ်၊ အဖျော့၊ မရမ်းချောင်း၊ နတ်ကြီး၊ ကိုင်းတော၊ မြင်းတပြေး၊ ဆောထ၊ နယ်ပြား၊ ကင်းမွန်ရွာများတွင် ပြီးခဲ့သည့် ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်က မိုးအဆက်မပြတ် ရွာသွန်းခဲ့ပြီး ချောင်းရေလျှံမှုနှင့် တောင်ပြိုမှု ဖြစ်ပွားသည့်အတွက် ချောင်းနား တစ်လျှောက်နှင့် တောင်လျှိုများတွင် စိုက်ပျိုးထားသော ကွမ်း၊ သံပုရာ၊ ရာဘာ၊ နာနတ်ပင်အများစုမှာ တောင်ကျောက်မြေ ဖုံးလွှမ်းသွားခဲ့သည်ဟု ဒေသခံများက ပြောသည်။

ရေးမြို့နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးချစ်တင်က 'ကျနော်တို့ မြို့နယ် NLD က သူတို့ကို သွားပြီး ကူညီထောက်ပံ့မှုတွေ ပေးနေပါတယ်။ သူတို့နေရာကလည်း လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး သိပ်အဆင်မပြေဘူး။ ပွင့်လင်းရာသီကျမှ မွန်ပြည်နယ်အစိုးရက ဆောင်ရွက်ပေးမယ်။ ကျနော့်အပရဟိတအဖွဲ့က ဆန်တွေ လာပေးတယ်။ KNU အဖွဲ့တွေကိုတော့ ပျက်စီးမှုစာရင်း တင်ပြထားတယ်ပေါ့နော်။ လာမယ့်နှစ်မှာ ဥယျာဉ်ခြံ အခွန်တွေ၊ ဂရမ်ဖိုးတွေပေးရဖို့ သက်သာမလားပေါ့လေ။ တစ်ချို့ခြံတွေက မျှော်လင့်ချက်မှ မရှိတော့တာ။ ပြန်စိုက်လို့ လုံးဝမဖြစ်နိုင်သေးဘူး။ မြေကြီးတွေက နင်းရင် ကျွံကျတယ်လေ။ တောင်တစ်ချို့ အက်ကြောင်းတွေ ဖြစ်လာတယ်။ သတိထား သွားလာနေရတယ်' ဟု ပြောသည်။

KNU– ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး ဝင်းရေးမြို့နယ် အတွင်းရေးမှူး ပဒိုစောအယ်ဒါးကလည်း ဒေသခံလူထုများ၏ ထိခိုက် ပျက်စီးသွားသည့် ဥယျာဉ်ခြံများကို စာရင်းပြုစုကောက်ယူနေလျက်ရှိပြီး ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာများနှင့် ညှိနှိုင်းပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သွားမည်ဟု ပြောသည်။

မွန်ပြည်နယ်နှင့် ကရင်ပြည်နယ်တွင် ပြီးခဲ့သည့် ဩဂုတ်လအတွင်း မိုးအဆက်မပြတ် ရွာသွန်းမှုကြောင့် မြစ်၊ ချောင်း ရေလျှံမှုနှင့် တောင်ပြိုမှုများဖြစ်ကာ လူနေအိမ်၊ လမ်း၊ တံတား၊ လယ်၊ ဥယျာဉ်ခြံနှင့် မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများ ထိခိုက်ပျက်စီးသွားသည့်အတွက် ယနေ့အချိန်ထိ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရန် ခက်ခဲနေဆဲဟု ဒေသခံများက ပြောဆိုကြသည်။

လွန်းညတောင်တွင် လမ်းခင်းကျောက်ထုတ်ရန် လျှောက်ထားခြင်းအပေါ် ဒေသခံများကန့်ကွက်

စက်တင်ဘာ ၁၉ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
နန်းဝေဖြိုးဇာ

ကရင်ပြည်နယ်၊ ဖားအံမြို့နယ်၊ လွန်းညကျေးရွာအုပ်စုရှိ ကျောက်တောင်မြေ ဧရိယာတွင် လမ်းခင်းကျောက် ထုတ်လုပ်ခွင့် လုပ်ငန်းလိုင်စင် လျှောက်ထားခြင်းအပေါ် ကျေးရွာ ၄ ရွာရှိ ဒေသခံရွာသားများက စက်တင်ဘာ ၁၉ ရက်နေ့တွင်သက်ဆိုင်ရာသို့ ကန့်ကွက်စာ ပေးပို့လိုက်သည်ဟု ဒေသခံများက ပြောသည်။

လွန်းည ကျေးရွာအုပ်စု ကွင်းအမှတ်(၁၃၆၃)၊ တောင်ကွင်း၊ ကျောက်တောင်ဧရိယာ ၂.၄၉ ဧက၌ ဒေါ်တင်မာဝေ ဆိုသူက လမ်းခင်းကျောက် ထုတ်လုပ်ခွင့် လုပ်ငန်းလိုင်စင် သက်ဆိုင်ရာသို့ လျှောက်ထားကြောင်း သိရသည်။

ထိုသို့ လျှောက်ထားသည့်အပေါ် ကန့်ကွက်လိုသူများရှိပါက ခိုင်လုံသော အထောက်အထားများနှင့်တကွ ကန့်ကွက်နိုင်ကြောင်း ဖားအံမြို့နယ်၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက စက်တင်ဘာ ၂၀ ရက်နေ့ နောက်ဆုံးထား ကန့်ကွက်နိုင်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ထားသည့်အတွက် ဒေသခံများမှ ယခုလို ကန့်ကွက်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ ကန့်ကွက်စာတွင် လွန်းညကျေးရွာ၊ တံတားဦးကျေးရွာ၊ ကမော့ပိုကျေးရွာနှင့် မိုက်အောင်ကျေးရွာရှိ ဒေသခံများမှ လက်မခံသည့်အတွက် စုပေါင်းလက်မှတ်ရေးထိုး ကန့်ကွက်ခြင်း ဖြစ်ပြီး ထိုသို့ ကန့်ကွက်စာ တင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဦးဆောင်ပါဝင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သူ စောငြိမ်းဖြူ က ပြောသည်။

၎င်းက 'ကျနော်တို့က ဘယ်သူမှ ကျောက်လာထုတ်တာ ခွင့်မပြုဘူး။ မကန့်ကွက်ခိုင်းလည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ဌာနေလူထုအတွက် ကန့်ကွက်မှာပဲ။ အခုက အဲဒီတောင်နဲ့ နီးတဲ့ ဒေသခံတွေက လက်မှတ်ထိုးပြီး ကန့်ကွက်တာဖြစ်တယ်။အခုလည်း ဒီတောင်မှာ မိုင်းဖောက်ပြီး ကျောက်ခိုးထုတ်တဲ့လူတွေ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေပါ ကျနော်တို့ ကန့်ကွက်ပါတယ်' ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

လက်ရှိ လွန်းညတောင် အရှေ့ဘက်ခြမ်းတွင် ဒေသခံအချို့က နားလည်မှုဖြင့် တနိုင်တပိုင် အသေးစားငကျောက်ထုတ်လုပ်မှုများ ရှိသလို အချို့မှာ မိုင်းခွဲပြီး ကျောက် ခိုးထုတ်လုပ်သူများလည်း ရှိနေသေးကြောင်း လွန်းညကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး စောအေးမောင်က ပြောသည်။

'ကျနော်တို့က ဘာမှ ပြောစရာမရှိဘူး။ ပြည်သူသဘောပဲ။ အခုက သူတို့ကန့်ကွက်စာ သွားတင်မယ်ဆိုတော့ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးလက်မှတ်တော့ ထိုးပေးရတာပေါ့။ လုပ်ငန်းလိုင်စင် လာလျှောက်တဲ့လူကလည်း သူတို့ဝယ်ထားတဲ့ မြေပေါ်မှာပဲ ဒီလုပ်ငန်းလုပ်ဖို့ လျှောက်တာဖြစ်တယ်လို့ သိရတယ်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ ကန့်ကွက်နိုင်ကြောင်းလည်း ရှိတယ်။ အရင်က လိုင်စင်မလျှောက်ဘဲ တရားမဝင် ကျောက်ထုတ်တဲ့ လူတွေလည်းရှိတယ်' ဟု စောအေးမောင်က ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၇ ခုနှစ် လွန်းညတောင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ၏ ကောက်ယူထားသည့် စာရင်းအရ လွန်းညတောင်ခြေတွင် ဒေသခံနှင့် အခြားပုဂ္ဂလိက ကျောက်ထုတ်လုပ်သည့် ကျောက်မိုင်းတွင်း ၂၃ တွင်းရှိခဲ့ရာ အဆိုပါ ကျောက်မိုင်းတွင်းများမှာ ၂၀၁၇ နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ပိတ်သိမ်းလိုက်ရပြီး အချို့မှာ နားလည်မှုဖြင့် ကျောက်ဆက်လက် ထုတ်သည့် ကျောက်မိုင်းတွင်းလည်း ရှိသေးသည်ဟု ဒေသခံများက ပြောသည်။

ထို့အပြင် အာရှလမ်းမ စီမံကိန်းအတွက် ၂၀၁၈ ခုနှစ်က လွန်းညတောင်တွင် ကျောက်ထုတ်လုပ်သည့် စီမံကိန်းရှိခဲ့ပြီး အဆိုပါစီမံကိန်းကို ဒေသခံများ လက်မခံခဲ့သလို အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် ADB မှ သတ်မှတ်ချက် စံချိန် စံညွှန်းနှင့် မညီသည့်အတွက် ကျောက်ထုတ်လုပ်သည့် စီမံကိန်း ရပ်နားထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကရင်ကျောင်းသားနှင့် ဒေသခံများ ရေသန့်ရရှိရေးအတွက် ရေသန့်စက်များ တပ်ဆင်ပေး

စက်တင်ဘာ ၂ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

ဩစတေးလျားနိုင်ငံ Safe water for every Child အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုသည် ထိုင်း–မြန်မာ နယ်စပ်ရှိ ကရင်ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူအချို့ ရေသန့်ရရှိရေး အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ရေသန့်စင်စက်များ လာရောက်လှူဒါန်း တပ်ဆင်ပေးလျက်ရှိသည်။

အဆိုပါ ရေသန့်ကူညီရေး အစီအစဉ်ကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်က စတင်ကာ ရေသန့်ကူညီရေးအဖွဲ့ တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး လက်ရှိ ဖာပွန်ခရိုင်၊ ဖားအံခရိုင် ဒေသအချို့နှင့် ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်ရှိ သူးမွဲခီး ကရင်ရွှေ့ပြောင်း စာသင်

တဖက်စာမျက်နှာသို့ ▶

DKBA (ခွဲထွက်) နှင့် မွန်ပြည်သစ်ပါတီတို့ ထိတွေ့မှု နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားခဲ့

စက်တင်ဘာ ၂၀ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စအိုင်ဆူး

တိုးတက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ကရင်အမျိုးသား တပ်မတော်– DKBA နှင့် မွန်ပြည်သစ်ပါတီ– NMSP တို့ စက်တင်ဘာ ၁၇ ရက် နှင့် ၁၈ ရက်နေ့များတွင် ကရင်ပြည်နယ်၊ ဘုရားသုံးဆူ ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်တစ်နေရာတွင် နှစ်ဘက် ထိတွေ့ ပစ်ခတ်မှု နှစ်ကြိမ် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု နှစ်ဖက်တာဝန်ရှိသူများက အတည်ပြု ပြောဆိုသည်။

ပြီးခဲ့သည့် စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့က NMSP နှင့် ဗိုလ်ချုပ် စောကျော်သက် လက်အောက်ခံတပ် DKBA (ခွဲထွက်) တို့ တွေ့ဆုံမှု တစ်ခုပြုလုပ်မှုအပြီး နှစ်ဖက်တပ်များအပြန်အလှန် ပစ်ခတ်မှု စတင်ဖြစ်ပွားခဲ့ကာ နယ်မြေ ရှင်းလင်းသည့် စစ်ကြောင်းနှင့် အနည်းငယ်ထိတွေ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု NMSP ဘက်မှ ဗိုလ်ကြီး နိုင်အာကာ ယခုလိုပြောသည်။

ငင်းက 'ကြားသလောက်က ကျနော်တို့ စစ်ကြောင်း သုံးဖွဲ့ နယ်မြေရှင်းလင်းတာနဲ့ အဲ့မှာ ထိတွေ့မှု အနည်းအကျဉ်း ဖြစ်သွားတာပါ။ ကျနော်ကြားသလောက်က တွေ့ဆုံပွဲအပြန်မှာ စစ်ကြောင်းက ဟိုတစ်ဖွဲ့ ဒီတစ်ဖွဲ့ ဆိုတော့ ဖြစ်သွားတဲ့ သဘောပါ။ ဖြစ်စဉ်ကတော့ နယ်မြေရှင်းလင်းရင်း သေနတ် သုံးလေးချက် ပစ်ခတ်မှု ဖြစ်သွားတဲ့ ပုံစံမျိုးပါ' ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

သို့သော် ၎င်းတို့ နှစ်ဖွဲ့ ၁၇ ရက်နေ့က တွေ့ဆုံမှု ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းသည် မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်သည်ကို မသိသေးသလို ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှု အခြေအနေကိုလည်း မသိရှိရသေးကြောင်း၊ ခြောက်လှန့်ပစ်ခတ်မှုမျိုးသာ ဖြစ်သည့်အတွက် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှု မရှိနိုင်ဟု ဗိုလ်ကြီးနိုင်အာကာက ဆက်ပြောသည်။

ထို့အပြင် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး ကာလအတွင်း တစ်ဖွဲ့နှင့်တဖွဲ့အကြား ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုမျိုးဖြင့် သွားရမည်ဖြစ်ပြီး အမြင်မှားမှုမျိုးများ ရှိလျှင် ပစ်ခတ်မှုများ ဆက်ဖြစ်နိုင်သည်ဟု နိုင်အာကာက ဖြည့်စွက်ပြော သည်။

၎င်းပစ်ခတ်မှုသည် DKBA (ခွဲထွက်)မှ ဗိုလ်ချုပ်စောကျော်သက် လက်အောက်ခံ ဗိုလ်နဂါး ဦးဆောင်သည့် အဖွဲ့နှင့် စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်ညနေ ၅ နာရီကျော်တွင် တစ်ကြိမ်နှင့် ၁၈ ရက်နေ့လည် ၁၁ နာရီကျော်တွင် တစ်ကြိမ် ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်ကာ NMSP က စတင်ပစ်ခတ်သည့်အတွက် ပြန်လည် ပစ်ခတ်ရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု DKBA ဘက်က ဆိုသည်။

DKBA (ခွဲထွက်) မှ ဗိုလ်ချုပ်စောကျော်သက်က 'ကျနော်နဲ့ အလှမ်းဝေးတော့ အသေအချာတော့ မသိသေးဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျနော်သိသလောက်က ကျနော်တို့ဘက်လူတွေနဲ့ သူတို့ ထိုင်းဘက်ခြမ်းမှာ တွေ့ကြပြီး ကျနော်တို့ လူတွေ အပြန်မှာ သူတို့ (NMSP) က လမ်းမှာစောင့်ဖမ်းပြီး ကျနော်တို့ နေရာကို လိုက်ပြခိုင်းတယ်။ လိုက်ပြခိုင်းပြီး ကျနော်တို့ လူတွေကို တက်ပစ်တာပဲ။ သူတို့ပစ်တော့ ကျနော်တို့လည်း ပြန်ပစ်တာပေါ့။ ကျနော်တို့ လူ ၆ ယောက်ကို ဖမ်းမိတယ်လို့တော့ ကြားတယ်' ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ထို့အပြင် မွန် နှင့် ကရင်သည် ရန်သူမဟုတ်ဘဲ ယခုလို ၎င်းတို့၏ လုပ်ရပ်မျိုးကို နားမလည်နိုင်ကြောင်းလည်း ဗိုလ်ချုပ်စောကျော်သက်က ဆက်ပြောသည်။

၎င်းပစ်ခတ်မှု နှင့်ပတ်သက်၍ ပစ်ခတ်မှုတွင် အဓိက ပါဝင်သည့် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများကို ဆက်သွယ် မေးမြန်းနိုင်ခြင်းမရှိသလို နှစ်ဖက်ထိခိုက်ကျဆုံးမှုများ ရှိသည်ဟု သတင်းများ ထွက်ပေါ်နေမှုနှင့် နောက်ဆက်တွဲ ဖြစ်စဉ်များကိုမူ သီးခြားအတည်ပြုနိုင်ခြင်း မရှိသေးကြောင်း သိရသည်။

မူလွန်ကျောင်းအုပ်ထံမှ မူးယစ်ဆေးဝါး အပြား (၇၀) ကျော် ဖမ်းဆီးရမိ

စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

ကရင်ပြည်နယ်၊ ဖားအံမြို့နယ် အောက်ကော့ရင်းရွာကြီးပိုင်း လမ်းသစ် အစိုးရမူလွန် ကျောင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးထံမှ ပြီးခဲ့သည့် စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့က စိတ်ကြွမူးယစ်ဆေးပြား WY ၇၇ ပြား ဖမ်းဆီးရမိကြောင်း ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး– KNU သထုံခရိုင် လက်အောက်ခံ ကရင်အမျိုးသားရဲတပ်ဖွဲ့–KNPF ထံမှ သိရသည်။

မူးယစ်ဆေးဝါး ဖမ်းဆီးရမိသည့် အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ကော့ရင်း အုပ်ချုပ်ရေးမှူး စောသန်းဝင်းစိန်က 'ဖမ်းမိတာက ကျောင်းဝင်းထဲမှာပဲ။ ကျောင်းအုပ်ဆရာဆိုတော့ သူ့အခန်းနဲ့သူပေါ့။ အခန်းထဲမှာ ဖမ်းဆီးရတယ်လို့ သိရတယ်။ ကျောင်းအုပ်ဆရာက ဒီဇာတိရွာမဟုတ်ဘူး။ ဒီရွာမှာ တာဝန်ကျတာ ၂ နှစ်လောက်ပဲ ရှိအုံးမယ်။

KNPFက အဲဒီကျောင်းဆရာကို မေးမြန်းစစ်ဆေးပြီးရင် အစိုးရ ရဲဘက်ကို လွှဲပေးမယ်လို့ KNU ဘက်က ကျနော့်ကိုတော့ အဲလိုအကြောင်းကြားထားတာ ရှိတယ်' ဟု ပြောသည်။

မူးယစ်ဆေးဝါး နှင့်အတူ ဖမ်းဆီးရမိထားသည့် အဆိုပါ မူလွန်ကျောင်းအုပ်ကို လက်ရှိတွင် KNPF ဖားအံမြို့နယ်ရုံးတွင် ထိန်းသိမ်းကာ စစ်ဆေးမေးမြန်းမှုများပြုလုပ်နေပြီး ၎င်းကို မြန်မာနိုင်ရဲတပ်ဖွဲ့ထံသို့တဖန် ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေး သွားမည်ဟုလည်း KNPF က ပြောသည်။

'သတင်းရထားတာက တော်တော်ကြာပြီ။ သူဒီဟာကို လုပ်တာလည်း တစ်နှစ်လောက်ရှိပြီလို့ ကြားထားတယ်။ အခုမှ သွားရောက်ဖမ်းဆီးမိတာ အခုလောလောဆယ်တော့ ဖမ်းဆီးစစ်ဆေးထားတယ်။ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာကလည်း သူတို့ဘက် လွှဲပြောင်းပေးဖို့ လာပြောတာ ရှိတယ်။ မသေချာသေးဘူး။ ဒီဘက်က တရားစီရင်ရေးအရ စစ်ဆေးနေတုန်းပဲ' ဟု KNPF အရာရှိတစ်ဦးက ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ယခု မူးယစ်ဆေးဝါး ဖမ်းဆီးရရှိမှုမှာ ဒေသခံများ၏ တိုင်တန်းသတင်းပေးမှုကြောင့် KNPF က သွားရောက်ဖမ်းဆီးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပြီး ယင်းဖြစ်စဉ်နှင့်ဆက်စပ်သူအချို့မှာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တစ်ခုနှင့် ဆက်နွယ်နေသည့်အတွက် ဖမ်းဆီးရမိခြင်း မရှိသေးဘဲ လွတ်မြောက်နေသူများလည်းရှိနေသေးကြောင်း ၎င်း KNPF အရာရှိက ပြောသည်။

အောက်ကော့ရင်း ကျေးရွာတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်နယ်အစိုးရဲတပ်ဖွဲ့က ယခင်က တကြိမ်ဖမ်းဆီးရရှိထားမှုများရှိခဲ့ပြီး ယခု KNPF ၏ ဖမ်းဆီးရမိခြင်းမှာ ဒုတိယအကြိမ်မြောက်ဖြစ်သည်ဟု အောက်ကော့ရင်း အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ ပြောပြချက်အရ သိရသည်။

▶ တဖက်စာမျက်နှာမှ

ကျောင်းအပါအဝင် စုစုပေါင်း ရေသန့်စင်စက် ၆ လုံးကို လာရောက်ဆောက်လုပ် တပ်ဆင်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ရေသန့်ကူညီရေးအဖွဲ့ တာဝန်ခံ စောရေမူက 'ဒီရေသန့်စက်လုပ်ရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ ကျန်းမာရေး ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးဖို့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ(သူးမွဲခီးကျောင်း) နေရာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကရင်ပြည်နယ်မှာပဲဖြစ်ဖြစ် ပထမဆုံးရေကို စမ်းသပ်မှုတွေ လုပ်ဆောင်တဲ့အခါမှာ ရေမှာ ပိုးတွေ့ရှိတယ်။ နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းနဲ့ တိုင်းတာတဲ့အခါမှာ အဲဒီရေက သောက်သုံးလို့ မသင့်တော်ဘူး။ ရောဂါတွေ ဖြစ်ပွားစေနိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ အခက်အခဲတွေကို ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့အတွက် ဒီအဖွဲ့ကို ကျနော်တို့ ဖွဲ့စည်းလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်' ဟု ပြောသည်။

ရေသန့်ရရှိရေးအတွက် ပထမ အဆင့်အနေဖြင့် ရေထဲတွင် ပိုးရှိ၊ မရှိ စမ်းသပ်စစ်ဆေးခြင်း၊ နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံနှုန်း သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက် အသိပေးခြင်း၊ လုပ်ငန်း မစတင်ခင် ကနဦး သွားရောက်လေ့လာ စမ်းသပ်ခြင်းနှင့် အမှန်တကယ် ရေသန့်လိုအပ်သော နေရာများတွင် ရေသန့်စက်များ သွားရောက် လှူဒါန်းတည်ဆောက်တပ်ဆင်ပေးခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

သူးမွဲခီးကျောင်းအုပ် စောပွေဒိုက 'ဒီရေသန့်ပုံးက လီတာ ၂၀၀၀ ကျော် ဆံ့ပါတယ်။ ကျနော်တို့ ကျောင်းသူကျောင်းတွေနဲ့ ပြန်ချိန်ဆမယ်ဆိုရင် လုံလုံလောက်လောက်နဲ့ သောက်သုံးနိုင်တယ်။ အဲဒီ အပြင် ဒီအဝန်းအဝိုင်းမှာ နေထိုင်တဲ့သူတွေ အားလုံးနီးပါး ကျနော်တို့ အတူတကွ သောက်သုံးလို့ရနိုင်တယ်။ လာပြီး ထောက်ပံ့ကူညီပေးတဲ့ အဖွဲ့အစည်းကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဒိုနာတွေနဲ့အတူတကွ အလုပ်လုပ်တဲ့ ကျနော်တို့ ညီအစ်ကိုတွေအားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်' ဟု ပြောသည်။

အဆိုပါ ရေသန့်စက်များ လှူဒါန်းမှုအစီအစဉ်ကို ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ် မူကြော်(ဖာပွန်)ခရိုင်၊ သံလွင်မြစ်ကမ်းနံဘေးရှိ အီးတူထာ ဒုက္ခသည်စခန်းတွင် ရေသန့်စက် ၂ လုံး၊ ဖားအံမြို့နယ် တနင်းကော့ကျေးရွာနှင့် ပေါလောကျေးရွာတွင် ၃ လုံးနှင့် သူးမွဲခီး စာသင်ကျောင်း၌ တစ်လုံး စုစုပေါင်း ၆ လုံး ဆောက်လုပ် တပ်ဆင်ပြီးစီးခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းမီဒီယာများ ရေရှည်ရပ်တည်ရန် မိမိကိုယ်ကို မြှင့်တင်ရန်လိုအပ်ဟု ဘီအဲန်အိုင်ပြော

စက်တင်ဘာ ၁၈ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

တိုင်းရင်းမီဒီယာများ ရေရှည်ရပ်တည်နိုင်ရန် မိမိကိုယ်ကို မြှင့်တင်သွားရန် လိုအပ်သည်ဟု ကချင်ပြည်နယ်၊ မြစ်ကြီးနားမြို့၊ မနောကွင်းရှိ မဂ္ဂယ်ခန်းမ၌ စက်တင်ဘာ ၁၆ မှ ၁၈ ရက်အထိ ကျင်းပသည့် သတ္တမအကြိမ်မြောက် တိုင်းရင်းမီဒီယာ ညီလာခံတွင် ဘီအဲန်အိုင် ဘက်စုံမီဒီယာအဖွဲ့ (BNI Multimedia Group)က ပြောဆို လိုက်သည်။

ဘီအဲန်အိုင်၊ မူဝါဒရေးရာ ဥက္ကဋ္ဌ နန်းဖော့ဂေက ‘မီဒီယာတွေ ရှေ့ဆက် ပုံမှန်ရေရှည်သွားနိုင်ဖို့က ကျမထင်တယ်၊ အစိုးရကိုလည်း အားကိုးလို့မရဘူး။ ဒိုနာတွေကြီးပဲ အပြည့်အဝ အားကိုးလို့ မရဘူး ဆိုတဲ့အခါကျတော့ အဖက်ဖက်ကို အားကိုးပြီးတော့ လုပ်ဆောင်ရမှာရှိသလို ကိုယ့်ရဲ့ သတင်းတွေကို ပိုပြီးတော့ သုံးဆောင်ရနိုင်အောင်၊ ကိုယ့်ကွန်မြူနတီကိုလည်း Advocate လုပ်ရမယ့် သဘောရှိတယ်ဆိုတော့ မီဒီယာကို ပံ့ပိုးရမယ့် အသိတရားနဲ့ ဝိုင်းဝန်းပံ့ပိုးတယ် ဆိုလို့ရှိရင် ဒိုနာ အားကိုးရတဲ့ အပိုင်းတွေ ခုသာ ခံသာရှိမယ်လို့ ထင်တယ်’ ဟု ညီလာခံအပြီး သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၌ ပြောသည်။

လက်ရှိ တိုင်းရင်းမီဒီယာများ၏ ရပ်တည်ရေးအတွက် ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများကို ကြိုးစားပြီး ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သလို ကျန်ရှိနေသေးသော မီဒီယာများအတွက် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးပေးနေသည့် အပိုင်းကို အမှန်တကယ် လိုအပ်ချက် ကိုက်ညီရန်အတွက် ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်သွားမည်ဟုလည်း နန်းဖော့ဂေက ပြောသည်။

ရှမ်းသံတော်ဆင့် အယ်ဒီတာချုပ် စိုင်းမိဏ်းက ‘ကျနော်တို့ ရှမ်းသံတော်ဆင့်အနေနဲ့ ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု တော်တော်လေး လုပ်ခဲ့တယ်။ ကျနော်တို့ ဒိုနာတွေပဲ ဆက်အားကိုးတော့မလား။ ကျနော်တို့ ဘယ်လို ဆက်သွားမလဲ။ ကျနော်တို့လည်း Mix model ကို ပြောင်းလာတယ်။ ကျနော်တို့ ပရိသတ်က ရှမ်းပြည်သားတွေ ဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့နယ်က အားပေးနေတဲ့ ပရိသတ်တွေရဲ့ ပံ့ပိုးမှု ဘယ်လိုရမလဲ ဆိုတဲ့ဟာကို ကျနော်တို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေ စလုပ်ပါတယ်’ဟု ပြောသည်။

ဘီအဲန်အိုင် ဘက်စုံမီဒီယာအဖွဲ့ (BNI)က ကြီးမှူးကျင်းပသည့် ယင်းညီလာခံသို့ ကချင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်နယ်ပြန်ကြားရေးနှင့် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေး ဦးစီးဌာန၊ ဘီအဲန်အိုင် အဖွဲ့ဝင်များ၊ မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းမီဒီယာကောင်စီ၊ ပြည်နယ်အတွင်းရှိ နိုင်ငံရေး ပါတီများ၊ မျိုးနွယ်စုအလိုက် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့များ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များ၊ စစ်ဘေးရှောင်စခန်းမှ ရပ်မိရပ်ဖများ၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ မီဒီယာဌာနများ၊ သတင်း မီဒီယာကွန်ယက်များ၊ အလှူရှင်များနှင့် သံရုံးကိုယ်စားလှယ်များ အပါအဝင် စုစုပေါင်း ၂၀၀ ဦးကျော် တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

‘တရားမျှမှုအတွက် တိုင်းရင်း မီဒီယာ’ ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် ကျင်းပသည့် သုံးရက်တာ ညီလာခံတွင် သတင်း မီဒီယာ လွတ်လပ်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ သတင်းသမားများ၏ လုံခြုံရေး၊ တိုင်းရင်း မီဒီယာများ၏ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ ကချင်ဒေသအတွင်းရှိ ပဋိပက္ခများ၊ အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အများပြည်သူအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ စစ်ဘေးရှောင်စခန်းမှ ဒေသခံများ၏ အခက်အခဲများ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် တရားမျှတမှု ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ၊ တိုင်းရင်းမီဒီယာ မူဝါဒဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ၊ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေးနှင့် မီဒီယာ အလားအလာများကို အဓိကထား ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အကြံပြုခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

ညီလာခံအပြီး ထုတ်ပြန်ချက်တွင် သတင်းအချက်အလက် ရပိုင်ခွင့် (Right to Information) ဥပဒေကို အမြန်ဆုံး ပြဋ္ဌာန်းပေးရန် ၊ မီဒီယာ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများကို တိုင်းရင်းသားဘာသာဖြင့် ဘာသာပြန်ဆို ထုတ်ဝေပေးရန်၊ မီဒီယာ ပံ့ပိုးသူများအနေဖြင့် ဒေသအခြေစိုက် သတင်းဌာနများအား နည်းပညာပိုင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးပိုင်း ဆက်လက်ကူညီသွားရန်၊ အစိုးရအနေဖြင့် အကြီးစား ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများနှင့် ပတ်သက်ပြီး မူဝါဒများ ချမှတ်ကာ သတင်းမီဒီယာများ အပါအဝင် အများပြည်သူ သိရှိနိုင်ရန်အတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ချမှတ်ထားရန် စသည့် အချက်များ ဖော်ပြထားသည်။

ထို့အပြင် ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ တည်ဆောက်ရာတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ အစုအဖွဲ့ အသီးသီးတွင် မီဒီယာမူဝါဒများကို တရားမျှတစွာဖြင့် ချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းရန်နှင့် လာမည့် ၂၀၂၀ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် သတင်းရယူခွင့်အတွက် နယ်မြေကန့်သတ်မှုမရှိဘဲ လွတ်လပ်စွာ သတင်း ရယူခွင့်ရှိရန် စသည့် တောင်းဆိုချက် ၆ ချက်ကို ဘီအဲန်အိုင်က တောင်းဆိုလိုက်သည်။

‘ထိရောက်တဲ့ Action တွေ လုပ်နိုင်ဖို့အတွက်က ဒီမှာတက်ရောက်တဲ့ မီဒီယာကွန်ရက်တွေနဲ့ ကျမတို့ တိုက်တိုက်တွန်းတွန်း ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရမယ့် အပိုင်းလေးတွေရှိမယ်။ နောက် မီဒီယာတွေကို ပံ့ပိုး ကူညီပေးနေတဲ့ ဥပဒေ ပညာရှင်တွေနဲ့ ကျမတို့အတူ လုပ်ဆောင်သွားမှသာ အကာအကွယ်တခု ရနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းရှာနိုင်မယ်။ စုပေါင်းတွန်းအားနဲ့ လုပ်သွားရမယ့် သဘောရှိတယ်’ ဟု ဘီအဲန်အိုင် မူဝါဒရေးရာ ဥက္ကဋ္ဌ နန်းဖော့ဂေက ပြောသည်။

တိုင်းရင်း မီဒီယာညီလာခံကို ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် မွန်ပြည်နယ် မော်လမြိုင်မှ စတင်ကျင်းပခဲ့ပြီး တောင်ကြီး၊ ဟားခါး၊ မြောက်ဦး၊ လွိုင်ကော် နှင့် ဖားအံ စသည့်မြို့များတွင် နှစ်စဉ်ကျင်းပလာခဲ့ပြီး ယခု သတ္တမ အကြိမ်မြောက်ကို ကချင်ပြည်နယ်၊ မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် ကျင်းပခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကရင်နှစ် (၂၇၅၉) ခုအတွက် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကျင်းပရေး ကော်မတီသစ် ဖွဲ့စည်း

စက်တင်ဘာ ၃၀ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စောထွန်းလင်း

ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူး ပွဲတော်ကျင်းပရေး ဗဟိုကော်မတီ (မဟာရန်ကုန်)၏ ကရင်နှစ် ၂၇၅၉ ခု၊ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကျင်းပရေးအတွက် ဗဟို ကော်မတီသစ်ကို စက်တင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့တွင် အင်းစိန်မြို့နယ်၊ ဘုတာရုံလမ်း၊ အမှတ် ၇(ဃ) ၌ ပြုလုပ်သည့် နှစ်ပတ်လည် စုံညီ အစည်းအဝေးတွင် အသစ်ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

အဆိုပါ ဗဟို အလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီသစ်တွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ယခင်ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ အငြိမ်းစားပါမောက္ခ မန်းရွှေပြည်အေးကို ဆက်လက်အဆိုပြု ရွေးချယ်ခဲ့ပြီး အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် မန်းသန်းဝင်းဦးတို့ကို ပြန်လည်ရွေးချယ်တာဝန် ပေးခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ကော်မတီ ဒုဥက္ကဋ္ဌများအဖြစ် စောတာကပေါ၊ နန့်ခင်အေးဦး (အငြိမ်းစားကထိက)၊ ဒေါက်တာနော်ရီဘက်ခါထင်၊ စောဦးဦး တို့ကိုတာဝန်ပေးခဲ့သလို တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူးများအဖြစ် မန်းကျော်ညွန့်၊ စောဂျော့ရှည်၊ နန့်ခင်ရွှေဝါနှင့် စောအယ်ထူးတို့ကို ပြောင်းလဲ တာဝန်ပေးခဲ့သည်။

‘ကျနော်တို့ ကော်မတီက ပြာသိုလဆန်း ၁ ရက် မပျောက်ပျက်အောင်ထိန်းသိမ်းတဲ့ ကော်မတီဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဒုတိယသမိုင်းမှတ်တိုင် တစ်ခုဖြစ်တယ်။ လုပ်ချင်တာ မလုပ်ချင်တာ၊ သူများဘာပြောပြော ဒါတွေကို စဉ်းစားဖို့ မလိုဘူး။ ကျနော်တို့က သမိုင်းမှတ်တိုင်ကို ထိန်းတာ၊ ပြာသိုမှားလို့ လုပ်တာမဟုတ်ဘူး။ တပို့တွဲမှားလို့ လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ကျနော်တို့က ဟိုးတုန်းက ဘိုးဘေးတွေ ပေးခဲ့တဲ့ အမွေအနှစ်ကို ထိန်းတာ’ဟု ကော်မတီသစ် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ အငြိမ်းစား ပါမောက္ခ မန်းရွှေပြည်အေးက ပြောသည်။

ထို့အပြင် နှစ်သစ်ကူးကျင်းပရန် နှစ်လခွဲ အချိန်ခန့်သာ လိုတော့သည့်အတွက် ကော်မတီသစ်အဖွဲ့ဝင်များ အနေဖြင့် ရယူခြင်းကင်းသည့် ပေးဆပ်မှုမျိုးဖြင့် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် အောင်အောင်မြင်မြင် ကျင်းပနိုင်ရန် ဝိုင်းဝန်းလုပ်ဆောင်ကြရန် တိုက်တွန်းလိုသည်ဟု မန်းရွှေပြည်အေးက ဆက်ပြောသည်။

အဆိုပါ ကော်မတီကို ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူးနေ့နှင့် ပတ်သက်၍ ပြာသို၊ တပို့တွဲ အငြင်းပွားမှု ဖြစ်ပေါ်နေစဉ် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် ကျင်းပရန် ၁၆ ရက်အလိုတွင် အ-ထ-က (၂) အလုံ (ယခင် ဘရေတန် ကျောင်း)၌ လူထုအစည်းအဝေးခေါ်ယူပြီး ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် ကျင်းပရေး ဗဟိုကော်မတီကို စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး လက်ရှိအချိန်တွင် ၅၅ နှစ်သက်တမ်းရှိပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

၂၇၅၉ ခု၊ ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် ကျင်းပရေး ဗဟိုကော်မတီ (မဟာရန်ကုန်) အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့သစ်အနေဖြင့် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်မည့် ကရင် အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးပွဲတော် အခမ်းအနားကို အစဉ်အလာအတိုင်း အောင်အောင်မြင်မြင် ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် လာမည့် အောက်တိုဘာ ၇ ရက်နေ့တွင် ကော်မတီသစ် အစည်းအဝေး ပြုလုပ်သွားမည် ဖြစ်သည်။

▶ ကျောဖုံး "ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့" မှ

တိုင်းရင်းသားတွေက ပြည်ထောင်စုအတွက် ဘယ်လိုလုပ်ပေးရမလဲ ဆိုတဲ့ အဖြေပေါ်လိမ့်မယ်။ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦးယုံကြည်မှု ရှိလာမှာဖြစ်တယ်။ အခု ကန့်လန့်ကန့်လန့် ဖြစ်နေတာတွေက ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ဖို့ လိုသေးတယ်’ဟု ပြောသည်။

ကရင်အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် ဆာမူထော်နှင့် ဆာရူဝေါ် အဖွဲ့ ၂ ဖွဲ့မှ ဦးဆောင်ပြီး သံတောင်မြို့သစ်၊ ပသိချောင်း ခန်းမ၌ ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ချီးမြှင့်ရန် အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများကို ဖိတ်ကြားခဲ့သော်လည်း အချို့အစိုးရဌာနမှ ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ အခမ်းအနားသို့ မသွားရန် ကန့်သတ်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သေးသည်ဟု ပွဲဦးဆောင်သူများက ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ယင်း အခြေအနေများနှင့် ဆက်စပ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ အခမ်းအနားများ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကန့်သတ်မှုများ ရှိနေသည့်အပြင် ကရင်အမျိုးသားတို့၏ နေ့ထူးနေ့မြတ် အခမ်းအနားများ ကျင်းပရာတွင်လည်း ကျင်းပသူအချို့ တရားစွဲဆိုခံထားရမှုများမှာ ယုံကြည်မှုကို ပျက်ပြားစေကြောင်းလည်း ပဒိုစောသမိန်ထွန်းက ပြောကြားသည်။

‘ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာ တဖက်သတ် ဖွံ့ဖြိုးရေးနဲ့ တည်ဆောက်လို့ မရဘူး။ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး နားလည်မှု ရှိဖို့ လိုတယ်။ အခု အတားအဆီး အကန့်အသတ်တွေက ဘာတွေမှန်း မသိဘူး။ အဲလိုဆို ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်လို့မရဘူး။ ဒါက သိပ်အရေးကြီးလို့ ကျနော် ပြောနေတာ’ ဟု ပဒိုစောသမိန်ထွန်းက ပြောသည်။

စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့ သံတောင်တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ အခမ်းအနားတွင် KNU အတွင်းရေးမှူး(၂) ပဒိုစောလှထွန်း၊ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင် ပဒိုစောသမိန်ထွန်း၊ တောင်ငူခရိုင် ဥက္ကဋ္ဌ ပဒိုစောအယ်ဝါး၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်၊ ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ ဌာနဆိုင်ရာများ၊ ဖားအံ-ပိုင်ကျုံမြို့နယ်များမှ ကရင်လူငယ် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံများ စုစုပေါင်း ၃၀၀ ဦးကျော် တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

‘ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိဖို့ ပြည်သူများပါဝင်စို့’ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ပြုလုပ်သည့် ယင်းအခမ်းအနားတွင် KNU မှ ပေးပို့သော သဝဏ်လွှာအား ဖတ်ကြားခြင်း၊ လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်၊ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရှင်းလင်းပြောကြားခြင်း၊ နိုင်ငံကျော်တေးသံရှင် နန့်ချစ်နဒီဇော်က ဖျော်ဖြေခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

လောက၌ လူမျိုးတစ်မျိုးဖြစ်လာပြီဆိုလျှင် ထိုလူမျိုး၏ ထူးခြားသော ဂုဏ်ထူးဝိသေသ ဆိုသည်မှာရှိပါသည်။ ၎င်းမှာ–အမျိုးအနွယ်၊ အမည်နာမ၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံ၊ စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှု၊ အနုသုခုမပညာတို့ပင်ဖြစ်၍ ထူးခြားသော လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ဂုဏ်ထူးဝိသေသများဖြစ်သည်။ ယင်းလူမျိုး၌ ရှိနေသော ဂုဏ်ထူးဝိသေသ သင်္ကေတတွေကို လေးစားလိုက်နာ ကျင့်သုံးခြင်း၊ ချစ်ခင်မြတ်နိုး တွယ်တာခြင်းတို့သည် ထိုလူမျိုး၏တန်ဘိုးပင်ဖြစ်သည်။ ထိုမြတ်နိုးဘွယ်ရာများသည် ယဉ်ကျေးမှုအစစ် လူ့အနှစ်ဟုပင် ပြောဆိုလေ့ရှိကြသည်။ မိမိလူမျိုး၏ တန်ဘိုးတွေကို လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း မရှိသောလူမျိုးသည် လောက၌ရေရှည်တည်တံ့ရန် အကြောင်း မရှိချေ။

မတ်လဆန်းပိုင်းလောက်မှ စတင်၍သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများမှ တစ်ဆင့် ကရင်ပြည်နယ်တွင် အိမ်တိုင်ရာရောက် အခြေခံ မဲဆန္ဒရှင်များ၏ အမည်စာရင်းများကို ကောက်ယူခဲ့ကြသလို ကျန်သော ဧရာဝတီတိုင်းအပါအဝင် အခြားသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များ၏ မဲအမည်စာရင်းကိုလည်း ကောက်ယူကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထိုသို့ကောက်ယူရာတွင် ကျား/မကို ခွဲခြားနိုင်သော နာမည်အစ သင်္ကေတမှာ ဗမာစကားလုံးသာ ရှိပါသလား။ ကျန်သော တိုင်းရင်းသားတို့မှာ ကျား/မ ကို ခွဲခြားနိုင်သည့် နာမည်အစ သင်္ကေတ စကားလုံးများ မရှိတော့ဘူးလော။ တိုင်းရင်းသားများသည် မိမိတို့နာမည်အစကိုကြည့်၍ ကျား/မသင်္ကေတကို

ပါတီ(KNDP)ဥက္ကဋ္ဌ မန်းအောင်ပြည်စိုးက 'ဦး၊ ဒေါ်၊ မ ဘာညာထည့်တာ လုံးဝ မကြိုက်ဘူး။ ဦးနဲ့ မန်းနဲ့က အာနိသင်ချင်း၊ အဓိပ္ပာယ်ချင်း၊ တန်ခိုးချင်း အတူတူပဲ။ ရှေ့မှာ ဘာမှထည့်စရာမလိုဘူး။ အဲဒီလိုထည့်ခြင်းအားဖြင့် ဗမာတွေက တို့တိုင်းရင်းသားတွေကို ဝါးမြိုတယ်လို့ပဲ ငါတို့ကခံယူတယ်။ ခံစားရတယ်'ဟုပင် ကေအိုင်စီသို့ အတိအလင်း ပြောဆိုလေသည်။

ဖလုံ–စဝေါ် ဒီမိုကတစ်ပါတီ(PSDP) ဥက္ကဋ္ဌ စောခင်မောင်မြင့်က 'ဦးတပ်လိုက်တာက ယောကျ်ား၊ မိန်းမ ပိုသိသာသွားတာပေါ့လေ။ ဒါပေမယ့် အဲဒါက သူတို့ဗမာ အယူအဆကိုး။ ကရင်မှာက စော၊ စ၊ မန်း ဆို ယောကျ်ားလေး၊ နန်း၊ နော် ဆို မိန်းကလေး။ မဲစာရင်းမှာ ဦး၊ ဒေါ် ထည့်တာ သိပ်

ထွန်းအောင်မြင့်၊ စောဂျူဗလီစံလှ၊ မန်းဝင်းခိုင်သန်း၊ မန်းသန်းရွှေ၊ မန်းဂျော်နီ စသောထင်ရှားသည့် ကရင်အကြီးအကဲများသည် 'ဦး'နာမည်ကိုလည်း သုံးနှုန်းလာခဲ့ကြခြင်း မရှိချေ။ မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ကရင်နာမည် စော၊မန်းတို့ဖြင့်သာ သုံးနှုန်းလာခဲ့ကြသည်။

အကယ်၍ ဗမာတစ်ယောက်၏ နာမည်ရှေ့တွင် ကရင်နာမည် သင်္ကေတ တစ်ခုခုကိုသုံးနှုန်းလျှင် ၎င်းတို့နှစ်သက်နိုင်မှု ရှိပါမည်လော။ ဥပမာ– 'ဦးထွန်းအောင်'ကို 'မန်းဦးထွန်းအောင်' ဟု နာမည်ရှေ့၌ တပ်ဆင်ရေးသား သုံးနှုန်းခဲ့ပါလျှင် မည်သို့ခံစားရမည်နည်း။ ကျွန်တော်က ဗမာလူမျိုးဖြစ်တာကို ဘာဖြစ်လို့ ကရင်နာမည်တပ်ရပါသလဲဟု မေးလာမည်မှာ သေချာသည်။ ကြိုက်မည်လည်း မဟုတ်ပေ။

ကရင်နာမည်ရှေ့တွင်

ကရင်နာမဝိသေသ သင်္ကေတသာ ရှိရမည်

S.မင်းခိုက်သူ

လူမျိုးတစ်မျိုး၌ နှစ်သက်ခြင်းမရှိသော အပြောအဆို အသုံးအနှုန်းများကို မသုံးစွဲမိဘို့ လိုအပ်ပေသည်။ ယင်းလူမျိုး၏ ဂုဏ်ထူးဝိသေသတွေကို လူမျိုးအချင်းချင်း လေးစားလိုက်နာမှု (သုံးစွဲမှု)မရှိပါလျှင် စည်းလုံးညီညွတ်စွာ နေထိုင်နိုင်ရန် လွယ်ကူလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။

သို့တွက်ကြောင့် လူမျိုးတိုင်းသည် စည်းလုံးညီညွတ်စွာ အတူတကွ နေထိုင်နိုင်ရန်မှာ မိမိတို့လူမျိုးအသီးသီး၌ ရှိအပ်သော ဂုဏ်ထူးဝိသေသတွေကိုလည်း တစ်ဦးကိုတစ်ဦး လေးစားလိုက်နာမှု ရှိရပါမည်။ လူမျိုးတစ်မျိုး၌ နှစ်သက်ခြင်းမရှိသော အပြောအဆို အသုံးအနှုန်းများကို မသုံးစွဲမိဘို့ လိုအပ်ပေသည်။ ယင်းလူမျိုး၏ ဂုဏ်ထူးဝိသေသတွေကို လူမျိုးအချင်းချင်း လေးစားလိုက်နာမှု (သုံးစွဲမှု) မရှိပါလျှင် စည်းလုံးညီညွတ်စွာ နေထိုင်နိုင်ရန် လွယ်ကူလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။

ယခု ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲများက လူဦးရေစာရင်းနှင့် အခြေခံမဲဆန္ဒရှင် စာရင်းပြုစုရာတွင် တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်စားပြုအမည်များ ရှေ့တွင် ဦး၊ ဒေါ်၊ မောင်၊ မ တပ်ဆင်လာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အခြေခံမဲဆန္ဒရှင် စာရင်းပြုစုခြင်းဆိုင်ရာ နည်းပြသင်တန်းတွင် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီး အမျိုးသားဖြစ်ပါက 'ဦး'တပ်၍လည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးဖြစ်ပါက 'ဒေါ်'တပ်၍လည်းကောင်း၊ အသက် ၁၈ နှစ် မပြည့်သေးသူ အမျိုးသားများကို 'မောင်'တပ်၍လည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးများကို 'မ'တပ်၍လည်းကောင်း ရေးသားဖော်ပြလာသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ယင်းသို့တပ်ဆင်ရေးသားမှုသည် အမျိုးမျိုးအကြောင်းပြ ပြောဆိုသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ မဲစာရင်းကောက်သူများက အထက်ကလူကြီးတွေက ဒီအတိုင်းပဲ ညွှန်ကြားတယ်လို့ ပြောပြလာ သည်။ ကရင်ပြည်နယ် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲအရာရှိ ဦးမောင်မောင်က 'ဦးတွေ ဒေါ်တွေ ထည့်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကို ညိုးနွမ်းသွားစေမယ်လို့ ကျနော်တို့ မထင်မြင်မိဘူး။ မဲစာရင်းမှာ ကျား၊မ ခွဲရလွယ်ကူအောင် ဦးတွေ ဒေါ်တွေအတိုင်း ထုတ်ပြန်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်'ဟု ၂၀၁၉ ခု ဇူလိုင် ၉ ရက်နေ့ တွေ့ဆုံပွဲ၌ ပြောဆိုပါသည်။

တစ်ခါ ကရင်ပြည်နယ် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲလက်ထောက် ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးသိန်းဦးက 'လဝကနဲ့ ထွေအုပ်ရယ်က လူဦးရေစာရင်းကောက်တယ်။ အဲဒါပြီးမှ ကျနော်တို့ဆီ မဲစာရင်းတက်လာမယ်။ ဒီဩဂုတ်လ အပြီးကောက်မယ်။ မဲစာရင်းတွေကို ကွန်ပြူတာထဲသွင်းတာက စက်တင်ဘာလအပြီးခင်ဗျ။ အဲလိုအချိန်ဇယားတော့ လုပ်ထားတယ်။ မဲစာရင်းထုတ်ပြန်တဲ့ အချိန်တော့ မသိသေးပါဘူး'ဟု ကေအိုင်စီသတင်းကို ပြောဆိုပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အကြောင်းပြ ပြောဆိုကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၂၀၂၀ ပြည့် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ကနဦးကြိုတင် ပြင်ဆင်သည့်အနေဖြင့် ယခု ၂၀၁၉ ခုနှစ်

ခွဲခြားလို့ရသည့် နာမည်စကားလုံးများလည်း ရှိပါသည်။ ဦး၊ ဒေါ်၊ မောင်၊ မ ဗမာနာမည်သင်္ကေတများကို တိုင်းရင်းသားများ၏ နာမည်အစသင်္ကေတ၌ တပ်ဆင်ထားခြင်းသည် တိုင်းရင်းသားများ၏နာမည်အစသင်္ကေတများကို အသိအမှတ် မပြုရာရောက်ပေသည်။ တစ်ချို့က နာမည်ရှေ့ ဦး၊ ဒေါ်တို့ ထည့်ရခြင်းမှာ ကျား/မခွဲခြားနိုင်ရန်အတွက် နည်းပညာပိုင်းအရ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲ မရသည့် ဆော့ဝဲလ် (Software)ကြောင့် ထိုသို့ထည့်သွင်းရခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း ပြောဆိုကြပြန်သည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ပြီးခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲများ၌ ယခုကဲ့သို့ ကောက်ယူခြင်းမရှိဘဲ နည်းပညာပိုင်းအရ ဆော့ဝဲလ်၌ ဘာကြောင့် အဆင်ပြေခဲ့ရသနည်း။

ယခုအခါ တိုင်းရင်းသားတို့၏ နာမည်ရှေ့တွင် ဦး၊ ဒေါ်၊ မောင်၊ မကို ကောက်ယူတပ်ဆင်ခြင်းသည် မိမိတို့ တိုင်းရင်းသား ညီအစ်ကိုမောင်နှမများအတွက် သံသယများကို တိုးပွားစေပါသည်။ မည်သည့်ကရင်မှ နှစ်သက်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသလို အခြားသော တိုင်းရင်းသားများလည်း နှစ်သက်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ယခုလို တိုင်းပြည်ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်နေချိန်တွင် စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ဖြစ်စေမည့် အပြောအဆို အသုံးအနှုန်းများကို သုံးရန်လိုအပ်ပေသည်။ ညီညွတ်မှုကို ပျက်ပြားစေ၍ သံသယ ဖြစ်ပွားစေမည့် စကားလုံးများကို ရှောင်ဖို့လိုအပ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများသည် ကန့်ကွက်ပြီး စာထုတ်သည်ကို တွေ့ရသလို ပြောဆိုဝေဖန်လာကြသည်ကိုလည်း တွေ့ရလေသည်။ တိုင်းရင်းသားများ ကိုယ်စားပြုအမည်များ ထည့်သွင်းပြုစုခြင်း မရှိသည့်အပေါ် မဖြစ်သင့်ဟု ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ (KPP)က ဇူလိုင် ၂၆ ရက်တွင် မိမိတို့၏သဘောထားကို ထုတ်ပြန်ပြောဆိုပါသည်။ ကရင်အမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ်

တော့ ပြဿနာ မရှိပါဘူး။ အရေးကြီးတာက မှတ်ပုံတင်လုပ်တဲ့အခါ ဦးတွေဘာတွေ ထည့်စရာမလိုဘူး။' ဟု မှတ်ချက်ပြု ပြောဆိုပါသည်။

မှန်ပေသည်။ ခေတ်အဆက်ဆက်က အခြားသော တိုင်းရင်းသား နာမည်များသည်လည်းကောင်း ကရင်တိုင်းရင်းသား နာမည်များသည်လည်းကောင်း မိမိတို့၏သက်ဆိုင်ရာ နာမည်အစ သင်္ကေတများကိုသာ သုံးနှုန်းခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ ယခုမှ သုံးနှုန်းလာခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။ ဥပမာ– စဝ်ရွှေသိုက်၊ စဝ်ခွန်ကြာ၊ ဆမားဒူးဝါး ဆင်ဝါးနောင်၊ နိုင်ရွှေကျင်၊ နိုင်ဟံသာ၊ စသောတိုင်းရင်းသားတို့၏နာမည်များသည် 'ဦး'မပါဘဲ ရေးသားလာခဲ့ကြသည့် သမိုင်းအထင်အရှား ရှိပါသည်။

စင်စစ် ကရင်နာမည်အစ သင်္ကေတများသည် မိမိသဘောဖြင့် လွယ်လွယ်တပ်ဆင် သုံးစွဲလာခဲ့သည့် နာမည်မဟုတ်ပေ။ သမိုင်းအရအခြားသော တိုင်းရင်းသားနာမည်အစ သင်္ကေတကို တပ်ဆင်သုံးစွဲသည်မှာ လွယ်ချင်လွယ်ပေလိမ့်မည်။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်တွင် ကရင်များ၏နာမည်အစ သင်္ကေတကို တပ်ဆင်သုံးစွဲနိုင်ခဲ့သည်မှာ လွယ်ကူစွာဖြင့် တပ်ဆင်သုံးစွဲလို့ ရရှိခဲ့သည်မဟုတ်ပေ။

လွှတ်တော်တွင် ဥပဒေနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြရပါသည်။ လွှတ်တော်က ခွင့်ပြုမှ နာမည်အစဖြစ်သော 'မန်း၊ စော၊ စ၊ ဂေါ့၊ နန့်၊ နန်း၊ နော်' တို့ကို တပ်ဆင်၍ အသုံးပြုခွင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကရင်တိုင်းသည် မိမိတို့၏နာမည်ကို တန်ဘိုးထားရမည် ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်ခေတ်တွင် စောဆစ်ဒနီလူနီ၊ မန်းရွှေဘ၊ စောစံစီဖိုး၊ မန်းဘခိုင်၊ စောဘဦးကြီး၊ စမစ်ဒွန်း၊ စောကြာဒိုး၊ စောရီးရှိ စသောသမိုင်းတွင် အထင်အရှား ရှိခဲ့သော ကရင့်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏ နာမည်များသည် 'ဦး'တစ်လုံးမှ ပါဝင်တပ်ဆင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ယနေ့မျက်မှောက်ခေတ်တွင်လည်း စော

ထို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားများ နှစ်သက်ခြင်းမရှိသောနာမည်အစ (ဗမာနာမည်) သင်္ကေတကို တပ်ဆင်ခြင်းလုံးဝ မပြုလုပ်သင့်ဟု ဆိုရပါမည်။ အခိုက်အတန့်အားဖြင့်လည်း တပ်ဆင်ပြီး မသုံးစွဲသင့်ပေ။

ယခုကဲ့သို့ မဲစာရင်းအတွက် 'ဦး၊ဒေါ်' တပ်ဆင်လာမှု ရှိသည်ကိုအကြောင်းပြု၍ နောင်မှတ်ပုံတင်လုပ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ကျောင်းဝင်ခွင့် ရေးသွင်းရာတွင်လည်းကောင်း၊ ပတ်စပို့စ် ပြုလုပ်ရာတွင်လည်းကောင်း သက်ဆိုင်ရာဌာနက 'ဦး၊ဒေါ်'တပ်ဆင်သုံးစွဲလာခဲ့လျှင် မည်သို့လုပ်မည်နည်း။ 'ဦး၊ဒေါ်' မတပ်ပါဘူးဟု မည်သူ အာမခံမည်နည်း။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ငါးဆယ်ကျော် မဆလခေတ်က မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရာတွင် ကရင်နာမည်အစ သင်္ကေတ ပျောက်သွားသဖြင့် တစ်ရွာလုံးဗမာ ဖြစ်သွားသည့် ကရင်များပင်ရှိခဲ့လေသည်။ ယခုလည်း နာမည်အစ သင်္ကေတကြောင့် ဗမာဖြစ်နေသည့် ကရင်များပင် ရှိနေသည်။ တချို့မြို့များ၌ ကရင်ဦးရေသည် တိုးလာရမည့်အစား လျော့နည်းသွားမှုများပင် ရှိနေသည်။ ထိုကဲ့သို့ လျော့နည်းလာလျှင် ကရင်လွှတ်တော်အမတ်သည်လည်း နောင်တွင်နည်းလာနိုင်ပါသည်။

တခါတရံ မှတ်ပုံတင်လုပ်ရာတွင် ပေးလိုက်သည့် နာမည်အစမှာ ကရင်နာမည်ပင်။ နောက်ရက်ချိန်းလို့ သွားယူသည်အခါ ဗမာနာမည်သင်္ကေတနှင့် ထွက်လာသည်။ ကရင်က သဘောထားကောင်းမှန်းသိသဖြင့် အခွင့်ကောင်းယူတတ်သည်။ ထိုအခါ ထပ်လုပ်လျှင် ကြာနိုင်သောကြောင့် မထူးပါဘူး ဟူသော စိတ်ဖြင့်နေလိုက်သဖြင့် ဗမာလိုနာမည်က ကျန်ခဲ့တော့သည်။ ပြန်ပြင်လုပ်ပါလျှင်လည်း အချိန်က ကြာမည်ဖြစ်၍ မလုပ်တော့ဘဲ ၎င်းအတိုင်း ကျန်ခဲ့တော့၏။ ယခုလည်း နာမည်အစ သင်္ကေတကြောင့် ဗမာဖြစ်နေသည့် ကရင်များလည်းရှိနေသည်။ မည်သူ့မှာတာဝန် ရှိသနည်းဟု မေးရမလို ဖြစ်နေသည်။

သို့တွက်ကြောင့် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ မူလကရင်နာမည် အစဖြစ်သော မန်း၊ စော၊ ဂေါ့၊ နော် စသောစကားလုံးများကိုသာ တပ်ဆင်သုံးစွဲရပါမည်။ ကရင်လူမျိုးသည် မိမိတို့လူမျိုးအတွင်း အရွယ်လိုက်ဖြစ်စေ၊ ကျား/မ ခွဲခြားနိုင်သော အမှတ်သင်္ကေတဖြစ်စေ ဘိုးဘွားစဉ်ဆက်က သုံးစွဲလာသော နာမည်အစ ဂုဏ်ထူးဝိသေသ ရှိပြီးဖြစ်၍ ကရင်နာမည်အစကိုပင် ကရင်တို့၏သင်္ကေတ စာလုံးများဖြင့်သာ သုံးစွဲကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

S.မင်းခိုက်သူ (PTN)

(ကိုးကား– ကရင်သတင်းစဉ်၊ ၂၀၁၉ ခု၊ စက်တင်ဘာလ)

KPP ပါတီ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဟသ်ာတခရိုင် ကရင်လူငယ်များ တွေ့ဆုံ

စက်တင်ဘာ ၂၂ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စအိုင်ဆူး

ဧရာဝတီ တိုင်းဒေသကြီး၊ ဟသ်ာတခရိုင်အဆင့် ကရင်လူငယ်များနှင့် ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ–KPP ဗဟို ခေါင်းဆောင်များ တွေ့ဆုံမှုတစ်ရပ်ကို စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဟသ်ာတမြို့ KPP ပါတီရုံး၌ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

လာမည့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်မည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ကရင်အမျိုးသား လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ အနိုင်ရရှိရေးအတွက် ကရင်လူငယ်များ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု KPP ပါတီ ဗဟို၏ တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး (၁) နန့်ခင်အေးဦးက ပြောသည်။

၎င်းက 'ကျမတို့ တွေ့ရတဲ့အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ဒီ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ကရင်အသံ လွှတ်တော်သို့ရောက်ရန် အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်တယ်။ ဒီအဓိကရည်ရွယ်ချက်ကို အကောင်အထည် ဖော်တဲ့နေရာမှာ KPP ပါတီဝင်တွေမကဘဲ ကရင်လူထုတွေကပါ ကရင်လူထုအကျိုးအတွက် တည်ထောင်ခဲ့တဲ့ KPP ပါတီသည် ကရင်လူထုအတွက် အလုပ်လုပ်နိုင်ဖို့အတွက် ဒီအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို လုပ်ရခြင်းဖြစ်တယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားပါတီများအနေဖြင့် အင်အားကြီးပါတီနည်းတူ အင်အားမကောင်းသည့်အတွက် မိမိလူမျိုးလူထုများ၏ ကူညီမှုရရှိမှသာလျှင် လွှတ်တော်အတွင်း မိမိအမျိုးသားအသံ ရောက်အောင် သယ်ဆောင်သွားနိုင်မည်ဖြစ်သည်ဟုလည်း နန့်ခင်အေးဦးက ဆက်ပြောသည်။

ယနေ့ ပြုလုပ်သည့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲသို့ ဟသ်ာတခရိုင်အတွင်းရှိ အင်္ဂပူ၊ လေးမျက်နှာ၊ ကျုံပျော်၊ ဇလွန်၊ ဟသ်ာတ စသည့် မြို့နယ်ပေါင်း ၅ မြို့နယ်မှ ကရင်လူငယ်များ၊ လူကြီးများနှင့် KPP ပါတီ ဗဟိုမှ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဒေါက်တာ စောစိုင်မွန်သာ၊ တွဲဖက် အတွင်းရေးမှူး(၁) နန့်ခင်အေးဦး၊ ပါတီ အကျိုးဆောင် အကြံပေး ဒေါက်တာ နော်ရေဗက္ကာထင် အပြင် နယ်မြေခံ ပါတီဝင်များ စုစုပေါင်း ၇၀ နီးပါး ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သည်။

တွေ့ဆုံပွဲသို့ တက်ရောက်လာသည့် ကရင်လူငယ် စောအယ်ကလဲက 'ကျနော်တို့ လူငယ်တွေက အတွေ့အကြုံနည်းတယ်။ အခုလို လူကြီးတွေနဲ့ တွေ့ဆုံခွင့်ရတဲ့အတွက် အတွေ့အကြုံလေးတွေ ရတာပေါ့။ ပါတီ ကူညီပေးဖို့ဆိုတဲ့ နေရာမှာက ကရင်မှာက ပါတီ အဖွဲ့အစည်းတွေက များတယ်။ ဘယ်အဖွဲ့ ကောင်းသလဲဆိုတာတော့ ကျနော်တို့ လူငယ်တွေ အကုန် မသိဘူး။ လေ့လာရအုံးမယ်။ ကျနော်တို့က ခေါင်းဆောင်ကောင်းကို လိုချင်တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျနော်တို့အတွက် အမှန်အကန် အလုပ်လုပ်ပေးနိုင်မယ့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်လာရင်တော့ ကူညီပေးဖို့ အသင့်ပါပဲ'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ထိုတွေ့ဆုံမှု အစီအစဉ်၌ KPP ပါတီ ဗဟိုခေါင်းဆောင်များမှ တွေ့ဆုံမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ လတ်တလော ကရင်နိုင်ငံရေး အခြေအနေများ၊ ပါတီ၏ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများအပြင် လူငယ်များနှင့် အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

KPP ပါတီအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ပါတီကိုယ်စားလှယ်ရုံးများ ရှိရာ နယ်မြေဒေသများတွင်လည်း အလားတူ တွေ့ဆုံမှုများကို အချိန်ရရှိမှုအပေါ်နှင့် ဒေသ၏ လက်ခံပေးမှုအပေါ်မူတည်၍ လုပ်ဆောင်သွားရန်လည်းရှိသည်ဟု ပါတီ ခေါင်းဆောင်များက ဆိုသည်။

KPP ပါတီအနေဖြင့် ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ကရင်ပြည်နယ် သံတောင်ကြီး အမှတ်(၂)မဲဆန္ဒ နယ်မြေတွင် KPP ပါတီဝင် စောဂျေအောင်းမြင့် တစ်ဦးသာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။

၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် သောင်ပြိုကမ်းပြို အနိုင်ရရှိအောင် ကြိုးစားမည်ဟု KNDP ပါတီ ဥက္ကဋ္ဌပြော

စက်တင်ဘာ ၉ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
နေနော်

လာမည့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကရင်ပြည်နယ်အခြေစိုက် ကရင် အမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ (KNDP) အနေဖြင့် ပြည်နယ် လွှတ်တော်တွင် သောင်ပြိုကမ်းပြို အနိုင်ရရှိအောင် ကြိုးစားသွားမည်ဟု ပါတီ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ မန်းအောင်ပြည်စိုးက ပြောဆိုလိုက်သည်။

မြဝတီမြို့ အမှတ်(၅) ရပ်ကွက် အောင်ဇေယျာလမ်းရှိ ဖားစည်သံမိုတယ်တွင် စက်တင်ဘာ ၉ ရက်နေ့နံနက်ပိုင်းက ပြုလုပ်သည့် KNDP ပါတီ၏ မြို့နယ်ရုံးဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် ပါတီဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူက ယခုလို ပြောကြားလိုက်သည်။

'ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်နဲ့ ပြည်နယ်လွှတ်တော် လွှတ်တော် နှစ်ရပ်ရှိတဲ့အနက် KNDP ပါတီဟာ ကရင်ပြည်နယ် အခြေစိုက် ပါတီဖြစ်တဲ့အတွက် ပြည်နယ် လွှတ်တော်မှာတော့ သောင်ပြိုကမ်းပြို အနိုင်ရအောင် အားစိုက်ပြီး ကြိုးစားသွားမှာပါ။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နဲ့ အမျိုးသား လွှတ်တော် နှစ်ရပ်ပေါင်းထားတဲ့ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်မှာလည်း တတ်နိုင်သလောက် နေရာရအောင်တော့ ယှဉ်ပြိုင်သွားမှာပါ။ တကယ်လို့ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်မှာ နေရာရခဲ့မယ်ဆိုရင် အခြား တိုင်းရင်းသားပါတီများနှင့် သာမက ပြည်မက ပါတီကြီးများနှင့်ပါ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါတယ်'ဟု KNDP ပါတီ ဥက္ကဋ္ဌ မန်းအောင်ပြည်စိုးက ပြောကြားခဲ့သည်။

၎င်းအပြင် KNDP ပါတီအနေဖြင့် ကရင်အမျိုးသားကို အခြေခံသည့် ပါတီဖြစ်သည့်အတွက် ကရင်အမျိုးသား အရေးကို ဖောင်းပေးလုပ်ဆောင်ကြရမည့် သဘောကို နားလည်ကြရမှာဖြစ်သော်လည်း တိုင်းရင်းသားစုပေါင်း မှီတင်းနေထိုင်သည့် ယခု နိုင်ငံတွင် ကျန်သည့်တိုင်းရင်းသားများအရေးကိုလည်း တတ်စွမ်းသရွေ့ မျှမျှတတ ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဟုလည်း မန်းအောင်ပြည်စိုးက ဆက်ပြောသည်။

'လက်ရှိ အနေအထားမှာ ညီမျှခြင်း၊ မျှတခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရပြီလားဆိုတာ ဆန်းစစ်ရပါမယ်။ လတ်တလောမှာ အဲ့ဒါတွေမပြည့်မီသေးတဲ့အတွက် ကျနော်တို့ပါတီအနေနဲ့ ဒီမိုကရေစီဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုရရှိရေးကို တစိုက်မတ်မတ် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်'ဟု KNDP ပါတီဥက္ကဋ္ဌက ထပ်လောင်း ပြောကြားသည်။

ယမန်နေ့က ပြုလုပ်သည့် မြဝတီမြို့နယ် ပါတီရုံးဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားသို့ ပါတီ ဥက္ကဋ္ဌ မန်းအောင်ပြည်စိုး၊ မြဝတီခရိုင် KNDP ပါတီ ဥက္ကဋ္ဌက စောအေးမြိုင်နှင့် ပါတီဝင်များ၊ KNU တပ်မဟာ(၇) မှ ဗိုလ်မှူးကြီး စောဖောဒို၊ မိတ်ဖက် ပါတီဝင်များနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းအချို့ အပါအဝင် လူဦးရေ ၁၀၀ ကျော် တက်ရောက်ခဲ့ပြီး ပါတီရုံးအား ဖဲကြိုးဖြတ် ဖွင့်လှစ်ပြီးနောက် ပါတီဥက္ကဋ္ဌ မန်းအောင်ပြည်စိုးက အဖွင့်အမှာစကား ပြောခြင်း၊ ပါတီ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ပြောကြားခဲ့သည်။

ကရင်အမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ (Karen National Democratic Party-KNDP) သည် ပြည်နယ်အခြေစိုက် ကရင်ပြည်နယ် ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးပါတီ (KSDDP)၊ ကရင်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ (KDP)၊ စည်းလုံးညီညွတ်သော ကရင်အမျိုးသားပါတီ (UKNDP) စသည့် ကရင်နိုင်ငံရေး ၃ ပါတီနှင့် ဖလုံ–စဝေါ် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ (PSDP) မှ ပါတီခေါင်းဆောင်အချို့တို့ဖြင့် ပေါင်းစည်းထားသော ပါတီ ဖြစ်သည်။

လက်ရှိ ကရင်ပြည်နယ် ၇ မြို့နယ်တွင် မြို့နယ် ၅ မြို့နယ်၊ မြို့နယ်ခွဲ ၂ မြို့နယ်နှင့် ရပ်ကျေးပါတီရုံးများအပါ အဝင် စုစုပေါင်း ပါတီရုံး ၁၀ ရုံး ဖွင့်လှစ်ထားကာ ပါတီ၏ ဗဟိုဌာနချုပ်ရုံးကို ကရင်ပြည်နယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်သော ဖားအံမြို့တွင် အခြေစိုက်ဖွင့်လှစ်ထားသည်။

KNDP ပါတီကို မှတ်ပုံတင်အမှတ်(၁၀၈) ဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ မှတ်ပုံတင်ခြင်း ဥပဒေပုဒ်မ (၉) နှင့်အညီ နိုင်ငံရေး ပါတီတစ်ခုအဖြစ် မှတ်ပုံတင် ခွင့်ပြုလိုက်ကြောင်း ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ယခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၂၂ ရက်နေ့ ရက်စွဲဖြင့် ထုတ်ပြန် ကြေညာခဲ့သည်။

မွန်၊ ကရင် JMC-S အရပ်သားကိုယ်စားလှယ်တွင် အမျိုးသမီးပါဝင်ခွင့် အားကောင်း

စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
နန်းဝေဖြိုးဇာ

ကရင်ပြည်နယ်နှင့် မွန်ပြည်နယ် JMC-S (ပြည်နယ် အဆင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲ စောင့်ကြည့်ရေးကော်မတီ) အရပ်သားကိုယ်စားလှယ်တွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှု ရာခိုင်နှုန်းမှာ အားရ ကျေနပ်ဖွယ်ရာကောင်းသည်ဟု JMC-S တွင် ပါဝင်သည့် အမျိုးသမီး အရပ်သား ကိုယ်စားလှယ်များက ပြောသည်။

JMC-S ကရင် အရပ်သားကိုယ်စားလှယ်အဆင့်တွင် ၈ ဦးရှိရာ အမျိုးသမီး ၄ ဦးပါဝင်ပြီး JMC-S မွန်တွင် အရပ်သား ကိုယ်စားလှယ် ၄ ဦးရှိသည့်အနက် အမျိုးသမီး ၂ ဦးပါဝင်ခွင့်ရသဖြင့် အချိုးကျ ညီမျှစွာ ပါဝင်ခွင့်ရနေကြောင်း အဆိုပါ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များက ပြောသည်။

'ကရင်မှာတော့ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်ခွင့်ရလို့ ကျေနပ်တယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်မှာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ကျမတို့ရဲ့အသံ ထည့်ပေးနိုင်တယ်။ လွှတ်တော်မှာ အမျိုးသမီး ပါဝင်ခွင့်ရှိသလို ကျမတို့ရဲ့ JMC မှာ ပါလိုက်ခြင်း အားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ

စာမျက်နှာ (၂၃) သို့ ▶

မူးယစ်ဆေးဝါးများ အလွယ်တကူ ဝယ်ယူနိုင်ခြင်းကြောင့် မြဝတီတွင် လူငယ်ထုကြားသုံးစွဲသူ ပိုမိုများပြားလာ

စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
နေနော်

ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ် မြဝတီမြို့တွင် WY မူးယစ်ဆေးဝါးကို ဈေးပေါပေါဖြင့် အလွယ်တကူ ဝယ်ယူနိုင်သောကြောင့် လူငယ်ထုကြား မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲမှု ပိုမိုများပြားလာကြောင်း မြဝတီမြို့ ဇော့ရှမ်းကျေးရွာတွင် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့နံနက်က ကျင်းပပြုလုပ်သော ပထမအကြိမ် မူးယစ်ဆေးဖြတ်ကုသခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး သင်တန်းဆင်းပွဲ အခမ်းအနားတွင် မူးယစ်ဆေးဖြတ် လူငယ်များက ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ်၏ နယ်စပ်မြို့တစ်မြို့ဖြစ်သည့် မြဝတီမြို့တွင် WY မူးယစ်ဆေးဝါးကို ၁ လုံးလျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၇၀၀ မှ ကျပ် ၈၀၀ ဖြင့်သာ ဈေးပေါပေါဖြင့် အလွယ်တကူ ဝယ်ယူနိုင်သောကြောင့် လူငယ်ထုအကြားတွင် ယခုလို သုံးစွဲမှု ပိုမိုများပြားလာခြင်းဖြစ်သည်ဟု အမည်မဖော်လိုသူ မူးယစ်ဆေးဖြတ် လူငယ်တစ်ဦးက ပြောသည်။

'တစ်ချို့ အသက်မပြည့်သေးတဲ့လူငယ်လေးတွေကို မူးယစ်ဆေးဝါးဖြန့်ဖြူးရာ ထက်ဝက်ခန့် အမြတ်အစွန်း ရရှိစေတဲ့ မက်လုံးပေးပြီး မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းဝယ်ဖြန့်ဖြူးတဲ့နေရာမှာ အသုံးချမှုများလည်း ရှိတယ်'ဟု အဆိုပါလူငယ်က ပြောသည်။

အစိုးရသည် မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသည့် လူငယ်များကို ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ လူမှုရေးပြစ်ဒဏ်အနေဖြင့် မူးယစ်ဆေးဖြတ်ကုသခြင်းများ၊ ၎င်းတို့ဘဝ ပြန်လည် ထူထောင်ရေးအတွက် စိတ်ဓာတ်ခွန်အားရရှိစေရန် အသိပညာပေး ဆောင်ရွက်မှုကို ကြိုဆိုကြောင်း၊ သို့သော် အမှန်တကယ် အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းဝယ် ဖောက်ကားပြုလုပ်သူများကိုလည်း ဖမ်းဆီးအရေးယူမှုမျိုး များများလုပ်ရန် လိုကြောင်း မြန်မာနိုင်ငံ မူးယစ်ဆေးဝါး ဆန့်ကျင်ရေး(MAMA)အဖွဲ့၊ မြဝတီမြို့နယ် ဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိုးနောင်က ပြောသည်။

လူမှုဝန်ထမ်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ဦးစီးဌာနမှ ကြီးမှူး၍ ရပ်ရွာအခြေပြု မူးယစ်ဆေးဖြတ်ကုသခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးသင်တန်းဆင်းပွဲ အခမ်းအနားတွင် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးဖြိုးဇော်ကိုကိုက အဖွင့်အမှာစကား ပြောကြားခြင်း၊ မြဝတီခရိုင် လူမှုဝန်ထမ်း ဦးစီးဌာန လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးနေဝါထွန်းက သင်တန်းဖွင့်ရခြင်း ရည်ရွယ်ချက်ကို ပြောကြားခြင်း နှင့် သင်တန်းဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ဝိုင်းဝန်းကူညီပေးကြသော အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအား ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်းလွှာများ ပေးအပ်ခဲ့သည်။

'ပထမအကြိမ် မူးယစ်ဆေးဖြတ်ကုသခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကို မြဝတီမြို့၊ ဇော့ရှမ်းကျေးရွာ အလယ်တိုက် ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ဆေးဖြတ်လူငယ် ၃၀ ဦးခန့်ကို ရက်ပေါင်း ၃၅ ရက်ကြာ ကမ့်ပ်(Camp)သွင်းကာ ဆေးဖြတ်ကုသခြင်းများနဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဥပဒေ အသိပညာပေးခြင်းအပြင် ကျန်းမာရေး၊ ဘာသာရေး အားကစား လိုက်စားမှုများ ပြုလုပ်စေ၍ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြန်လည်သန်စွမ်းလာစေရန် ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခဲ့ပြီး ယနေ့ သင်တန်းဆင်းပွဲ ပြုလုပ်ရခြင်း ဖြစ်တယ်'ဟု မူးယစ်ဆေးစွဲသူများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအသင်း(မြန်မာ) ကရင်ပြည်နယ် အသင်းခွဲ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်ဆန်းဦးက ပြောသည်။

အဆိုပါ သင်တန်းဆင်းပွဲ အခမ်းအနားသို့ မြဝတီခရိုင် ဒုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးငွေကျော်၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးဖြိုးဇော်ကိုကိုနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်များ၊ မူးယစ်ဆေးဝါးဆန့်ကျင်ရေး (MANA)အဖွဲ့ မြဝတီမြို့နယ် ဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိုးနောင်နှင့် အဖွဲ့ဝင်များ၊ အရပ်ဘက်လူမှုရေးအဖွဲ့ အစည်းများ အပါအဝင် လူဦးရေ ၁၀၀ ကျော် တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

▶ စာမျက်နှာ (၁၀) "ကရင်အမျိုးသား" မှ အဆက်

ထို့အတူ ဒုတိယစစ်ပွဲတွင် အောက်မြန်မာနိုင်ငံဖြစ်သော ရန်ကုန်, ဓနုဖြူ, ပဲခူး, ပုသိမ်, မော်လမြိုင်, မုတ္တမ နယ်တို့တွင် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားလျက်ရှိရာ ဗိုလ်မြတ်ထွန်းအပါအဝင် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် များစွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။ ဗြိတိသျှမှတ်တမ်းအရ ဗိုလ်မြတ်ထွန်းတွင် မွန်, ကရင်, ဗမာ အမျိုးသားတပ်ပေါင်း စုစုပေါင်း ၇၀၀၀၊ ဗိုလ်ရွှေပန်းတွင် တပ်သားစုံ ၂၀၀၀၊ အားလုံး ကိုးထောင် ရှိလေသည်။ ဗိုလ်မြတ်ထွန်းသည် ရန်ကုန်ကိုတိုက်ခိုက်ရန် အခွင့်မရသောကြောင့် ဓနုဖြူအထိဆုတ်၍ ဓနုဖြူမြို့အနောက်ဘက်ရှိ မိမိဒေသဖြစ်သော ကျုံကဇင်းရွာ, အနောက်ဘက်တွင် ခံတပ်ကို ဆောက်လေသည်။ ဓနုဖြူနှင့် ပန်းတနော် (မြစ်ချောင်း) ဘက်တွင်လည်း ရန်သူချီလာပါက ဆီးကြိုတိုက်ခိုက်ရန် ကင်းတပ်များ ပြင်ဆင်ပြီး ချထားလျက်ရှိသည်။

ကျုံတနီးချောင်းတွင်လည်း မွန်, ကရင်, ဗမာ တပ်သားတို့က ခံကတုတ်များတည်ဆောက်ထားသည်။ ၁၈၅၃–ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ဗိုလ်မြတ်ထွန်း၏ မွန်, ကရင်, ဗမာတပ်ပေါင်းစုတို့သည် ဓနုဖြူမြို့အနီးတွင် ဗြိတိသျှတပ်နှင့် ပထမအကြိမ်တိုက်ပွဲစတင် ဖြစ်ပွားသည်။ ဗြိတိသျှတို့အထိနာ၍ ဆုတ်ခွာပြေးရ သည်။ ၎င်းနှစ်တွင် ကပ္ပတိန်စီဘီလုပ်ချ်နှင့် မေဂျာမင်းချင်းတို့သည် တပ်အင်အား ၄၀၀ ကျော်နှင့်အတူ ချီတက်လာရာ ပန်းတနော်မြို့ (မြစ်ချောင်း) အရောက် တိုက်ပွဲဖြစ်ရာ လုပ်ချ်နှင့်အတူ ၅၃ ယောက် ဒဏ်ရာရပြီး ၆ ယောက် ကျဆုံးခဲ့သည်။

ယင်းတိုက်ပွဲတွင် ဗြိတိသျှတို့၏ အမြောက်နှစ်လက်ကို ဗိုလ်မြတ်ထွန်း တပ်ပေါင်းစုက ရလိုက်သည်။ ၎င်းနှစ် မတ်လတွင် ဗြိတိသျှတို့သည် ဓနုဖြူမှ ကျုံတနီး, ကျုံကဇင်းအထိ ဗိုလ်မြတ်ထွန်း၏ ခံတပ်အရောက် ၁၂ ရက် ချီခဲ့ရပြီး တိုက်ပွဲဖြစ်ရာ ယခင်ရရှိထားသည့် အမြောက်နှစ်လက်ဖြင့် ပစ်ခတ်၍ ဗြိတိသျှတပ် အထိနာခဲ့ရသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် လက်နက်ချင်း မမျှသောကြောင့် ဗိုလ်မြတ်ထွန်း၏ မွန်, ကရင်, ဗမာ အင်အားစုများသည် ပန်းတနော်မြို့နယ်၊ မင်းကရုရွာ၊ နေကျော်ရွာ၊ တော်ကွမ်းကုန်ရွာဘက်ဆီသို့ ဆုတ်ခဲ့ရလေသည်။

ထိုအချိန်တွင် ယခု ဒူးယားရွာ ဟု အမည်တွင်သော ဒေသတစ်ဝိုက်တွင် ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင် မန်းဖူးကံကလေးသည် မိမိတို့၏ ကရင်လူမျိုးများနှင့် တိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့အား စုစည်းကာ ဗြိတိသျှတို့အား တိုက်ခိုက်လျက်ရှိလေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဗိုလ်မြတ်ထွန်းသည် မန်းဖူးကံကလေးနှင့်အတူ နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့အား တိုက်ခိုက်ရင်း တိုင်းပြည်အတွက် အသက်ပေးသွားခဲ့ကြလေသည်။

၎င်းပြင် ၁၈၅၂–ခုနှစ်၊ ဒုတိယစစ်ပွဲမပြီးခင် ဗိုလ်မြတ်ထွန်းနှင့်အတူ ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်မန်းလုံးတို့၏ တော်လှန်တိုက်ခိုက်မှုသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင်သာမက ပဲခူးခရိုင်အထိ ရောက်ခဲ့သည်။ ကရင်ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်မန်းလုံး ဦးစီး၍ ကရင်အမျိုးသားအများအပြား ပါဝင်သော ဗိုလ်မြတ်ထွန်း၏ တော်လှန်ရေးအင်အားစုများသည် ညီညွတ်မှုရှိပြီး သတ္တိနှင့်ပြည့်စုံကြောင်း နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့က မှတ်တမ်းပြုခဲ့သည်။

ထို့အတူ ယင်းအချိန်၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော သာယာဝတီတိုက်နယ် ဗိုလ်ခေါင်ကြီးနှင့် ညီ ခေါင်ကလေးတို့သည် ကရင်အမျိုးသားများစွာပါဝင်သော တပ်နှင့်အတူ ဗြိတိသျှတပ်စွဲထားသည့် မြို့နယ်/ရွာငယ်များကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြန်သည်။ ထိုအချိန်တွင်လည်း ဗြိတိသျှတို့တပ်စွဲရာ ပဲခူးနယ်တွင် ကရင်အမျိုးသား တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် ဗိုလ်မိန်သောင်းသည် ဒေသခံမျိုးချစ်များကိုစုစည်းပြီး စစ်တောင်းမြစ်အရှေ့ပိုင်းကို ခြေကုပ်ယူကာ ဗြိတိသျှတပ်များကို တွန်းလှန် တိုက်ခိုက်ခဲ့လေသည်။ ကရင့်သူရဲကောင်းတို့သည် ဗြိတိသျှကို အဆက်မပြတ် သတ္တိပြောင်မြောက်စွာ ပြ၍ တော်လှန်ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ (ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်...)

S.မင်းခိုက်သူ(PTN)

ကျမ်းကိုး

၁။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးသမိုင်း။
၂။ မြန်မာရာဇဝင် (ဦးဘသန်း)
၃။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသမိုင်း (ပ၊ဒု)
၄။ ကရင်ပြည်နယ်မဂ္ဂဇင်း (၁၉၇၇)
၅။ ကိုလိုနီခေတ်မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (ဗန်းမော် တင်အောင်)
၆။ The Loyal Karen of Burma.

▶ စာမျက်နှာ (၂၂) "မွန်၊ ကရင် JMC-S" မှ

ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ပဋိပက္ခအပြုမူလိုမျိုး ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်မှာ ထိခိုက်လာမယ့် အပြုအမူလို လုပ်လာလို့ရှိရင် ကျမတို့က ပြောခွင့်ရတယ်။

ကျမတို့ အမျိုးသမီး ပါဝင်ခြင်းအားဖြင့် ရန်လိုမှု ပဋိပက္ခဖြစ်စေနိုင်တာကို လျော့ကျစေတယ်'ဟု JMC-S ကရင်အရပ်သားကိုယ်စားလှယ် နန်းစေးအွာက ပြောသည်။

ထို့အပြင် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် အဆိုပါအခန်းကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်ခွင့်ရလာသည့် အတွက် ညှိနှိုင်း ဖြေရှင်းမှုများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ပြဿနာများ မကြီးထွားလာစေရန် ထိန်းချုပ်ညှိနှိုင်းပေးနိုင်သည်သာမက အမျိုးသမီးများ ရင်ဆိုင်နေရသည့် ပြဿနာများကိုပါ အလွတ်သဘော ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် အခြေအနေများ ရှိခဲ့ကြောင်း အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပြောပြချက်များအရ သိရသည်။

'JMC-S တွင် အမျိုးသမီး ပါဝင်ခြင်းအားဖြင့် လူထုအတွင်း သွားတဲ့အခါမှာ အဲဒီက အမျိုးသမီး တချို့ရဲ့ အသံတွေ ပိုထွက်လာတာ တွေ့ရတယ်။ စစ်ရဲ့ဒဏ်ကလည်း အမျိုးသမီးတွေလည်း ခံစားရတယ်ဆိုတော့ ဒီကော်မတီထဲမှာ အမျိုးသမီးတွေလည်းရှိတယ်ဆိုတဲ့အခါကျတော့ ပဋိပက္ခမှာ သူတို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရတာတွေကိုလည်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောရဲ၊ ဆိုရဲလာတာကို တွေ့ရတယ်'ဟု JMC-S မွန်တွင် ပါဝင်သည့် အရပ်သား ကိုယ်စားလှယ် ဒေါက်တာ မိယဉ်ချမ်းက ပြောသည်။

JMC-S ပြည်နယ်အဆင့် အရပ်သားကိုယ်စားလှယ် နေရာတွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှုရာခိုင်နှုန်း အားကောင်းသော်လည်း အစိုးရကိုယ်စားလှယ်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ EAO ကိုယ်စားလှယ်နေရာများတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်မှု အားနည်းနေသေးကြောင်းလည်း သိရသည်။

JMC -S အဆင့်ရှိ အစိုးရနှင့် EAO ကိုယ်စားလှယ်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုခက်ခဲသည့် အခြေအနေ နှင့်ပတ်သက်၍ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ မြန်မာအင်စတီကျူ(MIPS) Executive Director ဒေါက်တာမင်းဇော်ဦးက ယခုလို ပြောသည်။

၎င်းက 'JMC မှာ အစိုးရဘက် ဖွဲ့စည်းပုံနဲ့ ပြောရမယ်ဆိုရင် JMC မှာ ပြည်နယ်ထဲမှာ ပါဖို့အတွက် ရဲမှူးကြီးဖြစ်ရမယ်။ နယ်လုံဝန်ကြီးဖြစ်ရမယ်။ ထွေအုပ်မင်းကြီး ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီရာထူးတွေ ယူထားတဲ့လူတွေက အမျိုးသမီး မဟုတ်ဘူးဆိုရင် အမျိုးသမီးတွေက ပါလို့မရဘူး။ အဲဒီအခက်အခဲ တစ်ခုရှိတယ်'ဟု ဒေါက်တာမင်းဇော်ဦးက ပြောသည်။

ထို့အပြင် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှု အားကောင်းလာစေရေးအတွက် အစိုးရဘက်တွင်ဖြစ်စေ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့–EAO ဘက်တွင်ဖြစ်စေ အမျိုးသမီးများအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးသည့် လုပ်ဆောင်မှု အားနည်းနေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်ဟုလည်း ဒေါက်တာမင်းဇော်ဦးက ထောက်ပြပြောဆိုသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်များထဲမှ ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် အမျိုးသမီး ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်ခွင့်ရရန် တောင်းဆိုမှုများ ရှိနေသလို လက်ရှိအခြေအနေများအရ JMC-S အဆင့်နှင့် JMC-L အဆင့်များတွင်သာ အမျိုးသမီးပါဝင်ပြီး JMC-U အဆင့်တွင် အမျိုးသမီးပါဝင်လာမှု မရှိသေးကြောင်း သိရသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ထိခိုက်စေသော လုပ်ရပ်မျိုး လုပ်ဆောင်မည်မဟုတ်ကြောင်း KNU ထုတ်ပြန်

စက်တင်ဘာ ၃၀ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စအိုင်ဆူး

လူမှုကွန်ယက်ပေါ်တွင် ပေါ်ထွက်လာသည့် နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး၏ လုံခြုံရေးသတိပေးစာအရ KNU အပါအဝင် မြောက်ပိုင်းမဟာမိတ်အဖွဲ့ဝင် အချို့တို့ ပါဝင်သည့် အဖွဲ့ဝင်များ ဖောက်ခွဲရေး လုပ်ဆောင်ရန် ကြံရွယ်ထားကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ထိခိုက်စေမည့် လုပ်ရပ်မျိုး လုပ်ဆောင်မည် မဟုတ်ကြောင်း ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး–KNU က သဘောထား ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။

KNU အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ထိခိုက်ပျက်စီးစေရန် လုပ်ဆောင်မည့် မူဝါဒ မရှိကြောင်းနှင့် အဖွဲ့၏ လက်အောက်ခံ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းကိုမှ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန် ညွှန်ကြားထားခြင်းမရှိကြောင်း စက်တင်ဘာ ၂၇ ရက်နေ့ ရက်စွဲဖြင့် သဘောထား ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

KNU တွဲဖက်အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး (၂) ပဒိုစောလှထွန်းက 'သူတို့က ဘယ်လို သတင်းရပြီး ဘယ်လိုလုပ်လဲတော့မသိဘူး။ ကေအဲန်ယူအနေနဲ့ကတော့ အဲ့လို သဘောထားတွေ အဲ့လို လုပ်မယ့် အကြောင်းအရာတွေ မရှိဘူး။ လက်အောက်ခံ တပ်ဖွဲ့တွေကိုလည်း ညွှန်ကြားထားတာမျိုး မရှိဘူး။ ပြည်သူလူထုတွေ ကေအဲန်ယူအပေါ် ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်မှာစိုးလို့ ဒီလို သဘောထားကို ပြန်ထုတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်တယ်' ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

နိုင်ငံတော် သမ္မတရုံး၊ နိုင်ငံရေး နှင့် လုံခြုံရေးဌာနကြီးမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (နိုင်ဆွေဦး) လက်မှတ်ဖြင့် ပြည်ထောင်စု နယ်မြေအတွင်းရှိ ရုံး/ ဌာန အသီးသီးသို့ လုံခြုံရေးအထူး ဂရုပြု ဆောင်ရွက်ရေး ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့ ရက်စွဲဖြင့် ညွှန်ကြားစာတစ်စောင် လူမှုကွန်ယက်ပေါ်တွင် ပြီးခဲ့သည့် ရက်ပိုင်းများ အတွင်းပေါ်ထွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

၎င်းညွှန်ကြားစာ၌ မြောက်ပိုင်း မဟာမိတ်အဖွဲ့ဝင် အချို့ (AAအဖွဲ့/ KIA အဖွဲ့နှင့် အဖွဲ့စီစစ်ဆဲ) CNF (ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး)၊KNU အဖွဲ့ဝင်များ စုစုပေါင်း ၂၀ ဦးမှ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ မယ်လ(ခ) ဘဲကလော့ ဒုက္ခသည်စခန်းအနီးတွင် အစည်းအဝေးပြုလုပ်ပြီး စက်တင်ဘာ ၁၆ ရက်(သို့မဟုတ်) စက်တင်ဘာ ၂၆ ရက်နေ့ (သို့မဟုတ်) အောက်တိုဘာ ၁၆ ရက်နေ့ (သို့မဟုတ်) အောက်တိုဘာ ၂၆ ရက်နေ့၌ နေပြည်တော် ကောင်စီနယ်မြေတွင် ဖောက်ခွဲမှုတစ်ခုပြုလုပ်မည့် သတင်းနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး နိုင်ငံရေးနှင့် လုံခြုံရေးဌာနကြီးမှ ရုံး/ဌာန အသီးသီးကို လုံခြုံရေး အထူးဂရုပြုရန် ညွှန်ကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၎င်းညွှန်ကြားစာသည် အစိုးရမှ တရားဝင် ညွှန်ကြားထားခြင်း ဟုတ်မဟုတ် သေချာမသိသော်လည်း လူမှုကွန်ယက်ပေါ်တွင် ပေါ်ထွက်လာခြင်းအပေါ် အစိုးရမှ ပြန်လည်စိစစ်ရန် လိုအပ်ပြီး ကေအဲန်ယူ အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်ရေးအတွက် သံဓိဋ္ဌာန်ချမှတ်ထားသလို ငြိမ်းချမ်းသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းမည့် မူဝါဒ အတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေမည်ဟုလည်း ကေအဲန်ယူက ဆိုသည်။

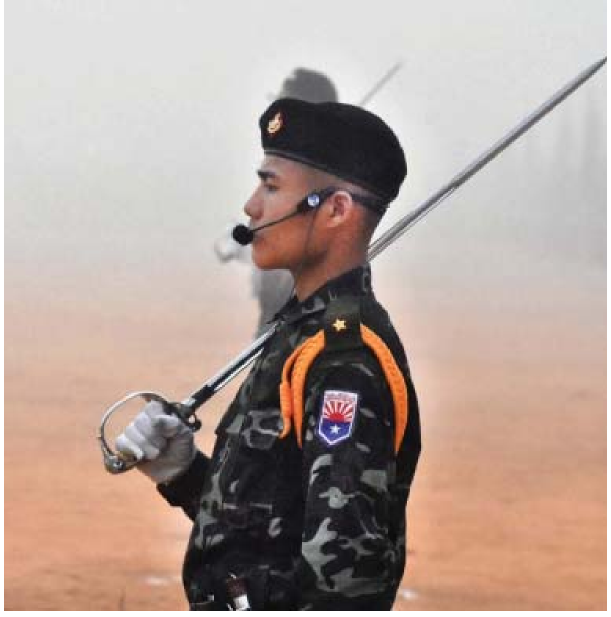

ရင်းလိုက်ရတဲ့နေ့

ရယူချင်ရင်
ထိုက်တန်တဲ့ ပေးဆပ်မှု ရှိရမယ် ... တဲ့
သူတို့ ရင်းလိုက်ကြတယ်
သူတို့ ပေးဆပ်ကြတယ်
သွေးစက်တချို့ ဓာတ်ခွဲခန်းထဲ ပါသွားတယ်။

အဖြေဘယ်လို ထွက်လာမလဲ ...
အားလုံးမျှော်လင့် စောင့်စားနေဆဲ ...
အသီးစားရင်း ခဲမှန်ခံရတာနဲ့ မျှရဲ့လား ...
အသီးစားနေတဲ့ ငှက်တစ်အုပ်
အားလုံးဖမ်းဆုပ် မခံရအောင်
နှစ်ကောင် သုံးကောင် အပစ်ခံလိုက်ရ
ဒါ ... ခေါင်းဆောင်တွေအတွက် သဘာဝကျပါတယ်။

သူရဲဘောကြောင်တဲ့ ငှက်တချို့
လန့်ဖျပ်ကောင်း လန့်ဖျပ်သွားလိမ့်မယ်
မလွတ်စတမ်း အသီးကို မရရအောင်
ပြန်ခြေကုပ်ယူမယ့် ငှက်လည်းရှိတယ်
ဓာတ်ခွဲခန်းထဲ ပါသွားတဲ့ သွေးစက်ကို
လက်ပိုက်ကြည့် မနေဘူး
ခေါင်းချင်းဆိုင်ကြတယ်
စုစုစည်းစည်းနဲ့ ဝိုင်းရုံကြတယ်
မျှမျှတတ ပုံသန်းကြတယ်။

မုဆိုးက မြားတစ်စင်းတည်းနဲ့
သားကောင်နှစ်ကောင်ကို ရွယ်ပစ်တော့
မြားရဲ့မှန်ချက်က ထင်ထားတာထက်
တစ်တောလုံးကို ရှန်းရင်းဆန်ခတ် သွားစေတယ်
တောအနှံ့သားကောင်များ အုံကြွသွားတယ်
သားကောင်လည်း မုဆိုး ...
မုဆိုးလည်း သားကောင် ဆိုတဲ့စကား
အားလုံးကြဖူး ကြလိမ့်မယ်။

ဆက်ပျံသန်းမယ့် မိုင်တိုင်
ဘတစ်ပြန်ကျားတစ်ပြန် အပြိုင်ကြဲနိုင်မှ ...
ရလဒ်ကောင်းဖို့က
စစ်တုရင်လို အကွက်လုလု ကစားနိုင်မှ ...
သူမုဆိုးလား ... ငါသားကောင်လား ...
ငါမုဆိုးလား ... သူသားကောင်လား ...
တရားမျှတမှု ရှိတဲ့နေ့ကျရင်
ဓာတ်ခွဲခန်းထဲက သွေးစက်
အပြင်ထွက်မှ သိလိမ့်မယ်
ရင်းလိုက်ရတဲ့နေ့ ...
အဲဒီနေ့ ...
အဲဒီနေ့ ...
ဘာနေ့လဲဆိုတာ အားလုံးသိဖို့လိုတယ်။ ။

အမျိုးသားသစ္စာဖြင့်
စောယောင့်သာအဲဆန်

ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ တိုင်းရင်းသားအရေးကို ငြိမ်းချမ်းသည့် နည်းလမ်းဖြင့် အဖြေရှာရန်လိုအပ်ဟု ပဒိုစောသမိန်ထွန်းပြော

စက်တင်ဘာ ၂၃ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စောရှား

မြန်မာပြည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန်အတွက် အစိုးရအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားများ အရေးကို ငြိမ်းချမ်းသည့် နည်းလမ်းဖြင့် အဖြေရှာနိုင်ရေး ဦးစားပေးစဉ်းစားဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ကြောင်း KNU-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ပဒိုစောသမိန်ထွန်းက ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း၊ သံတောင်မြို့သစ်တွင် စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့က ကျင်းပသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးနေ့ အခမ်းအနား မိန့်ခွန်းတွင် ပဒိုစောသမိန်ထွန်းက ယခုလို တိုက်တွန်းပြောဆို လိုက်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

'အာဏာပိုင် အစိုးရတွေက တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုတွေနဲ့ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရအောင် စစ်လက်နက်မပါဘဲ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ နည်းနဲ့ ဘယ်လိုပုံဖော်မလဲဆိုတာ အရင်ဆောင်ရွက်ဖို့လိုတယ်။ ဒါမှ

စာမျက်နှာ (၂၀) သို့ ▸

DVD ကရင်ဘာသာ ရုပ်သံ

DVB ရုပ်သံလိုင်းမှ အပတ်စဉ် ထုတ်လွှင့်ပေးလျက်ရှိသည့် ကရင်ဘာသာရုပ်သံ အစီအစဉ်ကို ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ညနေ ၅း၁၅ နာရီနှင့် ကြာသပတေးနေ့ မနက် ၇း၁၅ နာရီ အချိန်များတွင် စောင့်မျှော်ကြည့်ရှုသွားနိုင်ပါကြောင်း ... ။

Radio Karen ကရင်ရေဒီယို

ကရင်သတင်းစဉ်မှ တာဝန်ယူထုတ်လွှင့်ပေးနေသည့် Radio Karen (ကညောကွယ်လေးလို) ကရင်ဘာသာ အွန်လိုင်းရေဒီယို အစီအစဉ်ကိုလည်း www.radiokaren.org တွင် နေ့စဉ် မြန်မာစံတော်ချိန် နံနက် ၈း၃၀ နာရီမှ ညနေ ၅း၃၀ နာရီအထိ နေ့စဉ် ထုတ်လွှင့်ပေးနေသလို ကေအိုင်စီမှ တင်ဆက်ပေးနေသည့် မြန်မာဘာသာ၊ ကရင်ဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သတင်းနှင့် ဆောင်းပါးများ၊ ရေဒီယို၊ ရုပ်သံဗွီဒီယို သတင်းအစီအစဉ် များကို Radio Karen အပလီကေးရှင်း(Application)မှတဆင့် မိမိလက်ကိုင်ဖုန်းထဲတွင် Install လုပ်ပြီး တက်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ကြောင်း သတင်းကောင်းပါးအပ်ပါသည်။ IOS ဖုန်းများနှင့် Android ဖုန်းများအတွက် App Store နှင့် Google Play Store အသီးသီးတွင် ဒေါင်းလုပ် ရယူ ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။